P£ÁðlP ¸PÁðg
¸Áªà¸ÀÀ¤PÀ²PÀ E¯ÁSÉ

ಕಲಿಕಾ ಚೇತರಿಕೆ

2022–2023

²PÀÄgÀÄ r

PÀÄqÀ

6£ÉÃ vÀgÀÄ

ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ್ನಾಟಕ

ಮತ್ತು

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

ಬೆಂಗಳೂರು

¸ÀzÉÆ±À

DwÃAiÄgÃ,

ªÄP¼ ²Pt ªÃ ¨Ágvz ¨«µ. EzPÁV PÃAzæ¸PÁðgª ºÆ¸ ²Pt ¤Ãw 2020£Ä eÁjUÆ½¹z. gÁ¶ÃAiÄ ²Pt ¤Ãw 2020 g ²¥Ág¸ÄU¼£Ä C£ÄµÁ£UÆ½¸Äª ¤n£° P£ÁðlP gÁd ªÄÄAZÆtAiÄ°zÄ, ª ¸AiÄ° ¸ÁPµÄ ¸ÄzÁguU¼£Ä vg¯ÁUÄwz. ¥oPæ «£Á¸, P°¸Ä«PAiÄ° £Á«Ã£v, vgUw ¥ÇæÄAiÄ ªÄgÄ«£Á¸ ºÁUÆ ±Á¯U¼° P°PÁ ¸ªÄz ªÁvÁªgt ¤ªiÁðt ªiÁq®Ä º®ª PÁAiÄðvAvæ¼£Ä gÆ¦¸¯ÁUÄwz. F ¤n£° FUÁU¯Ã ¤¥luï ¨Ágvï «Äµ£ï CrAiÄ° §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁeÁ£ PË±®U¼£Ä SÁwær¸Äª° PÁAiÄð¥ævUÆArz.

¥æv PÆÃ«qï-19 ¸ÁAPÁæP gÆÃU¢AzÁV ªÄP¼Ä O¥ZÁjP ²Pt ¥qAiÄªª° CqvqU¼ÁV, JgqÄ ªðU¼° P°PÁ £µªÁVgÄvz. O¥ZÁjP ºÁUÆ C£Ë¥ZÁjP PÁAiÄðvAvæ¼ ªÄÆ®P «zÁyðU¼ P°PAiÄ ¤gAvgvU ¥æiÄw¹zÁVAiÄÆ ¸º ¤jÃQv ªÄlz P°P DU¢gªz£Ä º®ª CzAiÄ£U¼Ä w½¹ª. F P°PÁ CAvgª£Ä ¸j¥r¸Äª ¤n£° £Áª®gÆ PÁAiÄð¥ævgÁU¨ÃQz. ¸zj P°PÁ CAvgª£Ä ¸j¥r¸Äª ¤n£° ªeÁ¤P v¼º¢AiÄ ªÄÃ¯ P£ÁðlP ¸PÁðg ‘PÀPÁ ZÉvÀPÉJA§ «£Ævª£ G¥PæÄª£Ä 2022-23£Ä ±PtP ªðz° C£ÄµÁ£UÆ½¸Äwz.

J¯Á «zÁyðU¼Ä »A¢£ JgqÄ vgUwU¼° P°AiÄ¯Ã¨ÃPÁVz ¥æÄR ¸ÁªÄxð, ¥jP®£U¼£Ä UÄgÄw¹z. EzP ¸AªÁ¢AiiÁV ¥æP vgUwAiÄ° P°AiÄ¯Ã¨ÃPÁz ¥æÄR ¸ÁªÄxð, ¥jP®£U¼£Ä eÆÃr¹ P°PÁ ºÁ¼U¼£Ä ªÄvÄ ²PPg PÉ¦rAiÄ£Ä ¹z¥r¸¯ÁVz. P°PÁ ºÁ¼U¼Ä ZlÄªnPU½Az PÆrzÄ, ªÄUÄ«£ ªÄÄU ªÄ£¹U ¸AvÆÃµª£ÄAlÄ ªiÁqÄªAv gÆ¦¸¯ÁVgÄvz. Eª¼U¼£Ä ¥ÇtðUÆ½¸Äªzj Az P°PÁ £µª£Ä ¸jzÆV¸§ºÄzÄ JA§ D±AiÄ ££zÁVgÄvz. ¥o¥¸P, ²PPg PÉ¦rU¼Ä ªÄvÄ P°PÁ ºÁ¼U¼Ä ¥g¸g ¥ÆgPªÁVª. ²PPgÄ, PÉ¦rAiÄ° ¤Ãrz ªiÁUð¸ÆaAiÄ£AiÄ F «£Ævª£ PÁAiÄðª£Ä Czg CAv¸v¢Az C£ÄµÁ£UÆ½¹, ªÄP¼ P°PAiÄ ¸ÄzÁguU PÁgtªÁUÄwÃj JAzÄ ºÁgÉ¸ÄvÃ£. DzjAz E¯ÁSAiÄ ¸ªðgÆ, ¥ÆÃµPªUð ªÄvÄ ¨ÁVÃzÁgg®gÆ Ezg° ¥juÁªÄPÁjAiiÁV PÉ eÆÃr¹ F PÁAiÄðPæª£Ä AiÄ±¹UÆ½¸ÄwÃgAzÄ D²¸ÄvÃ£.

J®jUÆ ±Ä¨ªÁU°.....

²æ©.¹. £ÁUÉ±ï
¥ÁæÀÄPÀªÀÄÀ¥ÉæÀ²PÀ
ºÁUÀÆ ¸À®¸À¹gÀ

ªÀÄ£ÀÄr

gÁ¶ÃAiÄ ²Pt ¤Ãw-2020g D±AiÄzAv ªÄP¼ P°P ªÄvÄ C©ªÉ¢ £ªÄ®g dªÁ¨Áj. Dzg PÆÃ«qï-19 ¸ÁAPÁæÄP «¥w¤Az ªÄP¼ P°PAiÄ° ªÀvÀAiÄªÁV P°PÁ ¤gAvgvAiÄ£Ä PÁ¥ÁrPÆ¼®Ä P¼zgqÄ ªµðU½Az ¸ÁzÀªÁVgÄªÀ¢®. ¸ÁPµÄ P°PÁ CAvgªÁVgÄvz. F CAvgª£Ä ¤ÃV¸®Ä 2022-23£Ã ¸Á°£° P°PÁ ZÃvjP JA§ «£Æv£ G¥PæÀªª£Ä C£ÄµÁ£UÆ½¸¯ÁUÄwz.

F G¥PæÀz ªÄÆ®P J¯Á «zÁyðU½U §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁ eÁ£P MvÄ ¤Ãq¯ÁUÄªÀzÄ ºÁUÆ ªÄUÄ v£Ä »A¢£ vgUwU¼° CvÀUvÀªÁV U½¸¯Ã¨ÃQz PÀPÁ ¥ÀUÄÄ ºÁUÆ ¥æP vgUwAiÄ° P°AiÄ¯Ã¨ÃPÁz “Cw ªÄÄR PÀPÁ ¥ÀÄ” U¼£Ä UÄgÄw¹, ZlÄªnP gÆ¦¹ P°PÁ ºÁ¼U¼£Ä ªÄvÄ ²PPg PÉ¦rAiÄ£Ä gÆ¦¸¯ÁVz. EªÀU¼° ‘¤¥ÀÄuï ¨ÁgÀï’, ‘«zÁ ¥æÉÃï’£ÀvÀÀG¥PæÀªÀÄÄ CAvÀÀvÀÉ½¸ÃÁVzÉF ZlÄªnPU¼Ä ²±ÄPÃA¢æ P°PÁ ºÁUÆ ²PP ¸Ã»AiiÁVª. ZlÄªnPÁ ºÁ¼U¼ eÆvU, ²PPjU CUvÀ ªiÁUðz±ð£ ¤ÃqÄª ‘²PPg PÉ¦r’AiÄ£Æ¹z¥r¹ ¤Ãq¯ÁUÄwz. EªÀU¼£Ä §¼¹ ªÄP¼ P°PÁ CAvg ¸jzÆV¸Äª PÁAiÄðª£Ä vÁª®gÆ dªÁ¨Áj¬ÄAz ¤ªð»¸ÄwÃgA§ D±AiÄª£Ä ºÆA¢gÄvÃ£. F PÁAiÄðz° vÆqV¹PÆAq DSERT ºÁUÆ SSK AiÄ C¢PÁjU½U C©£Az£U¼Ä. F PÁAiÄðz° ¸ºPj¹z CfÃªiï ¥æÀiïfÃ ¥ÉAqÃµÉï ¸A¸ÀUÆ E¯ÁSAiÄ ¥gªÁV C©£Az£U¼Ä.

qÁ. J¸ï. ¸ÉPÀªÀÄgï, ¨ÁzD.¸É
¸ÀÄðgÀ¥æÀ£ÀPÁAiÄðzÀð
¥ÁæÀÄPÀªÀÄvÀ¥ÉæÀPÀ E¯ÁSÉ

D±ÀiÀÄ£ÀÄr

«zÁyðAiÄ ±ÉPtP §zÄQ£° ¥æÀ ¤vÀªÇ P°PÁ ¤gAvgv CvÀUvÀ. Dzg PÆÃ«qï-19 ¸ÁAPÁæÄP¢AzÁV eÁUwPªÁV P°PÁ ¤gAvgvU ªÀvÀAiÄ GAmÁV ªÄP¼° P°PÁ £µªÁVgÄªÀzÄ ªÃzÀ. Ez£Ä ¸jzÆV¸ÄªÀzÄ £ªÄ®g DzÀ Pvðª ªÁVz. £ªÄ gÁdÀz° PÆÃ«qï-19 ¤AzÁV ±Á¯U¼Ä ªÄÄZ®mÁU «zÁUªÄ, ¸AªÃz, «±Ãµ ¸ÃvÄ§Az ªÄÄAvÁz ¥AiiÁðAiÄ PÁAiÄðPæÀU¼£Ä gÆ¦¹zgÆ ªÄÄSÁªÄÄT vgUw ¥ÀæÀÄU EªÁ¯Á ¸ªiÁAvgªÁUÄªÀ¢®. ¥æÀv `PÀPÁ ZÉÃvÀPÉ G¥PæÀªÀ ªÉeÁ¤P v¼º¢AiÄ ªÄÄ¯ ²±Ä PÃA¢æZlÄªnPU¼£Ä M¼UÆAq P°PÁ ºÁ¼U¼£Ä ¤ÃqÄwgÄª «£Æv£ ¥ÀæÀv. ¸j¸ÄªiÁgÄ JgqÄ ªµðU¼ ±ÉPtP ¥ÀæÀÄU¼Ä ¥ÆtðªÁV £qAiÄzÃ, ªÄP¼° GAmÁVgÄª P°PÁ CAvgª£Ä ¸jzÆV¸Äª ¸®ÄªÁVAiÄÃ gÆ¦¹z G¥PæÀªÃ P°PÁ ZÃvjP. F PÁAiÄðª£Ä MAzÄ ªµðzªgU gÁdÀzÁzÀAv C£ÄµÁ£UÆ½¹ ªÄP¼ P°PÁ £µª£Ä vÁª®gÆ vÄA©PÆqÄwÃj JAzÄ D²¸ÄvÃ£. PÁAiÄðPæÀz ¥juÁªÄPÁj C£ÄµÁ£PÁV J¯Á ¨ÁVÃzÁggÄ ¸ÀæÀÄªÁV vÆqV¹PÆ¼«gAzÄ £A©zÀÃ£.

qÁ. «±Á¯ï Dgï, ¨ÁzD.¸É
DAiÄÄPÀgÀÄ
¸ÁªÀÄd¤PÀ²PÀÄ E¯ÁSÉ

DgÀ©PÀ£ÀÄr

DwÃAiÄgÃ,

»A¢£ JgqÄ ªµðU¼ PÁ® PÆÃ«qï-19g PÁgt¢Az O¥ZÁjP vgUwU¼Ä ¤jÃPAiÄAv £qAiÄzÃ ªÄP¼° P°PÁ £µªÀAmÁVgÄªÀzÄ ±ÆÃZ¤ÃAiÄ. EzjAzÁV P°PÁ CAvg, ¸ÁªiÁfP ºÁUÆ ¨Áª£ÁvÉP KgÄ¥ÃgÄU¼Æ GAmÁVª. F J® CqvqU¼£Ä ¤ªÁj¹, P°PÁ ¤gAvgvAiÄ£Ä PÁAiÄÄPÆ¼®Ä 2022-23£Ä ±ÉPtP ªµðz° PÀPÁ ZÉÊvÀÄPÉG¥PÀæªÀÄ C£ÄµÁ£UÆ½¸¯ÁUÄwz. ¥æAiÆ§ «zÁªyðAiÄÄ §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁªeÁ£ª£Ä ¸Á¢¸ÄªÀzÄ ¥æªÄ DzªvAiiÁVgÄvz. J¯Á P°PU ªÄÆ®¨ÆvªÁV §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁªeÁ£ CvªUvª. DzªjAz DAiiÁ vgUwAiÄ ¤¢ðµ P°PÁ ¥®U¼ÆA¢U §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁªeÁ£z P°PÁ ZÍÄªnPU¼£Ä CAvUðvUÆ½¹ P°PÁ ZÃvjP G¥PÀæªÄª£Ä gÆ¦¸¯ÁVz. E° ¤ÃrgÄª P°PÁ ºÁ¼U¼£Ä vÁªÀ §¼¹PÆAqÄ ªÄP¼° §Ä£Á¢ P°PÁ eÁ£ª£Ä C£ÄPÆ°¸Ä«j ºÁUÆ P°PÁ CAvgª£Ä ¥ÆgÉ¸Ä«j JAzÄ D²¸ÄvÃ£. Ez£Ä ±Á¯ÁzÁjvªÁV ªiË¯ÁAP£ ªiÁqÄvÁ ¤U¢v ¸ÁªÄxÀð ªÄvÄ ¥jP®£ U½PU ¥ÁæªÄiÁtP ¥ÁæªÄvÀ ªiÁqÄwÃj JAzÄ £A©gÄvÃ£. vªÄ®g ¨A§®¢Az ¥juÁªÄPÁj C£ÄµÁ£ ¸Ázª. F ¤n£° J®jUÆ AiÄ±¸£Ä ºÁgÉ¸ÄvÃ£.

²æêÀÄw ¥ÀÀ« DPÀÀgÁw, (¨ÁªD.¸É)
gÁdª AiÉÃd£Á ¤zÉÊ±ÀÄgÀ, ¸ÀÄUÀæPÀÀ PÀÄÁðlPÀ

¥ÁçÁ«PÀ£ÀÄr

DwÃAiÄgÉÊ,

ºÆ¸ ±vªiÁ£z D±AiÄU¼£Ä M¼UÆAq gÁ¶ÃAiÄ ²Pt ¤Ãw-2020g C£ÄµÁ£ ¸Az¨ðz° ±ÉPtP PÃvæ°£ §z¯ÁªuU £ÁªÄ®gÆ vgzÄPÆ¼¨ÃQz. Czg eÆvU PÆÃ«qï ¸Az¨ðz° GAmÁz ªÄwjP ¥juÁªÄª£Ä ¸j¥r¸Ä ºÆuUÁjP ªÄºvzÁVz. P¼z JgqÄ ªµðU¼° §ºÄ ªiÁzªÄU¼£Ä §¼¹PÆAqÄ «zÁªUªÄ, ¸ªÃzzAvº ±ÉPtP G¥PÀæªU¼ ªÄÆ®P ªiÁrz ¥ÁæªÄvÀU¼ £qÄªAiÄÆ «zÁªyðU¼ P°PAiÄ° ¸ÁPµÄ P°PÁ CAvg GAmÁVgÄªÀzÄ ªÁ¸ªz ¸AUw. P°PÁ £µ, P°PÁ CAvg ¥ÆgÉ¸Ä AiÆÃd£AiÄÃ ‘PÀPÁ ZÉÊvÀÄPÉG¥PÀæª. F ¸Az¨ÆÃðav G¥PÀæªz° F ±ÉPtP ªµðz° §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÄvÄ ¸ASÁªeÁ£ ¸ÁªÄxÀðª£Ä ¸Á¢¸ÄªÀzgÆA¢U, »A¢£ JgqÄ ±ÉPtP ªµðU¼ DAiÄ P°PÁ¥®U¼Ä ºÁUÆ ¥çP ±ÉPtP ªµðz° P°AiÄ¯Ã¨ÃPÁz CvªUvª P°PÁ¥®U¼£Ä J¯Á ªÄP¼° ¸Á¢¸Ä UÄjAiÄ£Ä ElÄPÆ¼¯ÁVz. F ¸Áz£UÁV P°PÁ ¥çæÄAiÄ ¸ÁzªvU¼£Ä ¸Æa¸Ä ‘²PPg PÉ¦r’ ªÄvÄ ²±ÄPÃA¢æ P°PÁ ¥ÆgP ZÍÄªnPU¼£Æ¼UÆAq «zÁªyðU¼ ‘P°PÁ ºÁ¼’U¼ ¥Ä¸P JA§ JgqÄ ¸Á»vªU¼£Ä ¸Éf¸¯ÁVz. F P°PÁ ºÁ¼U¼° «zÁªyðU¼Ä P°AiÄ¯Ã ¨ÃPÁz ¸ÁªÄxÀð, ¥jP®£ ªÄvÄ P°PÁ¥®U¼£Ä PÃA¢æj¹z. EªU¼£Ä §¼¹ ªÄP¼ P°PÁ £µª£Ä ¸jzÆV¸®Ä J¯Á ¨ÁVÃzÁggÄ ¸ÀæªÄªÁV vÆqV¹PÆ¼¨ÃPÁV F ªÄÆ®P «£Aw¸ÄvÃ£. F PÁAiiÁð©ª¢¢AiÄ° vÆqV¹PÆAq E¯ÁSÁ «ÄvÀæª ªÄvÄ CfÃA ¥æêiïfÃ ¥ËAqÃµ£ï EªjU C©£Az£U¼£Ä ¸°¸ÄvÃ£.

±Ä¨ªÁU°.

²æêÀÄw ¸ÀªÀÄUÀ.
¤zÉÊ±ÀÄgÀ, gÁdª ²PÀÄ ¸À±ÉÃzÀÄ ªÀÄvÀÄvÀÄgÀÄw E¯ÁSÉ

¥ÀPÀ£É& ªÀÄUÀzÀÀ£À

qÁ|| ¸ÉÊPÀªÀÄgï J¸ï. ¨Á. D. ¸Ã. ¥æÁ£ PÁAiÄðz²ðU¼Ä, ¥Áæ«ÄP ªÄvÄ ¥Ëæ²Pt E¯ÁS. ¨AU¼ÆgÄ	qÁ. «±Á¯ï. Dgï ¨Á. D. ¸Ã. DAiÄÄPgÄ, ¸Áªðd¤P ²Pt E¯ÁS ¨AU¼ÆgÄ
²æêÀw ¥À« DPÀgÁw, ¨Á. D. ¸Ã. gÁd¦ AiÆÃd£Á ¤zÃð±PgÄ, ¸ªÄUæ³Pt P£Áðl P, ¨AU¼ÆgÄ	²æêÀw ¸ÀªÀÄUÀ «. ¤zÃð±PgÄ, r.J¸ï.E.Dgï.n. ¨AU¼ÆgÄ.
¸Á»vÀgÀÄ vÀqÀ f¯Á ²PÀÄ ªÀvÀÄvÀgÀÄ ¸À¸ÉªÀqÀgÀÄ£ÉvÀzÀÀ	
²æêÀw CAdÄªÀÄ © Dgï ¦, ªÄAq¦ Gvg ª®AiÄ	²æêªÀzÉÆÃPÉ ¸º ²PPgÄ, ¸.».¥Áæ±Á¯ ¨Á¦qgº½, ªÄAq¦
²æêªÉÆÃPÀÄÉÆÃï r.J£ï avæ¯Á ²PPgÄ, ¸PÁðj ¥Ëæ±Á¯, GgªiÁg P¸®Ug, zQt ª®AiÄ, ªÄAq¦	²æêÉgÀÄºÁZÁgï avæ¯Á ²PPgÄ, ¸PÁðj ¥Ëæ±Á¯, ¸Av P¸®Ug, zQtª®AiÄ, ªÄAq¦
CfÃªÀÄ ¥ÉæÀÄf ¥ÉÃqÉÆÃÏï vÀqÀ	
¥À²Ã®PgÀÄ	
²æê¨ÁÉÆÃPÀªÀÄgï .Dgï £ÆÃq¯ï C¢PÁj ºÁUÆ G¥£Á¸PgÄ, qAiÄmï. ªÄAq¦	qÁ. ZÀzÀÄÆRgï f. Dgï G¥£Á¸PgÄ, qAiÄmï. ªÄAq¦

¸ÀAiÉÆÃdPgÀÄ

E.«.f. «¨ÁUÀr.J¸ï.E.Dgï.n.

¥À«r

PÀæªÀ	«µÀiÀÄ ªÀåªÀºÀ	¥ÀÄ¸À
i	²PPjU ¸ÆZ£U¼Ä	1
ii	P°PÁ ZÃvjP G¥PÀæÄ	1-3
iii	§Ä£Á¢ ¸ÁPgv	3-8
	4 ªÀÄvÀÄÅ5£ÉÆÃvÀgÀÄ PÀPÁ ¥ÀæUÀÄ	
1	««z ¸Á»vÀU¼£Ä¥g¸g PÃ¼®Ä, Nz®Ä ªÄvÄ CªÀU¼ ªÄÄ¯ vªÄ C¤¹P ¤Ãq®Ä CªÀU¼° vªÄ C©¥ÁæÄU¼£Ä¸Ãj¸®Ä, «¸j¸®Ä ªÄvÄ ¨Ãg ¨Ãg «zÁ£z° §gAiÄÄvÁg.	8-12
2	vªÄ D¸Ä¥Á¹£° ¸A¨«¸Äª ««z Wl£U¼£Ä¸ÆPÀªÁV UªÄ¤¹ CªÀU¼ §UÀ vªÄ ¥æÀÄiÄ£Ä§gªtUAiÄ gÆ¥z° ¤ÃqÄvÁg	12-15
3	¨ÁµAiÄ ¸ÆPÀvU¼ GzÁ: ±§U¼ ¥Ä£gÁªð£, ¸ªð£ÁªÄ, «±Ãµt, °AU, ªZ£, ªÄÄAvÁzªÀU¼ §UÀ UªÄ£«j¹PÆAqÄ §gAiÄÄvÁg. ««z ¥zU¼£Ä ªÄa §¼¸ÄvÁg	15-18
	6£ÉÆÃvÀgÀÄ PÀPÁ ¥ÀæUÀÄ	
4	D°¹z CxªÁ £ÆÃrz «µAiÄU¼ §UU (GzÁºguU ¸½ÃAiÄ ¸ÁªiÁfP Wl£U¼Ä, PÁAiÄðPÀæU¼Ä ªÄvÄ ZlÄªnPU¼Ä) ¸APÆÃZ«®z ªiÁv£ÁqÄvÁg ªÄvÄ ¥æªiÁqÄvÁg	19-23
5	gÃrAiÆ, n«, ¸Ä¢U¥wæ CAveÁð®U¼° £ÆÃrz E®ª D°¹z ¸Ä¢U¼£Ä vªÄzÃ ªiÁvÄU¼° ºÃ¼ÄvÁg.	24-26
6	P£q ¨ÁµAiÄ ««z ¸Á»v ¥æÁgU¼° §g¢gÄª ¸Á»v ¸ÁªÄVæU¼£Ä ¸ÆP Kj½v ªÄvÄ ¸jAiiÁz UwAiÄ° NzÄvÁg.	27-31
7	¨ÁµAiÄ ¸ÆPÀv, ªÀª ¸À, ±À°U¼ §UU UªÄ£PÆqÄvÁ CªÀU¼£Ä ªÄaPÆ¼ÄvÁg. GzÁºguU: P«vAiÆ¼V£ ¥Áæ ®AiÄ, bAz¸Ä, ºÁU Pv, ¥æAzU¼° §¼PAiiÁz £ÄrUlÄ, UÁzªiÁvÄ, EvÁ¢	32-34
8	v£zQÀv ©£ ¨Áµ, HlG¥ZÁg, ªÃµ¨ÆµtU¼ ªÉ²µvU½U ¸A§A¢¹zAv ªiÁvÄPv £q¸ÄvÁg	35-39
9	vªÄ ¥j¸gz°gÄª ««z d£¥z Px ªÄvÄ VÃvU¼ §UU w½zÄPÆ¼Äv Zað¸ÄvÁg	39-42
10	P£q ¨ÁµAiÄ° ¹UÄª ««z ¥æÁgz «µAiÄ ¸ÁªÄVæGzÁ: ¸Ä¢U¥væ¸ªiÁZÁg ¥wæU¼ ²Ã¶ðP, ªÄP¼ ¸Á»v, w¼ÄªÄ½P ¥væCAveÁð®z ¸Ä¢U¼Ä EvÁ¢)U¼° §A¢gÄª ¥ÁæwP, ¸ÁªiÁfP ªÄvÄ Evg ¸AªÄz£²Ã® CA±U¼ §UÀ N¢ w½AiÄÄvÁg ªÄvÄ CªÀU¼ §UÀ ¤gUð¼ªÁV ªiÁv£ÁqÄvÁg ªÄvÄ Zað¸ÄvÁg. D°¹z ªiËTP ¸ÆZ£U¼ ¸gtAiÄ£Ä Cxðªi ÁrPÆAqÄ PÁAiÄð gÆ¥P vgÄvÁg CªÀU¼ §UÀ vªÄ D¸Q Ëµ¥q®Ä PÁgt ªÄvÄ CªÀU¼ §UU C©¥ÁæÄ ºÃ¼ÄvÁg. n¥t §gAiÄÄvÁg/¨ÉÆÃï °¦AiÄ° §gAiÄÄvÁg.	43-49
11	««z ¸Az¨ðU¼°, ««z GzÃ±U½UÁV §gAiÄª, ««z «µAiÄ ¯ÃR£U¼° ¸ÆPªÁz ±§U¼£Æ, £ÄrUlÄU¼£Æ ºÁUÆ ªÁPgZ£U¼£Ä ¸ÆP ¯ÃR£ aºU¼£Ä §¼¹ ¥æÄiÆÃV¸ÄvÁg.	49-52
12	ºÆ¸ ¥z¥æÄiÆÃUU¼ §UU feÁ¸ ªiÁqÄvÁg ªÄvÄ CªÀU¼ Cxð ºÄqÄPÄªÀzP ±§PÆÃ±z G¥AiÆÃU ªiÁqÄvÁg	53-56
13	UÀæx lÄt	57

i - ²PÀëAiÀÄ GzÉÝñÀUÀ¼ÀÄ

F PÉÊ¦r¤AiÀÄ ¥ÀæPÀl£ÉAiÀÄ GzÉÝñÀªÀÅ ¸ÀzÀågÀ PÀnÖ ¥ÀæPÁgÀ ¨sÉÃnAiÀÄ£ÀÄß zÉÆÃ ¨sÀ §AzÀ ¸ÀÆZÀ£ÉUÀ¼À£ÀÄß ¸ÀÆPÀÛ ¸ÀªÀAiÀÄzÀ°è MzÀV¸ÀÄªÀÅzÀÄ.

- PÀnÖ ¥ÀæPÁgÀ: ¥Àæ PÀnÖ ¥Àæ ªÀiÁ¦ ªÀÄvÀÄ ªÀÄ°v÷ w½¸¯ÁVzÀÄ, vgÀUw ¥ÀæªÀÄÁtUÀ¼À ªÀÄÄ£ÀÄß N¢PÉ¼ÀÄªÀzÀÄ. EzÀÄ PÀnÖ ¥Àæ FqÃjPU ¸Æa¸¯Áz ZlÄªnPU¼ eÆvU E£ÆÄ ºa£ ZlÄªnPU¼£ÀÄß gÆ¦¹PÉ¼®Ä £gªÁUÀvz. ¥Àæ PÀnÖ ¥ÀæUÀ½UÀ£ÀUÀ tªÁV ¥Àæ vgÀUwAiÀÄ ¥oÀªÀ£ÀÄß §¼¹PÉ¼ÀÄªÀzÀÄ. DAiiÁ PÀnÖ ¥Àæ C¥ÃQ¸Àªº ¤U¢ ¥r¹z ¨ÁµÁA± ªÀÄvÀÄ ªÁPguÁA±U¼£ÀÄß §¼¹PÉ¼ÀÄªÀzÀÄ.
- ZlÄªnPÉ¼ÀÄ PÀnÖ ¥ÀæªÀ£ÀÄß ¸Á¢¸®Ä ZlÄªnPU¼£ÀÄß ¤Ãq¯ÁVz. E° ZlÄªnPAiÀÄ GzÃ± ªÀÄvÀÄ ¥ÀæªÀÄAiÀÄ£ÀÄß w½¸¯ÁVz. ²PPgÀÄ ¥Àæ ZlÄªnPAiÀÄ£ÀÄß vgÀUw ¥ÀæªÀÄAiÀÄ° PÉUÆ¼Àª ªÀÄÄ£ÀÄß DAiiÁ ZlÄªnPU ¸Æa¸¯ÁVgÀª ¸A¥£Æ®U¼£ÀÄß ºÆA¢¹PÆAqÀÄ vgÀUw ¥ÀæªÀÄ C£ÀPÆº¸ÀªÀzÀÄ. eÆvU ¥Àæ ZlÄªnPU ¸A§A¢¹zAv PÀnÖ ºÁ¼AiÀÄ°gÀª C¨Á¸U¼° «zÁyðU¼£ÀÄß vÆqV¸®Ä ²PPjU ¸ÆZ£U¼£ÀÄß ¤Ãq¯ÁVz. GzÁ: C¨Á¸ 1.2 JA§ÄzgÀ° 1 JA§ÄzÀ ZlÄªnPAiÀÄ£ÀÄß 2 JA§ÄzÀ C¨Á¸z ¸ASAiÀÄ£ÀÄß ¸Æa¸Ävz.
- ªÀiË®åªÀiÁ¥À£À ZlÄªnPÉ¼ÀÄ PÀnÖ ºÁ¼AiÀÄ° ªiË®åªiÁ¥£ ZlÄªnPU¼£ÀÄß '£££ PÀnÖAiÀÄ Cª¯ÆÃP£' JA§ ²Ã¶ðPAiÀÄrAiÀÄ° ¤Ãq¯ÁVz. ¥ÀæAiÆAzÀ PÀnÖ ¥Àæz° «zÁyðU¼ C¨Á¸ ªÀÄvÀÄ ªiË®åªiÁ¥£ ªÀÄvÀÄ AiÆÃd£U¼£ÀÄß ¥jUt¹ ¸gU¼£ÀÄß ¤ÃqÀÄªÀzÀÄ. ¥Àæ «zÁyðAiÀÄ PÀnÖAiÀÄ §UÉ PÀnÖ ºÁ¼AiÀÄ° '²PÀëPÀgÀ »ªÀÄä»w' ¤ÃqÀÄªÀzÀÄ.
- ¤AiÉÆÃfvÀ PÁAiÀÄð: ¥Àæ PÀnÖ ¥ÀæUÀ½UÆ ¤AiÆÃfv PÁAiÀÄðU¼£ÀÄß J® «zÁyðU½U v¥zÃ ¤ÃqÀÄªÀzÀÄ. EªÀU¼£ÀÄß ªiË®åªiÁ¥£PÆ ¥jUt¸ÀªÀzg eÆvU PÈw ¸A¥Ä I z° zÁR°¹qÀÄªÀzÀÄ.
- PÉëªÀÄ¥ÀæªÀÁ¸ÀUÀ¼À ¥ÀæªÀÁ¸ÀPÁV 'PÀ.Dgï PÉÃqï' ¤ÃqÀÁVzÉ. CªÀU¼£ÀÄß vgÀUw ¥ÀæªÀÄAiÀÄ ¸Az¨ðz° §¼¹PÉ¼ÀÄªÀzÀÄ.
- ²PPg PÈ¦r ºÁUÆ PÀnÖ ºÁ¼AiÀÄ DgA¨z° §Ä£Á¢ ¸ÁªÀxÀåðUÀ¼À ¸ÀÆZÀ£ÉUÀ¼ÀÄ ¤Ãq¯ÁVzÀÄ, CUvÀ«gÀª «zÁyðU½U §¼¹PÉ¼ÀÄªÀzÀÄ.

ii - PÀnÖ ZÀlÄªÀnPÉ G¥ÀPÀæªÀÄ

»£ÉßÉ PÀ¼z JgqÀÄ ±ÉPtP ªµðU¼° ±Á¯U¼À O¥ZÁjPªÁV ¥ÆuÁðª¢AiÀÄªgU £qAiÀÄz PÁgt «zÁyðU¼ ¨Ë¢P «PÁ¸ ºÁUÆ ±ÉPtP ¥ÀæwAiÀÄ ªÀÄÃ¯ ¢ÃWðPÁ°PªÁz ¥juÁªÀÄ ©ÃjgÀªÀz£ÀÄß º®ªÀ CzÀAiÀÄ£U¼À zÈq¥r¹ª. ¯ÁPïqËËï PÁgt¢AzÁV ±Á¯U¼£ÀÄß ªÀÄZ®mÁU «zÁUªÀÄ, ¸AªÃz, «±Ãµ ¸ÃvÀÄ§Az EvÁ¢ ¥AiiÁðAiÀÄ PÁAiÀÄðPæªÀÄU¼ ªÀÄÆ®P «zÁyðU¼ÆA¢U ¸A¥Pð«lÄPÆAqÀÄ P°¸ÀÄª ¥ÀæªÀÄUÀ¼À £q¢ª. ±Á¯U¼À ¥À£gÁgA¨ªÁzÁU ¥AiiÁðAiÀÄ ±ÉPtP AiÆÃd£U¼ ªÀÄÆ®P P°¸À«PAiÀÄ° ¤gAvgAiÀÄ£ÀÄß PÁAiÀÄÄPÉ¼®Ä AiÀÄÄw¸¯ÁVz. CzÃ jÃwAiÀÄ° 'PÀnÖ ZÀlÄªÀnPÉ 2023' G¥ÀPÀæªÀÄ PÆq «zÁyðU¼° GAmÁVgÀª PÀnÖ £µ ªÀÄvÀÄ PÀnÖ »£ÀÄqAiÀÄ£ÀÄß ¸jzÆV¸Àª ¸®ÀªÁV eÁjUÆ½¸¯ÁVz. F PÁAiÀÄðPæªÀÄz ªÀÄÆ®P 2022-23 ±ÉPtP ªµðz° gÁeÁzÀAv J¯Á ±Á¯U¼° PÀnÖ £µªÀ£ÀÄß ¸jzÆV¸®Ä ¨ÆÃz£Á PÀnÖ ¥ÀæªÀÄ £qAiÀÄÄvz. ºÁUAiÀÄÃ ªÀÄ°vÁ÷PÁAPAiÀÄ gÁ¶ÃAiÀÄ ²Pt ¤Ãw-2020 C£ÀÄß C£ÀµÁ£ ªiÁqÀª eÆvU '¤¥Àuï ¨ÁgvÀï «ÄµÀ£ï' D±AiÀÄzAv 2026g ªÃ¼U 3£Ã vgÀUwªgV£ J® «zÁyðU¼° §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ªÀÄvÀÄ UtwÀAiÀÄ eÁ£ª£ÀÄß SÁwæ¥r¸Àª UÀjAiÀÆ £ªÀÄ ªÀÄÄA¢z. F »£ÀÄ¯AiÀÄ° PÀnÖ ZÃvjP G¥ÀPÀæªÀÄ ªÀÄ°v÷zÁVz.

UÀj:

- 2022-23£Ã ¸Á°£ ±ÉPtP ªµðª£Ä ‘P°PÁ ZÃvjP ªµð’ JAzÄ WÆÃ¶¸Äªzg ªÄÆ®P gÁeÁzÉAv ¤zÃð²v KPgÆ¥z ±ÉPtP ¥ÇæÄAiÄ£Ä eÁjUÆ½¸Äªz£Ä ¤²vUÆ½¸ÄªzÄ.
- J® «zÁyðU¼ ¨Áª£ÁvP CUvÉvU¼ ¨A§®P UªÄ£ ºj¹ P°PÁ ¥ÇæÄU ¥ÆgPªÁV «zÁyðU¼£Ä vÆqV¹PÆ¼Äªz£Ä SÁwæÉr ¸Äªz Ä.
- ¸¥A§gï 2022g ºÆwU ¥æÃ vgUwAiÄ «zÁyð ªÄÆ®¨Æv ¸ÁPgv, UtwÃAiÄ eÁ£ ªÄvÄ ¥Æªð vgUwU¼ CvÉUvÉ P°PÁ ¥®U¼£Ä ¸Á¢¸ÄªAv PæÄª»¸Äªz Ä.
- ªiÁZïð 2023g ºÆwU ¥æÃ vgUwAiÄ «zÁyð ¥ÇæP vgUwAiÄ CvÉUvÉ P°PÁ ¥®U¼£Ä ¸Á¢¸ÄªAv PæÄª»¸Äªz Ä.
- MmÁgAiiÁV 2023-24 ±ÉPtP ¸Á°£ DgA¨z ªÃ¼U ¥æÃ «zÁyðAiÄÄ v£ vgUw ªÄlz P°PAiÄ£Ä AiiÁªzÃ Cqvq E®z ¸Á¢¸®Ä ¸ÁzªÁUÄªAv ¸dÄUÆ½¸Äªz Ä.

PÀPÁ ¥ÀæÀUÀÀªÀÄgÀºÀÉAzÁtÂÉ

»A¢£ JgqÄ ±ÉPtP ªµðU¼° U½¹PÆ¼¨ÃPÁz ¸ÁªÄxðU¼£Ä «zÁyðU¼Ä ¥ÆtÐ ¥æÃtz° U½¹PÆ¼®Ä ¸ÁzªÁV®. ºÁUÁV «zÁyðU¼Ä ªÄÆ®¨Æv ¸ÁPgv ªÄvÄ UtwÃAiÄ eÁ£ ºÁUÆ J® «µAiÄU¼° »A¢£ JgqÄ ªµðU¼° U½¹PÆ¼¯Ã¨ÃPÁz ªÄvÄ ¥ÇæP ±ÉPtP ªµðz CvÉUvÉ ¸ÁªÄxðU¼£Ä U½¹PÆAqÄ ¤jÃQv ªÄlz P°PAiÄ£Ä ¸Á¢¸¨ÃPÄ JA§ÄzÃ P°PÁ ZÃvjPAiÄ PÃAzæD±AiÄ. ±ÉPtP ¥ÇæÄAiÄ° ¤gAvgvAiÄ£Ä PÁAiÄÄPÆ¼®Ä ¸ÁzªÁUz PÁgt «zÁyðU¼Ä P®ª ¸ÁªÄxðU¼£Ä ªÄgwzÁg, P®ª£Ä P°Ai®Ä ¸ÁzªÁV®, E£Æ P®ª£Ä P°Ai¯Ã¨ÃQz.

DzÉjAz ªÄP¼° FUÁU¯Ã JgqÄ ªµð¢Az Dz £µª£Ä ¥jUt¹, P°PÁ CAvgª£Ä ¸jzÆV¸®Ä, ¥ÇæÄv ªµðP P°PÁ¥®U¼£Ä ªÄgÄºÆAzÁtP ªiÁq¯ÁVz. ¥æÃ vgUwU »A¢£ JgqÄ ªµðz CvÉUvÉ P°PÁ¥®U¼Ä, ¥ÇæÄv vgUwAiÄ CUvÉ P°PÁ¥®U¼Ä, ªÄÆ®¨Æv ¸ÁPgv ªÄvÄ UtvP ¸A§A¢¹z P°PÁ¥®U¼£Ä M¼UÆAqAv P°PÁ ¸A¥£Æ®U¼£Ä ¹z¥r¸¯ÁVz.

¸À¥ÀÆ®UÀÀ¥ÀZÀiÀªÀvÀ§¼ÀÉ

«zÁyðUÀÀPÀPÁ £ÀµÀÄÀÄ ¸ÀzÀÄV¸ÀÄ 2022-23 ±ÉÀtÂÀªÀµÀðzÀ±ÉÀtÂÀ¥ÀæÄÄAiÄ£ÀÄ ªÀgÀºÀÉAzÁtÂÉ ªÀÄrPÉ¼ÀÄ JgqÄ jÃwAiÄ ¸À¥ÀÆ®UÀÀÄ ¸À¸¸ÀÁVzÉ

- ²PÀgÀÄÉr: ²PPg PÉ¦rAiÄÄ 1 jAz 9£Ã vgUwAiÄ J¯Á «µAiÄU¼° ªÄgÄºÆAzÁtP ªiÁrPÆArgÄª ¥æÃÄR P°PÁ¥®U½U ¨ÆÃz£Á vgUw ¥ÇæÄAiÄ£Ä PÉUÆ¼®Ä ªiÁUðz±ð£ ªiÁqÄvz. P°PÁ ¥®U¼£Ä DAiÄ ªiÁqÄªÁU »A¢£ JgqÄ vgUwAiÄ CvÉUvÉ P°PÁ ¥®U¼Ä ºÁUÆ ¥ÇæÄv vgUwAiÄ CvÉUvÉ P°PÁ ¥®U¼£Ä DAiÄ ªiÁq¯ÁVz. DAiÄ ªiÁrz P°PÁ ¥®U¼Ä M¼UÆArgÄª ¸ÁªÄxðU¼£Ä «zÁyðU¼° ¸Á¢¸®Ä CUvÉ«gÄª ZlÄªnPU¼£Ä ¸Éf¸¯ÁVz. ºÁUÆ D ZlÄªnPU¼£Ä vªÄ ¨ÆÃz£Á-P°PÁ ¥ÇæÄAiÄ° ºÃU ¸«Ä½vUÆ½¹PÆ¼§ºÄzÄ JA§ §UÉ «ªgª£Ä ²PPg PÉ¦r ¤ÃqÄvz. ²PPg PÉ¦r gZ£AiÄ ¸Az¨ðz° §Ä£Á¢ ¸ÁªÄxðU¼£Ä ¨¼¸®Ä CUvÉ«gÄª ¨ÆÃz£Á «zÁ£ ªÄvÄ ZlÄªnPU¼£Ä ¤zÃð²¸¯ÁVz. ¥oÉ¥Ä¸P ºÁUÆ ¥oÉ¥Ä¸P ºÆgvÄ¥r¹z ZlÄªnPU¼£Ä ¸Éf¸Äª ¸ÁzÉvU¼£Ä E° ¥jZAiÄ ªiÁrPÆq¯ÁVz. ²PPg PÉ¦rAiÄ° ¤zÃð²¹gÄª ¨ÆÃz£Á-P°PÁ ¥ÇæÄAiÄ£Ä «zÁyðU½U ¸Éf¹gÄª ‘PÀPÁ ºÁ¼ÉÄiÄ C¨Á¸U½U CUvÉ«gÄª° ¸A¥Pð P°¸¯ÁVz.
- PÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀÄ ²PPg PÉ¦r ²PPjU ªiÁUðz±ð£ ¤ÃrzÁ, P°PÁ ºÁ¼U¼Ä «zÁyðU¼Ä PÉUÆ¼¨ÃPÁz ZlÄªnPU¼ UÄZÉªÁVgÄvª. P°PÁ ºÁ¼U¼Ä vgUw ºÁUÆ «µAiÄªÁgÄ DAiÄ ªiÁrz P°PÁ ¥®U½U º®ªÁgÄ ZlÄªnPU¼£Ä ¸Éf¸¯ÁVz. P¼z JgqÄ ªµðU½Az «zÁyðU¼ P°P ¤jÃQv ªÄlz° ¸Á¢vªÁV® JA§Äz£Ä UªÄ£z°lÄPÆAqÄ ZlÄªnPU¼£Ä ga¸¯ÁVz. P°PÁ ºÁ¼U¼° ga¹gÄª ZlÄªnPU¼£Ä «zÁyðU¼Ä ¸vÉ CxªÁ ²PPg ¸ºÁAiÄ¢Az PÉUÆ¼¨ÃPA§ GzÄ±¢Az ga¸¯ÁVz.

¥æP°PÁ ¥®PÁV gavªÁVgÄª ZlÄªnPU¼ UÄZªÄ£Ä «zÄyðU½U ¤Ãr P°PÁ ¥®ÄAiÄ£Ä PÄUÆ¼®Ä P°PÁ ºÁ¼U¼£Ä §¼¹PÆ¼¨ÃPÄ. ¥æP°PÁ ¥®z £Avg ªiË®ªiÁ¥£ ¥®ÄAiÄ£Ä ¥çÁ¦¸¯ÁVzÄ £ªÄÆ¢¹gÄª ¸gU¼£Ä §¼¹ P°PAiÄ ªÄlª£Ä zÈrÃPj¸¨ÃPÄ.

PÀPÁ¥®U¼ÀÀDAiÉÉAiÀ»A¢£ÀVÁQðPÀÉ

¨ÁµÁ P°PAiÄ vvU¼Ä, ¨ÁµAiÄ£Ä C£ÄPÆ°¸ªª ¥®ÄAiÄ ªÄvÄ ªÄUÄ«£ P°PÁ ¥®w EªÄ ªÆz¯Áz DAiiÁªÄU½Az P°PÁ¥®U¼£Ä ¥®ÄRªÁV P¼V£ vÁQðP CA±U¼Ä CxªÁ ªiÁ£zAqU¼ DzÁgz ªÄÃ¯ DAiÄ ªiÁq¯ÁVz.

- P°PÁ¥®U¼ DAiÄAiÄ£Ä vgUw 1 jAz 9 gªgU ªiÁq¯ÁVz.
- 1 jAz 3£ÉvgUwU ‘¤¥ÀÄuï ¨ÁgxÀï «ÄµÀï” £À ¥çÁ¦¹gÀªÀ¨ÁµÁ PÀPÁ ¥®U¼ÀÀ¹ÃPÀ¸ÃÁVzÉ
- 4 jAz 9£Ã vgUwAiÄªgV£ P°PÁ ¥®U¼£Ä rJ¸ïEDgïn ¤U¢¥r¹gÄª P°PÁ ¥®U½Az DAiÄ ªiÁq¯ÁVz.
- E° DAiÄ ªiÁq¯ÁVgÄª P°PÁ ¥®U¼Ä ¨ÁµÁP°PAiÄ £Á®Ä PÃvÄ¼£Ä M¼UÆArz.
- D°¹ CxðªiÁrPÆ¼ÄªÁzÄ ªÄvÄ D¯ÆÃa¹ ªiÁv£ÁqÄªÁzÄ (E° D°¸Ä«P ªÄvÄ ªiÁvÄUÁjP PË±®U¼£Ä ¸AAiÄÄPUÆ½¸¯ÁVz)
  - NzÄUÁjP (UæP ªÄvÄ ¸Az£)
  - §gª tU (Cxð§z° °Tv C©ªQ)
  - ¸Ãd£²Ã®v (QæiÁvP C©ªQ, C©gÄa, D¸Q, ªÄZÄU, ¥æA¸ EvÁ¢)
- ¨ÁµÁ ¥®ÁgAiÄÄP eÁ£ ¸A§A¢ G£v PË±®U¼Ä (cognitive), ¨ÁµU ¸A§A¢¹z ¸ÁªiÁfP Cj«£ eÁ£ PË±®U¼Ä (Socio cognitive), ¨ÁµÁ ¸AgZ£ ªÄvÄ §¼P (language structure and Grammar) F ªÄÆgÆ yÃªiïU¼Ä M¼UÆ¼Ä ª ºÁU P°PÁ¥®U¼£Ä Dj¸¯ÁVz.
- ¥æÃ vgUwUÆ ¥Æªð vgUw 1, 2 ªÄvÄ ¥çP vgUwAiÄ£Ä M¼UÆAqAv ¸AAiÄÄP P°PÁ¥®U¼ ¥nAiÄ£Ä ga¹PÆ¼¯ÁVz.
- ‘¸ÀÀÄÉÄAzÀ¸ÀÀQÃtðvÉÉÄqÉÉ vvz DzÁgz ªÄÃ¯ P°PÁ¥®U¼£Ä DAiÄ ªiÁr CªU¼£Ä C£ÄPæUÆ½¸¯ÁVz.
- DAiÄ ªiÁrPÆAq P°PÁ¥®U¼Ä ªÈ«zªÄAiÄªÁVgÄªAv £ÆÃrPÆ¼¯ÁVz.
- ¥çP vgUwU UÄgÄw¹PÆAq P°PÁ¥®P »A¢£ eÁ£P CUvªÁV £gªÁUÄª P°PÁ¥®U¼£ÃÃ ¥Æªð vgUwU¼° UÄgÄw¹PÆ¼¯ÁVz.
- ¸ÄgÄ½AiiÁPÈw G¥PæÄª£Ä C£Ä¸j¹ P°PÁ ¥®U¼£Ä DAiÄ ªiÁq¯ÁVgÄªÁzjAz DAiÄ ªiÁrPÆArgÄª ¥Æªð vgUwU¼Ä ºÁUÆ ¥çÁv vgUwU¼ P°PÁ¥®U¼ £qÄª ¸º¸A§Azª£Ä UÄgÄw¸¯ÁVz.

iii - §Ä£Á¢ ¸ÁPÀÀÉ(Foundational Literacy)

PÀPÁ ZÉÉvÀPÉG¥PæÄz° 4 jAz 9£Ã vgUwAiÄ J¯Á «zÁyðU¼Ä ¨Á¶P ªÄÆ® ¸ÁªÄxðU¼£Ä U½¹PÆ¼¨ÃPÄ JA§ ¤jÃPAiÄ£Ä ºÆAz¯ÁVz. CAzg, D°¹ Uæ¹z£Ä ªiÁvÄ ªÄvÄ §gºz ªÄÆ®P C©ªQ¸ªª, N¢ Uæ¹z£Ä ªiÁvÄ ªÄvÄ §gºz ªÄÆ®P C©ªQ¸ªª PË±®U¼£Ä «zÁyðU¼Ä P°AiÄ¨ÃQz. Ez£Ä C® PÁ®z° Cxð¥Ætð ¥®ÄAU¼ ªÄÆ®P ªÄgÄ P°AiÄÄªAv CxªÁ ££¦¹PÆ¼ªAv ªiÁq¨ÃQz.

ªAiÆÃ¸ºdªÁz ¨Ë¢PvU C£ÄUÄtªÁV ªÄÆ®¨Æv ¨Á¶P ¸ÁªÄxðU¼£Ä PnPÆqÄª ¥®ÄAU¼£Ä vgUwU¼° C£ÄPÆ°¸ªª CUv«z. ¸Æav vgUwU¼° P®ª «zÁyðU¼° P°PAiÄ ªÄlª §Ä£Á¢ ¸ÁPgv ºAvz°z JAzÁz°, CªjU §Ä£Á¢ ¨ÁµÁ PË±®U¼ÆA¢U vgUw DgA©¸¨ÃQz. EAvº ¸Az¨ðz° vgUwAiÄ DgA¨z°AiÄÃ §Ä£Á¢ ¨ÁµÁ PË±®U¼ (FL) ZlÄªnPU¼£Ä DAiÆÃf¸¨ÃPÁUÄvz. CAvº «zÁyðU¼Ä F ¸ÁªÄxðU¼£Ä U½¹z £Avg CªgÄ DAiiÁ vgUwAiÄ P°PÁ¥®U¼ P°PU vÆqV¸¨ÃPÁUÄvz.

ªÄÆ®¨Æv ¸ÁªÄxðU¼ ªÄgÄU½PUÁV ²PPgÄ vgUwAiÄ° º«ÄPÆ¼§ºÄzÁz ªiÁzj ZlÄªnPU¼£Ä E° ¸®ºÁvPªÁV ¤Ãq¯ÁVz. ²PPgÄ E°gÄª ZlÄªnPU¼Ä ªÄvÄ CzP ºÆA¢PÆAqAv ¤Ãq¯ÁVgÄª

P°PÁ ºÁ¼U¼£ÄÌ £Ãg ªÁV §¼¸§ºÄzÄ Cx ªÁ vªÄ vgUwAiÄ «zÁåyðU¼ »£ß¯ ªÄvÀ ¸Az¨ðP
C£ÄUÀt ªÁV Evg ªÄÆ®U½Az ¸AUæ¹z ¸A¥£Æ®U¼£ÄÌ §¼¹ vgUw ¥ÀæQæAiÉU¼£ÄÌ º«ÄPÆ¼§ºÄzÄ.
vgUwAiÄ J¯Á «zÁåyðU¼Ä ªÄÆ®¨Æv ¨Á¶P ¸ÁªÀxåðU¼£ÄÌ U½¸ÄªAv ªiÁr Cªg£ÄÌ P°PÁ¥®U¼
P°PU CtUÆ½¸¨ÃPÁUÄvz.

§ÄÉÁ¢ ¸ÁPgv P°PÁ ¥ÀæQæAiÄ£ÄÌ C£ÄPÆ°¸Äª zÉ¶¬ÄAz E° JgqÄ ¨ÁUU¼° ZlÄªnPU¼£ÄÌ
¤Ãq¯ÁVz. CªÀU¼Azg,

- CPÀëgÀeÁ£ÀPÉÌ ÀAlÄªÀÄqÀªÀ ZÀlÄªÀnPÉU¼À
- ¥ÀzÀ¸PÀÉªÀÄvÀÄ avÀæUÀ¼ÀÄ zÀ¹ zÀ ZÀlÄªÀnPÉU¼À

¨sÁUÀ 1 CPÀëgÀeÁ£ÀPÉÌ GAlÄªÀÄqÀªÀ ZÀlÄªÀnPÉU¼À

ZÀlÄªÀnPÉ 1: ¥ÀzÀÀÁ®

GzÉÃ±À ¥ÀzÀÀÁ®zÀ ªÀÄSÉÃ °¦ ªÀÄvÀÄ zÀ¸ÁªÀÄvÉAiÉÆ¢UÉ CPÀëgÀªÀÄvÀÄ ¥ÀzÀUÀ¼À PÀAiÀÄªÀÁzÀ

¥ÀæQæAiÉ ²PPgÄ vÁªÀ AiiÁª CPgª£ÄÌ P°¸®Ä GzÃ²¹gÀvÁgAiÆÃ Cz£ÄÌ ¥Àæ¢¸Äª avæ£ÄÌ vÆÃj¹, Czg
º¸g£ÄÌ GZÀj¸ÄªAv ¥ÃægÃ¦¸ÀvÁ F ZlÄªnPAiÄ£ÄÌ DgA©¸¨ÃPÄ. »ÃU P°¸ÄªÁU «zÁåyðU¼Ä ºÃ½z
¥ÀæAiÆAzÄ z¤AiÄ£Æ (°¦) P¥Ä º®UAiÄ ªÄÃ¯ §gzÄ CzjAz ±ÀgÄªÁUÄª ¥zU¼£ÄÌ «zÁåyðU½U
PÃ¼ÄvÁ P¥Äº®UAiÄ ªÄÃ¯ D ¥zU¼£ÄÌ §gAiÄÄvÁ, GZj¸ÄvÁ ¸ÁU¨ÃPÄ.

ZÀlÄªÀnPÉ 2: «zÁåyðUÀ¼ÀºÉ¼Àj¤AzÀ CPÀëgÀªÀÄvÀÄ ¥ÀzÀgÀZÀ£ÉªÀÄqÉÃ t.

GzÉÃ±À «zÁåyðUÀ¼ÀºÉ¼Àj¤AzÀ CPÀëgÀªÀÄvÀÄ ¥ÀzÀgÀZÀ£ÉAiÀÄªÀÄÆ®PÀ CPÀëgÀeÁ£ÀPÉÌ GAlÄªÀÄqÀªÀÁzÀ

¥ÀæQæAiÉ ªÆz® ºAvz° ¥ÀæAiÆ§ «zÁåyðAiÄ£ÄÌ Cªg º¸gÃ£AzÄ PÃ¼ÄªÀzÄ? D J¯Á º¸gÀU¼£ÄÌ P¥Ä
º®UAiÄ ªÄÃ¯ §gAiÄÄªÀzÄ. D º¸gÀU¼£ÄÌ º®ªÀ ¨Áj «zÁåyðU½Az N¢¹, C£Avg ¥ÀæÃ «zÁåyðUÆ v£ß
º¸g£ÄÌ UÄgÄw¸®Ä ºÃ¼ÄªÀzÄ. »ÃU §Az ««z CPgU¼£ÄÌ ªÄgÄeÃr¹ ¥zU¼£ÄÌ ga¸®Ä ¥ÃægÃ¦¸ÄªÀzÄ.

GzÁºÀgÀuÉ ¸Ä¨Áµï, gªÄÃ±, VjÃ±, £A¢Ã±, ¥Áwª iÁ, eÆÃ¸¥ï, UËj »ÃU º¸gÀU½zÀg DAiiÁ º¸gÀU¼
CPgU¼£ÄÌ ºÄqÄQ ºÆ¸zÆAzÄ ¥zª£ÄÌ ga¸ÄªÀzÄ, Vj, ¸Äg, eÆÃV, £¢, ±g, ¨ÁjÃ EvÁå¢.

ZÀlÄªÀnPÉ 3: vgÀUÀwAiÀÄ° K£ÉÃÁ EzÉ

GzÉÃ±À «zÁåyðUÀ¼ÀºÉ¼Àj¤AzÀ CPÀëgÀªÀÄvÀÄ ¥ÀzÀgÀZÀ£ÉAiÀÄªÀÄÆ®PÀ CPÀëgÀeÁ£ÀPÉÌ GAlÄªÀÄqÀªÀÁzÀ

¥ÀæQæAiÉ «zÁåyðU½U vgUwAiÄ° AiiÁª¯Á ª¸ÄU½ª? Cª®ªÀU¼ º¸gÀU¼£ÄÌ w½¸®Ä ºÃ¼ÄªÀzÄ. «zÁåyðU¼Ä
ºÃ¼Äª º¸gÀU¼£ß¯Á P¥Ä º®UAiÄ ªÄÃ¯ §gAiÄÄªÀzÄ ªÄvÀ CªÀU¼£ÄÌ º®ªÀ ¸Áj N¢¸ÄªÀzÄ. FU
CªÀU¼° AiiÁªÀzÁzgÆ MAzÄ CPg - GzÁºÀgÀuÉ '§¼ÀîÀ'Az° '§', '¥ÀÆÀ'Az° '¥ÀE'ª£ÄÌ vUzÄPÆAqÄ
CªÀU½Az ±ÀgÄªÁUÄª ¥zU¼£ÄÌ PÃ½, P¥Ä º®UAiÄ ªÄÃ¯ §gAiÄÄªÀzÄ. CªÀU¼£ÄÌ ¸Ãj¹ N¢¸ÄªÀzÄ ªÄvÄ
D ªtðU¼£ÄÌ ªtðªiÁ¯AiÄ ZÁmïð ªÄvÀ 'PÁUÄtvz' ZÁmïð£° £ÆÃr UÄgÄw¹ N¢¸ÄªÀzÄ. Ezg £Avg
«zÁåyðU¼Ä D ¥zU¼° P®ªÀ Cx ªÁ J® ¥zU¼£ÄÌ P°PÁ ºÁ¼AiÄ° §gzÄPÆAqÄ Nz®Ä ¸Æa¸ÄªÀzÄ.
EzÉ ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ£ÀÀ CªÀgÀ ¨ÁV£ÀgÀ ªÀ ªÀUÀ¼À, ªÀÆÉAiÀ °£À ÁªÀvÀÄÀ, CqÀUÉªÀÆÉAiÀ °£Àª ªÀUÀ¼À EvÁå¢.

ZÀlÄªÀnPÉ 4: £ÀÁUÉEµÀÁzÀ w¤¸ÀUÀ¼À

GzÉÃ±À w£ÀªÀ¥ÀzÀÁxÀðUÀ¼ÀºÉ¼ÀgÀUÀzÀ CPÀëgÀªÀÄvÀÄ ¥ÀzÀUÀ¼ÀÀ Uàæ¸ÀªÀzÀ

«zÁåyðU½U CªjU EµªÁz wAr-w¤¸ÄU¼Áz «ÄoÁ¬Ä, ¥ÃqÁ, ºtÄ, vgPÁj ªÆz¯ÁzªÀU¼ §UÉ
PÃ¼ÄªÀzÄ. D J¯Á º¸gÀU¼£ÄÌ P¥Ä º®UAiÄ ªÄÃ¯ §gzÄ CªÀU¼°£ CPgU¼£ÄÌ UÄgÄw¸®Ä ºÃ¼ÄªÀzÄ.
FU D CPgU½Az ¸Éf¸§ºÄzÁz ºÆ¸ ¥zU¼£ÄÌ «zÁåyðU½Az PÃ½ §gAiÄÄªÀzÄ. CªÀU¼£ÄÌ UÄA¦£°

N¢¹ UÄgÄvÄ ªiÁr¸ÄªÀzÄ. ±Á¯AiÄ°gÄª ªÄzÁ¼º¼z ©¹ H l z ZÁmïð Dzj¹AiÄÆ EAx Z l ÄªnPU¼£Ä§ ªiÁr¸§ºÄzÄ.

ZÀÄªÀPÉ5: MvÀÄgÀUÀÄgÀw¸ÉÃt

GzÉÆÃ±À MvÀÄgÀUÀÄgÀ UÀæ¸ÀÄªÀÄzÀ

¥ÀæªÀÄ ²PPgÄ P°PÁºÁ¼AiÄ° ¤Ãq¯ÁVgÄª P¼V£ avÀæ¼£Ä§ ¥ÀæªÀð¹, CªÀ¼U¼Ä K£Ä JAzÄ «zÁ¼ðU¼£Ä§ ¥ÀæªÀ¸ÄvÁg. £Avg «zÁ¼ðU¼Ä ºÃ½z Ue¼ºe¼§t¼ªÄÄAvÁz ¥zU¼£Ä§ P¥Ä º®UAiÄ ªÄÄ¯§gAiÄÄvÁg. F ªÄÆ®P «zÁ¼ðU¼ UªÄ£ ¸¼AiÄÄvÁg.

GzÁºÀÄ¼ÉÉUe¼ avæ P¼U §g¢gÄª CPgU¼£Ä§ UÄgÄw¸ÄªÄAv w½¸ÄªÀzÄ. ‘Ue¼’ ¥zz° ‘e¼’ KP Mw GZj¹z? JAzÄ ¥ÀæªÀÃ¼ÄvÁ MvPg ¥jP®£AiÄ£Ä§ Cx¼ð¸ÄªgÄ.

MvPgz° Jgq¼Ä «z JA§Äz£Ä§ ºÃ¼ÄvÁ P¼V£ GzÁºguU¼ÆA¢U ¸eÁw ªÄvÄ «eÁw MvPgU¼£Ä§ ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ.

ZÀÄªÀPÉ6: CPgÀUÀÄ¼ÉA¢UÉDqÉÃt

GzÉÆÃ±À ¥ÀæªÀÄgÀ¸À®Ä «zÁ¼ðUÀÄ¼ÉÀÄ ¥ÉÃæÁ»¸ÄªÀzÄ.

¥ÀæªÀÄ CPgU½Az ¥zU¼£Ä§ ga¸Ä ª PË±®ª£Ä§ P°¸®Ä P¼V£ Z l ÄªnPAiÄ£Ä§ ²PPgÄ P¼UÆ¼ÄªÀzÄ. PÆngÄª GzÁºgu eÆvU ªÄvµÄ CPgU¼ UÄA¥£Ä§ ga¹PÆAqÄ ¥zU¼£Ä§ ¸vAvæÁV ga¸®Ä «zÁ¼ðU½U ¥ÉÃæÁ»¸ÆÃt.

ಮ	ಐ	ಟ	ಳ	ಈ	ಣ	ದ
ಲ	ಸ	ಭ	ಹ	ಮ	ಪ	ರ
ನ	ರ	ಐ	ನ	ಬ	ನ	ಕ
ಗ	ಐ	ಕ	ಗ	ದ	ಡ	ಯ
ನ	ಕ	ಶ	ಗ	ರ	ಮ	ಟ
ಪ	ಮ	ದ	ಆ	ಲ	ರ	ದ
ವ	ಚ	ಪ	ಮ	ಗ	ಪ	ಳ

ZÀÄªÀPÉ7: ¥ÀæªÀÄzÀªÁPÀ

GzÉÆÃ±À ¥ÀæªÀÄzÀªÁPÀ¼ÉÀÄ gÀ¸À®ÄªÀzÀ

¥ÀæªÀÄ E°AiÄªgU «zÁ¼ðU¼Ä º®ª¼ CPgU¼Ä ªÄvÄ CªÀ¼U½Az GAmÁz ¥zU¼£Ä§ ¥jZAiÄ ªiÁrPÆArgÄvÁg. FU ¥zU½Az ªÁP¼z PqU ºÆÃUÆÃt. «zÁ¼ðU½U EµªÁz ¹» wArAiÄ£Ä§ ªÄ£¹£° ¨Á«¹PÆAqÄ ªiÈTPªÁV ºÃ¼®Ä w½¸¨ÃPÄ. £Avg Ez£Ä§ °TvªÁV ²PPgÄ P¥Ä º®UAiÄ ªÄÄ¯§gAiÄÄª¼zÄ. GzÁºÀÄ¼ÉÉgÉÉÃSÁ½UÉgÀ¸À®Ä EµÀÁUÀÄ¼ÉÉJAzÄ §gAiÄÄª¼zÄ. ¥ÀæªÀÄ «zÁ¼ðU½U EµªÁz ¹»wArAiÄ º¸g£Ä§ P¥Ä º®UAiÄ ªÄÄ¯§gAiÄÄª¼zÄ. NzÄªÁU Cz£Ä§ ¥Æwð ªÁP¼z° NzÄªAv ºÃ¼Ä¼zÄ. F ¥ÀæªÀÄAiÄ£Ä§ ¥ÀæªÀiÆ§ «zÁ¼ð ¥Ä£gÄZj¹z £Avg J¯Á «zÁ¼ðU¼Ä vªÄ¼ vªÄ¼ ªÁP¼ª£Ä§ vªÄ¼ P°PÁºÁ¼AiÄ° §gzÄPÆ¼ÄªAv ºÃ¼Ä¼zÄ. EzÃ jÃw EµªÁz ºÁUÆ EµªÁ®z «µAiÄU¼£Ä§ vªÄ¼ P°PÁºÁ¼AiÄ° §gAiÄÄª ZlÄªnPAiÄ£Ä§ ¤ÃqÄª¼zÄ.

ZÀÄªÀPÉÃ8: PÀÉÃPÀÉÃt

GzÉÆÃÀªÁPÀÀÄÀÄ¸ÀgÀ¸ÀªÀ¸ÁªÀÄxÀð ¨ÉÃÉÆÃÀªÀzÀÄ

¥ÀæªÀÄ «zÁåyðU½U vªÀÄ P°PÁºÁ¼AiÀÄ° º®ªÀ¼ D¸QzÁAiÀÄP ¥zU¼£À¢ §gAiÀ®Ä ¸ÀÆZ£ ¤ÃqÀªÀ¼zÀ. £Avg ¥ÀæªÀ «zÁåyðU½Az ¤¢ðµÀ¸ASÁAiÀÄ ¥zU¼£À¢ ºÁ½¹ CªÀU¼£À¢ P¥Ä º®UAiÀÄ ªÀÄÄ¯ §gAiÀ¨ÄÃPÄ. ¥ÁæªÀ¨z° ¸Ä®¨ªÁV Px Pl®Ä ¸Áz¼ÁUÄªÀx ¥zU¼£À¢ DAiÀÄ ªiÁrPÉ½. D ¥zU½Az Px PlÄª ¥ÀæªÀÄU ºÁÃUÄª¼zÀ. EzPÁV ¥ÀæªÀ «zÁåyðU¼Ä MAzÄ ¥zª£À¢ DAiÀÄ ªiÁrPÉAqÄ ªÁP¼ ga¸°. ªÁP¼ gZ£U¼Ä Px gZ£U ¥ÁgPªÁVgÄªÀv UªÄ£ºj¹j.

GzÁºÀgÀuÉÆÃP¥Ä º®UAiÀÄ ªÄÄ¯ ºÄqÄU, §mU¼Ä, §PlÄ, gÁ², UÁ½, ¤ÃgÄ, PÉÃw, ªÄÄAvÁz ¥zU¼£À¢ §g¢zÁg ªÁz°U ²PPgÃ F ¥zU¼ §UÀ ZZð ªiÁr ªÁz® ªÁP¼ª£À¢ ¥ÁæªÀ©¸¨ÃPÄ.

GzÁºguU ‘M§ºÄqÄU Ez¼.’ ªÄÄA¢£ ªÁP¼ª£À¢ «zÁåyðU¼Ä »ÃU ºÃ¼ÄvÁ ºÁÃU°: ‘CªÄ£Ä J¯Á PÉ¼ §mU¼£À¢ gÁ² ºÁQPÁArz¼.’ ‘DªÄÄ¯ CªÄ£Ä J¯Á §mU¼£À¢ §Pmï£° ºÁQz.’ ‘Czg° ¤ÃgÄ vÄÄ©z’. ‘MAzÄ PÉÃw Ez£À¢® £ÁÃqÄwvÄ.....’ »ÃU ªÄÄAzÄªgAiÀ°...

ZÀÄªÀPÉÃ9: ºÁÃUÉÃ ªÁP¼ÀgÀ¸ÀªÀzÀÄ

GzÉÆÃÀ¥ÀæÀavÀæªÀÄvÀÄMUÀÄUÀÄ§¼À ªÁP¼ÀgÀÄÀÄÉÆÃÀ¸ÀªÀzÀÄ

¥ÀæªÀÄ MUlÄU¼Ä «zÁåyðU½U DPµðPª¤¸Ävª. P®ª¼ ¸Ä½ºÄU¼ ªÄÆ®P MUlÄU¼£À¢ ©r¸ÄvÁg. F ZlÄªnPU¼ ªÄÆ®P ¸Ä®¨ªÁVAiÄÃ z¤ ªÄvÄ °¦ aºU¼ ¸A§Azz §UÀ AiÄÃa¹, ºÄqÄQ ¸ÄPª¤¸Äª ¥zz ºwgP¼ v®Ä¥ÄvÁg. £Á®£Ä vgUw ªÄvÄ CzQÁv ªÄÄA¢£ vgUwU¼° «zÁåyðU¼Ä vÁªÄ F ¸ªÄ¸¼U¼£À¢ ¤ªÁj¸®Ä ¥ÀægÄ¦¸§ºÄzÄ. MUlÄ ©r¸Äª C¨Á¸U¼° ºZÄ ¸ªÁ¯¤¹zg, ¥ÀæÀCAvÁPÀÀ ªÄvÄ «zÁåyðU½AzÀ¥ÀæÀÄvÀÄÄÄ ºÁÃ½¹ D ¥ÀæÀÄvÀÄUÉªÁP¼ÀgÀ¹ ªÄÄvÀÄÉÆqÀÄªÀªÀÄvÀÄ§gÉÆÃªÀZlÄªnPU¼£À¢ ¸º ªiÁr¸§ºÄzÄ.

- CAUr¬ÄAz vgÄÄzÄ, ªÄÄA¢lÄPÁÆAqÄ C¼ÄÄzÄ.
- ºUÀºÁ¹z PÉÃt ªÄ®Vz.

ZÀÄªÀPÉÃ10: CPÀgÀ¥ÀæÀªÁP¼ÀªÁP¼ÀÀzÀ

GzÉÆÃÀCPÀgÀÄÀªÀÄÄ®PÀ¥ÀæÀªÁP¼ÀªÀvÀªÁP¼ÀÀzÀÄÄÄÄgÀ¸ÀªÀzÀÄ

¥ÀæªÀÄ P¼V£Av JgqÄ ªiÁzjU¼£À¢ §¼¹PÁAqÄ F ZlÄªnPAiÄ£À¢ ºAvºAvªÁV ªÄÄAzÄªg¸Ä¼zÄ.

ªÀÄzÀ 1. (ªÁP¼ÀÀzÀ)

1. £Á £Ä H j U ºÁÃ UÄ ª £Ä
2. £ ªÄ H j £ ° eÁ vÀÉÆ zÉ
3. ªÄ £Ä µÀ ªiÁ vÀÄ£Á qÀÄª ¥Áæ¢Â
4. C zÀÄC gÀ¸ £ ªÄ £
5. PÁ qÀÄ¨ ¼ ¹ £Á qÀÄG ½ ¹
6. £ ªÄ ¨ÉÆ µ P £À¢ qÀ
7. £Á £Ä ² PÀÄP £Á V zÉÆÃ £
8. PÁ AiÀÄP ªÃ PÉ ¯Á ¸
9. ªÄ £ ¹ zÀgÉªiÁ UÀÄ
10. zÀÄiÀªÃ zÀÄªÄð zÀªÄÄÆ ®
11. ¥ÀæÀ ¢ £ ±Á ¯ U ºÁÃ U ¨Ä PÄ
12. « zÉÆAiÀÄ gÀÄ P ¢ AiÀÄ¯Á gÀzÀª ¸Ä

(E° ¤ÃrgÀÄªÀªÁP¼ÀÀÄÄÄCzÀÄ-§zÀÄ ªÀÄr C£ÀÄÄªÀÄÄÄÁV eÉÆÃr¸ÀÄ w½¸ÀÄªÀzÀÄ)

ªÄzÀ 2 (©r CPgÀÀ«ÄAZÄ¥nUÄÄ)

PÀµÀªÄE wð AiÄC dA ¢ gÄvÄªÄPÄ gÄf ¯ÉAiÄMA zÄºÄ½ AiÄªÄgÄD ºÄ½ AiÄ° º Ä ® ªÄ¢ £ÄUÄ½A zÄªÄ¼ÉE ® zÉd £ÄgÄwÃ ªÄ gÄUÁ ® ªÄ£ÄJ zÄj ¸Ä¨ÉPÁ ¬Ä vÄH j £Ä¥ÄªÄR gÉ® gÄ¸Ä¨É¸É j E zÄPÉA zÄ¥Äj ºÁ gÄªÄ£ÄPÄ qÄ» r AiÄ®Ä wÃ ªÄð ¤ ¹ zÄgÄºÄ½ AiÄ¥Äw AiÉ § gÄMA zÉA zÄ¸Ä¹ AiÄ£Ä£ÉlÄ C zÄgÄ¥Á ® £É¥ÉÃ µÄuÉ ªÄ qÄªÄzÁ V vÄº® ªÄªÄµÄ UÄ¼ÄPÄ¼ÉzÄ£Ä vÄgÄD ºÄ½ AiÄºÄ¹ j ¤A zÄPÄUÉ ½ ¸ÄvÉ qÄV vÄJ vÄgÄPÉ¨É¼ÉzÄªÄgÄUÄ¼ÄzÄ gÄPÉZÄ° ¹ ºÉÃ UÄªÄªÉÃ qÄUÄ¼Ä£ÄvÄqÉ zÄ¤ ° ¹ zÄªÄE zÄgÄ¥Äj uÁ ªÄD ºÄ½ UÉ¸Á PÄµÄªÄ¼É¸Äj ¬Ä vÄD ºÄ½ AiÄ ¸ÄªÄ ¢ ¬ÄA zÄvÄ © vÄ

(E° ¤Ãr gÄÄ©r CPgÄÄÄ§¼ÄPÉAqÄMAzÄªÁPÄÄzÄgÄ¸ÄªÄvÉ½¸ÄªÄzÄ)

F ªÄÃ°£ ªÆz®£Ã ¨ÁPï£° ¤Ãrz º£gqÄ ªÁP¼U¼£Ã ¥æÃ CPgU½U «ÄAZÄ¥n vAiiÁj¹ UÄA¦£° ¤ÃqÄªÄzÄ. E° AiiÁªÄzÁzgÆAzÄ (CAzg ¥jZÃz CxªÁ 12 ªÁP¼U¼Ä CxªÁ Px ¥jZÃz) DAiÄ ªiÁrPÆAqÄ ¥æÃ CPgª£Ã «ÄAZÄ¥nAiÄ£ÁV vAiiÁj¹PÆAqÄ «zÄyðU¼ UÄA¦U ErÃ ¸l£Ã ¤ÃqÄªÄzÄ.

Jgq£Ã ¨ÁPï£° ¤Ãrz PxAiÄ ¥æAiÆAzÄ CPgª£Ã ¨Ãg ¨Ãg ªiÁr, «zÄyðU½U UÄA¦£° ¤ÃqÄªÄzÄ.

¸ÄZÄÉ UÄA¥ÄU¼Ä J¶gÄvªAiÆÃ CµÄ ¸mïU¼ «ÄAZÄ¥nU¼Ä ²PPg ºwg«g¨ÃPÄ. MAzÄ ¨ÁjU AiiÁªÄzÁzgÆAz£Ã DAiÄ ªiÁrPÆ¼ªÄzÄ ¸ÆP. KPAzg JgqÄ UÄA¦U ¥jZÃzª£Ã ªÄvÆAzÄ UÄA¦U ªÁP¼U¼£Ã §¼¹zg ZlÄªnPAiÄ° UÆAz®U¼ÁU§ºÄzÄ. £Avg «zÄyðU¼£Ã £Á®Ä UÄA¥Ä ªiÁr, ¥æÃ UÄA¦U MAzÄ ¸mï£Av «ÄAZÄ¥nU¼ Pl£Ã PÆqÄªÄzÄ. AiiÁª UÄA¥Ä F P¼V£Av ¥zU¼£Ã ºZÄ ªiÁqÄvzAiÆÃ D UÄA¦U JµÄ CAP JAzÄ ¤zðj¹ Qeï ªiÁzjAiÄ° ZlÄªnPU¼£Ã ªÄÄAzÄªg¸ÄªÄzÄ.

- ¥æÃ UÄA¥Ä JgqÄ CPgU¼£Ã M¼UÆAq ¥zU¼£Ã ga¸ÄªAv w½¹, 4 ¤«ÄµU¼ PÁ¯ÁªPÁ± ¤ÃqÄªÄzÄ. AiiÁª UÄA¥Ä JµÄ ¥zU¼£Ã ªiÁrgÄvzAiÆÃ D UÄA¦U CµÄ CAPU¼£Ã P¥Äº®UAiÄ ªÄÃ¯ §gAiÄÄªÄzÄ.
- CzÃ jÃw ªÄÆgÄ CPgU¼ ¥zU¼£Ã ga¸®Ä w½¹, 2 ¤«ÄµU¼ £Avg ¥j²Ã°¹ CAP zÁR°¸ÄªÄzÄ.
- EzÃ jÃw ªÄÄAzÄªgzÄ £Á®Ä CPg ¥zU¼£Ã ga¸ÄªÄzÄ ªÄvÄ LzÄ CPgU¼ ¥zU¼£Ã ga¸ÄªÄzÄ »ÃU ZlÄªnPAiÄ£Ã ªÄÄAzÄªg¸ÄvÁ CªgÄ ga¹z ¥zU¼ ¸ASÄiÄ DzÁgz ªÄÃ¯ ¥æÃ UÄA¦U CAPU¼£Ã ¤ÃqÄvÁ ZlÄªnPAiÄ£Ã ªÄÄAzÄªg¸§ºÄzÄ.

ªÄvÆAzÄ DAiiÁªÄz®Æ F ZlÄªnPAiÄ£Ã ªÄÄAzÄªg¸§ºÄzÄ.

- ºÉ¸ÄÄÄ ªÄvÄÄÄa¸ÄªÄ¥ÄÄÄÄgÄ¸Ä w½¸ÄªÄzÄ (£ÁªÄ¥ÄJAzÄºÉ¼ÄªÄzÄgÄ§zÄÁV)
- PÉ¸ÄÄÄ ºÉ¼ÄªÄ¥ÄÄÄÄgÄ¸Ä CªÄ±ÄqÄªÄzÄ (QÄÄÄ¥ÄÄÄJAzÄºÉ¼ÄªÄzÄgÄ§zÄÁV)

ZlÄªnP »ÃUAiÄÃ ªÄÄAzÄªgzÄ F »Az ga¹z, JgqÄ CPg ¥zU¼Ä, ªÄÆgÄ CPg ¥zU¼Ä, £Á®Ä, LzÄ CPg ¥zU¼Ä, º¸gÄ ºÃ¼Äª ¥zU¼Ä ªÄvÄ P®¸ ºÃ¼Äª ¥zU¼Ä EvÄ¢ ¥z¥nAiÄÄ «zÄyðU¼ ºwg«gÄvz. D ¥z¥nU¼£Ã vªÄzÃ C£Ä¨ªP vPAv D ¥zU¼£Ã §¼¹ ªÁP¼U¼£Ã ga¹ ºÃ¼®Ä, §gAiÄ®Ä ªÄvÄ ¥g¸g UÄA¥° wz®Ä CªPÁ±U¼£Ã ¤ÃqÄªÄzÄ. »ÃU º®ª ¥zU¼£Ã §¼¹ ¸g¼ ªÁP¼U¼£Ã ga¸ÄªAv vgUwAiÄ° C£ÄPÆ°¸ÄªÄzÄ.

F jÃw º®ª ªÁP¼U¼£Ã §¼¹ MAzÄ ¸¤ªÃ±ª£Ã ga¸ÄªAv w½¸ÄªÄzÄ. (¥jZÃzz CPgU¼£Ã Dzj¹ ªiÁqÄª ZlÄªnPU F DAiiÁªÄ ¸ÆPªÁUÄvz.)

ªtðªiÁ¯AiÄ°gÄª CPgU¼£Ä Dzj¹ £ÆÃqÄªÁU ¥æÃP CPgP AiiÁªzÃ ¨¯ EgÄª¢®. CPg ¥zªÁU¨ÃPÄ E®ªÃ MAzÄ ¸ÁAz©ðPvU MVPÆAqÄ Cxð ¥qAiÄ¨ÃPÄ. ºÁUÁzÁU ªiÁvæCPgP Cxð §g®Ä ¸Áz. F, D, ¨Á, F jÃwAiÄ P®ª CPgU¼Ä ªiÁvæCxð ¸Áz±ª£Ä ¥qAiÄ§ºÄzÄ. eÆvU Cª ¨Ãg CPgU¼ÆnU ¸AAiÆÃUªÁV ¨Ãg CxðU½U PÁgtªÁU§ºÄzÄ. MmÁg CPg CxªÁ z¤U Cxð §gÄªzÄ §¼PAiÄ ¸ÁAz©ðPvU C£ÄUÄtªÁV Cxð ¥qzÁU. »ÃU CPgU¼ F DlªÃ ªÁPgtz ¤AiÄªÄU¼ ¸È¶U PÁgtªÁUÄvz.

PÀPÁ ¥À UÀÀzÁ¸jvÀvÀÀÀ ¥ÀæÀÀ

PÀPÁ ¥À - 1

««zÀ¸Á»vÀÀÀÀ ¥À¸À¸ÀPÉ¼ÀÄ, NzÀÄ ªÀvÀ CªÀUÀÀªÀÄ¯ÉvÀÀ C¤¹PÉ¤ÃqÀÄ, CªÀUÀÀ vÀÀ C©¥ÁæÀUÀÀÀ ¸Ãj¹, «¸À¹ ¨ÃgÉ¨ÃgÉ«zÁ£ÀÀ §gÉÄvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀzÀªÁ¦ ªÀvÀªÀºÀÀ

¥æÄv P°PÁ ¥®ª ¨ÁµAiÄ £Á®Ä PÃvæ½UÆ ¸A§A¢¹z. E° ««z ¸Á»vª£Ä PÃ¼®Ä ªÄvÄ Nz®Ä vªÄ C¤¹P C©¥ÁæÄU¼£Ä ¤Ãq®Ä, CªU¼° vªÄ C©¥ÁæÄU¼£Ä ¸Ãj¹, «¸j¹ ¨Ãg ¨Ãg «zÁ£z° §gAiÄªAvÁU¨ÃPÄ. »A¢£ vgUwU¼° ««z ¸Á»v ¸A¥£Æ®U¼£Ä ¥jZ¬Ä¹PÆAqÄ CªU¼° vªÄVµªÁzÄz£Ä NzÄªzÄ, N¢z «µAiÄU¼ §U ªÄZÄU, ¥æA ªP¥r¸ÄªAvº ¸ÁªÄxðU¼£Ä U½¹PÆArgÄvÁg. F ªÄZÄª ªÄvÄ ¥æA¹¸Äª ªÄÄA¢£ ºAvªÁV vÁ£Ä N¢z CxªÁ PÃ½z ¸Á»vz §U v£ C©¥ÁæÄU¼£Ä ¸Ãj¸¨ÃPÄ. eÆvU v£ D¯ÆÃZ£U¼ ¸ªÄÃv «¸j¹ §gAiÄªAvº P°PÁ ¸ÁªÄxðU¼ C¥ÃPAiÄ£Ä ¤jÃQ¸¯ÁVz.

²PPgÄ vgUw ¥æÄU¼° ««z ¸Á»v ¸A¥£Æ®U¼£Ä MzV¸Äª ªÄÆ®P, CªU¼ §UU ¥g¸g Zað¸Äª, ªÄÄPªÁV C©¥ÁæÄ ºAaPÆ¼Äª CªPÁ±U¼£Ä MzV¸¨ÃPÄ. ¸Á»vP ¸A§A¢¹zAv C©¥ÁæÄ, C¤¹PU¼£Ä ¥z, Px, ¸A¨Áµu, ¸ÁgÁA± ªÄÄRªÁV ¥æAz gÆ¥z° C©ªQ¸Äª PË±®P ºZÄ MvÄPÆqÄªzÄ. EzPÁV ²PPgÄ «zÁyðU½U P«v, Px, £ÁlP, ¥æAzU¼£Ä D°¹ Cxð ªiÁrPÆ¼®Ä CªPÁ± PÆq¨ÃPÄ. ºÁUAiÄÃ D°¹z CxªÁ N¢z ¸Á»vP ¸A§A¢¹zAv vªÄ C¤¹P, C©¥ÁæÄU¼£Ä °TvªÁV C©ªQ¸®Ä C£ÄPÆ°¸ÄªzÄ. »ÃU D°¹z CxªÁ N¢z ¸Á»vz°£ ª¸Ä, «ZÁgP ¥ÆgPªÁV v£ «ZÁgU¼£Ä ¸Ãj¹, «¸j¹ §gAiÄªª ¨Ãg ¨Ãg «zÁ£U¼£Ä ¥jZ¬Ä¸Äªzg ªÄÆ®P «zÁyðU¼ §gªtU ¸ÁªÄxðª£Ä C©ª¢¥r¸Äªz Ä.

PÀPÁ ¥À ¸Á¢ÀÄ PÉÉ¼À ºÀzÁzÀZÀÄªÀPÉÀÀ

ZÀÄªÀPÉ1. N¢zÀWÀ£ÉÄAzÀ£Á£ÀÀPÀvÀÀ

GzÉ±ÀzÁ±ð¤PgÀfªÀÀÀWÀ£ÉÀÀÀ N¢ vÀÀ C©¥ÁæÀUÀÀÀ ªÀTPÀÁV ªÀvÀ°TvÀÁV C©ªQ¸ÀªÀzÀ

¥æÄÉ ²PPgÄ ¥æÄÀ¸ÀÀÀgÀ¹ÀzÉqÀgÀzÁj' JA§ ¥oz°gÄª qÁ.gÁeÄAzæ¥æÁzï ªÄvÄ qÁ.eÁQÃgï ºÄ¸Ã£ï Cªg fÃª£z Wl£U¼£Ä PÀÁ gÀ¥ÀÀ ºÉ¼ÀªÀ ¥æAiÆ§g fÃª£z°AiÄÆ º®ªÁgÄ ªÄgAiÄ¯ÁUz Wl£U¼Ä £qAiÄÄvª. CªU¼ ¥® MªÄ ¹», ªÄvÆªÄ P». P®ª Wl£U¼Ä EvgjU JµÆÃ C£Ä¨ª, fÃª£ ¥ÁoU¼£Ä P°¸Ävª. EAx zÁ±ð¤Pg fÃª£z° £qz Wl£U½Az ¨ÃgAiÄªgÄ vªÄ fÃª£z° C¼ªr¹PÆArgÄª¢z. F §UAiÄ fÃª£ª£Ä ¸jzÁjAiÄ° ¸ÁV¸®Ä º®ª Wl£U¼Ä ¥æguAiÄ£Ä ¤ÃqÄvª JA§ «ZÁgU¼£Ä «zÁyðU¼ÉÁ¢UÉZÀð¸ÀªÀ

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉ

- E° ‘zÉqÀgÀzÁj’ JA§ ¥ÀÀÉ¸À§A¢üzÀPÀÄDgï PÉÃqï ¤ÃqÀÁVzÀ, EzÀÄ «zÁyðUÀUÉÉÃj¸ÀÄÀzÀ.
- F ZÀÄªÀPÉÄÀ£ÀvgÀ²PÀgÀ PÀPÁ ºÁ¼ÉÄºgÀªÀC¨ís¸À1.1, 1.2 ªÀÄvÀ 1.3£À ªÀÄr¸ÀÄÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ2: PÀÁ «¸ÁgÀ

GzÉÆÃD°¹zÀCxÀÁ N¢zÀPÀÄÉÀÄ «¸À¹ §gÉÄªÀzÀ.

¥ÀÀÉ ²PPgÀ «zÁyðU¼£Ä CUÀÄÉvÀÄvÉÄÄ¥ÀÄÁV «AUÀ¹, ¥æUÄA¦UÆ PxAiÄ Czð¨ÁUª£Ä ªiÁvæ ¤ÃqÄvÁg. F PÀÄÉÄÄ ²PÀgÀ¸ÀPÀ¸ÀgÀÄÉA¢UÉNzÀªÀgÀ D£Avg UÄA¦£° «zÁyðU¼Ä D PxAiÄ£Ä N¢, Czg ªÄÄAzÄªjz ¨ÁUª£Ä §gAiÄÄªAv ¸Æa¸ÄªgÄ. CAwªÄªÁV DAiiÁ UÄA¦£° «zÁyðU¼Ä PxAiÄ£Ä ¥ÆtðUÆ½¹z £Avg ErÃ PxAiÄ£Ä ¥çæv ¥r¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. PxAiÄ°£ Wl£ ªÄvÄ ¥Ávæ¼ §Uï «zÁyðU½Az C©¥Ä¼ÄUÄ¼£Ä ¥qAiÄÄªgÄ. D£Avg UÄA¥ÄU¼° gavªÁz PxAiÄ£Ä qÁæÄAUï ºÁ¼AiÄ° §gzÄ vgUw PÆÃuAiÄ° ¥æ²ð¸ÄªgÄ.

PÀÄÉ¸ÉÃªÄÄj ¸ÉÃªÄÄt÷

¸ÉÃªÄÄt MS¸ÉÃªÄÄj. vÀÄzÉ¸À ºÉ®«zÀÄÉ MAzÀÄ¢£À ºÉ®zÀÄÉ¸ÀªÄÄrzÀÄÄ. CªÀªÀgÀ PÉlzÀÄÄqÉ¥ÀÄÉÄ§zÀÄÄvzÀCªÀUÉ±ÉÃUÁ JAzÀgÉ¥ÀÄZÀÄÁæ ºÀjzÀ±ÉÃUÁ JAzÀgÀÄvÀÄCwÃ ¦æw. MªÉ»ÃUÉÉÄ ºÀjzÀ±ÉÃUÁ ©Ãd w£ÀªÁUÀCªÀUÉAzÀÄD¯ÉÃZÀÄÉºÉ¼ÉÄvÀ ‘vÀÄºÉ®zÀ ±ÉÃUÁ ©Ãd ©wzÀgÉ¸ÁPÀÄÄvÀ±ÉÃUÁ ©Ãd zÉgÉÄÄvÀÉAiÄgÀÄ PÉ¼ÀªÀCªÀÄÄvÀÉgÀªÀ¢®’ JAzÀÄÉAqÀ CzÀgÉnUÉ±ÉÃUÁ ©ÃdQÄvÀºÀjzÀ±ÉÃUÁ ©wzÀgÉ.....

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ªÉÄ°£ÀUÀÄ¥ÀÄZÀÄªÀPÉÄÄ¨ísUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÄºgÀªÀC¨ís¸À2.1£À ªÀÄr¸ÀÄÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ3: ªÀÄÄÄÄªÀvÀ

GzÉÆÃD°¹zÀ¥ÀÄÄÄCxÀ ªÀÄrPÉÄAqÀ, vÀÄÄC©¥ÀÄÄÄC¤¹PÉÄÄÄ §gÉÄªÀzÀ.

¥ÀÀÉ ºÀvÀ1: ²PPgÀ E° ¤ÃqÁVgÄª ªZ£U¼£Ä gÁUªÁV ºÁqÄªgÄ. £Avg ªZ£U¼ D±AiÄU¼£Ä w½¸ÄªgÄ. E°£ ªiË®U¼ §Uï Czg M½vÄ PqPÄU¼ §Uï Zað¸ÄªgÄ.

PÀÄÄÄqÀPÉ®¨ÉqÀºÀAiÄÄ£ÀrAiÄ®Ä ¨ÉqÀ
ªÀÄ¤AiÄ¨ÉqÀC£ÀUÉC¸ÀÄ¥ÀÄÄqÀ
vÀÄÄ§tÂÄÄqÀE¢gÀºÀAiÄ®Ä ¨ÉqÀ
EzÉCAvgÀUÄÄ¢; EzÉ§»gÀUÄÄ¢;
EzÉ£ÀÄÄPÄqÀ¸ÀUÄÄzÉªÄÄ°¸ÀªÀ¥À - §¸ÀÄÄ

¨ÉzÀªÉ¯ÉAzÀªÄÄÄÉÄªÄr,
ªÀUÄÄUÄÄfzÀgÉvÀiÄ?
¸ÀÄÄzÀÄvÀAiÄ¯ÉAzÀªÄÄÄÉÄªÄr,
£ÉgÉÄÄUÄÄfzÀgÉvÀiÄ?
¸ÀvÉÉ¼ÄÄÄÉAzÀªÄÄÄÉÄªÄr,
±ÄÄPÉÄÄazÀgÉvÀiÄ?
ZÉÄÄºPÁdÄð£ÀzÉªÄÄPÉ¼ÀiÄ,
¯ÉÃPÄÄÄÉ¼ÄÄÄºÀnzÄÄ½PÀ¸ÀÄ¤AzÉÄÄÄ§AzÀgÉ
ªÀÄÄÄÄ PÉÃ¥ÀÄÄvÁ¼ÄÄÄÉ¸ÀÄÄÄzÁ¤AiÄÄÄVgÀÄÄÄÄ - CPÀÄÄºÁzÉ«

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ£ÀvgÀC¨ÁÌ¸À3.1 jAzÀ3.4gÀgÀÉ£ÀC¨ÁÌ¸ÀªÀÄr¸ÀªÀzÀ

ºÀvÀ2: «zÁ¸ÀyðU½U 6£ÉvgÀvÀ ¥ÀvÀzÀgÀªÀºÀzÀAiÀªÀZÀvÀ ¥zÁ¨ÁUª£Ä N¢PÆAqÄ, vªÄU CxðªÁUz ¥zU¼£Ä ¥n ªiÁr, D ¥zU½U ±§PÆÃ±z ¸ºÁAiÄ¢Az Cxð ºÄqÄQ §gzÄPÆAqÄ §g®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. ²PPgÄ ¥oÁz°gÄª ªZ£U¼£Ä N¢, CªÁU¼ D±AiÄU¼£Ä «zÁ¸ÀyðU½U w½¸ÄªgÄ.

ZÀÄªÀPÉ4: £Á£À§gÉÃÀ§¯É

GzÉÆ±À¥ÀvÀÉCxÀÁ ¥À¸ÀvÀÀgÀªÀavÀÀÉÀÀ N¢ CxðªÁrPÉAqÀ PÀÉÃÀ¸À¨ÁµÀÁ gÀÉ¥ÀÀ ¥À¸ÀªÀð¹ §gÉÃÀªÀzÀ

¥ÀvÀÉ ²PPgÄ P°PÁ ºÁ¼AiÄ° ¤Ãq¯Áz avÀxAiÄ£Ä Nz®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. D PxAiÄ°gÄª «µAiÄz §UÌ Zað¸ÄªgÄ. £Avg D PxAiÄ£Ä ¸A¨Áµu gÆ¥P ¥jªwð¸ÆÃt JAzÄ ºÃ½, ¸A¨ÁµuAiÄ ¸gÆ¥ª£Ä «zÁ¸ÀyðU½U w½¸ÄªgÄ. F PxAiÄª ¸Ä «µAiÄª¤ÄlÄPÆAqÄ, PÁ®¤P ¸¼ ªÄvÄ ¥ÁvÀÀ¼£Ä ¸È¶¹PÆ¼ÄªgÄ (ªiÁzj ¤Ãq¯ÁVz). MAzÆAzÄ ¥Ávæ º¸g£Ä P¥Ä°®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÄ. ¥ÀæÀ¥Ávæ ¸A¨ÁµuAiÄ£Ä §gAiÄªgÄ. D£Avg PxAiÄ°£ J¯Á CA±U¼Ä M¼UÆArgÄª¸Ázg §UÌ «zÁ¸ÀyðU¼ÆnU Zað¸ÄªgÄ. D ¸A¨ÁµuAiÄ£Ä «zÁ¸ÀyðU¼Ä vªÄ P°PÁ ºÁ¼AiÄ° §gzÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. ªÄÃzÀ avÀÀÉ

UÁæÄÃt Dl ‘¸gUÆÃ®Ä’. F Dlz° ¥Á¯Æ¼Äª ¥ÀæÃ DlUÁg¤UÆ ªiÁgÄz¸Áz MAzÄ PÆÃ°z¸Ág ¸ÁPÄ. Cz£Ä º½U¼° ¨Ã°¬ÄAz ºÄqÄQ vgÄvÁg. ¥ltU¼° ©¢gÄ ªiÁgÄªªjAz vg§ºÄzÄ.

ªÄÉzÁ£z° PÆÃ°¤Az MAzÄ Ug ºÁPÄvÁg. CzÃ ‘PAa’. ¸g¢AiiÁV PAa ªÄÃ¯ ¤AvÄ §VÌ PÆÃ®£Ä eÆÃgÁV vÆg¨ÃPÄ. ºZÄ zÆg J¸zªgÄ ¥ÁgÄ. ¸«ÄÃ¥ J¸zª£Ä ZÆÃg.

ZÆÃg Dzª£ PÆÃ®£Ä EvggÄ vªÄ PÆÃ°¤Az ¸j¸ÄvÁ ºÆÃU¨ÃPÄ. Dv ªÄÄl®Ä §Azg vPt vªÄ PÆÃ®£Ä P°£ ªÄÃ¯ Eq¨ÃPÄ. »ÃU EqÄªµg¯Ã ZÆÃg ªÄÄnzg PÆÃ®Ä ¸j¸ÄªªOmï.

ZÆÃg §AzÄ ªÄÄlÄªÁzgÆ¼U PÆÃ®£Ä ¸j¸ÄvÁ P°£ ªÄÃ¯ PÆÃ®£Ä EqÄvÁ ¸ÁU¨ÃPÄ. ZÆÃg AiiÁgÁzgÆ M§ PÆÃ®Ä ¸j¸ÄªªÄ£Ä ªÄÄlÄªªgU PÆÃ®Ä ¸j¸ÄªÄ Dl ªÄÄAzÄªgAiÄÄvz

ZÆÃg Dzª£Ä PÆÃ®Ä ¸j¸ÄªªÄ£Ä ªÄÄnzÁU C°Az PAa eÁUzªgUÆ D ZÆÃg PÄAlÄvÁ v®Ä¥¨ÃPÄ. MAzÄ ªÄ¼ PÁ®£Ä £®P GgÄ½zg ªÄv CªÁ£ PÆÃ®£ÃÄ ¸j¸ÄªÁzÄ ªÄÄAzÄªgAiÄÄvz.

PÄAlÄªªÄ£Ä PÁ®Ægz PAa v®Ä¦zg Dlz MAzÄ ¸ÄvÄ ªÄÄVzAv. ªÄv ºÆ¸ Dl ªÆz°¤Az ±ÄgÄ. EzÄ »ÃUÃ ªÄÄAzÄªgAiÄÄvz. ZÆÃg PÄAlÄªÁU EvggÄ Dv£Ä PÁr¸ÄªÁzÄ gÆr.

¸À¨ísµÀÉ

zÃªÀ¯Á¥ÀgªÁ§ ¸ÀjÃ£À ºÀªÀiÁ£ï, gÀÆÃºÀ£ï, ¹zÀ¯Á ªÀvÀÄ «ÃgÃ± ¸À§ ¸À¼ÀÄgÀ®gÀÆ ¸ÃjzÀ QæÃmï DqÀwzÀgÄ. MAzÀÄ ¢£À ¸ÀÄeÁ CªÀg ¸ÀªÀ£À ºÀ¸ÃÃ£À¥À £ÀÆÃqÀvÁ ¤Av£À. CªÀg ¸À ªÀÄÄVÀiÄÄwzÀÄv CªÀg£À v£À §½U Pgz.

ºÀ¸ÃÃÀºÀ, §¤À E°. AiiÁªÁU®Æ EzÀÆAz ¸À DrÃg¯Á. £Á£ÀÆAzÀÄ ¸À DqÀÆÃzÀÄ ºÃ½PÀÆrÃ¤. Czg º¸gÄ ¸gUÀÆÃ®Ä ¸À!

gÉÆÃÃ£ï: ¸gUÀÆÃ®Ä ¸À! ºÃU DqÀÆÃzÄ?

ºÀ¸ÃÃÀF ¸À DqÀ®Ä MAzÀÄ PÀÆÃ®Ä EzÀg ¸ÁPÄ. EzÄ º½U¼° C®¯Ã ©¢gÀÆÃ Pr EzÀg ¸ÁPÄ. ªÀvÃ £Ugz¯Ázg, F ©¢gÄ ªÀiÁgÄª CAUrAiÄ° ¹UÄv. ªÀÆz®Ä ªÀÄzÁ£z° PÀÆÃ°¤Az MAzÄ Ug ºÁPÃPÄ. Ez£À PAZ CAv PjÃvÁg. £Avg PAa M¼U ¤AvÄ PÀÆÃ®£À vÀÆg¨ÃPÄ. AiiÁgÄ PÀÆÃ®£À J®jVAv ºwg J¸AiÄÄvÁgÀÆÃ, CªÀ£Ä ZÀÆÃg.

¹zÀÄÀEzg° ZÀÆÃg EgÄvÁ£? DªÄÃ¯ K£Ä ªÀiÁq¨ÃPÄ?

ºÀ¸ÃÃÀZÀÆÃg DzªÀ£ PÀÆÃ®£À, ¨ÃgAiÄªgÄ J¸AiÄÄvÁ, ¸ÀjÄvÁ ºÀÆÃUÃPÄ. ZÀÆÃg ªÀÄÄl°Pì §Azg, vPt PÀÆÃ®£À P°£ ªÀÃ°q¨ÃPÄ. »ÃU EqÄªµg° ZÀÆÃgÁ ªÀÄnzg, PÀÆÃ®Ä ¸ÀjÄªª£Ä Omï DUÁ£.

gÉÆÃºÀï: ZÀÆÃg PÀÆÃ®£À ªÀÄnzg K£Ä ªÀiÁq¨ÃPÄ

ºÀ¸ÃÃÀZÀÆÃg DzªÀ£Ä PÀÆÃ®Ä ¸ÀjÄªªg£À ªÀÄnzÁU, ZÀÆÃg£Ä PÀÆÃ°zÀ ¸À¼¢Az PAZªgUÆ PÄAlÄvÁ §g¨ÃPÄ. PÄAlÄªÁU PÁ®Æjzg, CªÀ£ PÀÆÃ®£À ªÀv ¸ÀjÄª ¸À ªÀÄÄAzÄªgAiÄÄvz. CªÀ£Ä PAZ v®Ä¦zg C°U ¸À MAzÄ ¸ÄvÄ ªÀÄÄVzAv.

J®gÀÄ: ºÃ PÃ½zÁæ ¸À Z£À¥Vz C¯Á. £Á¼¬ÄAz Ez£Æ DqÀÆÃt §¤À.

²PÀÄÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀÄPÉÀÄ¨ÍsÀUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀÄºgÀÄªÀC¨Ís¸À4.1 jAzÀ4.4gÀ§gÉÀÄÀÉ ªÀÄÄqÀÄ «zÁÄyðUÀÄUÉ¸ÀÄPÀÄ¸ÀÄªÀzÀÄ

ZÀÄªÀÄPÉ5: ¤¢ðµÀ«µÀÄÄzÀ§UÉ§gÉÀÄ®Ä MAzÀÄ«zÁ£ÀzÉÀÄÉ?

GzÉÆÃ±À¥À§AzÀ§gÀÄÄÉÀÄªÀÄÄCxÀªÀÄÄrPÉAqÀÄ««zÀ«µÀÄÄUÀÄªÀÄÉ¯É¥À§AzÀ§gÉÀÄªÀÄzÀÄ

¥À§AzÉ ²PPgÄ «zÁÄyðU½U ¥À§Az §gAiÄÄª «zÁ£z §UÀì ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ. AiiÁªÀzÁzgÆ MAzÄ «µAiÄÀì ¥À§Az §gAiÄÄªÀz£À Cxð¸ÄªgÄ. GzÁºÀÄÄÉzÆgz±ð£' «µAiÄz ¥À§Az ga¸ÄªÄ PÀÄªª£À w½¸ÄªgÄ. ¥À§Azz° ¸ÁªÁ£ªÁV ¥À§ÄªÀÉ«µÀÄÄ«ªÀÄÄÉªÀÄÄ«µÀÄÄzÀ¸ÀÄÄ¦ CxÀÄÁ G¥À¸ÀºÁgÀJA§ ªÀÄÄÆgÀÄ ¥À§Ä£À ºÀ¸ÀÄÄÄUªÀ£z° lÄPÆAqÄ P¥º®U ªÀÃ¯ ¥À§Az §gzÄ vÀÄj¸ÄªgÄ.

²PÀÄÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉªÀÄÄ°£À¸ÀÄªÀÄPÉÀÄ¨ÍsÀUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀÄºgÀÄªÀC¨Ís¸À5.1 ªÀÄÄvÀÄ5.2£À ªÀÄÄr¸ÀÄªÀzÀÄ

ZÀÄªÀÄPÉ6: £À¥À¸ÀÄ«ªÀÄÄ

GzÉÆÃ±À N¢zÀ¥À¸ÀÄÄ§UÉ¸ÀÄÄÁV «ªÀÄÄ §gÉÀÄªÀÄzÀÄÄ CxÀð¹PÉ¼ÀªÀÄzÀÄ

¥À§AzÄ: (F ZlÄªnPU ¥ÆgPªÁV ªÀÄP¼ Px, £ÁlP, ¥zÀU½U ¸A§A¢¹z ¥À¸PU¼£À ¸AUæ¹PÀÆAqÄ §gÄªÁzÄ. eÆvU ²PPgÄ vÁªÀ MAzÄ ¥À¸Pz §UÀì N¢, ¤Ãq¯Áz '¥À¸P «ªÀ±ð £ªÀÄÆ£' gÆ¥z° §gzÄ vgÄªÁzÄ. CzÃ ªÀiÁzjAiÄ£À ZlÄªnPAiÄ° §¼¸ÄªÁzÄ) ²PPgÄ «zÁÄyðU½U vÁªÀ NzÄª ¥À¸PU¼ §UÀì vªÄ C©¥ÁÄÄU¼£À ¸g¼ªÁV «ªÀ±ðAiÄ gÆ¥z° §gAiÄÄªÁzg §UÀì Zað¸ÄªgÄ. E° ²PPgÄ vªÄU EµªÁz AiiÁªÁzÁzgÄ MAzÄ ¥À¸Pz «ªÀ±ðAiÄ£À '¥À¸PÀ

¥À¸P «ªÀ±ð £ªÀÄÆ£

º¸gÄ:

¥À¸Pz ²Ã¶ðP ªÀvÄ ¯ÃRPgÄ:

£À£U EµªÁzÄzÄ AiiÁªÁzÁzg:

£Á£Ä F ¥À¸PªÀ£À EvgjU Nz®Ä ºÃ¼ÄvÃ£ KPAzg:

(DPg: Education World, undated)

«ªÀ±ðÉ £ÀªÀÄÆ£ÉgÆ¥zº PÞ¥Ä ºÀ®U ªÀÄÃ¯ ªÀiÁzjAiiÁV §gzÄ vÆÃj¸ÄªgÄ. £Avg «zÁyðU¼£ÀÄß CUvÀå PÀÄAv UÀÄA¥ÀÄU¼£ÁßV «AUr¸ÄªgÄ. ¥æÀÄ UÀÄA¦U ¸AUæ¹PÆAqÄ §A¢zÀ ¥Ä¸PU¼£ÀÄß ¤ÃqÄªgÄ. D UÀÄA¦£ «zÁyðU¼Ä ¥g¸g ¸ºÁAiÄzÆA¢U N¢PÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. £Avg D ¥Ä¸Pzº EµªÁz «µAiÄ, Czg ¥æÀÄR CA±U¼£ÀÄß ¥n ªiÁrPÆAqÄ, Zað¸®Ä w½¸ÄªgÄ. CAwªÀÄªÁV UÀÄA¦¤Az N¢z ¥Ä¸Pz §UÉ M¨Æ§gÁV C©¥ÁæAiÀÄ ºAaPÆ¼®Ä C£ÀÄPÆº¸ÄªgÄ. £Avg N¢z ¥Ä¸Pz §UÉ '¥Ä¸P «ªÀÄ±ð £ªÀÄÆ£' gÆ¥zº §gAiÀ®Ä w½¸ÄªgÄ.

²PÀëPÀgÀÄ UÀÄA¦£À ZÀlÄªÀnPÉUÀ¼À ¨sÀUÀªÁV PÀæPÁ ºÁ¼ÉAiÀÄ°gÀªÀ C¨sÁå¸À 6.1£ÀÄß §¼À¸ÀÄªÀÄzÀ

ªÀÄ®ªÀiÁ¥À£ÀZÀlÄªÀnPÉ²PPgÄ PÀæPÁ ºÁ¼AiÄº ¤Ãq¯Áz '£ÀªÀÄPÀæPÉC¸ªÀÄÉ£ÀPÀªÀ(ªiË®ªiÁ¥£ ZlÄªnP) 1 ªÀÄvÀÄ 2PÉ¸A§A¢¹zAv ©½ ºÁ¼AiÄº §g¹ PÉw ¸A¥ÄlPÉ §¼¹PÆ¼Äªlzä.) «zÁyðU½U ¸ÆP ¸®ºU¼£ÀÄß ¤ÃqÄª ªÀÄÆ®P ªiÁr¸ÄªlzÄ.

¸gÀªÀÀÄ

¸gÀ 1	¸gÀ 2	¸gÀ 3
««zsÀ¸Á»vÀå¥ÀæPÁgÀÀ PÀÉ½, N¢ CxÀªÀiÁrPÆ¼ÀÄvÁgÉ	««zsÀ¸Á»vÀå¥ÀæPÁgÀ N¢ CªÀÄ¤À§UÉvÀªÀÄC¤¹PÉC©¥ÁæAiÀÄUÀÀ¼À¸Éj¸ÀÄvÁgÉ	««zsÀ¸Á»vÀå¥ÀæPÁgÀ N¢ vÀªÀÄ C©¥ÁæAiÀÄUÀÀ¼À¸Éj¸ÀªÀzgÀ eÉvÉUÉ «¸Às¹ §gÉAiÀÄvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

- ¤ªÀÄ UÁæªÀÄ¥ÀZÁ¬ÄwAiÀÄ UÀæxÁ®AiÀÄPÉ ¨ÉÃn ¤Ãr. ®¨sÀågÀªÀÀ ¥Ä¸PÀÀUÀÀ¼À ¥Àn ªÀiÁr. eÉvÉUÉ ¤ªÀÄUÉ EµÀÀÁzÀ ¥Ä¸PÀ ¥ÀqÉ¢ÁgÉAqÀ N¢. D ¥Ä¸PÀ §UÉ «ªÀÄ±ðÉ §gÉ Äj.
- eÁ£ÀÀzÀ D lUÀÀ «µÀAiÀÄzÀ §UÉ ªÀÄ»w ¸ÀUæ¹. MAzÀ ¥ÀæAzsÀ §gÉ Äj.

> PÀæPÁ ¥ÀÀ-2
>
> vÀªÀÄ D¸ÀPÀ¹£À ¸À¨sÀ¸ÀªÀ««zsÀvÀ£ÉÀÀÀ ¸ÀPÀªÁV UÀªÀ¤¹ CªÀÄ§UÉvÀªÀÄ¥À¢æAiÉAiÀÄ£ÀÄß §gÉAiÀÄgÀ¥ÀzÀ ¤ÃqÀvÁgÉ

PÀæPÁ ¥ÀÀzÀªÁ¦ ªÀÄvÀÄ ªÀÄºÀvÀ

¥æÀv PºPÁ ¥®ªÀ v£ß ¸ÄvªÀÄv°£º ¥j¸gª£ÀÄß ¸ÆPÀëªÁV Cª¯ÆÃQ¸ÄªAvº ¸ÁªÀÄxÀðª£ÀÄß ¤jÃQ¸Ävz. eÆvU UªÀÄ¤¹z WI£ CxªÁ ¸¤ßªÃ±P v£ß ¥æwQæAiÀÄAiÄ£ÀÄß ªiËTPªÁV ªÄvÄ §gª tU gÆ¥zº C©ªÀQ¸ÄªlzÉ£ÀÄß M¼UÆArz. DgA©P vgUwU¼º Dº¸Ä«PAiÀÄÄ v£ß ¸ÄvªÀÄv°£ ¥j¸gzº PÀ½¹PÆAq ±§Ý, ¥z, ªÁPÀU¼ ªÀÄÆ®P ¥jP®£U¼£ÀÄß CxðªiÁrPÆ¼®Ä £gªÁUÄvz. £Avg CzÄ ªiÁv£ÁqÀªº ªÀvÄ vÁQðPªÁV D¯ÆÃa¸Äªº ¸ªÀÄxðg£ÁßV¸Äª £¯AiÄº §¼PAiiÁUÄvz. ¥æv vgUwAiÄº «zÁyðAiÄÄ v£ß ¸ÄvªÀÄv°£ WI£U¼ §UÉ ¸ÆPÀëªÁV UªÀÄ¤¹z CA±U¼£ÀÄß ªiËTPªÁV C©ªÀQ¸ÄªlzÄ ªÀvÄ v£ß C©¥ÁæAiÄU¼£ÀÄß §gª tU gÆ¥zº C©ªÀQ¸Äª G¥ ¸ÁªÀÄxðU¼£ÀÄß M¼UÆArz.

¨ÁµÁ vgUw ¥æQæAiÄU¼Ä 'EgÀªÀÀ¸Á»vÀÀªÀÀ £ÀPÀÄ ªÀÄqÀªÀ¸Á»vÀzÀgÀªÀ¸ÀzÀðUÀUÉ¸À §A¢üzÀ ¥ÀæªÀUÉ GvgÀ ºÀÄqÀªÀ CPÀgÀªÀÀ zÀÄqÁV, CAzÀªÁV §gÉAiÀªÀ¤n£À ºÉ£ÀC¨sÁå¸À£ÀÄ ¤ÃqÀªÀ ZÀlÄªÀnPÉUÀÀ«ÄvÀÁUÀÁgÀÀ vgUw ¥æQæAiÄU¼º UÀÄA¥Ä ZlÄªnPU¼£ÀÄß DAiÆÃf¸Äª ªÀÄÆ®P ¸ÁªðdPP ¸Az¨ðU¼º £qAiÀÄª ¸A¨ÁµuU¼Ä, WI£U¼Ä ºÁUÆ ¸¤ßªÃ±U¼£ÀÄß vgUwAiÄº ªÀÄPªÁV Zað¸®Ä CªPÁ± ªiÁrPÆlÄ, D C©¥ÁæAiÄU¼£ÀÄß §gª tUAiÄ ªÀÄÆ®P C©ªÀQ¸®Ä C£ÀPÆº¸¨ÃPÄ. «zÁyðU¼Ä WI£U¼ §UÉ C©ªÀQ¸Äª ¸Az¨ðzº ¸Á»vÀz AiiÁªlzÃ ¥æPÁgzºAiÄÆ(P«v/Px/¸A¨Áµu/¯ÃR£) D¯ÆÃa¹, §gAiÀ®Ä C£ÀPÆº¸Äª ªÀÄÆ®P §gª tU ¥æQæAiÄAiÄº ¸ªÀÄxðg£ÁßV¸¨ÃPÄ. «zÁyðU¼ §gºªÀÄ

vÁ£Ä PÃ½z £ÆÃrz N¢z «µAiÄz ¸Az¨ð, ¸Á»vÄU¼ C£Ä¨ªU¼£Ä v£ÄzÃ ªiÁvÄU¼° °Tv gÆ¥z° »r¢qÄªÄzÃ ¤dªÁV Cxð¥Ætð §gºªÁVgÄvz. ZZðAiÄ° ºÆgºÆ«Äz ªÄÄSÁÄ±U¼Ä, ¸ÁgÁA±U¼Ä, «±ÃµuU¼£Ä v£ÄzÃ ¥zz° »r¢qÄª ¸ÁªÄxð U½¸®Ä ªÄP½U ªiÁvÄUÁjPAiÄ° «ªj¹zAv ªÄÄPªÁV Zað¸®Ä ªÄvÄ ZZðAiÄ° ºÆgºÆ«Äz CA±U¼£Ä v£ÄzÃ ¥zU¼° §gAiÄ®Ä, §gzÄz£Ä vgUwAiÄ° Nz®Ä C£ÄPÆ°¸¨ÃQz. £Avgz° CUv¼ §z¯ÁªuU¼ ªÄÃ¯ ªÄAiÄQPªÁV Zað¹, ªÄgÄ §gª tUU CªPÁ±U¼£Ä ¸È¶¸¨ÃPÁVz. Ezg ªÄÆ®P v£ÄzÃ C©¥ÁæÄU¼£Ä «©£ÄªÁV, ««z ¥æÄgU¼°AiÄÆ §gª tU ¸Ázªª ÁUÄªAvº P°PÁ£Ä¨ª ªÄvÄ P°PÁªPÁ±U¼£Ä MzV¸¨ÃPÁVz.

PÀPÁ ¥ÀæªÀÄ ¸Á¢üÃPÀ PÉÆÃ¼ÀºÀ¼ÀzÀ ZÀÄªÀPÉÆÃÀ

ZÀÄªÀPÉ1: PÀrzÀ C¤¹zÀ

GzÉÆÃ¼ÀvÀÄ C£Ä¨ªÀÄPÉÆÃ§AzÀvÀÄ «zÀÄWÀ£ÉÆÃ§UÉÆÃvÀÄzÉÆ jÃwAiÄ° C©¥ÁæÄªÀÄPÀÄ¸ÀªÀzÀ.

¥ÀæªÀÄ ºÀvÀ1: ²PPgÄ «zÁªyðU½U vªÄ ¸Ävªäv°£ ¥j¸gz° UªÄ¤¸Äª «µAiÄU¼ PÄjvÁV «zÁªyðU¼ÆA¢U ªiÁvÄPv £q¸ÄªgÄ. GzÁ: ¸ÀÆAiÄð GzÀÄ¸ÀªÀ¸ÀzÀÄð, ºÀ¼ UÀÄqÀÄPÀÄªÀzÀ, ¥À¼UÀÄ vÀÄªÀ¸ÀUÉÆ¼ÀÄw¤¸ÀªÀzÀ, ¸ÀÆAiÄð ªÀÄ¼ÀUÀªÀÄÉÆÃ¼ÀºÀ d£À¼ÀªÀ¸ÁAiÀªÀÄV¹, zÀÄgÀUÀÄeÉvÉÆ ªÁ¥Á¸ÁUÀªÀ¸À¤ÃÉÆÃ¸ÀPÉÆ¸ÀªÀÄqÀªÀ¸ÀzÀÄð¸zÀ ºÁqÀªÀPÀÄUÀªÀ¸À¤ÃÉÆÃ¸ªÀÄ¼ÉÀ¸ÀzÀÄð¸zÀ£À¥À¸À¸À H j£À dgÀUÀªÀeÁvÉÆÃºÀ¼, PÉÆÃ«qï ¸ÀzÀÄð¸zÀ¯ÁPïqÉ£ï ¸À¤ÃÉÆÃd£À¼ÀUÀÁmÉ»ÃU ¨Ãg ¨Ãg WÌ£U¼° AiiÁªÁzÁzgÄ MAzgqÄ «µAiÄU¼ §UÌ «zÁªyðU¼ÆA¢U Zaðªª ÄªgÄ. ªÄÄRªÁV v£Ä ¥À¸À¼À£À ¸ÉAzÀÄ¸ÀªÀÄ ¸«AiÄÄªAvº WÌ£U¼ §UÌ ªÄvÄ ¸ÁªiÁfPªÁV dgÄUÄª WÌ£AiÄ §UÌ «zÁªyðU¼ÆnU ¸ÆPÀªÁV UªÄ¤¸Äª ªÄÆ®P D£A¢¸Äª, «µAiÄª£Ä CjAiÄÄª, ¸A¢¸Äª «ZÁgU¼ §UÌ ªiÁvÄPv £q¸ÄªgÄ.

²PÀÄ¸ÀUÉ¸ÀÄZÀÄÉ«zÁªyðU¼ÀUÉÆÃPÀ ºÁ¼ÉÆÃºÀ gÀªÀC¨Á¸À1.1, 1.2 ªÀÄvÀÄ1.3 ªÀÄrzÀ¸ÀªÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ2: £ÁªÀPÀqÀvÉ

GzÉÆÃ¼ÀvÀÄ D¸À¥Á¹£À UÀÄ¤¹zÀ¨ÉÆÃgÉ¨ÉÆÃgÉWÀ£ÉÆÃ§UÉÆÃvÀÄzÉÆ C©¥ÁæÄU¼ §gÉÆÃUÉ ªÄÆ®PÀªÀÄ¸ÀªÀzÀ.

¥ÀæªÀÄ ºÀvÀ1:

- ²PPgÄ «zÁªyðU¼£Ä ªÄvz° ¤°¸ÄªgÄ. C®° avæ¼£Ä £®z ªÄÃ¯ EqÄªgÄ. (avæ¼£Ä ¦æmï ªiÁr¸®Ä ¸Ázªª ÁUÄ¢z°, «zÁªyðU¼ P°PÁºÁ¼ ¥Ä¸PU¼£Ä §¼¸ÄªgÄ. F ¸Az¨ðz° £Á®Ä avæ½U £Á®Ä ¥Ä¸PU¼£Ä £®z ªÄÃ¯ EqÄªÄzÄ. £Avg ¥Ä¸Pª£Ä vUzÄPÆ¼Äª «zÁªyðU AiiÁª avæ §UÌ ªiÁv£Áq¨ÃPÄ JA§Äzg §UÌ ¸ÆZ£ ¤ÃqÄªgÄ)
- ªÄP¼Ä M§g »Az M§gÄ ªÄvÁPÁgz° Nq®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. (Nq®Ä ¥ÃæÄu ¤Ãq®Ä AiiÁªÄzÁzgÆ ¸Á®ÄU¼£Ä ºÃ¼ÄªgÄ. GzÁ: ªÄvz° NqÄ, avæK¤z £ÆÃqÄ...)
- ªÄP¼Ä NqÄwgÄª ¸Az¨ðz° Z¥Á¼ vnzÁU ¤®ÄªAv ¸ÆZ£ ¤ÃqÄªgÄ. £Avg AiiÁª avæ JzÄjU ªÄP¼Ä AiiÁª ªÄP¼Ä ¤AwgÄªgÆÃ CªgÄ D avæ£Ä vUzÄ £ÆÃr, C°£ WÌ£ §UÌ v£Ä C©¥ÁæÄU¼£Ä ºAaPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.
- MAzÄ ªÄUÄ ªiÁv£Ár z ªÄÃ¯ D «µAiÄz PÄjvÄ Evg ªÄP½Az vªÄ ¥æQæÄU¼£Ä ºÃ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.
- ²PÀÄ¸ÀUÉ¸ÀÄZÀÄÉ ªÄÃ¯ w½¹z jÃwAiÄ° «µAiiÁ£Ä¸Ág Enz¼ J¯Á avæ¼ §UÌ ªiÁv£ÁqÄª ¸Az¨ðU¼£Ä C£ÄPÆ°¸ÄªÄzÄ.

ºÀvÀ2: ªÆz® £Á®Ä ¸Äw£° ªiÁv£Ár z «zÁªyðU¼£Ä UÄA¦£ £ÁAiÄPg£ÁV ªiÁr, CªgÆnU «zÁªyðU¼ ¸ASÄU C£ÄUÄtªÁV UÄA¥Ä gZ£ ªiÁqÄªgÄ. vªÄ C£Ä¨ªP §Az AiiÁªÄzÁzgÄ MAzÄ

Wl£AiÄ §UÌ ¥g¸g ªiÁv£ÁrPÆAqÄ, vªÄ P°PÁ ºÁ¼AiÄ° ¸Æa¸¯Áz ¸¼z° vªÄ ¥æQæÄU¼£Ä§gAiÄ®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. E° Px, ¸A¨Áµu gÆ¥z° C©ªQ¸®Ä ¸ºÁAiÄ ªiÁqÄªgÄ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÃÀºgÀªÀC¨Á¸À2.1£À ªÀÄr¸ÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ3: WÀ£ÉÃÀ§UÉªÀPÀªÀvÀÄÀÉ

GzÉÆÃWÀ£ÉÃÀzÀ¸ÀvÀ¥ÀæªÀÄÀ N¢, vÀÄªÀvÀÄÀÄÀ§gÉÀÀÄÉgÀÆ¥ÀÀ C©ªQ¸ÀªÀzÀ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ F P¼U ¤ÃrgÄª Wl£AiÄ£Ä§ Cxª¸ ¸¤ªÃ±ª£Ä§ «zÁ¼yðU½U ºÃ¼ÄªgÄ. £Avg D Wl£AiÄ ªÄÃ¯ ªiÁv£Áq®Ä C£ÄPÆ®ªÁUÄªAv P®ª¸ ¥æU¼£Ä§ PÃ¼ÄvÁ ZZð £q¸ÄªgÄ. ZÀÄÉÃÀ£ÀvÀÀ «zÁ¼yð vÀÄªÀvÀÄÀÄÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÃÀ3.2 C¨Á¸ÀZÀÄªÀPÉÃÀº §gÉÃÀ®Ä ¸Æa¸ÀªÀgÀ

WÀ£Ég« MAzÄ ¢£ §¹£° ±Á¯U ºÆÃUÄwz¼£Ä. ¥Pz H j£° eÁvæE¢z¼jAz §¹£° d£ vÄA© vÄ¼ÄPÁqÄwz¼gÄ. F ¸Az¨ðz° CfAiÆ§¼Ä §¸£Ä§ ºwz¼Ä ºÁUÆ Cf £ÆÃq®Ä ¤±P¼ÁVz¼Ä. vÄA¨Á ¸ªÄAiÄz £Avg g«U PÄ½vÄPÆ¼®Ä ¹ÃlÄ ¹Qvä. g«AiÄÄ ¹ÃlÄ ¹Qz RÄ¶AiÄ° xl£ PÄ½vÄPÆAq£Ä. vÄA¨Á ¸ªÄAiÄzªgUÆ ¤AvÄ PÉ PÁ®Ä £ÆÃª¸ §A¢z¼ g«U vÄA¨Á ¸AvÆÃµªÁ¬ÄvÄ. P® ¸ªÄAiÄz £Avg CfU ¹ÃlÄ ©lÄ PÆq¨ÃP Cxª¸ vÁ£Ã ¹Ãn£° PÄ½vÄPÆ¼¨ÃP? JA§ UÆAz® GAmÁ¬ÄvÄ.

¥ÀæªÉÀÀÀ

- F ¸Az¨ðz° ¤Ãª¸ g«AiÄ ¸Á¼£z°z¼g K£Ä ªiÁqÄw¢¼j?
- vÄA¨Á ¸ªÄAiÄ ¤AvÄ PÉ PÁ®Ä £ÆÃª¸ §A¢z¼ g« ¹Ãn£° PÄ½vÄPÆ¼¨ÃP? Cxª¸ »jAiÄgÁz ªÄvÄ ¤±PgÁVz¼ CfU ¹ÃlÄ ©lÄPÆqÄª ªÄÆ®P ¸ºÁAiÄ ªiÁq¨ÃP? ¤ªÄ C©¥ÁæªÄU¼£Ä§ w½¹.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉ²PÀÀÀ«zÁ¼yðUÀÀªÀÄTPÀ¥ÀæªÉºÁUÀÄ C©¥ÁæªÄªÀÄ°TvÀÁV zÁR°¸ÀÄ PÀPÁ ºÁ¼ÉÃÀºgÀªÀC¨Á¸À3.1 ªÀÄvÀÄ3.2£À ªÀÄr¸ÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ4: WÀ£ÉÃÀ£ÀPÀÀ¸ÀvÀªÀÄPÀ§gÉÀÀÄÉ

GzÉÆÃ«zÁ¼yðUÀÀÀWÀ£ÉÃÀzÀ¸ÀvÀ¥ÀæªÀÄÀ N¢ vÀÄÀ C©¥ÁæªÄÀ C¤¹PÉÀÀÀ°TvÀÁV C©ªQ¸ÀªÀzÀ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ C¨Á¸ ¥Ä¸Pz° ¤ÃrgÄª P°PÁ ºÁ¼ 6g°£ Wl£AiÄ£Ä§ Nz®Ä ºÃ¼ÄªgÄ. NzÄª ¸Az¨ðz° F »A¢£ ZlÄªnPAiÄ ¸Az¨ðz° Zað¸®Ä C£ÄPÆ®ªÁU®Ä §¼¹z¼ ¥æU¼ ¸gÆ¥zAv, F Wl£AiÄ£Ä§ Cxð ªiÁrPÆ¼®Ä, ¸vÄ ¥æU¼£Ä§ H »¹PÆ¼®Ä ²PPgÄ £gªÁUÄªgÄ. £Avg «zÁ¼yðU¼ vªÄ C©¥ÁæªÄª£Ä§ n¥t ªiÁrPÆ¼®Ä «zÁ¼yðU¼ D¯ÆÃZ£UÁV P¼V£ ¥æU¼£Ä§ PÃ¼ÄvÁ ¸ºPj¸ÄªgÄ. CAwªÄªÁV «zÁ¼yðU½U vÁª¸ §g¢z¼£Ä§ Nz®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.

C. gÁªÄÄ v£U ¹Qz H lª£Ä§ D ºÄqÄU£ÆA¢U ºAaPÆ¼¨ÃPÃ? KP?

D. ¤Ãª¸ gÁªÄÄ«£ ¸Á¼£z°z¼g K£Ä ªiÁqÄw¢¼j?

E. Evgg §UÌ PÁ¼f ª»¸Ä¸ªzÄ KP CUv¼?

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÃÀvÀÀ«zÁ¼yðUÀÀUÉPÀPÁ ºÁ¼ÉÃÀºgÀªÀC¨Á¸À4.1 ªÀÄvÀÄ4.2£À ªÀÄr¸ÀªÀzÀ

ªÀÄ®¸ªÀÄ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ P°PÁ PÀPÁ ºÁ¼ÉÃÀºgÀªÀ£ÀÀPÀPÉÃÀªÀÄÉÃÀPÀÀ(ªÀÄ®¸ªÀÄ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ1 jAzÀ5gÀÀÄÉÃÀ ¥æU½U Gvj¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. «µAiÄU¼ §UÌ ªÄÄPªÁV §gAiÄ®Ä, vªÄ C£Ä¨ªU¼£Ä§ ¸Äj¸®Ä ºÁUÆ F §UAiÄ ¸¤ªÃ±U¼Ä »ÃU ªÄÄAzÄªgzg K£ÁU§ºÄzÄ? JA§ E¤¼vg «ZÁgU¼£Ä§ «ªj¹, PÁgt PÆlÄ §gAiÄªAv C£ÄPÆ°¸ÄªgÄ.

[illegible]

[illegible] 1	[illegible] 2	[illegible] 3
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]:

- [illegible]
- [illegible]

[illegible]-3

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

GzÁ: gÁd JA§ ¥ÀæªÀÉÁªÀ¥Áæ¥ÀÀgÀ¸ÀªÁUÀd’ CPÀgÀÀ»A¢£ÀCPÀgÀÀ¸ÀgÀÀ¢ÃWÀªÁVzÉ(gï+D+eï+C). DzÀÄzÀ¢ÃWÀ¸ÀgÀÄzÀÄrzÀ¥Áæ¥ÀgÀ¥ÀæªÀÉgÀ¸ÀÄÉÃPÀgÁd-¨ÉÃd. gÁd ¥ÀæªÉUÀd, ªÀd ¥Áæ¥ÀæªÀÄ. EzÀÄ «zÁ¸ðUÀÄUÉ¨ÉgÉ¨ÉgÉ¸ÀgÁPÀgÀ¥ÀæªÀÄ §¼À CxÉ¸ÀªÀzÀÄ

²PÀÄUÉ¸ÀZÀÉ

- F ZÀÄªÀPÉÃÀ¨ÁUÀÁV ²PÀgÀÄPÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀ1.1 jAzÀ1.5gÀC¨Á¸ÀÄÀªÀÄr¸ÀªÀzÀ «zÁ¸ðUÀÄÉnUÉ¥ÀgÀÄÁzÀZÀÉ, ªÀvÀÄÀÄÉÃÀ£ÀqÉÃªÀªÀÄ®PÀJ®gÀ C¨Á¸ÀÄÀ ¥À tðUÉ½¸ÀÄ ¸ÀÁAiÀªÀqÀªÀzÀ
- PÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀC¨Á¸À1.5gÀ ¥Áæ¥ÀÀgÀ¸ÀÄ, ªÁPÀÄÀÄÀ H »¹ §gÉÃ®Ä w½¸ÀªÀgÀªÀvÀ ¥ÀÀ¥À tð ªÀqÀÄ ¸ÀÁAiÀªÀqÀªÀ «zÁ¸ðUÀÄUÉ½AiÀÄavÀæ®r¸ÀÄ ¥ÉÃæºÁ¤ÃqÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ2: £ÁªÀgÀÄPÉºÉÃUÉÃt.

GzÉÆÃ±À£ÁªÀ¥ÀæªÀÄUÀwð¸ÀªÀzÀªÀvÀ§¼À¸ÀªÀzÀ

¥ÀæªÉ (²PÀgÀE° ¤ÃqÀÄzÀ¸ÀªÀgÀ12-15 ¥ÀæªÀÄ«ÄZÀ¥À ¹zÀÄ¹PÉ¼À¸ÀgÀ)

²PPgÄ «zÁ¸ðU¼£Ä CUvÁ vPÀv UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. £Avg D UÄA¥ÄU½U «ÄAZÄ¥nAiÄ£Ä ¤ÃqÄªgÄ. UÄA¦£° «zÁ¸ðU½U ‘EªÀU¼£Ä ªÄÆgÄ «zU¼° ¨Ã¥ðr¸¨ÃPÄ?’ JAzÄ ¸Æa¸ÄªgÄ. D£Avg UÄA¦£° ¨Ã¥ðr¹z ¥zU¼£Ä ºÃ½¸ÄªgÄ. CªgÄ ºÃ¼Äª º¸gÄU¼£Ä P¥Ä º®U ªÄÃ¯ gÆq, C£xð ªÄvÄ CAQv£ÁªÄU¼£Ä ¥ÀæªÁPªÁV §gAiÄªgÄ (E° gÀqÀÄ C£ÀÀ ªÀvÀÄ CAQvÀÄÁªÀÄÉzÀÄ PÀÄÄ®UÉÃÀ ªÀÉ¯É§gÉgÀÁgÀÄ PÉÆÃ D UÄA¦£À¥ÀæªÀÄ ¥ÀæªÁPÀÁV §gÉgÀÄÉÃÀ »ÃU §gzÄ, «zÁ¸ðU½U F jÃwAiÄ «¨ÁUPÄ, ¤ÃªÀ ªiÁrz «¨ÁUPÄ K£ÁzgÆ ªÀvÁ¸«zAiÄÃ? JAzÄ PÃ¼ÄªgÄ. £Avg «zÁ¸ðU½U DAiiÁ «¨ÁUz º¸gÄU¼£Ä ¥jZ¬Ä¸ÄvÁ, CªÀU¼ ®PtU¼£Ä w½¸ÄvÁ, £ÁªÄ¥zU¼ ªÄÆgÄ «zU¼ §UÀ ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ.

gÀqÀÄªÀ ¥ªðv, £¢, ¨l, £Ug, ºAU¸Ä; CAQvÀÄªÀ »ªiÁ®AiÄ ¥ªðv, ©ÃªiÁ£¢, CAd£Á¢æ¨l, ªÄAqÀ¼, ºÃªiÁªw; C£ÀÀ£ÁªÀ ¥Arv, gÆÃV, ²PP, P¦¶P.

²PÀÄUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀC¨Á¸À2.1£À ªÀvÀÄr¸ÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ3: £ÁªÀgÀÄPÉ¸ÀÄÉÃ£ÁªÀEzÉÆÃR

GzÉÆÃ±À¸ÀÄÉÃ£ÁªÀUÀÄÉÃUÀwð¸ÀªÀªÀ®PÀ§¼À¸ÀªÀqÀªÀzÀ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ ¸ªð£ÁªÄU½Az PÆrz ªÁPÀU¼£Ä P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÄ. £Avg D ªÁPÀU¼° £ÁªÄ¥zU¼£Ä UÄwð¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. Czg° §A¢gÄª ¸ªð£ÁªÄ ¥zU¼£Ä vÆÃj¹, CªÀU¼ §¼P §UÀ w½¸ÄªgÄ. E° AiiÁª AiiÁª £ÁªÄ¥zU½U AiiÁª AiiÁª ¸ªð£ÁªÄU¼Ä §gÄvª JA§Äz£Ä «ªj¸ÄªgÄ. GzÁ: ¹Ã°AUÀKPÀªÀÄÄzÁUÀ¥ÀnUÉgÉÃUÀÄ§AzÀÄÀCªÀªÀÄÉ®PÉºÁjzÀÄ JA§° ¥ÀnKPÀªÀÄÄ¹Ã°AUÀ gÀ¥ÀÉCªÀÄ JA§ ¸ÀÄÉ£ÁªÀ §A¢zÉE° ¥ÀnªÀvÀ VÃvÁ¼À JAzÀ §A¢zÀÉCªÀgÀ JA§ ¸ÀÄÉ£ÁªÀ §¼ÀÉÃUÀvÀÉ»ÃUÉJ¯Á ¸ÀÄÉ£ÁªÀUÀÄ¥ÀjZÀÄ¸ÀªÀgÀ

ªÀvÀzÀ ªÁPÀUÀÄ (²PÀgÀ¥ÀgÀÄÁzÀ¨ÉgÉªÁPÀUÀÄ §¼À¸ÀªÀgÀ)

1. ¥ÁnU gPÀU¼Ä §Azªá; Cª¼Ä ªÄÃ®PÀ ºÁjz¼Ä.
2. ±Av£Ä M§ gÁd; Dv£Ä ¨ÃmUÁV PÁrU ºÆÃUÄwz¦£Ä.
3. UÄgÄU¼Ä ±Á¯U ºÆgÀlgÄ. CªgÄ PÀAiÄ° ¥Á¸P »r¢zÀgÄ.
4. gÆ© eÁ££ï£ £Á¬Ä. CzÄ Dv¤U §®Ä ¦æÄ.
5. AiiÁ¹£ï ªÄvÄ eÁ£Q E§gÄ U¼wAiÄgÄ. EªgÄ MªÄ ¥æÁ¸ºÆgÀlgÄ.

²PÀÄUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀC¨Á¸À3.1 ªÀvÀÄ 3.2£À ªÀvÀÄr¸ÀªÀzÀ

ZÀlÄªÀPÉ4: £ÀªÀÄä ¥ÀjZÀAiÀÄ «±ÉèõÀuÉ

GzÉÝÃ±À: UÀÄtÂ «±ÉèõÀuÉAiÀÄ ªÀÄÆ®PÀ ±Á¯ÉAiÀÄ ªÀÄUÀÄªÀÅ vÀ£Àß C©ü¥ÁæAiÀÄ ªÀåPÀÛ¥Àr¸ÀÄªÀAvÉ ªÀiÁqÀÄªÀÅzÀÄ.

¥ÀæªÀiÁtÂ ²PÀëPÀgÀÄ ¨sÀUÀªÀzï¹ÃvÉAiÀÄ JA§ d£¥z VÃvAiÀ£Àß gÁUªÁV «zÁåyðUÀ¼ÆnU ¸Ãj ºÁqÀªgÀ. MAzÀ ¨Áj ºÁrz £Avg, Czg° §A¢gÀª «±Ãµt ±§UÀ¼£Àß P¥Ä º®U ªÀÄÃ¯ §gAiÀÄªgÀ. £Avg F ¥zU¼° £ÁªÀ¥z AiiÁªÀzAzÀ PÃ¼ÀªgÀ. ªÀPÌ¼Ä UÀwð¸Àª £ÁªÀ¥zU¼ eÆvU AiiÁª ¥zU¼Ä §A¢ª JAzÀ PÃ¼ÀªgÀ. »ÃU ªÀPÌ¼Ä ºÃ¼Àª ¥zU¼Ä, '£ÁªÀÄ¥ÀzÀ «±ÉèõÀuÉ' ªÀÄvÀÄÛ w½¸ÀÄªÀ CxÀ ¸ÀÆa¸ÀÄªÀ ¥ÀzÀUÀ¼ÀÄ Vzà Eª ÀÄUÀ¼É UÀÄt «±ÉèõÀuÉ JAzÀ GzÁºgu ¸»v ¥jZ¬Ä¸ÀvÁg.

d£À¥ÀzÀ VÃvÉ

¨sÀUÀªÀzï¹ÃvÉAiÀÄ ºÆÃV ¨Á ££ªjU ‖ ¤£ß vªgÆg £Á£Ã£Ä §¯£Ä UÆw® J£U UÄj¬Ä® J¯ ¨Á¯ vÆÃj¸Ä ¨ÁgÃ vªgÆg ‖ 1 ‖ ¨Á¼ §®P ©qÆ ¹Ã¨ JqP ©qÆ £l£qÀªÃ° ¤Ã ºÆÃUÆÃ §¼UÁg C°ºÄzÃ ££ß vªgÆgÀ | ªÀÄvöÉz J¯ ºu vÆÃgÄ¨Ág vªgÆg ‖ 2 ‖ D¯ DqÀvÁª UÁt wgÄUÀvÁª £«®Ä ¸ÁgAU £°vÁª §¼UÁg CzÃ PÁuÆÃ ££ß vªgÆgÀ| ªÀÄvöÉz J¯ ºu vÆÃgÄ¨Ág vªgÆg ‖ 3 ‖	ºÀa£ÀªÀÄ£ÉPÁuÆÃ PÀa£ÀPÀzÀPÁuÆ «ÄAZÁqÆªgqÄ Vt PÁuÆ §¼UÁg C°ºÄzÃ ££ß vªgÆgÀ ªÀÄvöÉz J¯ ºu vÆÃgÄ¨Ág vªgÆg ‖ 4 ‖ ªÀÄvöÉz ºnÃ° ªÀÄwÃ£ÀZÀ¥ÀgÀºÁQ £l £qÀªÃ° ¥UqAiÄ DqÀvÁ¼ Cª¼ PÁuÆ J£ß ºqzªÁ| ªÀÄvöÉz J¯ ºu vÆÃgÄ¨Ág vªgÆg ‖ 5 ‖ CZÀPÉ¦£À§¼ ºÀgÀVÃj£À§¼É J£ß ºqzª §®Ä D¸ §¼UÁg PÆAqÆÃUÆ J£ß vªjÃU| ¨ÁUÌz §¼UÁg ºÆÃV ¨Á ££ªjÃU ‖6‖

ºÀvÀ2: £Avg P¼V£ ªÁPÌU¼£Àß P¥Äº®U ªÀÄÃ¯ §gzÄ, Czg°gÀª UÀt «±ÃµtU¼£Àß ¥jZ¬Ä¸ÀªgÀ.

1) jvÃ±£ §½ PjAiÄ ªÆ®«z. E° 'PjAiÄ' JA§ÄzÄ ªÆ®z §tª£Àß w½¸Ävz.

2) z²ð¤ PA¥Ä ®AUª£Àß vÆnzÁ¼.

3) gÁWÄ«£ ºwg zÆq «ªiÁ£«z.

4) «¸AiÄ ªÄÉzÄ ¸¨Áªz ºÄqÀV.

E° CrUg J¼AiÄ¯Áz 'PA¥Ä', 'zÆq' F ¥zU¼£Àß UªÄ¤¹j. §t, UÀÃt, jÃw, ¸ÀÀsªÀÄÀAiÀÄ w½¸ÀªÀ «±ÉèõÀuÉÄVªÉEªÀÄÀUÀÄ 'UÀt «±ÉèõÀuÉ'UÀÀÄªgÀÀ

²PÀëPÀgÀÄ ¸ÀZÀÄ ²PÀëPÀgÀÄ «zÁåyðUÀ½UÉ UÀÄt «±ÉèõÀuÉUÀ¼À §UÉÎ CxÉð¹zÀ£ÀAvgÀ PÀAPÁ ºÁ¼ÉÄAiÀÄ°gÀªÀ C¨sÀ¸ÀÀ4.1£ÀÀ ªÀÄr¸ÀªÀzÀÀ

ZÀlÄªÀPÉ5: °AUÀªÀÄvÀÄ ªÀZÀ£ÀUÀ¼À §UÉÎ CxÀªÀÄrPÉÆ¼ÉÃt.

GzÉÝÃ±À °AUÀªÀÄvÀÄ ªÀZÀ£ÀUÀ¼À CxÉð¹PÉAqÀ §gÉAÀÜÉ¸ÀÄzÀªÀzÀ ¸ÀÉPÀÁV §¼À¸ÀÄªÀÅzÀÄ.

¥ÀæªÀiÁtÂ ºÀvÀ1: ²PÀëPÀgÀÄ E° ¤Ãq¯Áz ¥zU¼ «ÄAZÄ¥n CxªÁ ¥z¥n vAiiÁj¹PÆ¼ÀªgÀ. £Avg «zÁåyðU½U MAzÆAzÀ «ÄAZÄ ¥n vUzÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÀªgÀ. ¥Áæ, ª¸Ä, gP¸A§Az ªÄvÄ Evg JA§ £Á®Ä UÄA¥Ä ga¸ÀªgÀ. D£Avg DAiiÁ «zÁåyðU¼Ä vUzÄPÆAq «ÄAZÄ¥nAiÄ°gÀª ¥zª£Àß NzÀªgÀ. D ¥z AiiÁª UÄA¦U ¸A§A¢¹z JA§Äz£Àß ºÃ½, D UÄA¦£° PÃ½vÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÀªgÀ. »ÃU J® «zÁåyðU¼Ä vªÀ ¥zU¼£Àß N¢, DAiiÁ UÄA¦U ¸ÃjPÆ¼ÀªgÀ. vªÄU ¹QgÀª ¥zU¼° §ºÄ ªZ£

ªÄvÀ KP ªZÀ£À gÀÆ¥À ¥zÀU¼À §zÀ¯ÁªÀuÉAiÀÄ£ÀÄß UªÀÄ¤¸ÀÄªÀAv ªÀiÁqÀ¨ÉÃPÀÄ. £ÀAvg DAiiÁ UÀA¦U §A¢gÀÄª ¥zÀU¼À° AiiÁªÀ¦zÀÁzgÀÄ MAz£ÀÄß DAiÀÄ ªiÁrPÆAqÀÄ, ªÁPÀå ga¸®À ¸Æa¸ÀÄªgÀÄ. »ÃU «zÁå¦yðU¼À ºÃ½z ªÁPÀåU¼£ÀÄß P¥À º®U ªÀÄÃ¯ §gAiÀÄÄªgÀÄ.

ºÀAvÀ 2: «zÁå¦yðU½U ¤Ãr gÀÄª ¥zÀU¼À §UÉ PÃ¼ÀÄvÁ KPªZÀ£ ªÄvÀ §ºÀÄªZÀ£ ¥jP®£ Cxð ªiÁr¸ÀÄªgÀÄ.

MAzÀÄ (KP)	JgÀqÀQÌAvÀ ºÉZÀÄ (§ºÀÄ)
ªiÁª, ¨Áª, Ct, C½AiÀÄ, Cv, ¸Æ¸, £Á¢¤, ªÀÄÉzÀ£, Cf, Cd, ªÆªÀÄU, ªÆªÀÄU¼À	ªiÁªA¢gÀÄ, C½AiÀÄA¢gÀÄ, CvAiÀÄA¢gÀÄ, ¸Æ¸AiÀÄA¢gÀÄ, £Á¢¤AiÀÄgÀÄ, ªÀÄÉzÀ£gÀÄ, ªÀÄPÀ¼À, CfAiÀÄA¢gÀÄ, CdA¢gÀÄ, ªÆªÀÄP¼À
J¯, ºÁ¹U, §Aq, P®À, ¥À¸P, a£ÀÄß, ªdæ¨½, P°zÀ®À, §m, UÁdÀ, º®U, PÁgÀ, aÃ®, ©ÃU.	J¯U¼À, ºÁ¹UU¼À, §AqU¼À, P®ÀU¼À, ªÀÄAZU¼À, ¥À¸PU¼À, ªdæ¼À, a£ÀÄßU¼À, ¨½U¼À, P°zÀ®ÀU¼À, §mU¼À, º®UU¼À, aÃ®U¼À, UÁdÀU¼À.
JªÀÄ, z£, ºA¢, MAm, ªÀÄAU, ºÀ°, agv, DªÀÄ, ¹Aº, fgÁ¥,	JªÀÄU¼À, z£U¼À, ºA¢U¼À, MAmU¼À, ªÀÄAUU¼À, ºÀ°U¼À, agvU¼À, D£U¼À, ¹AºU¼À, fgÁ¥U¼À
¢PÀÌ, ¢ªÁ£, ªÉzÀ, ªQÃ®, £¸ïð, zÁ¢, §¸ï, PÁgÀ, ¯Áj, ªÆÃlgï	¢PÀÌU¼À, ¢ªÁ£gÀU¼À, ªQÃ®gÀ, ªÉzÀgÀ, £¸ïðU¼À. zÁ¢AiÀÄgÀ, PÁgÀU¼À, ¯ÁjU¼À, §¸ÀÄU¼À

²PÀëPÀjUÉ¸ÀÆZÀ£É F ºÀAvÀªÀÄÀVzÀ£ÀAvgÀ PÀPÁ ºÁ¼ÉAiÀÄ°gÀªÀ C¨sÁå¸À 5.1gÀ§UÉ ZÀZÉð¸ÀªÀÄzÀÄ D£ÀAvgÀ C¨sÁå¸À ªÀiÁr¸ÀªÀÄzÀÄ.

ºÀAvÀ 3: «zÁå¦yðU¼À eÆvU ¤Ãq¯Áz ¥zÀU¼À° 'UAq¸À' JA§ Cxð ªÀÄ£¹U ºÆ¼ÀAiÀÄÄª ¥zÀU¼À AiiÁg §½ Eª? JAzÀ PÃ¼ÀÄªgÀÄ. EªÀÄU¼£ÀÄß ¥À°AU ¥zÀU¼À JA§ÀzÁV PgAiÀÄ¯ÁUÀªÀÄzÀ JAzÀ w½¸ÀÄªgÀÄ. 'ºAU¸À' JA§ Cxð ªÀÄ£¹U ºÆ¼ÀAiÀÄÄª ¥zÀU¼À AiiÁg §½ Eª? JAzÀ PÃ¼ÀÄªgÀÄ. EªÀÄU¼£ÀÄß '¹Ã°AU ¥zÀU¼À' JAzÀ, UAq¸À CxªÁ ºAU¸À JgqÆ C®z Cxðª Ç ªÀÄ£¹U ºÆ¼ÀAiÀÄÄª ¥zÀU¼À AiiÁg §½ Eª? JAzÀ PÃ¼ÀÄªgÀÄ. EªÀÄU¼£ÀÄß £¥ÀÄA¸P °AU ¥zÀU¼AzÀ °AUU¼À §UÉ CxÉð¸ÀÄªgÀÄ.

²PÀëPÀjUÉ¸ÀÆZÀ£É F ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ ¨sÁUªÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉAiÀÄ°gÀªÀ C¨sÁå¸À 5.2 ªÀÄvÀÄ 5.3£ÀÄß §¼À¸ÀªÀÄzÀÄ.

ªÀÄ®ªÀÄ¥À£ÀZÀlÄªÀnPÉ ²PPgÀ P°PÁ ºÁ¼AiÀÄ°gÀª '£ÀÄÀPÀÀPÉAiÀÄ CªÀÄÉÃPÀ£À (ªiË®ªiÁ¥£ ZlÄªnP) 1 jAz 3gº «zÁå¦yðU½Az §gª tU ªiÁr¸ÀÄªÀzÀÄ.

¸ÀÄgÀÀAÀÄ

¸gÀ 1	¸gÀ 2	¸gÀ 3
±À§ÝU¼À£ÀÄß ¥ÀÆtðUÆ½¸ÀÄªÀ ¸ÀÀðSÁªÀÄ, «±ÉõµÀuÀ, °AUÀ ªÀZÀ£ÀU¼À£ÀÄß UÀÄÀvð¸ÀÀvÁgÉ	±À§ÝU¼À£ÀÄß ¥ÀÆtðUÆ½¸ÀÄªÀ ¸ÀÀðSÁªÀÄ, «±ÉõµÀuÀ, °AUÀ ªÀZÀ£À, ªÀÄAvÁzÀÀÁV §UÉ UÀÄÀ£ÀÀj¹PÉAqÀÄ §gÉAiÀÄvÁgÉ	±À§ÝU¼À£ÀÄß ¥ÀÆtðUÆ½¸ÀÄªÀ ¸ÀÀðSÁªÀÄ, «±ÉõµÀuÀ, °AUÀ ªÀZÀ£À ªÀÄAvÁzÀÀÁV §UÉ UÀÄÀ£ÀÀj¹PÉAqÀÄ §gÉAiÀÄvÁgÉ ªÀÄvÀÄ ««zÀ ¥ÀzÀU¼À ªÁPÀå §¼À¸ÀÄvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀ PÁAiÀÄð

- eÁ£À¥ÀzÀ ¥ÁqÀÄUÀ¼À vÉÆÃªÀð ¸ÀAUÀæ¸À
- ¤£ÀßC¥ÀC ªÀÄ, UÉÆÃAiÀÄgÀÄ, UÉÆÃAiÀÄgÀÄ, ²PÀëgÀÄ JgÀqÀÄ ¨ÁUÀ «±ÉõµÀuÀ ¥À ªÀÄqÀÄ

PÀPÁ ¥ÀoÀ-4

D°¹zÀCxÀÁ £ÉÃrzÀ«µÀAiÀUÀ¼À §UÉÎ ¸ÀPÁ£ÁÃZÀ®zÉªÀvÀÄÁqÀvÀÁgÉªÀvÀ ¥ÀæÉ ªÀÄqÀvÀÁgÉ(GzÁ: ¸ÀÜÀAiÀ ¸ÁªÀÄ fPÀWÀ£ÉÀÀ, PÁAiÀðPÀæÀUÀ¼À ªÀvÀ ZÀÁªÀPÉÀÀ)

PÀPÁ ¥ÀoÀzÀªÁ¦ ªÀvÀ ªÀ°ÀÀ

¨ÁµÁ PË±®U¼° D°¸Ä«PAiÄÄ §Ä£Á¢ PË±® JAzÄ ºÃ½zg v¥ÁU¯ÁgzÄ. KPAzg EzÄ ªiÁv£ÁqÄ«PAiÄ PË±®ªÁ ¸ªÄ¥ðPªÁV ¨¼AiÄ®Ä ¥ÆgPªÁV P®¸ªiÁqÄvz. D°¸Ä«PAiÄ ¸ÁªÄxð ¨¼¸®Ä ¤ªð»¸Äª ZlÄªnPU¼° §¼¸Äª ¸Á»vÀU¼Ä/¸A¥£Æ®U¼Ä ªÄP¼ fÃª£P ºwg«gÄª, ¥jav «ZÁgU¼ ¸Äv Eg¨ÃPÄ. EzjAz ¤gUð¼ªÁV ¸APÆÃZ«®z ªiÁv£Áq®Ä ¸ÁzªÁUÄvz. P°PAiÄ DgA¨z° ¥jav ¸Az¨ðU¼£Äß ¸ÆPÛªÁV UªÄ¤¹z£Äß, v£UÁz C£Ä¨ªU¼£Äß Cxðªi ÁrPÆAqÄ ªiÁv£ÁqÄª ¸ÁªÄxðU¼£Äß U½¹gÄvz. CzÄ ªÄÄA¢£ ºAvz° CxðªiÁrPÆArz£Äß v£ßzÃ ¨ÁµAiÄ° ºÃ¼®Ä «zÁyðU ¸ÁzªÁzÁU, CªÀU¼ §UV£ v£ß w½ª½PAiÄ£Äß ºZÄªiÁrPÆ¼®Ä ¥æ¸Äª ¸ÁªÄxð CUvªÁV ¨ÃPÁUÄvz. DgA©P ºAv¢Az®Æ v£ß ¸ÄvªÄÄv® ¥j¸gª£Äß ¸ÆPÛªÁV UªÄ¤¸ÄvÁ, v£ß ¥æÀæÛÄU¼£Äß ¤ÃqÄvÁ §gÄvz. E° ªÄZÄU ¥ææA¸AiÄ CA±U½zg, F ºAvz° «zÁyðU¼Ä vÁ£Æ £ÆÃrz CxªÁ D°¹z WI£, PÁAiÄðPææ, ZlÄªnPU¼ §UÌ ¸APÆÃZ«®zÃ ªiÁv£Áq¨ÃPÄ. eÆvU ¥æ¸ÄªAvº ¸ÁªÄxð gÆr¹PÆ¼¨ÃPÄ.

vÁ£Ä £ÆÃrz «µAiÄU¼ §UÌ ¥ææ ªiÁqÄª ¸ÁªÄxð §g¨ÃPÁzg ²PPgÄ vªÄ vgUw ªÁvÁªgtz° «zÁyðU½U z£A¢£ ZlÄªnPU¼ §UÌ ºZÄ ºZÄ Zað¸Äª, ªiÁv£ÁqÄª ªÄvÄ D WI£U¼£Äß PÄjvÄ «±Ã¶¸Äª, ¥æ¸Äª CªPÁ±U¼£Äß ZlÄªnPU¼ ªÄÆ®P ¤gAvgªÁV º«ÄPÆ¼ÄªzÄ CUvªÁVz. «zÁyðU½U ºZÄ ºZÄ D°¸®Ä, ªÄÄPªÁV ¸APÆÃZ«®z vªÄ C©¥ÁæÄª£Äß ªP¥r¸®Ä, UÆw®z «µAiÄª£Äß w½AiÄ®Ä ªÄÄPªÁV ¥ææªiÁqÄªzÀ£Äß P°¸ÄªzÄ. F ªÄÆ®P vgUwAiÆ¼U ¹UÄª ¥æ¸ÄªAvº CªPÁ±U½AzÁV v£ß ¸½ÃAiÄ ¸ÁªiÁfP fÃª£z°AiÄÆ Cz£Äß gÆr¹PÆ¼®Ä £gªÁUÄvz. F ªÄÆ®P v£ß ¸ÄvªÄÄv dgÄUÄª J® ¸¤ªÃ±U¼£Äß ¸ÆPÛªÁV UªÄ¤¸ÄªzÄ, CªÀU¼ §UÌ w½zÄPÆ¼ÄªzÄ ªÄvÄ vÁQðPªÁV D¯ÆÃa¹ ¤zÁðg vUzÄPÆ¼®Ä ±Pg£ÁßV¸¨ÃPÄ.

PÀPÁ ¥ÀoÀªÀÀÀ ¸Á¢üÀÄ PÉÉÉ¼À ºÀzÁzÀZÀÁªÀPÉÀÀ

ZÀÄªÀPÉ1: £ÀÀÀ¹zÀvÉ

GzÉ±ÀvÁ£À£ÉÃrzÀ¸ÁªÀfPÀWÀ£ÉZÀÄªÀPÉÀÀ§UÉ¸ÀPÉÃZÀ®zÉªÀvÀÁqÀªÀzÀªÀvÀ ¥Àæ¸ÀªÀzÀ

¥ÀæÉ ²PPgÄ «zÁyðU¼£Äß £Á®Ä UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. ¥æUÄA¦UÆ MAzÆAzÄ avæ£Äß ¤ÃqÄªgÄ (P°PÁ ºÁ¼AiÄ° ¤Ãrz). vªÄ UÄA¥ÄU¼° avæ §UÌ ¥ÆgPªÁz «µAiÄU¼£Äß ¥g¸g ºAaPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. ¥g¸g Zað¸®Ä P®ªÁ ¥ææU¼£Äß PÃ¼ÄªgÄ. GzÁ:

F avÀÀAiÀªÀzÀÉ¸À§A¢üzÉ

- F ¸ÀÀ¸ÉiÀÆÀ ¤Ã£À£ÉÃr¢ÃAiÀ?
- EAvÀÀ¸ÀÀ¸ÉÀUÉPÁgÀUÀÉÀ?
- EzÀÀ ºÉUÉ¸À¥À¸À°ÀzÀ?

EAx avæß¼ªÃ±U¼ §UÌ ¥ææU¼£Äß PÃ¼Äª ªÄÆ®P ªÄÄPªÁV ªiÁv£Áq®Ä ¥ÃgÃ¥u ¤ÃqÄªgÄ.

²PPÀÀUÉ¸ÀZÀÉ F ZÀÄªÀPÉiÀ ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉiÀ° ¤ÃqÀÁzÀC¨ÁÁ¸À1.1gÀ avÀÀÀ§UÉ£ÀC¨ÁÁ¸À ¥ÀÉÀUÉGvÀ¸ÀÄ £ÉgÀÁUÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ2: £ÀÀ¸ÀÀvÀªÀÄvÀ

GzÉÆÃzÀÄ¢£ÀfÃªÀÀ£ÉÃrzÀ¸ÁªÀÄfPÀWÀ£ÉÆÃ§UÉªÀÄvÀÄqÀªÀzÀªÀÄvÀ avÀæ ªÀÄÄ®PÀC©üªÀ¸ÀªÀzÀ.

¥ÀæªÀÉ ²PPgÀ ªÆz®£Ã ZlÄªnPU ¸A§A¢¹z P°PÁ °Á¼AiÄ°gÄª avæ¸¤ßªÃ±U½U ¸A§A¢¹zAv «zÁ¼yðU½Az ZZð ªÄvÄ §gªtU ¥ÀæªÄ £q¹z £Avg Czg ªÄÄAzÄªgz ¨ÁUªÁV, «zÁ¼yðU½Az vªÄ¸Äv ªÄÄv £ÆÃrgÄª WlÉ, ZlÄªnP, PÁAiÄðPÀæªÄU¼ §UÀªiÁv£ÁqÄª ¥ÆÃwÁ° ¤ÃqÄªgÄ.

«zÁ¼yðU¼Ä vªÄ¸ C£Ä¨ªÀ¸ §A¢gÄª «µAiÄU¼ §UÀªiÁv£ÁqÄªgÄ. £Avg ²PPgÄ D ¸¤ßªÃ±U½AzÁUÄª vÆAzgU¼£Ä¸ ¸j¥r¸®Ä K£¯Á ¥jºÁgU¼£Ä¸ PAqÄPÄ¼§ºÄzÄ? AiiÁg£Ä¸ ¥ÀæªÀ¹zg £ªÄU Ez£Ä¸ ¸j¥r¸®Ä ¸Áz¼ªÁUÄvz? JA§Avº º®ª¼ aAv£ÁvÀP ¥ÀæªÀU¼£Ä¸ PÃ¼ÄvÁ, «zÁ¼yðU¼Ä ªÄÄPªÁV ªiÁv£ÁqÄ® CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.

²PPgÀÄ¸ÀUÉ¸ÀÄZÀÄÉ F ZÀÄªÀPÉÄÀ ¨ÁUÀÁV PÀPÁ °Á¼ÉÄÀ°gÄªÀC¨Á¸À2.1gÀ ¥ÀæªÀ avÀÄÀ PÉÆ½gÄªÀ¥ÀæªÀÄÄÄÀ «zÁ¼yðU¼ÄÉÆÃA¢UÉÆÃð¹zÀÄÀvÀÄÀ§gÉÆÃÂÉ¥ÀæªÀÉ ªÀÄr¸ÄªÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ3: ªÀÄÄÀUÁæªÀ¸ÀÄÉÄ° £Á£ÀÄ ¥ÀæªÀºÀzÉ?

GzÉÆÃ«zÁ¼yðU¼Ä¨ÁUÀÄ¸ÄªÀvÀÄªÀÄÄÄÀUÁæªÀ¸ÀÄÉÄvÀÄÄÁAiÄÄðPÀæªÄU¼Ä ¸ÄÄ¸ÉÄÄ§UÉ ¥ÀæªÀ¸ÄªÀzÀªÀvÀ¸ÄPÉÆÃZÀ®zÉªÀvÉÁqÄªÀzÀ.

¥ÀæªÀÉ ²PPgÀ «zÁ¼yðU¼ÆA¢U ªÄP¼ UÁæª¸ ¨AiÄ° ¨ÁUª»¹gÄª¼zg PÄjvÄ C£Ä¨ªU¼£Ä¸ ºAaPÆ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.

* ªÄÄÄUÁæª¸ÄÉJ° £ÀqÉÄvÀÉ
* AiÄgÉÁ ¨ÁUÀÄ¸ÄvÁgÉ
* AiÄªÄ¼zgÄ§UÉÆÃÉ ªÄqÄvÁgÉ
* ¤ÃªÄ¨ÁUÀÄ¹zÀ¸ÄÉÄ° K£ÉÆÃwªÄð£ÀvÉÆÃÉÆÃrzÀÄ

»ÃU «zÁ¼yðU½U ¥ÀæªÀU¼£Ä¸ PÃ¼ÄªgÄ. J®gÆ ªiÁv£ÁqÄªAv ¥ÆÃwÁ° ¤ÃqÄªgÄ. £Avg ªÄP¼ ºPÄU¼ UÁæª¸ ¨AiÄ §UÀªiÁ»w ¤ÃqÄªgÄ.

ªÄÄÄÀºÄÄÄUÁæª¸ÄÉ

ªÄP¼ ºPÄU¼ MqA§rPAiÄ£Ä¸ 1989 £ªA§gï wAU¼° CAVÃPj¸¯Á¬ÄvÄ. MqA§rPAiÄ° ¸Æa¹gÄªAv «±z J¯Á 18 ªµðz M¼V£ ªÄP½U §zÄPÄª, C©ª¢¹ ºÆAzÄª, gPuAiÄ ºÁUÆ ¨ÁUª»¸Äª ºPÄU¼£Ä¸ eÁj ªiÁqÄª¼zÄ ¸PÁðgU¼ Dz¼ Pvðª¼ÁVz. F ¤n£° ¨Ágv ¸PÁðg ªÄP¼ ºPÄU¼ eÁjUÁV ®ªÁgÄ ¤Ãw, ¤AiÄªÄ, AiÆÃd£U¼£Ä¸ eÁjUÆ½¹z. ¥ÀæªÀªµð £ªA§gï wAU¼° ªÄP¼ ºPÄU¼ UÁæª¸ ¨U¼£Ä¸ £q¸Ävz. ªÄP¼Ä vªÄ¸ ºPÄU¼£Ä¸ C£Ä¨«¹ ¸AvÆÃµ¢Az ¨Á®ª¼£Ä¸ ¸ÄAzgªÁV ªÄÄV¹zg ªiÁvæªiÁdz C©ª¢¹ ¸Áz¼ J£Ä¸ª¼z£Ä¸ CjvÄ ¥ÀæAiÆAzÄ ªÄUÄ«£ ºPÄU¼ ¸AgPu UÁæª¸ ¥ÁZÁAiÄw ¥ÀæªÄ Pvðª¼. CAzg vÁ¬ÄAiÄ U¨ðz° U¨ÁðAPÄgUÆAqÄ 18 ªµð vÄA§ªªgV£ ¥ÀæªÄ ªÄUÄ«£ gPuAiÄ£Ä¸ UÁæª¸ ¥ÁZÁAiÄvï ªiÁq¨ÃPÄ. CzPÁV UÁæª¸ ¥ÁZÁAiÄvï ªÁ¼¦AiÄ ¥ÀæªÄ UÁæª¸ÄU½Az 0-18 ªµðzÆ¼V£ J¯Á ªÄP¼ CAQ CA±U¼£Ä¸ ¸AUæ¹ PÆÃæÃPj¹ zÆgzÉ¶ ElÄPÆAqÄ ¥ÀæAiÆAzÄ AiÆÃd£U¼£Ä¸ gÆ¦¹PÆ¼¨ÃPÄ. DªÁU ªiÁvæªÄ¸ UÁæª¸ ¥ÁZÁAiÄvïU¼Ä ‘ªÄP¼ ¸Ã» UÁæª¸ ¥ÁZÁAiÄvï’U¼ÁU®Ä ¸Áz¼.

GzÉ±ÀÀÀ

- UÁæä ¥AZÁ¬Äw «ÄwAiÄ° §gÄª J¯Á ¸ÃªÁ ¤ªÁðºPgÄ MUÆÌr vªÄ E¯ÁSU ¸A§A¢¹zAv ªÄP¼ ªiÁ»wAiÄ£Ä¸AUæ¸Äª¼zÄ ªÄvÄ ºAaPÆ¼Äª¼zÄ.
- F ªiÁ»w ªÄvÄ ªÄP¼ ºPÄU¼ «±Ãµ UÁæä ¸¨AiÄ° PAqÄ§Az «µAiÄU¼ DzÁgz ªÄÃ¯ UÁæä ¥AZÁ¬ÄwAiÄ J¯Á º½U¼Ä/ªÁqïðU½U ¤¢ðµ ªÄP¼ C©ª¢ AiÆÃd£AiÄ ¤ªiÁðt.
- DAiiÁ ZÄ£Á¬Äv UÁæä ¥AZÁ¬Äw ¸z¸gÄ vªÄ ªÁqïð ¸¨AiÄ° ªÄP¼ ªiÁ»w Dzj¹ ZZð £q¸Äª¼zÄ ºÁUÆ PæU¼£Ä PÌUÆ¼Äª¼zÄ.
- UÁæä ¥AZÁAiÄvï C©ª¢ AiÆÃd£AiÄ° ¨ÉwP C©ª¢ ªÄvÄ DyðP C©ª¢U UªÄ£ ¤ÃqÄª¼zg eÆvU ªÄP¼ DgÆÃU¼, ²Pt, gPu, C©ª¢ ªÄvÄ ¨ÁUª»¸Ä«PU Dz¼v ¤ÃqÄª¼zÄ.
- ªÄP¼ ºPÄU¼ gPuU ªÁ¥P ZZð ºÁUÆ ¥æÁg.

UÁæÄ¸ÀÉÄ¥ÀªÀð vÀiÄj:

- ªÄP¼ ºPÄU¼ UÁæä¸¨AiÄ£Ä ¥æÃ ªð £ªA§gï wAU¼° º«ÄPÆ¼Äª¼zÄ DAiiÁ UÁæä ¥AZÁAiÄvïU¼ Pvðª¼.
- UÁæä ¥AZÁAiÄvï Cz¼PgÄ ªÄvÄ ¥AZÁAiÄvï C©ª¢ C¢PÁjU¼Ä ªÄÄR¼ªÁV ªÄP¼ ºPÄU¼ UÁæä¸¨AiÄ Oav¼, ªÄºv÷z §UÌ CjvÄPÆAqÄ UÁæä¸¨, UÁæä¸¨AiÄ £Avgz ¸¨ wÃªiÁð£U¼ C£ÄµÁ£ ªiÁq¨ÃPÄ.
- UÁæä ¥AZÁAiÄvï ªÁ¼¦AiÄ° ¸ÃªAiÄ£Ä MzV¸Äª C¢PÁjU¼Ä, ¹§A¢U¼Ä, ¸AW ¸A¸¼U¼ ¥æ¢U¼Ä MAzÄ Pq ¸Ãj¹PÆAqÄ 0-18 ªðz M¼V£ J¯Á ªÄP¼ CAQCA±U¼£Ä ¸AUæ¸Äª¼zÄ.
- UÁæä ¸¨ £q¸Äª ¢£ÁAPª£Ä ¤U¢¥r¹ ªÁ¥P ¥æÁg ªiÁqÄª¼zÄ.
- FUÁU¯Ã £q¢gÄª UÁæä ¸¨U¼° ªÄP¼Ä/¨ÁUª»¹zªgÄ PÃ½gÄª ¥æ¸ÄÄ¸¼U¼ ªÄÃ¯ vUzÄPÆAq PæU¼£Ä ¥n ªiÁqÄª¼zÄ. ¸Á¢¸®Ä ªÄvÄ ¸Ázª¼UzÃ EgÄª ¸ÄÄ¸¼U¼£Ä ¥Ä£gï ¥j²Ã®£ ªiÁqÄª¼zÄ.
- UÁæä ¥AZÁAiÄvï ªÄP¼ ºPÄU¼ gPuÁ ¸«ÄwAiÄ£Ä ga¹ Czg ªÄÆ®P ªÄP¼ UÁæä ¸¨AiÄ£Ä º«ÄPÆ¼Äª¼zÄ.
- UÁæä ¥AZÁAiÄvï ªÁ¼¦AiÄ° ¸ÃªAiÄ£Ä MzV¸Äª C¢PÁjU¼Ä, ¹§A¢U¼Ä, ¸AW ¸A¸¼U¼ ¥æ¢U¼Ä MAzÄ Pq ¸Ãj¹PÆAqÄ 0-18 ªðz M¼V£ J¯Á ªÄP¼ CAQ CA±U¼£Ä ¸AUæ¸Äª¼zÄ.
- ±Á¯U¼° gZ£AiiÁVgÄª ªÄP¼ ºPÄU¼ P¨ï£ ¸¨ PgzÄ UÁæä ¸¨AiÄ §UÌ w½¸Äª¼zÄ. UÁæäz J¯Á ªÄP¼ ¸Ä¸¼U¼£Ä ¥n ªiÁq®Ä ¸Æa¸Äª¼zÄ.

UÁæÄ¸ÀÉÄ£ÀÉÄª À«zÁ£À

- UÁæä ¸¨U ¸ÆPªÁz eÁUª£Ä ¤U¢¥r¹, C° J®gÆ ¸Ãjz £Avg ªÄP¼ ºPÄU¼ §UÌ eÁU¼wAiÄ£Ä ªÄÆr¸®Ä eÁxÁª£Ä º«ÄPÆ¼Äª¼zÄ.
- UÁæä ¸¨AiÄ GzÁÌl£Á PÁAiÄðPæªª£Ä Cv¼Av ¸g¼ªÁV Prª Ä ¸ªÄAiÄz° º«ÄPÆ¼Äª¼zÄ.
- GzÁÌl£AiÄ £Avg P¼z ªðð º«ÄPÆ¼¯Áz UÁæä ¸¨AiÄ £qÁª½ ªÄvÄ Czg §UÌ vUzÄPÆAq PæU¼ §UÌ UÁæä ¥AZÁAiÄvï C©ª¢ C¢PÁjU¼Ä ªg¢AiÄ£Ä ªÄAr¸Äª¼zÄ.
- ¨ÁUª»¹z ªÄP¼Ä/¥ÆÃµPgÄ/UÁæä¸¼gÄ ªÄP¼ ºPÄU¼ §UÌ UÁæäz° EgÄª ¸ÄÄ¸¼U¼£Ä w½¸Äª¼zÄ/aÃnAiÄ° §gzÄ PÆqÄª¼zÄ.
- J¯Á ¸ÄÄ¸¼U¼£Ä PÆæÃPj¹ UÁæä ¥AZÁAiÄvï ¤zÁðg vUzÄPÆAqÄ ¸¨U w½¸Äª¼zÄ.
- GzÁÌlPgÄ/CwyU¼/G¥£Á¼¸Pg ¨Áµt

ªÄÄ¼À«±ÉµÀUÁæÄ¸ÀÉÄ° ZÀð¸ÀÉÄPÁzÀ«µÀiÄUÀÀÀ

- ªÄP¼ ªÄÃ°£ ¯ÉAVP zËdð£¼ vqUl®Ä EwÃZU ¸gPÁg ºÆgr¹gÄª ¸ÄvÆÃ¯AiÄ C£ÄµÁ£.
- UÁæä ¸¨ £qAiÄÄª ªðz° Dz MlÄ 18 ªðzÆ¼V£ªg «ªÁºU¼ ¥æ¢tU¼Ä. FUÁU¯Ã DVgÄª ¨Á®«ªÁºP M¼UÁVgÄª ªÄP¼ ¥Ä£gï ª¸w.

- ¨Á®PÁ«ÄðP ªÄP¼Ä, ±Á¯U zÁR¯ÁUzÃ/±Á¯U UÉgÄ ºÁdgÁUÄª ªÄP¼Ä, PÄj/z£ PÁAiÄÄª ªÄP¼Ä, EnU ¨n, SÁ£Áª½, P I q ¤ªiÁðt, PÆÃ½ ¸ÁPÁtP, P®Ä MqAiÄÄª P®¸, CQVg t, Ju Vg t, PÉ¶ G¢ªÄU¼Ä, PÄj/z£ ªÄÃ¬Ä¸ÄªÄzÄ EAvº zÄr ªÄAiÄ°gÄª, Nr ºÆÃz, ¸ÁUu/ªiÁgÁ I, P t gAiiÁz, aA¢ DAiÄÄª/©P ¨ÃqÄª, zÃªzÁ¹ ¥zwU M¼UÁV ¸APµP M¼UÁVgÄª ªÄP½U ¥Ä£ªð¸w Pº¸ÄªÄzÄ.
- ºZï.L.«/Kqï ¸ÆÃAQv ªÄvÄ ¨Á¢v ªÄP½U ¥Ä£ªð¸w.
- ª®¸ vqU I ÄªÄzÄ/ª®¸ PÄ I ÄA§z ªÄP½U ºÁ¸¯ï ªª¸.
- U©ð t AiÄj U ¤Ãq¯Áz ªzQÃAiÄ £gª.
- º j U ¸ªÄAiÄz° ªÄg t ºÆA¢z vÁAiÄA¢gÄ ªÄvÄ PÁg t U¼Ä. vqU I ®Ä ¥j ºÁg PæÄU¼Ä.
- C¥Ë¶Pv¬ÄAz §¼®ÄwgÄª ªÄP¼ ¸ªÄ¸U¼Ä, PÁg t U¼Ä, ¤ªÁj ¸Äªº ªiÁq¨ÃPÁz Pvðª U¼Ä.
- d££, ªÄg t ªÄvÄ ªÄzÄªU¼ £ÆAz t.
- ²±Ä ªÄg t PÁg t ªÄvÄ vqU I ÄªÄzÄ.
- º t Ä ¨Ææºv vq PæÄU¼Ä
- gÆÃU ¤gÆÃzP ZÄZÄªÄzÄU¼Ä
- ±Äz ¤Ãj£ ®¨v ªÄvÄ ±ËZÁ®AiÄ ªª¸ ªÄvÄ §¼P
- ªÄP¼ C©ª¢, P¯, QæqU ¥AZÁ¬Äw ªÄ I z° ¥ÆæÁº.
- CAU£ªÁr ªÄvÄ ±Á¯U¼®Æ ªÄÆ®¨Æv ¸Ë®¨U¼Ä. EªU¼ Dªg t z° ¸ZvAiÄ£Ä PÁ¥ÁqÄªÄzÄ.
- ªAiÄQP ±ËZÁ®AiÄz ¤ªiÁð t.
- CAU«P®vAiÄÄ¼ ªÄP½U «±Ãµ ¸Ë®¨U¼£Ä MzV¸ÄªÄzÄ.
- Evg ¸½ÃAiÄ «ZÁgU½U MvÄ ¤Ãr ZZð £q¸ÄªÄzÄ.

ºÀvÀ 2: vgUwAiÄ «zÁyðU½Az C t ÄPÄ UÁæÄ ¸¨ £q¸ÄªgÄ. F ¸¨AiÄ° «zÁyðU½U ¥æÄU¼£Ä PÃ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. «zÁyðU¼£Ä ªÄP¼ UÁæÄ¸¨AiÄ PÁAiÄðPæÄz CwyU¼Ä, ¸A§Az¥ I C¢PÁjU¼ ¥Ávæ£Ä ¤ªð»¸Äª ªÄÆ®P C t ÄPÄ UÁæÄ ¸¨AiÄ£Ä ¥æ²ð¸ÄªÄzÄ. ¸¨AiÄ° PÃ¼Äª ¥æÄU¼Ä ªÄvÄ CªU½U ¸A§A¢¹z ¥j ºÁg ªÄvÄ ¸ÆP ¸®ºU¼ÁzÁgz° «zÁyðU¼ÆA¢U ZaÀð¸ÄªÄzÄ.

²PÀëPÀjUÉ ¸ÀÆZÀ£É: F ZÀlÄªÀnPÉAiÀ£ÀÄß «zÁyðUÀ½UÉ PÀÄ ºÁ¼ÉAiÀ°gÀÄªÀ C¨sÁå¸À 3.1 ªÀÄvÀÄ 3.2£ÀÄß ªÀiÁr¸À®Ä ºÉüÀĪÀÅzÀÄ.

ªÀÄ®ªÀÄ¥ÉÆÃµÀPÀgÉÆqÀ£É ZÀZÉð

¥ÉÆÃµÀPÀgÉÆA¢UÉ ²PÀëPÀgÄ ¸ÁªiÁfP WI£U¼Ä ªÄvÄ PÁAiÄðPæÄU¼£Ä aÃnAiÄ° §g¢qÄªgÄ. D aÃnU¼° MAz£Ä vUzÄPÆAqÄ «zÁyðU¼Ä ¸APÆÃZ«®z ªÄÄPªÁV ªiÁv£Áq®Ä C£ÄPÆ°¸ÄªÄzÄ. F Z I Äª nPAiÄ° vgUwAiÄ J¯Á «zÁyðU¼Ä ªiÁv£Áq®Ä CªPÁ± ¤Ãq¨ÃPÄ. P®ª ªÃ¼ aÃnAiÄ°£ «µAiÄz §U D «zÁyðU ªiÁv£Áq®Ä ¸Ázª ÁU¢z °, v£ C£Ä¨ªP §Az AiiÁªÄzÃ «µAiÄz §U ªiÁv£ÁqÄª ¸ÁvAvæ ¤Ãq¨ÃPÄ.

D±ÀÄ ²ÆµÀPÉªÀÄzÀ «µÀAiÀUÀ¼ÀÄ

1. ªÉÊAiÀQPÀ ¸ÀéZÀÒvÉ 2. ZÀgÀAr ¸ÀéZÀÒvÉ 3. ±ËZÁ®AiÀ §¼ÀPÉ 4. UÁæªÀÄ ¸Àß5. H j£ÀMAzÉ PÉgÉAiÀ° ¥ÁætÂ ªÀ¸ÀwUÀ¼ÀÄ vÉ¼ÉAiÀĪÀÅzÀÄ ªÀÄvÀÄ PÀ¶UÉ G¥ÀAiÉÆÃV¸ÀĪÀÅzÀÄ 6. ©Ã¢AiÀ gÀ¸ÉÛAiÀ°è ±Á«ÄAiÀÄ£ÀÀ ºÁQ ªÀÄzÀªÉ wy ªÀÄAvÁzÀ PÁAiÀÄðPæªÀÄ ªÀiÁqÀĪÀÅzÀÄ 7. ²æªÀÄvÀgÀ ªÀÄÆ®ÉAiÀÄ §½ ¸ÀÆPÀëZÀgÀAr ªÀÄvÀÄ ©Ã¢ ¢Ã¥ÀªÀ ªÀ¸ÉÛ»AzÀ ¼ÀzÀgÀ© Ã¢AiÀİ£ÀÀ C¸À¸ÀÀÜvÉ 8. ±Á¯ÉAiÀÄ §½ CAUÀÀ EzÀÝ, vÀÀ ¨ÁPÀÄ, UÀÀÃ¼Á, ¹UÀgÉÃmï ¸ÉÃªÀ£É 9. gÀÁ¢£ÀÀ ¥ÁPïð CxÀÁ ±Á¯Á PÉÃvÉÃ I zÀ D I DqÀªÁUÀ C°£ÀVqÀÄ¼ÀÀ ºÁ¼ÀÀ ªÀÀqÀªÀÄzÀÄ

F ªÄÃ°£ «µAiÄÜ¼ eÆvU ¥ÆgÀªÁz «µAiÄÜ¼£Ä D±À¨Áµ tÀ ¤ÃqÀªgÀ. F ZÀlÄªnPÀAiÄ°è J® «zÁyðUÀ½UÆ CªPÁ± MzV¸Äª ªÄÆ®PÀ ªÃ¢PÀ ªÄÃ¯É ¸APÆÃZÀ«®z vÀ£Ä ªiÁvÀÄÜ¼£Ä ºAaPÆ¼®Ä C£ÄPÆ°¸ÀÄªgÀ.

²PÀëPÀjUÉ ¸ÀÆZÀ£É: F ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ£ÀÄ vÀgÀUÀw PÀÉÆÃuÉAiÀÄ°è ¤ÃqÀ§ºÀÄzÀÄ£ÀÄ/PÀÉAiÀÄ CªÀPÁ±ÀgÀ (ªÀÄ®ÃªÀÄ¥ÀÄ ZÀlÄªÀnPÉ1 ªÀÄvÀÄ2£ÀÄ ªÀiÁr¸À§ºÀÄzÀÄ

	ªÀiÁ£ÀPÀ	ºËzÀÄ/E®
1	¸ÀàµÀÖªÁV ªÀÄvÀÄ DvÀäë±Áé¸À¢AzÀ ªÀiÁvÀ£ÁqÀÄvÁÛ£É	
2	¤ÃrzÀ «µÀAiÀÄPÉÌ ¥ÀÆgÀPÀªÁV ªÀiÁvÀ£ÁqÀÄvÁÛ£É	
3	ªÀiÁvÀ£ÁrzÀ «µÀAiÀÄPÉÌ ¸ÀA§A¢ü¹zÀªÁVvÀÄÛ	
4	ªÀiÁvÀ£ÁrzÀ «µÀAiÀÄzÀ «zÁåyðAiÀÄ ¸ÀévÀ D¯ÉÆÃZÀ£É ElèzÀÄÝ	

¸ÀÆZÀåAPÀ

¸ÀÛgÀ1	¸ÀÛgÀ2	¸ÀÛgÀ3
vÀ£Àß ¸ÀéAvÀ ªÀiÁvÀÄUÀ¼À°è WÀl£ÉAiÀÄ£ÀÄß «ªÀj¸ÀÄvÁÛ£É	D°¹zÀ CxÀªÁ £ÉÆÃrzÀ «µÀAiÀÄUÀ¼À §UÉÎ ¸ÀPÉÆÃZÀ«®zÉ ªÀiÁvÀ£ÁqÀÄvÁÛ£É	D°¹zÀ CxÀªÁ £ÉÆÃrzÀ «µÀAiÀÄUÀ¼À §UÉÎ ¸ÀPÉÆÃZÀ«®zÉ ªÀiÁvÀ£ÁqÀÄvÁÛ£É ªÀÄvÀÄÛ ¥Àæ±Àß ¸ÀÄvÁÛ£É

¤AiÉÆÃfvÀ PÁAiÀÄð:

1. ¤ªÀÄä H j£À ±ËZÁ®AiÀÄUÀ¼À §¼À¸ÀÄwPÉ ªÀÄvÀÄÛ §¼À¸ÀÄ«PÉ ªÀÄÄRåªÁzÀzÀÄ KPÉ? zÀ¤ÁA±ÀzÀ DzsÁgÀzÀ ±ËZÁ®AiÀÄ §¼À¸ÀÄªÉ EgÀÄªÀ ªÀÄÄRå ¸ÀªÀ¸Éå ªÀiÁvÀ£Ár, ±ËZÁ®AiÀÄ §¼À¸ÀÄªÀ vÉÆAzÀgÉ ºÉÆUÉ ªÀiÁqÀ¨ÉÃ°¸À ªÀiÁw½¸À.

2. ¤ªÀÄä ªÀÄ£ÉAiÀÄ J¯Áè ¸ÀzÀ¸ÀågÀÄ AzÀÄ ¢£ÀzÀ vÀ«§¼ÀPÉAiÀÄ PÀÄjvÀÄ ªÀiÁ»w ¸ÀAUÀæ»¹ §gÉ

3. UÁæ«ÄÃtÀ PÀæÃqÉUÀ¼ÀÄ EA¢£À ªÀÄPÀÌ¼À ±Á¯ÉAiÀÄ «zÁåyðUÀ½UÉ ¸ÀA§A¢ü¹zÀAvÉ ªÀiÁ»w ¸ÀAUÀæ»¹

PÀPÁ ¥À-5

gÉrAiÉÃ, n.«, ¸À¢ ¥À¯ÁÉCAvÀÁð®UÀÀ £ÉÃrzÀ®ªÉÃD°¹zÀ¸À¢UÀÀÀvÀÀzÉªÀÀvÀÀUÀÀ ºÉ¼ÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀzÀªÀºÀÀ ªÀvÀªÁ¡:

¥ÀæAv P°PÁ ¥®ª¸À D°¸Ä«P PÃvæ° ««z ªiÁz¸ªÄU¼ ªÄÆ®P ¸Ä¢U¼£Ä D°¹, C¸U¼£Ä vªÄzÃ ªiÁw£° C©ª¸Q¸Äª ¸ÁªÄx¸ðª£Ä ºÆAz®Ä §AiÄ¸Ävz. ªÄUÄ ¸ÁªiÁ£¸ªÁV MAzÃ jÃwAiÄ ¸ÁªiÁVæ CxªÁ ¸A¥£Æ®U¼ ªÄÆ®P P°AiÄªÄ¢®. §z°U «±ÃµªÁz, «©£¸ªÁz ºÁUÆ DP¶ð¸Äª ¸A¥£Æ®U¼ §¼P¬ÄAz Cªg C£Ä¨ªz ºgª¸ ª¸¢¢AiiÁUÄvz. ºÁUÁV ¥o¸¥Ä¸P¢Az DZU D¯ÆÃa¸Äª ¸Áz¸vU¼£Ä ZlÄªnPU¼ ªÄÆ®P MzV¸Äª¸zÄ CUv¸ªÁVz.

¨ÁµÁ vgUwU¼° ²PPgÄ ¥o¸¥Ä¸Pz eÆvU Evg ¸ªÄÆº ªiÁz¸ªÄU¼£Ä PÆqÁ ¨ÁµÁ P°PAiÄ £¯AiÄ° §¼¹PÆ¼Äª ªÄÆ®P CªU¼ C£Ä¨ªU¼£Ä, ¥ÀæÆÃd£U¼£Ä ¥ÁÀæÆÃVPªÁV «zÁ¸ðU½U vÆÃj¹PÆqªÄ¸zÄ CUv¸ªÁVz. EzÄ ¸ªÄÆº ªiÁz¸ªÄU¼£Ä P°PAiÄ £¯AiÄ° ¸ÆPªÁV §¼¸Äª Cjª£Ä GAlÄªiÁq®Ä £gªÁUÄª¸zg eÆvU ¸ªÄÆº ªiÁz¸ªÄU¼ ¸z¼PAiÄ£Ä w½¹zAvÁUÄvz. DzÄ¤P dUw£° «zÁ¸£Á£ ªÄvÄ vAvÀæÁ£z D«µÁgU½AzÁV ¥wÀæªÄvÄ ¸Ä¢ ªiÁz¸ªÄz ¸gÆ¥U¼Ä §z¯ÁVz. FU §ºÄvÃP d£ ¸ÄzÁjv ªÆ¨É¯ï §¼P ªÄvÄ EAl£ðmï ¸Ë®¨¸ª£Ä ºÆA¢gªÄ¸zjAz ¨g¼ vÄ¢AiÄ° ªiÁ»wAiÄ£Ä w½AiÄ®Ä ¸Áz¸ªÁVz. ºÁUÁV «zÁ¸ðU½U ¸ªÄÆº ªiÁz¸ªÄU¼Áz gÃrAiÆÃ, n.«. ¥wÀæªÄvÄ CAveÁð®U¼° £ÆÃrz CxªÁ PÃ½z, N¢z¸Ä v£¸zÃ ªiÁvÄU¼ ªÄÆ®P C©¥ÁÀæiÄª£Ä ºAaPÆ¼Äª CªPÁ±U¼£Ä ¤Ãq¨ÃPÄ.

PÀPÁ ¥À ªÀÀ ¸Á¢¸ÀÄ PÉÉ¼À ºÀzÁzÀZÀÄªÀPÉÀÀ

ZÀÄªÀPÉ1: ªÀzÀªÀzÀªÀvÀ

GzÉ±À ¸ÀÀÆºÀªÀzÀªÀU¼À¥ÀZÀiÀ ªÀvÀ G¥ÀiÉÃUÀw½zÀÉ¼ÀªÀzÀeÉvÉÉD°¹zÀ «µÀiÀzÀSUÉvÀÀzÉªÀvÀUÀÀ C©ª¸À¸ÀªÀzÀ

¥À¯ÀÀÉ ºÀvÀ1: ²PPgÄ «zÁ¸ðU½U ¥jav«gÄª ¸ªÄÆº ªiÁz¸ªÄU¼ §U¸ PÃ¼ÄvÁ, CªU¼ §¼PAiÄ PÄjvÄ Zað¸ÄªgÄ. ªÄÄRªÁV gÃrAiÆÃ, n.«, ¥wÀæU¼Ä.

ºÀvÀ2: ²PPgÄ 6£ÉvgÀÀAiÄ PÉÁðlPÀKQÃPgÀ ¥ÁºÀÀDrAiÉÃªÀÀvgÀÀAiÀ PÉ½¸ÀªgÀ ºÁUÀ «zÁ¸ðUÀUÉUÀÀÀlÄ D°¸À¸ÀÄ ¸ÀZÀÉ¤ÃqÀªgÀ vÁª¸ D°¸ÄªÁU ªÄÄR¸ªÁz «µAiÄU¼£Ä ¥nªiÁrPÆ¼®Ä ¸Æa¸Äªg. CxÀÁ gÃrAiÆÃ ®¨¸«®¢z¸° ²PPgÃ ¸ÆP ¸g¨ÁgzÆA¢U ¥o¸ª£Ä NzÄªgÄ. ¥o¸ª£Ä NzÄªÁU gÃrAiÆÃz ¨Áµtz ±¸°AiÄ°gÄªAv ªiÁzj ªÁZ£ ªiÁqÄªgÄ. F ¸Az¨ðz° ¥ÀæÄSÁA±U¼ ¥nªiÁrPÆ¼ªAv «zÁ¸ðU½U ¸Æa¸Äªg. D£Avg F P¼U ¸Æa¸¯Áz ¥ÀæU¼¤¸lÄPÆAqÄ «zÁ¸ðU¼ eÆv ªiÁvÄPv £q¸Äªg.

- P£¸q ¸Á»v¸ ¥jµvï P£ÁðlP KQÃPgtz ¨ÃrPU ªÃ¢P P°¹zÄ ºÃU?
- ªAU ¨AU Z¼Äª½ J°, KP £q¬ÄvÄ?
- P£ÁðlP KQÃPgtPÁV AiiÁg¯Á ºÆÃgÁl ªiÁrzÁg? EvÁ¢.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÀ£ÀvÀÀÀPÁ ºÁ¼ÉÀºÀªÀÀC¨É¸À1.1 ZÀÄªÀPÉªÀr¸ÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ2: CAvÀÁð® »ÃUÉzÀÉÃR

GzÉ±À CAvÀÁð®zÀ¥ÀZÀiÀ Czg À G¥ÀiÉÃUÀ ªÀvÀ ¸ÀÀÀÉÀ §U¸ w½zÀÉ¼ªÀzÀ

¥À¯ÀÀÉ ²PPgÄ «zÁ¸ðU¼ÆA¢U CAveÁð®z §U¸ Cªg w½ª½P ºÁUÆ Czg §¼PAiÄ §U¸ ZZð £q¸Äªg. F ¸Az¨ðz° CAveÁð®z §¼P ªÄvÄ Czg G¥AiÆÃUU¼ §U¸

w½¹PÆqÄªgÄ. ²PPgÄ vªÄ ªÆ¨É¯ï §¼¹, CAveÁð®z° ªiÁ»w ºÄqÄPÄª ¥æÄiÄ£Ä w½¸ÄªgÄ Cxª Á ±Á¯Aiä° ¸Ámïð PÁ¸ï ¸Ë®¨¼«z° ¥Áæ¼QPAiÄ ªÄÆ®P CAveÁð®z° ¸Ä¢U¼£Ä ºÄqÄPÄª¼zÄ ªÄvÄ Nz®Ä §¼¸Äª¼z£Ä w½¹PÆqÄªgÄ. (PÄ¼.Dgï PÉÃqï §¼À, CAvÀÁð®zÀ§UÉªÄ»w w½¸ÄªÄ¼zÄ.)

²PÄÀ¼UÉ¸ÄZÄÉªÆ¨É¯ï Cxª Á ¸Ámïð PÁ¸ï ¸Ë®¨¼«z° «zÁ¼yðU½U CAveÁð®z° ¸Ä¢ NzÄª ZlÄªnP ªiÁr¸ Äª gÄ. £Avg PÀPÁ ºÁ¼ÉÄ° C¨sÁ¸À2.1gÀCAvÀÁð®zÀ ¸Ä¢ ºÄqÄPÄª ºAvU¼£Ä UÄwð¸Äª ZlÄªnP ¤Ãq¯ÁVzÄ, D avæ P¼U CzÄ AiiÁª ºAvzÄ, CzÄ K£Ä? JAzÄ §gAiÄ®Ä «zÁ¼yðU½U ²PPgÄ £gªÁUÄª¼zÄ. £Avg 2.2 C£Ä ªiÁr¸Äª¼zÄ.

ZÀÄªÀPÉ3: NzÉÃt ¢£À¥ÀæÉ

GzÉÆÃ¢£À¥ÀæÉÃ£À¸À¢UÀÄÀÄ NzÀÄgÀªÀÄvÀÄzÉªÀÄw£À C©üªÀ¸À¼zÀ

¥ÀæÉ ²PPgÄ ¢£¥wæiÄ£Ä ¸AUæ¹ Cxª Á CAzÄ C¸A©AiÄ° ªÁa¹z ¥wæiÄ£Ä vgÄªgÄ. Czg° ªÁa¹z P®ª ²Ã¶ðPU¼£Ä ªÁvÁðªÁZ£ ±É°AiÄ° NzÄªgÄ. F ¥ÀæÄU ¸Äª iÁgÄ £Á¯ÉzÄ ¸Ä¢U¼£Ä DAiÄ ªiÁrPÆ¼Äªgä. MAzÄ ²Ã¶ðPAiÄ£Ä N¢z £Avg Czg zÁnAiÄAv «zÁ¼yðU¼Ä ºÃ¼ÄªAv CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. £Avg D ²Ã¶ðPAiÄÄ AiiÁª «µAiÄª£Ä PÄjvÁVz? JA§Äzg §UÌ H»¸®Ä, Czg PÄjvÄ vªÄ C©¥ÁæiÄU¼£Ä ºAaPÆ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. MAzÄ ²Ã¶ðP §UÌ «zÁ¼yðU½Az ªiÁvÄPv £q¹z £Avg, ¥wæiÄ°gÄª ²Ã¶ðPAiÄrAiÄ° §A¢gÄª «µAiÄª£Ä ªÁa¸Äªgä. »ÃU DAiÄÄPÆAq J¯Á «µAiÄU¼ §UÌ Zað¹, ¥æ¢£ ¥wæ ªÁZ£ ªiÁqÄªAv ¥ÃægÃ¦¸Äªgä.

²PÄÀ¼UÉ¸ÄZÄÉF ZÀÄªÀPÉÄÀ¨sÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÄ° gÄªÀC¨sÁ¸À3.1£À ªÄÄr¸ÄªÄ¼zÄ

ZÀÄªÀPÉ4: £À¸ÉÃzÄÉªÄÄw£À§gÉÀ

GzÉÆÃ¥ÀæÉÃ§gÄªÀºÁ¸ÄÉ¸À§A¢üzÀ¯ÉR£À¥À¼À WÀ£ÉÄÀ N¢ ªÄvÄ CzgÄ§UÉ ªÄvÄ¼ÁqÄª¼zÄ.

¥ÀæÉ ºÄvÀ: ²PPgÄ AiÄÆlÆ©£° ®¨«gÄª ºgm Cxª Á ºÁ¸ PÁAiÄðPæª£Ä vgUwAiÄ° PÃ½¸Äªgä. vªÄ ±Á¯Aiä° ®¨«gÄª ¹ÃPgï Cxª Á n.«, ¸Ámïð PÁ¸ï, §ÆlÆxï ¹ÃPgï Cxª Á ¥ÆæPgïU¼£Ä §¼¹PÆ¼Äªgä. £Avg ºÁ¸ PÁAiÄðPæª£Ä D°¸®Ä ¸Æa¸Äªgä. CAwªÄz° F PÁAiÄðPæz° ºÃ¼Äª £UZmÁQU¼£Ä ¥Ä£B ºÃ¼¨ÃPÁVgÄª¼zjAz, UªÄ£«lÄ D°¸ÄªAv ¸Æa¸Äªgä. PÆ£U PÁAiÄðPæz° Eµªáz £Uº¤AiÄ£Ä «zÁ¼yðU½Az ºÃ½¸Äªgä. vz£Avgz° «zÁ¼yðU½U UÆwgÄª £Uº¤U¼£Ä ¥nªiÁq®Ä ¸Æa¸Äªgä.

ºÄvÀ2: ¥ÀæÉÃ¸ÄÄÄ£À6£ÉÃvgÄÄ ‘ºÄZÄºÄgÄÄ (‘©Ãa’AiÄªgÄºÄZÄºÄgÄÄ £ÄÉÃ§gÉÄª£Ä ²PPgÄ ¸ÆP ¸g¨Ág ªÄvÄ ¸µªÁV NzÄªgÄ. C°£ ºÁ¸ ¸¤ªÃ±z §UÌ ªiÁv£ÁqÄªgÄ.

²PÄÀ¼UÉ¸ÄZÄÉF ZÀÄªÀPÉÄÀ£ÄvgÄÄPÁ ºÁ¼ÉÄ° gÄªÀC¨sÁ¸À4.1 jAzÀ4.4£À §¼¸ÄªÄ¼zÄ.

ZÀÄªÀPÉ5: CtÄPÄÄ¸Ä¢

GzÉÆÃvÄÄ¸ÄvÄÄvÄ£ÄWÄ£ÉÉÄ¸À§A¢üzÄ¸Ä¢U¼£ÄÄvÄÄzÉªÄvÄÄ C©üªÄ¸Ä¼zÄ

¥ÀæÉ ºÄvÀ1: ²PPgÄ «zÁ¼yðU¼£Ä £Á®Ä UÄA¥ÄU¼ÁV ªiÁqÄªgÄ. ¥æ UÄA¦UÆ ¸Ä¢ ªÁ»¤AiÄ ºgg£Ä (n.«. ªiÁz¼ÄªÄz ZÁ£¯ï ºgÄU¼£Ä ºÆgvÄ¥r¹) ¤ÃqÄªgÄ. ¥æ UÄA¦UÆ MAzÄ «µAiÄª£Ä DAiÄÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸Äªgä. «µAiÄ DAiÄÄPÆ¼®Ä ¸ºÁAiÄ ªiÁqÄªgÄ. GzÁºguU MAzÄ UÄA¦£ªgÄ ±Á¯ Cxª Á vªÄ H j£°£ £qz Wl£, DZgu, PÁAiÄðPæª, ZlÄªnP. «zÁ¼yðU¼Ä vªÄ UÄA¦£° DAiÄÄPÆAq «µAiÄz §UÌ Zað¹ ¸Ä¢ vAiiÁj¸®Ä ºÃ¼ÄªgÄ. eÆvU D ¸Ä¢U ¸A§A¢¹zAv P®ª ¥æU¼£Ä ga¹PÆ¼®Ä ¸Æa¸Äªgä. £Avg ¸Ä¢ ¥ÀæÁg ªiÁq®Ä ¹zÀv ªiÁrPÆ¼®Ä ºÃ¼ÄªgÄ.

ºÄvÀ2: UÄA¦£° Zað¹ vAiiÁj¹z ¸Ä¢AiÄ£Ä ¥ÀæÁg ªiÁq®Ä MAzÄ UÄA¦U ºÃ¼ÄªgÄ. MAzÄ UÄA¥Ä ¸Ä¢ ¥ÀæÁg ªiÁqÄªÁU Cxª Á ªÁvÁðªÁZ£ ªiÁqÄªÁU Evg UÄA¦£ªgÄ D°¸®Ä ¸Æa¸Äªgä. ¸Ä¢ ¥ÀæÁg ªiÁrz UÄA¥Ä, vÁª¼ ga¹PÆAq ¥æU¼£Ä «zÁ¼yðU½U PÃ¼Äªgä. «zÁ¼yðU¼Ä D°¹z ¸Ä¢AiÄ §UÌ PÃ¼Äª ¥æU Gvj¸Äª¼z£Ä ²PPgÄ SÁwæ¥r¹PÆ¼Äªgä. »ÃU G½z ªÄÆgÄ UÄA¦£ «zÁ¼yðU½Az

¸Ä¢ ¥çÁg ªÄvÄ ¥æÃvg ZlÄªnP ªiÁq®Ä ²PPgÄ C£ÄPÆ°¸ÄªgÄ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀºgÀªÀC¨Á¸À5.1£À ªÀÄr¸À¯ÁzÀ ªÀÄ®¼ªÀ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ£Á£À¸À¢ D°¸À¯ÉÀ NzÀ¯ÉÀ

¥ÀæAiÉ ºÀvÀ1: ²PPgÄ ¢£¥wæAiÄ° ¸Ä¢U¼ vÄtÄPÄU¼£Ä¸AUæPÆAqÄ §AzÄ, MAzÄ q©AiÄ° ºÁPÄªgÄ. £Avg «zÁ¼yðU¼£Ä¸ M§g £Avg M§g£Ä¸ PgzÄ D ¸Ä¢AiÄ ²Ã¶ðP Nz®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. D ²Ã¶ðP D°¹PÆAqÄ Evg ªÄP¼Ä D ¸Ä¢ K¤g§ºÄzÄ? JAzÄ H»¹ ºÃ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. ºÁUAiÄÃ D ¸Ä¢AiÄ£Ä¸ ºÃU N¢zgÄ? JAzÄ vªÄ C©¥ÁæAiÄU¼£Ä¸ ¤ÃqÄªAv «zÁ¼yðU½Az C©¥ÁæAiÄ ¸AUæ¸ÄªgÄ.

ºÀvÀ2: ²PPgÄ gÃrAiÆÃ CxªÁ vªÄ ªÆ¨É°£° §ÆlÆxï ¹ÃPgï §¼¹ ªÁvðAiÄ£Ä¸ PÃ½¸ÄªgÄ. £Avg ªÁvÁðªÁZ£ ±É° ªÄvÄ ¸Ä¢U¼£Ä¸ D°¸®Ä w½¸ÄªgÄ. £Avg D ªÁvðAiÄ ªÄÄSÁ¼A±U¼Ä ªÄvÄ «zÁ¼yðU½U AiiÁª ¸Ä¢ EµªÁ¬ÄvÄ? KP? JA§Avº ¥æU¼ ªÄÆ®P ¥g¸g ZZð £q¸ÄªgÄ.

- ²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀºgÀªÀC¢ÃÉÃPÀÀ(ªÀÄ®¼ªÀ¥ÀÀZÀ ZÀÄªÀPÉ1 ªÀvÀ2£À ªÀÄr¸À¯ÁzÀ J¯Á «zÁ¼yðU¼ÀÄ ¥æ¢£À¸ÁªÀÆ»PÀ¥ÁæÀÉ¸À¯ÁzÀ PÀqÁAiÀªÁV ¸À¢ ¥ÀæÉÀÀ NzÀªÀC¢ÃÁ±ÀMzÀ¯ÁzÀ

¸ÀgÀvÀÄ

¸ÀgÀ1	¸ÀgÀ2	¸ÀgÀ3
¨ÉgÉ¨ÉgÉ¸ÀzÀÀzÀ£À «µÀiÀªÀ¸À¯ÁzÀ PÉÆ½¹PÉ¼À¯ÁgÉ	¨ÉgÉ¨ÉgÉ¸ÀzÀÀzÀ£À «µÀiÀªÀ¸À¯ÁzÀ D°¹ CxÀªÀ¯ÁrPÉAqÀªÀ¯ÁvÀqÀ¯ÁgÉ	¨ÉgÉ¨ÉgÉ¸ÀzÀÀzÀ£À«µÀiÀªÀ¸À¯ÁzÀ D°¹ CxÀªÀ¯ÁrPÉAqÀªÀ¯ÁvÀqÀ¯ÁzÀgÀeÉvÉÉ §gÉÀÀÉªÀ¯ÁE®PÀC©ÃÀ¸À¯ÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

- ZAz£ ªÁ»¤AiÄ° ¥çÁgªÁUÄª ªÁvðAiÄ£Ä¸ D°¹, Czg ªÄÄSÁ¼A±U¼ ¸»v ªg¢ vAiiÁj¹.
- CAveÁð®z° gÁ¶ÃAiÄ ²Pt ¤ÃwU ¸A§A¢¹z ¸Ä¢U¼£Ä¸ ¸AUæ¹.
- ‘xÀï CAvÀºÉ½’ PÁAiÄðPÀæªÀª£Ä¸ «ÃQ¹, Czg°£ ¥Ä¸P ¥jZAiÄ ªÄvÄ ¨ÁµU ¸A§A¢¹z Evg CA±U¼£Ä¸ (UÁz, MUlÄ, ¥zz Cxð, ªÁP¸ ¸j¥r¸Ä, ªÁP¸ ¥ÆtðUÆ½¸Ä) §g¬Äj.
- ‘CAveÁð®’ «µAiÄz §U¸ ¥§AAz §g¬Äj.

PÀPÁ ¥À-6

PÀÀqÀ¨ÁµÁ ¸Á»vÀzÀ«««zÀ¥ÁgÀUÀÀ¸ÀPÀ¸gÀÁsgÀUÀÀAiÀÄÀC£À¸À¹ N¢ CxÀð ªÀÄrPÉAqÀÄ ¥ÀæÀ¹¸ÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀzÀªÀºÀÀªÀvÀªÁ¦:

F P°PÁ ¥®z ¸Áz£AiÄ° ªÄP¼ PxU¼Ä, P«vU¼Ä ªÄvÄ £ÁlPU¼Ä vgUw MAzjAz¯Ã ªÄºvg ¥Ávæªð»¸Ävª. £Avgz vgUwU¼° CPg UÄgÄw¸Ä«PU ªÄvÄ ¥ÁgÄ©P N¢U ¸ºPÁjAiiÁV PxU¼£Ä§¼¹PÆAqg, ªÄP¼ P«vU¼Ä gÁU, ®AiÄU¼ÆA¢U D£A¢¸ÄvÁ Cxð UæP ªiÁrPÆ¼®Ä eÆvU DgA©P N¢UÆ Gvªä ¸A¥£Æ®ªÁV PÁAiÄð ¤ªð»¸Ävª. PÆl PxAiÄ£Ä ¸vAvæÁV N¢ Cxð¹PÆAqÄ, K£Ä?AiiÁªÁU? J°? ºÃU? JA§ vÁQðP ªÄvÄ C£Ä¨ªÁvP ¥æU½U Gvj¸Äªz£Ä F P°PÁ ¥® ¤jÃQ¸Ävz. ¥æP vgUwAiÄ° ¸ÆP z¤, ¸g ¨ÁgzÆA¢U «©£Ä Px, £ÁlP ªÄvÄ P«vU¼£Ä N¢ Cxð ªiÁrPÆ¼ªÄ ªÄÆ®P CªÄU¼ gZ£Á ±É°, §¼¹gÄª ¨Áµ, ¸Éd£²Ã®v EvÁ¢U¼£Ä N¢ UÄgÄw¸Äª, ¥æ¹¸Äª CA±U½U ºa£ ªÄºv÷ª£Ä ¤Ãq¯ÁUÄvz.

²PPgÄ ¸½ÃAiÄ ¨ÁµAiÄ° ¥jav«gÄª ºÁUÆ C¥jav ¸¤ªÃ±P ¸A§A¢¹z ¸Á»v ¸A¥£Æ®U¼£Ä §¼¹PÆAqÄ vgUwAiÄ° ¸ÆP ¸g¨ÁgzÆA¢U PxU¼£Ä ºÃ¼Äª, Pª£U¼£Ä ºÁqÄª ªÄvÄ «ZÁgU¼£Ä Zað¸Äª CªPÁ±U¼£Ä ¸É¶¸¨ÃPÄ. vgUwU¼° ¸ÁPµÄ Px ºÃ¼®Ä-PÃ¼®Ä ºÁUÆ P«vU¼£Ä ºÁq®Ä, «ZÁgU¼£Ä Zað¸®Ä ¸ªÄz ªÁvÁªgt«zÁU ªÄP¼ ¥z¸A¥vÄ ºZÁUÄvz.

«zÁyðU½U «©£Ä ¨ÁµÁ ±É°AiÄ ¸g¼ ¸Á»vU¼Ä CxªÁ ¸½ÃAiÄªÁV ®¨ªÁUÄª ¸Á»vU¼ eÆvU º®ªÁgÄ ¯ÃRPgÄ, P«U¼Ä ga¹z Px, Pª£, ¯ÃR£, n¥t EvÁ¢ ¸Á»vU¼£Ä ¸ÆP z¤ Kj½vU¼ÆA¢U N¢ Cxð UæP ªiÁrPÆAqÄ ¸Á»v ¥æA¸U CªPÁ± ªiÁrPÆq¨ÃPÄ. F ¥æAiÄ¬ÄAz «zÁyðU¼Ä ¸vB F jÃwAiÄ ¸Á»vU¼£Ä ¸AUæ¸ÄvÁ, N¢ Czg Cxð, ¨Áª D¸Á¢¸®Ä DP¶ðvgÁUÄvÁg.

PÀPÁ ¥À ªÀÄÀ ¸Á¢ÜÀÄ PÉÉÉ¼À ºÀzÁzÀZÀÄªÀPÉÀÄ

ZÀÄªÀPÉ1: CxÀð ªÀvÀ©£ÁxÀð

GzÉÆÃªiÁw£ C©ªÁQAiÄ° ±É° ªÄvÄ ºÁª¨ÁªU½AzÁUÄª CxÀð ªÁvÁ¸U¼£Ä CjAiÄªÁzÄ.

¥æAiÉ ²PPgÄ 6£É vgÄw ¥ÀÀ¸ÀÄ¸ÀÄgÀÄªÀUÀzÀÄ ¸ÉÆÃ¥oªÄ NzÄªgÄ. F d£¥z PxAiÄ° ªiÁw£ ±É° ªÄvÄ ºÁª¨ÁªÁ¢AzÄAmÁz UÆAz®U¼ §UÌ «zÁyðU¼ÆA¢U Zað¸Äªgä. ¤dªÁz CxðªÄ£Ä Uæ¸®Ä ªiÁw£ ±É°, ºÁª¨Áª, ¸ÆP ¸g¨ÁgzÆA¢U ¸µªÁV ªiÁv£ÁqÄªÁzÄ ªÄvÄ NzÄªÁzg §UÌ w½¸Äªgä.

²PPÀÀUÉ¸ÀÄZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÄ ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀÄºgÀÄªÀC¨Á¸À1.1£À ªÀÄr¸ÀÄªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ2: ««zÀ¸Á»vÀ¥ÀÁgÀUÀwð¸ÉÃt ¨ÁgÁ.

GzÉÆÃPÀÀqÀ¸Á»vÀzÀUÀÀ¥ÀÀªÀvÀ£ÁlPÀ¥ÀÁgÀUÀÀt ®PÀtUÀÀÄCxÀð ªÀrPÉ¼ÀªÀzÀ ªÀvÀUÀwð¸ÀªÀzÀ

¥æAiÉ ²PPgÄ «zÁyðU½U E° ¤Ãq¯Áz Uzª, ¥zª ªÄvÄ £ÁlPz DAiÄ ¨ÁUU¼£Ä ¸ÆP ¸g¨Ág, Uw, ªÄÄR¨ÁªzÆA¢U NzÄvÁg. ²PPgÄ NzÄªÁU «zÁyðU¼Ä vªÄU ¤ÃrgÄª ¥oª£Ä UªÄ¤¸ÄªAv ºÃ¼ÄvÁg. £Avg «zÁyðU½U Nz®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. »ÃU N¢z ªÄÃ¯ ªÄÆgÄ ¥oU½UÆ K£ÁzgÆ ªÁvÁ¸«zAiÄÃ? JAzÄ ¥æ¸ÄvÁg. D£Avg «zÁyðU¼Ä ºÃ¼Äª CA±U¼£Ä P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄÄvÁg. CAwªÄªÁV Uzª, ¥zª ªÄvÄ £ÁlPz UÄt®PtU¼£Ä CxðªiÁr¸Äªgä.

ªÉÉgÀÀ¼ÀÎ¥ÁoÀÄÀDAiÀÄ ¨ÁºÀÄ

CzÉÆAzÀÄ ¨ÁºÀÄ£ÀªÀgÀ±Á¯ÉÆÃ¨ÁV®Ä vÀÄÉÆvÀÄ «zÁåyðUÀÄÀ ²PÀëvÀÄ AiÀÄªÀÄÄAiÀÄªÀÄAiÀÄgÀÄ H j£À»jAiÀÄgÀÄ ¸ÀÄj zÀÄ§gÀªÀzÀÄvÀÄ¸ÀÄÁ¬ÄvÀÄ JAzÀºÀ¥À£ÀÄ Nr §AzÀÄ J®gÀÄ ±Á¯ÉÆÃCAUÀÄÄªÀgÀÄÄÄÉÆÃ¸ÀÄj zÀÄ ¸ÀÄð j ¥ÁæªÀPÀ±Á¯É¸ÀÄÉ¥ÁgÀÄ ¨ÁºÁ¬ÄvÀÄ ²PÀëvÀÄ J®gÀÄ ¸ÁUÀÄ¹zÀÄ ²PÀëAiÀÄgÀÄ ¸ÀÄPÀëÉÀGzÉÆ±ÀÄÄ w½¹zÀÄ "J®gÀÄ ¸À¤ºÉ¸ÀÄZÀÄÄÄÄ ¤Ãr ¸ÀÄÄ¸ÀÄÄ JAzÀÄPÉÃjzÀÄ ªÀvÉ§ ²PÀëvÀÄ DUÀÄÄÁzÀ ¹zÀÄÄÄ¥ÀAiÀÄÄN¢zÀÄ "EzÀÄvÉJ®ªÀ DUÀÄÄÁVzÉzÀÄ« lÄ J®gÀÄ ¸ÀÄÄªÁV ¥Á¯É¼ÀÄÄ JAzÀ ªÀÄÄ£À ªÀÄrzÀÄ ºÀ¥À "DAiÀÄ ¸Ágï" JAzÀÄPÀÄVzÀÄ

(ªÀÄUÀÄÄÄÄ¥À ¥À¤ ¥ÀÄÄDAiÄ¨ÁU)

DUÀÄÄ ºÁgÀªÀzÉzÀÉ	MA¢£ÀEzÀÄzÀvÉ
¥À¤ÁtÂ¥À¤UÉÃ®Ä EµÀ	¥À¤UÉgÉÉÄÄ §A¢vÀ
gÉÄÄ®zÉºÁgÀÄ ºÉÃzÀÉ	ºÀÄAiÀºÁUÉºÁgÀªÀ£ÀÄÉ
DUÀÄÉvÉÄzÀÉ EzÀPÀµÀ	ºÉ£ÀºÀÄµÀÄvÀ¢vÀ

(PÀµÀ¸ÀÄzÁªÀ£ÁlPÀÄDAiÀÄ ¨ÁºÀ)

zÀÄÄ-2

[PÀµÀÄCgÀÄÄÉ PÁªÀÄUÁgÀ¸ÀÄzÁªÀÄÄ CgÀÄÄÉÉ¼ÉÉ©qÀÉ¨ÁV®¯É¤°¸ÀÄÄ PÀµÀDPÀÄÄÁV ºÉgÀÄÉ §gÀªÀÄ¸ÀÄzÁªÀÄÄ£ÉÃqÀªÀÄ]

PÀµÀ (D±ÀÄÄ¢AzÀ N ºÉÃ¸ÀÄzÁªÀ AiÀÄªÁUÀ§AzÉ ¨Á M¼ÀÄÉ(¸ÀÄzÁªÀÄÄ£ÀPÉ»rAiÀÄªÀÄ PÁªÀÄUÁgÀ D±ÀÄÄ¢AzÀzÀgÀ¸ÀAiÀÄªÀÄ)

¸ÀÄzÁªÀ ²ÃëPÀµÀªÀºÁgÁdgÀ (CwÃªÀ¸ÀvÉÃµÀÄAzÀD£ÀzÀÁµÀ¸ÀAiÀÄvÀÉªÀÄvÉ ºÉgÀÄÄvÁVzÉ)

PÀµÀKPÉ¸ÀÄzÁªÀPÀ° ¤ÃgÀÄ

¸ÀÄzÁªÀ §º¼À¢£ÀÄÄC£ÀvÀ¤ªÀÄÄ£ÉÃqÀvgÀªÉÄ! CzÀÄV D£ÀzÀÄPÀÄÃgÀ PÀµÀzÀgÀÄAzÀzÀÄÄ §A¢¢ÃAiÀ¸Á£ÀªÀV¹ H l ªÀr «±ÁæwvÉÄÄÉÃ. CµÀÄÄÃU¤£ÀÄÄ ºÉÃUÀÄÉqÀÄÄ®.

¸ÀÄzÁªÀ CAiÉÃ, C° ªÀÄÉÉº AiÀÄgÀ E®. ªÀÄÄUÉ.....

PÀµÀ¸ÀÄ¤gÀ §AzÀvÀÄ ºÉÃUÀÄÄÃzÀÉAiÀÄPÉ§AzÉ AiÀÄgÀ? ¸ÀÄzÁªÀ¤UÉ«±ÁæwAiÀ ªÀÄÄÉªÀr. (¸ÀÄzÁªÀ¤UÉ£ÀÄÄvÀvÀ¤ PÉ¸ÀzÉCzÀªÀÄVzÀvÀÄ §AzÀ©qÀªÉ

²PÀëvÀUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀPÉiÀ¨ÁºÀÄÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉiÀºgÀªÀC¨Á¸À2.1£À ªÀr¸ÀªÀzÀ ZÀÄªÀPÉ3: NzÉÃzÀ»ÃUÁ?

GzÉÆ±À¸Á»vÀzÀ««zÀÄ¥ÀÄÄgÀÄÄÄÄ¸ÀPÀ¸ÀÄÁgÀUÀÄAiÀÄÄC£À¸À¹ N¢ CxÀªÀr PÉ¼ÀªÀzÀ ªÀvÀ¥ÀÄ¹¸ÀªÀzÀ

¥ÀÄÄÄÉ ²PPgÀ 6£ÉÃ vÀÄÄ ¥ÀÄzÀgÀªÀ'PÀµÀ¸ÀÄzÁªÀ ¥ÀÄªÀÄ ¸ÀPÀ¸ÀÄÁgÀÄÄÄÉA¢UÉ ºÁªÀÄÁªÀÄÄÉA¢UÉ NzÀªÀ F ºÁvz° «zÁåyðU½U ¸ÀAiiÁV D°¹, PÁ£ÁAiÀ° ¤ªÁVµªÁz £ÁlPz ¨ÁU, ¥ÁvÀæWl£U¼Ä EvÁ¢U¼° MAz£Ä DAiÄ ªÀiÁrPÁÄAqÄ Czg §UÀ ¥ÀæAiÁ§gÁ Zað¸®Ä C£ÄPÁ®ªÁUÄªÁv CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.

(ªÀÄÄRªÁV N¢£ z¤ ¨ÁªU¼ §UÀ PqÁAiÄªÁV ºÁ¼¨ÃPÄ) eÁvU DAiÄ ¨ÁU KP EµªÁ¬ÄvÄ? DAiÄ ¨ÁUz°£ ¥ÀæÄSÁA±U¼Ã£Ä? N¢£ z¤ ¨Áª ºÃVvÄ? ªÀÄÄAvÁz ¥ÁgP ¥ÀæU¼£Ä PÃ¼ÄvÁ Zað¸ÄªgÄ. ²PPgÄ F ¥ÀæÄAiÄ° «zÁåyðU½U ¸Á»vÀz CxðUÀæPUÁV N¢£° §¼¹z z¤ ªÄvÄ ºÁª¨ÁªU¼Ä ºÃU ¥ÀæÁª ©ÃgÄvª JA§Äz£Ä Cxð¸ÄªgÄ.

²PÀÁAiÀÄ£É ÀZÀð£É «zÁåyðU½Az ‘P¼µ ¸ÄzÁªÀÄ’ £ÁlP ¨ÁUªÀ£ÀÄß ¸ÆP ¸g¨ÁgzÆA¢U N¢¸ÀÄªgÀÄ. «zÁåyðU¼ÀÄ NzÀÄªÁU Evg «zÁåyðU½Az z¤ ºÃVvÀÄ? ªÀÄÄR¨Áª ºÃVvÀÄ? DAVP C©£AiÀÄ«v? »ÃU ¥g¸g ZZð £q¸ÀÄªgÀÄ. D£Avg PÀÁPÁ ºÁ¼ÉAiÀÄ gÀÄªÀC¨sÁå¸À 3.1gÀC¨sÁå¸À¥ÀæÉßÀUÉ «zÁåyðUÀÀAzÀ GvÀgÀ§gÉAiÀÄ°è.

ZÀÄªÀPÉ 4: ¥ÀoÀN¢ CxÉÊð¸ÉÃt

GzÉÃ±À ««zÀ ¸Á»vÀ ¥ÀæPÁgÀ N¢, CxÉÊð¹PÉAqÀÄ ¥ÀæÉß ¸ÉªÀÄ ÀÄ ¸ÀÄªÀÄzÀÄ.

¥ÀæQæAiÉ ²PPgÀÄ «zÁåyðU¼£ÀÄß CUvÀP vPÀAv UÀÄA¥ÀU¼ÁV «AUr¸ÀÄªgÀÄ. £Avg P°PÁ ºÁ¼AiÀÄ° ¤Ãq¯Áz ««z ¥ÀæÁgz ¸Á»vÀå ¥oÀU¼ DAiÀÄ ¨ÁUU¼£ÀÄß MAzÆAzÀÄ UÀÄA¦U ¤ÃqÀÄªgÀÄ. ¥ÀæwUÀÄA¦£ «zÁåyðU¼ÀÄ D ¥oÀªÀ£ÀÄß N¢, CzÀÄ AiÁª ¥ÀæPÁgÀ¢g§ºÀÄzAzÀÄ Zað¹, Czg°gÀÄª «µAiÀÄªÀ£ÀÄß Cxð ªiÁrPÆ¼®ÀÄ ¸Æa¸ÀÄªgÀÄ. D£Avg ¥ÀæwUÀÄA¦¤Az vÁªÀÄ N¢ Cxð¹PÆAq «µAiÀÄU¼£ÀÄß ¥ÀæÆv ¥r¸®ÀÄ C£ÀÄPÆ°¸ÀÄªgÀÄ. »ÃU ¥ÀæwUÀÄA¥ÀÄ MAzÀÄ ¥oÀz §UÉ ªiÁv£Árz £Avg D ¥oÀz ¸gÆ¥ªÀ£ÀÄß ²PPgÀÄ w½¹PÆqÀÄªgÀÄ. GzÁ: ªÆz®£Ã UÀÄA¥ÀÄ ¨ÁªÀVÃvAiÀÄ£ÀÄß N¢, ºÁr, Cz£ÀÄß Cxð¹z £Avg ²PPgÀÄ J¯Á «zÁåyðU½U ¨ÁªÀVÃvAiÀÄ ®Pt, ¸gÆ¥U¼£ÀÄß w½¸ÀÄªgÀÄ.

UÀÄA¥ÀÄ 1: ¨sÁªÀVÃvÉ MAzÀÄ gÁwæ- J¸ï.«. ¥gªÀÄÃ±g¨Ì (²PPg n¥t: P£Àßq ¸Á»vÀåz° ¨ÁªÀVÃv MAzÀÄ DzÀÄ¤P ¥ÀæPÁgªÁVz. P« P®£Á ¯ÆÃPz° «ºj¹zÁU ªtð£ ¸ÁPÁgUÆ¼ÀÄvz. ‘MAzÀÄ gÁwæ¥zÀåz° ¥ÀæPÀwAiÀÄ ¸ÀÄAzg zÀ±ÀªÀ£ÀÄß P« ªtð¹gÀÄª jÃw ªÀÄºv÷zÁÝVz. ªÆÃqªÀ£ÀÄß vÆn¯ÁV P°¹PÆAq P« CzP ¥ÇgPªÁV EgÀÄ½£ ¤¸Uðz ¸ÁªÀÄg¸ÀåªÀ£ÀÄß ¨¸¢zÁÝg. UÁ½AiÀÄÃ eÆÃUÀÄ¼ ºÁqÀÄvÁ ºÆ¸ ºÄnUÁV ºA§°¸ÀÄªÀÄz£ÀÄß vªÀÄzÀ ±Ê°AiÀÄ° ¥ÀæÆv¥r¹zÁÝg. F Pª£z° gÁwæAiÀÄ P®£ ¸ÀAzgªÁV ªÀÄÆr §A¢z)

UÀÄA¥ÀÄ 2: ¥ÀæªÁ¸À PÀxÀ£À

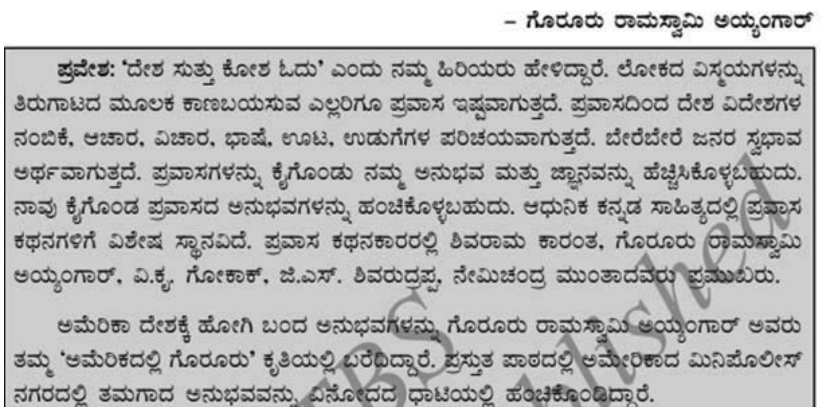
– ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಪ್ರವೇಶ: ‘ದೇಶ ಸುತ್ತು ಕೋಶ ಓದು’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕದ ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನು ತಿರುಗಾಟದ ಮೂಲಕ ಕಾಣಬಯಸುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರವಾಸ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಭಾಷೆ, ಊಟ, ಉಡುಗೆಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಕಾರರಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ‘ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮಿನಿಪೊಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿನೋದದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

UÀÄA¥ÀÄ 3: C¢PÁgÀ VjÃ±ÀPÁ£ÁðqÀ (12£Ã ±vªiÁ£z ±gt Z¼ÀÄª½AiÀÄ ºÆv° £qz EAvº MAzÀÄ zÄgAvªÀ PÁ£ÁðqgÀ `v¯zAq’ £ÁlPz ª¸Ä. E° PÆngÀÄª £ÁlPz ¨ÁUz° M§ C¢PÁjAiiÁVzÆ zÆgAiÀÄ zÆÃµU¼£ÀÄß ºÃ¼§® ¢ÃªÀÄAwPAiÀÄ §¸ªt¤zÁ£; v£ß C¢PÁg G½¹PÆ¼ÀÄª Pµz°gÀÄª zÆg¬ÀzÁ£. Eªg £qÀ«£ WµðuAiÀÄ ¨AQU Ju¸Äj¸Äv zÆgAiÀÄ£ÀÄß N¯É¸Äv §zÄPÀÄª ªÀzÀªwð ªÀÄAZt¤zÁ£. Eªg £qÀ«£ vÁP¯ÁlU¼ÀÄ E° ªÀPªÁVª. gÁdÀ¨Ág ªiÁqÀÄªÀzÀÄ ¸º ¸ªiÁdP ¸°¸ÀÄª MAzÀÄ ¸Ãª CxªÁ PÁAiÀÄP JA§ D±AiÀÄ E°z. Gvg P£ÁðlPz DqÀÄªiÁw£ ±Ê°AiÀÄ ¸Æ§U£Æß £ÁlPz F ¨ÁUz° PÁtÄvÃª.)

UÀÄA¥ÀÄ 4: ²PÀÁgÀÄ F UÀÄA¦£À «zÁåyðUÀUÉ ºÀUÀ ÀÄÀ ºÁ¼ÉAiÀÄ° §gÉAiÀÄPÉqÀÄªÀzÀÄ.

¢£ÀPÀgÀ zÉÃ¸Á¬Ä- £Á §gÉ ÀZÀÄ ÀÄ ÀÄÀ¸ÀSÉ«¥À ÃvÀ ±ÉÃPÀÁ vÉA§vÀ ºÉqÉAiÀÄªÀzÀ UÉÃvÁ G½zÀºÀgÀ¥É K¼ÉlÄ ¸ÀÄ MAzÉgÀ §zÀQzgÉCªÀªÀÄvÀæªÀÄvÀ	¤Ãw - ©.Dgï ®PÀtgÁªï K£ÀÄ ÀªÀºÁ¨sgÀÀ¤Ãw? gÁd PÀgÀqÉÁzgÉ J¯Á ¥ÀÃw.	ºÀAiÀÄ ¨ÉÃ DUÀzÀºÉ®zÉ¼ÀÉaPÉÀ©w ªÀÄAeÁ£ÉÉÃrzgÉ©½ ªÀV® ºÀ, F ºÀAiÀÄ£À»AfzÀgÁgÀ¤ÃgÉ ¸ÀAiÀÆ£ÀzÉªÀvÉAiÄgÀ ¨ÃgÉ

²PÀÁAiÀÄð¼ÉÆÃ¼ÀåZÉÆ F ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ ¨sÁUÀªÁV PÀPÁë ºÁ¼ÉAiÀÄ°gÀÄªÀ C¨sÁå¸À 4.1 jAzÀ 4.4 ªÀgÉV£À ZÀlÄªÀnPÉUÀ¼À£ÀÄß ªÀiÁr¸À¨ÉÃPÀÄ.

ZÀlÄªÀnPÉ 5: PÀxÉUÀ¼À°è ¸À¸ÀåUÀ¼À ªÀiË®å

GzÉÝñÀ: PÀxÉAiÀÄ°è ¸À¸ÀåUÀ¼À ªÀiË®åªÀ£ÀÄß UÀÄgÀÄw¹, CzÀgÀ §UÉÎ ªÀiÁvÀ£ÁqÀ®Ä ªÀÄPÀÌ¼À£ÀÄß ¸ÀdÓUÉÆ½¸ÀÄªÀÅzÀÄ.

£ÁªÀÅ J¼ÀÄAiÀÄgÀÄ £ÁªÀÅ U¼ÀÄAiÀÄgÀÄ ºÉÆzÀAiÀÄ ºÆ«£ ºAzg £Á¼ £ÁªÃ £Áq »jAiÀÄgÀÄ £ªÀÄ P£¸zÀ ¸ÀÄAzg »AzÀ ªÀÄ¹A Pæ¸g®j UÆAz ¨Ágv ªÀÄA¢g ±ÁAw zÁv£À UÁA¢ vÁv£À JzAiÀÄ ¨Á¤£ ZA¢g	eÁwgÆÃUz ©ÃwP¼AiÀÄv ¤Ãw ªiÁUð¢ £qªªÀÄ MAzÃ ªiÁ£ª PÀ®ªÀÄ J£Àv «± zªÀÄðª ¥qªªÀÄ ªÉÆg ªÀvg ¸Áxð ªAZ£ Qæ¼ÀU¼®ª vÆqªªÀÄ zÃ± ¸ÃªU zÃº ¸ª¸Àª ¢ÃP EAzÃ vÆqÀªªÀÄ	£ªÀÄ ¸Àv®À ºuzÀ PÆ¼° ¸ÃÀº ¥Á±z §Az£ ¨¼PÀ ©Ãg° UAz ºgq° GjzÀ ¥ÁæAz ZAz£ £ªÀÄ ±QU ¢ªÀÄ ¨QU zÃ±ªÁU° £Az£ CAzÀ ¥ÃæÀ¢ JwPÆ¼° ¨Æ«À v£ÀAiÀÄ PAz£ -±ÀAUÀgÀ ©gÁzÀgÀ

¥ÀæÆÃUÉ ¥zÀªÀ£ÀÄß ²PÀPgÀÄ NzÀÄªgÀÄ £Avg gÁUªÁV ºÁqÀªgÀÄ. «zÁyðU¼ÆA¢U ¥zÀz°AiÀÄ 'eÁw gÉÆÃUzÀ ©Ãw PÀÉÆAiÀÄvÀ ªÁPÀ UÀZÀz° §gÀª, 'MAzÃ ªiÁ£ÀPÀ®ªÀ J£ÀvÀ«±Àzªð ¥qÉÆ£À JA§ ªÁPÀz Cxðª£ÆÄ, F ¥zÀz ªÀÆ®P P« ±A. UÆ. ©gÁzg CªgÀÄ ¸ªiÁdPÀ K£ÉÄß ºÃ¼®Ä ºÆgnzÁg JA§Äz£ÆÄ Zaðð¸Àª ªÀÆ®P ¥ÀæAiÉ§gÀ C©¥ÁæAiÀ ªÀP¥r¸®Ä CªPÁ±ÀªÀÄr PÉqÀªgÀÄ. ErÃ ¥zÀªÀ CxÀªÁ ¥Àæ RArPÉN¢, Czg° EµÀªÁzÀ ¥zÀªÁPÀªÀÄÃ¯ ZÀð¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÀªgÀÄ. PÆ£AiÀÄ° ¥ÀæAiÆ§jAz®Æ ¥zÀPÆÀzÀÄ CªgzÃ ²Ã¶ðPÉAiÀÄ£ÀÄß PÉqÀªÀvÉ CªPÁ± ¤ÃqÀªgÀÄ.

²PÀÁAiÀÄð¼ÉÆÃ¼ÀåZÉÆ F ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ ¨sÁUÀªÁV PÀPÁë ºÁ¼ÉAiÀÄ° C¨sÁå¸À 5.1£ÀÄß ªÀiÁr¸À¨ÉÃPÀÄ.

ZÀlÄªÀnPÉ 6: PÀxÉAiÀÄ£ÁÄß°¸À

GzÉÝñÀ: PÀxÉAiÀÄ£ÀÄß NzÀ¨ÉÃPÀÄ. N¢zÀ PÀxÉAiÀÄ°gÀÄªÀ PÀxÁªÀ¸ÀÛ, ¥ÁvæWÀl£ÉAiÀÄUÀ¼À PÀÄjvÀÄ ¥ÀæÉß ªÀÄAqÀ¸À¨ÉÃPÀÄ.

¥ÀæÆÃUÉ ²PÀPgÀÄ ¤Ãq¯Áz PxAiÀÄ£ÀÄß ¸g¨ÁgAiÀÄÀPªÁV NzÀªgÀÄ. N¢z PxAiÀÄ PÀjvÀÄ «zÁyðU¼ eÆvU Zaðð¸ÀªgÀÄ. PxAiÀÄ°£ EµªÁz CA±, EµªÁUzÃ EgÀª ¥ÁvæPÁg tU¼À, D ¥j¹wAiÀÄ° vÁ¤zÁU K£ÀÄ ªiÁqÀª? JA§Av° ¥ÀæÉU¼£ÀÄß PÃ¼ÀvÁ PxAiÀÄ£ÀÄß NzÀª zÁnAiÀÄ §UÉ Zaðð¸ÀªgÀÄ. Czg°£ PxÁª¸Ä, ¥Ávæ Wl£AiÀÄU¼ PÀjvÀÄ ¥ÀæÉß ¸ ªÀP¥r¸ÀªAv C£ÀPÆ°¸ÀªgÀÄ.

²PÀÁAiÀÄð¼ÉÆÃ¼ÀåZÉÆ F ZÀlÄªÀnPÉAiÀÄ ¨sÁUÀªÁV PÀPÁë ºÁ¼ÉAiÀÄ°gÀÄªÀ C¨sÁå¸À 6.1£ÀÄß ªÀiÁr¸À¨ÉÃPÀÄ.

MAzÀÄ¢£ÀÀ ªÀÄ®AiÀÄ¢AzÀ ¸ÉÃPÀÉ§ vÀÄ H jUÉ ¥ÀæAiÀÄt ¨ÉÆzÀ zÁjAiÀÄ zÀ ºÀªÀ d£ÀgÉ A¢UÉ Á®ÁrUÉAiÀÄ° §gÀvzÀ ºÁUÉ §gÀ ÁUÀPÁr£ÀzÁjAiÀÄ° £ÀqÉPÉ AqÀ §gÀÆvÀ FUÁUÀÉ£Á®Ä ¢£ÀÀ PÀÉzÀAzÀ CªÀÀ ¸ÀUÀæ¹PÉ AqÀ §A¢zÀ Dº ÁgÀ ªÀÀVzÀ ºÉÃVvÀ ºÁUÉ AiÉÃa¸ÀvÁ, vÀ ¨Á ºÀ«¤AzÀ §¼ÀvÁ §AzÀ ªÀgÀ PÉÆvÀPÉAqÀ D ªÀgÀªÀÉ¯ÉC¯ÉAzÀ ZÉ JA§ PÉÃwAiÀÄ vÀªÀjUÀÉA¢UÉD lªÁqÀvÀ ZÉAiÀÄ EªÀÁgÀ JAzÀ w½zÀPÉ¼ÀÀÄ CªÀPÁ°£À§½ §AzÀ §Æn£ÀzÁgÀÀ J¼ÉÁvÀ ªÉzÀÉ¸À¸ÁV ªÀ®VzÀªÀÀ CªÀgÀ AzÀ JzÀÀ JzÀPÀqÀÉ ZÉAiÀÄ£À Nr¸Àð PÀ£À ºÀqÀÀ £ÉÃqÀvzÁUÀ ªÉ®£É £ÀÀvÁ, "CAiÉÄ! EzÉ¼ÉPÀÉDAiÀÄ, ¤£ÀÉ¸ÀÁAiÀÄ ªÀqÉÃPÉ§AzÀÉ£ÀÉ°ÉrwÀAiÀÄ?" JA¢vÀ ZÉ.
"¸À, ¤Ã£ÉUÉºÉgÀgÀªÉ K£Á¬ÁvÀ vÀ¨Á ¸À¸ÁVgÀªÀºÁVzÉ K£ÁzÀgÀ ¨ÉPÁ?" JA¢vÀ ZÉ. ¸ÉPÀÀ DAiÀÄ ¸ÀAzÀ"ºÉzÀ vÀ¨Á ºÀªÁVzÉJAzÀÀ" DUÀZÀAiÀÄ "FUÀ£ÀÀ§½ PÉqÀÄ K£ÀE®, DzÀÉ¯ÉAzÀ UÀr¸À£À M§ Cf EzÁ¼ÉCªÀÀvÀ¨Á f¥ÀtÂCªÀÀ K£ÁzÀgÀ PÉ½zÀgÀ PÉqÀªÀ¢®" JA¢vÀ

¸À AiÉÃa¹zÀ¸ÉPÀK£ÉÃ ºÉ¼ÉÀvÁV, “NºÉÃ! ¥ÀÁV® D CfAiÀºÀgÀ£Á£À H l PÉ½ ºÀªÀ ¤ÃV¹PÉ¼ÀvÉÉJAzÀzÁj vÉÃj¸ÀÉzÀZÉAiÀÄÀPÉ½zÀ

¸ÉPÀZÉ vÉÃj¹zÀUÀr¸À£ÀºÀgÀ§AzÀ §gÀªÁUÀMAzÀ£ÀtÄ¥ÁzÀPÀ£À vÀ¢zÀ “Cf Cf £ÀvÉ vÀ¨Á ºÀªÁVzÉ£Á£À F ²¯ÉÄAzÀDºÁgÀ¨É¬Ä¹PÉ¼ÀvÉÉ£ÀvÉMAzÀ¥ÁvÉªÀvÀ ¤ÃgÀPÉqÀ«gÁ? JAzÀÀCfUÉÐ±ÀiÀªÁV EzÀºÉUÉF ²¯ÉÄAzÀDºÁgÀvÀÀj¸ÀÁ£ÉJAzÀPÀvÀºÀ¢AzÀÉqÀwzÀ vÀªÉ¸ÉPÀÀPÉªÀPÀ£À DAiÀ M¯ÉªÀr, vÀvÉÉÀvÀzÀ¨É ºÁQzÀ £ÀvÀCzÀªÉ¯ÉCf PÉl ¥ÁvÉÀlÄ, ¤ÃgÀºÁQzÀ £ÀvÀDvÀ “Cf, £ÉÃqÀF ²¯ÉÄAzÀDºÁgÀºÉÚÀvÉ JAzÀ ¥ÁvÉÉ¼ÀPÀ£À El£À ¸À ¸ÀÀiÀzÀ£ÀvÀ¤ÃgÀPÀ¢AiÀwgÀªÁUÀCfUÉ“¸À AiÀªÀzÁzÀ » l£À PÉr.

UÀf ZÉÁV DUÀvÉJAzÀ CfUÉÀ¤AzÀDºÁgÀÁUÀªÀD±ÀiÀÄ¢AzÀCªÀPÉ½zÀvÉCQ » l£À vÀzÀ PÉl¼À £ÀvÀEzÀÉ¸À gÀª ¨ÉÉzÀÉG¥ÀÀ vÀzÀPÉl¼À £ÀvÀ¸ÉPÀ“Cf, ¸À G¦£À¬Ä ªÀvÀ ªÉ¸ÀzÉÄ?” JAzÀÀCfAiÀÄCzÀÀ vÀzÀPÉl¼À PÉ£ÉÉUÀfAiÉÁ DzÀªÉ¯ÉCzÀÉ¼ÀÀ£À DZÉÉ vÉÉÀCªÀUÉÉl£À Cf CzÀÀPÀÀÉwPÉÀqÀÀD£ÀvÀCfUÀ vÁ£ÀªÀrzÀUÀf ¤Ãr, vÁ£À wAzÀÀ EzÉªÀÀ ªÀgÀzÀªÉ¯ÉzÀZÉAiÀÄ PÀvÀºÀ¢AzÀ£ÉÃqÀwvÀ vÀÀªÀ£À£ÀAiÉ “F Cf vÀvÉUÉw®zÀ ºÁUÉJ®ªÀPÉl, ¸ÉPÀDºÁgÀ¨É¬Ä¹PÉ¼À ºÁUÉªÀr CªÀUÉw½AiÀzÀvÉD¬ÄvÀ” JAzÀ£ÀvÀ

ªÀ®ªÀ¥ÀZÀªÀPÉ«©£À¸Á»vÀÀ©£À¥É½AiÉÃt.

¥ÀÀÉ ²PÀgÀF ZÀªÀPÉÉC¼ÀªÀPÀzÀÀvÀAiÀ jÃwAiÀd£ÀzÀ±É AiÀ¥À¸ÀªÀPÉ¸ÀPÀÁUÀªÀ MAzÀPÀÉºÁUÀ¸À¨ÁµÀÉgÀ¥À¸Á»vÀZÀPÀÁUÀÀ¸ÀUÀæ¹ «AUr¹PÀ¼ÀªgÀ. «zÁ¼ðU¼£À CUvÀ vÀAv UÀA¥ÀU¼£ÁV «AUr¹, ¥ÀæUÀA¦U ¸AUæ¹z ««z jÃwAiÀ ¸Á»v ¸A¥£Æ®U¼° AiiÁªÀzÁzgÀ MAz£À ¤ÃqÀªgÀ. DAiiÁ UÀA¦£° D ¸Á»vÀª£À N¢, Zað¸®À ¸Æa¸ÀªgÀ. CAwªÀªÁV UÀA¦£ ¥ÀæAiÆ§ ¸z¸ÀgÆ vÁªÀ N¢z ¸Á»vÀz ¥ÀæÀSÁA±U¼À, ¸Á»vÀz ±À° ¸Á»vÀz° vªÀVµªÁz CA±, Eµ ªÁU®À PÁgt, Czg ¨Áª EvÁ¢U¼£À ¨Ãg UÀA¦£ÆA¢U ºAaPÀ¼®À CªÀPÁ± ªÁrPÀqÀªgÀ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀªÀPÉÁ£ÀvÀÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÁºgÀªÀ£ÀÀPÀPÉÁCªÀÉÃPÀÀ(ªÀ®ªÀ¥ÀÀ1 jAzÀ 3£À «zÁ¼ðUÀAzÀªÀr¸ÀªgÀ 3 gÀ PÀÀÉÁ£À ÁlPÀgÀ¥À C©£À¸À¸À¸Ãa¸ÃÁVzÀ «zÁ¼ðUÀUÉ ¸ÀPÀ¸ÀºÉ¸ÀZÀÉÀÀ ¤ÃqÀªÀªÀ®PÀC£À®À° ¸ÀªÀzÀ

¸ÀÀ«ªÀÀÉ

¸ÀÀ1	¸ÀÀ2	¸ÀÀ3
««zÀ¸Á»vÀ¥ÀÀgÀÀÀÀ UÀÀð¸ÀvÁgÉªÀvÀ NzÀÀvÁgÉ	««zÀ¸Á»vÀ¥ÀÀgÀÀÀÀ ¸ÀPÀ ¸ÀÀsgÀUÀ C£À¸À¹ N¢ CxÀªÀrPÉ¼ÀvÁgÉ	««zÀ¸Á»vÀ¥ÀÀgÀÀÀÀ ¸ÀPÀ¸ÀÀsgÀ UÀ C£À¸À¹ N¢, CxÀªÀrPÉÀqÀ ¥ÀÀ¸É ªÀÀÀ¸ÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀÄð:

- ¥wÀÀU¼° §gÀª £Uº¤U¼£À¸AUæ¹, vgUwAiÀ° ºÃ¼Ä.
- eÁ£¦Ão ¥ÀÀæ¹ ¥Ãg¸ÀÀv DvÀPx, ¥ÀÀæ¸ Px£ ªÀvÀ ¸Á»vÀ PÀwU½U ¸A§A¢¹z ªÀiÁ»w ¸AUæ¸Ä.

PÀPÁ ¥À-7

¨ÁµÉÍÀ¸ÀÀPÀÀvÉªÀÄÀÇ±É¯ÉUÀÀÀSUÉÉÉUÀÀÀÀPÀÉqÀÀvÁ CªÀÄÀÀÀÀ ªÀÄÄaPÉ¼ÀÀvÁgÉGzÁºÀÀgÀÀUÉÉPÀÀvÉÉÉ¼ÀÀÀÀ¥ÁæÀ®AiÀÀ bÀÀzÀÀÀ ºÁUÉPÀÀÉ¥À¯ÁzÀÀÀÀ §¼ÀÀÀÀÍÀzÀÀÀrUÀÀÀ, UÁzÉÀÀvÀÀ EvÁ¢.

(F PÀPÁ ¥À¯ÁzÀ ªÀÄÄR¼ÁV PÀÀÉ¥À¯ÁzÀÀÀÀ §¼ÀÀÀÀÍÀUÀÀªÀÀÀÀrUÀÀÀ, UÁzÉÀÀvÀÀUÀÀÀÀÀ CxÀð¹PÉÉAqÀÀ ªÀÄÄa, CªÀÄÀÀÀÀ ªÀÄÄTPÀªÀÄÄvÀ°TvÀC©¤ÀÀAiÀÀÄV §¼ÀÀÀvÁgÉÉ

PÀPÁ ¥À¯ÁzÀªÁ¡ ªÀÄvÀªÀÄºÀÀÀ

MAzÄ ¨ÁµAiÄÄ v£Æ¼V£ ±§¼U¼Ä, ¨ÁµAiÄ£Ä§¼¹gÄª ±É°, gZ£, «©£ «ZÁgU¼Ä, G£v PË±®U¼ §¼PAiÄ CA±U½Az PÀrzÁU ¸A¥zÁjvªÁVgÀvz. ¨ÁµÁ P°P JAzÁU ¨ÁµAiÄ J¯Á ºÀ¼ºÀU¼£Ä Cxð¹PÀÀAqÄ P°vÁU ªÀiÁvæÀÁµÁ P°P ¸ÁxðPªÁUÄvz ªÄvÄ ¸ªÄAd¸ªÁUÄvz. DgA©P vgUw¬ÄAz®Æ ªÄUÄ ¨ÁµÁ P°PAiÄ° vÀÀqVzÄ ¨ÁµAiÄ° §¼PAiiÁUÄª ¥Áæ UÁz, £ÄrUlÄU¼ §U Cjwz Cª¼U¼£Ä UÄgÄw¸Äª ¸ÁªÄxð ºÀÀ¢gÄvz. ªÄÄAzÄªjz vgUwU¼° ¥Áæ UÁz, £ÄrUlÄ, Eª Px, Pª£, ¥À¯ÁzEvÁ¢ ¸Á»v¼U¼° §¼PAiiÁVgÄª CA±U¼ DzÁgªÁV ¨ÁµAiÄ ¸ÀÀUq£Ä, ±É°AiÄ£Ä PAqÄPÀÀAqÄ Cz£Ä v£ ¨ÁµÁ P°PAiÄ° ¥À¯ÁÀÀV¸Äª ¸ÁªÄxð ¨¼¸Äª° F P°PÁ ¥®ª £ªÄU ¸ºPÁjAiiÁVz.

¨Áµ PÃª® CPg ¥z¥ÄAdU¼ ¸ÁªÄVÀÀiÁV®. ¸ºdªÁV Czg eÀÀvU ¨Áª£U¼Ä, ZªÄvÁg, D¯ÀÀZ£ ªÄvÄ g¸¸Áz£AiÄ «ZÁgU¼Ä ¸ÃjPÀ¼Ävª. ¢£¤vz° §¼¸Äª £ÄrUlÄ ªÄvÄ UÁzªiÁvÄU¼Ä PÀÀqÁ ¨ÁµÁ P°PU ªÄvÄ ¥juÁªÄPÁj ¸Aªº£P ¸ºÁAiÄ ªiÁqÄvª.

AiiÁªÁzÃ §gªtUAiÄÄ PÉvPª¤¸zAv, ¸ºdªÁV N¢¹PÀÀAqÄ ºÀÀÃUÄªAvÁU®Ä, D ¨ÁµAiÄ ¸ÉAzAiÄðª£Ä ºª¸®Ä Czg®Æ F ¥À¯ÁzzAvº §gªtUU¼° UÁz, £ÄrUlÄ ªÄÄAvÁzªÁU¼ §¼P vÄA¨Á DPµðtÃAiÄª¤¸Ävz. Czg ªÄÀÀ®P D §gªtUAiÄÄ ºZÄ D¥ªÁU¨ÃPÁzg D ¨ÁµAiÄ° ¥Æ°v«gÄª £ÄrUlÄU¼Ä, ¥z¥ÁdU¼Ä ªÄvÄ UÁz ªiÁvÄU¼£Ä Z£ÁV §¼¸ÄªÁzÄ §g¨ÃPÄ. EªÁU¼Ä £ÁªÁ ªiÁv£ÁqÄª ªiÁwU ºÀ¸ ºÄgÄ¥Ä, ZAz ªÄvÄ ¥juÁªÄª£Ä MzV¸Ävª. DzPÁgt ²PPgÄ vgUw ¥À¯ÁÄU¼° £ÄrUlÄ, UÁzªiÁvÄU¼£Ä CxÀð¸Äª ¥À¯ÁÄU¼£Ä ºZÄ ºZÄ £q¸Äªzg ªÄÀÀ®P F ¨ÁµÁA±U¼£Ä Px, ¥À¯ÁzgZ£AiÄ ¸Az¨ðz°, ¨Ãg ¨Ãg ¸Az¨ðz ¸Aªº£z° EªÁU¼£Ä CxÁð£Ä¸ÁgªÁV §¼¸ÄªAv ¸ªÄxðg£ÁV¸Äª° C£Ä¨ªÁvP ZlÄªnPU¼£Ä £q¸ÄªÁzÄ CUvªÁVz.

PÀPÁ ¥À¯ÁªÀÀÀ ¸Á¢ÃÀÀÀ PÉÉÉ¼ÀÀºÀÀÀzÁzÀÀZÀÀªÀÀPÉÉÀÀÀ

ZÀÀªÀÀPÉÀ: PÀÀÉÉÉ¼ÉÃt; M¼ÀÀÀvÀÀºÀÀqÀÀÉÉÃt

GzÉÉ±À¥À¯ÁzÀÀ£ÀÀUÁzÉÀÀvÀÀ ªÀÄvÀÀ £ÀÀrUÀÀÀU¼ÀÀÀÀÀ UÀÀÀvð¸ÀÀªÀÀzÀÀ ªÀÄvÀÀ CªÀÄÀÀÀCxÀðU¼ÀÀÀÀÀ PÀÀqÀÀÉÉ¼ÀÀªÀÀzÀÀ

¥À¯ÁÄÄÉ ²PÀÀÀÀgÀÀÀUÀÀzÀÀÀ¸ÀÀÉÉÀÀ¥À¯ÁzÀÀgÀÀªÀÄUÁzªiÁvÄ ªÄvÄ £ÄrUlÄU¼£Ä ¥n ªiÁrPÀÀAqÄ, CªÀU¼ «ÄAZÄ¥n vAiiÁj¹PÀÀ¼ÄªgÄ. J¯Á ªÄP½UÀÀ UAzªð¸Ã£! PxAiÄ£Ä ºÁª¨ÁªzÀÀA¢U, ¸ÀÀP ¸g ¨ÁgzÀÀA¢U ºÃ¼ÄªgÄ. PxAiÄ£Ä ºÃ¼ÄªÄ ¸Az¨ðz° £ÄrUlÄ ªÄvÄ UÁz ªiÁvÄU¼ «ÄAZÄ¥nU¼£Ä §¼¸ÄªgÄ. £Avg «zÁyðU½U «ÄAZÄ¥nU¼°£ £ÄrUlÄ ªÄvÄ UÁzªiÁvÄU¼£Ä ¥jZAiÄ ªiÁrPÀÀqÄªgÄ.

GzÁ: £ÀÀrUÀÀÀ: ºÀÀm ªÄÃ¯ P®Ä ºÁPÄ, UAl®Ä ºj, PgÄ¼Ä QvÄ §gÄ, PÁ°U §Ä¢ ºÃ¼Ä, PA© QÃ¼Ä, PgÄ¼Ä »AqÄ.

UÁzÉÀÀvÀÀ MAzÄ PÄj ºÀ¼P ©zÁg J¯Á ©zÁª. PÃ½z Q« HjU ªiÁj vA¢vÄ EvÁ¢.

²PÀÀÀÀÀUÉ¸ÀÀÀZÀÀÀÉF ZÀÀªÀÀPÉÀÀÀº £ÀÀrUÀÀÀ ªÀÄvÀÀ UÁzÉÀÀvÀÀÀU¼ÀÀÀÀÀ ¥À¯ÁZÀÀÀ¹zÀªÀÄÄ¯ÉÉPÀÀPÁ ºÁ¼ÉÀÀºgÀÀÀC¨ÁÁ¸À1.1 ªÀÄvÀÀ1.2£ÀÀ ªÀÄÄr¸ÀÀªÀÀzÀÀ

ZÀÄªÀPÉ2: £ÀªÀÄUÀ£ÀM¼ÀÄvÀ

GzÁºÀ£ÀªÀÄUÀ¼À¸ÀÄ¥ÀæªÀÄ CxÀð ªÀÄrPÉ¼ÀªÀzÀ ªÀÄvÀÄ CªÀÄUÀ¼À¸ÀzÀÄ PÉÆÃUÀt ªÁV ªÀÄTPÀÁV ªÀÄvÀÄ ªTvÀÁV §¼À¸ÀªÀzÀ.

¥ÀæªÀÄ ªÀvÀ1: ²PPgÀ £ÀªÀUÀ½Az PÀªÀrz MAzÀ PxAiÀ£À ªÀ¼ÀªgÀ. (E° ¤ªÀrgÀª ªÀiÁzj PÀÄÉÃÉÀ §¼À¹PÀ¼ÀªgÀ. eÁvÁÉ¥ÀgPªÁz AiÀªÀzÁÉ PÀÄÉÃÉÀ §¼À¸®Ä ¸vÀvgÀ) PxAiÀ° §gÀª £ÀªÀUÀ¼À£À P¥À°®UAiÀ ªÀÃ¯ §gAiÀªgÀ. £Avg D £ÀªÀUn£ ¸ÀZÁxð ªÀvÀ M¼ÁxðU¼À£À ¥jZ¬Ä¸ÄªgÀ.

ªÀvÀ2: «zÁyðU¼À£À UÀA¥ÀU¼ÁV «AUr¹, Zað¸¯Áz £ÀªÀUÀ¼À£À §¼¹, MAzÀ Px ga¸Äª UÀA¥À ZlÄªnP ªÀiÁr¸ÄªgÀ. ¥ÀæUÀA¦UÀ ¸®ºU¼À£À ¤ÃqÀvÁ Px ga¸®Ä UÀA¥À ZZð ªÀiÁq®Ä J®gÀ M¼UÀ¼ÄªAv C£ÀPÀ°¸ÄªgÀ.

> ªÀÄzÀ PÀÄÉ
>
> FgÃ± ªÄvÄ ±ÁAvªjU ²® ªÄvÄ P® JA§ E§gÄ ªÄP½zgÄ. F E§jUÆ J¯Á «µAiÄU¼®Æ CdUÀÄAvÀgÀ ªÀiÁ¸«vÄ. ²® NzÄªÀzg¯Ã PÁ® P¼AiÄÄvÁ ¥ÀÄ¸ÀÄÀ ºÀÄ¼ÀÄÁVz¼Ä. AiiÁª ZlÄªnPAiÄ°AiÄÆ ¨ÁUª»¸zÃ EzgÆ Cª¼£À J®gÆ ºÉUÀ ºÉUÀ ClPÉj¸ÀÄwzgÄ. Dzg P®½U ±Á¯AiÄ° NzÄªÀzÄ, §gAiÄªÀzAzg D¸Q Eg°®. Dzg Cª¼Ä ±Á¯AiÄ°£ Evg ZlÄªnPU½U ªÄÄA¢gÄwz¼Ä. F DlU¼ eÆvU NzÄªÀzg°AiÄÆ D¸Q ¨¼¹PÀ¼®Ä ²PPgÄ, C¥, CªÄ JµÃ §Ä¢ ªiÁvÄ ºÀ¼ÄwzgÆ, CzÄ ¤Ãj£ÀªÉÃ¯ÉºÉÃªÀ ªÀÄrzAvÁUÄwvÄ. EzjAz C¥ CªÄ PÀUÀÁzgÀ PÆ£U P®¼ fÃª£ J° CqÀ ¥Á¯ÁUÀªÀzÆÃ JAzÄ UÀ© ªÉÃ¯É§æÁ¸À©lAv ªÄU¼ ªÄÃ¯ §® ¥æ±ð£ ªiÁqÄwzgÄ. EzPÁV P® JzÉÃz°®. v£À ªÄÃ¯ vÁ£Ã «±Á¸ ºÆA¢z¼Ä. DzgÆ ¥jÃP §AzÁU Eª¼ JzAiÄ° CªÀQ PÀmzÀvÁUÀvÄ. §gÄ§gÄvÁ P® Nz¼Ä ¥ÁæA©¹z¼Ä. CzÃ jÃw ²®¼Ä Evg ZlÄªnPU¼°AiÄÆ ¨ÁUª»¸®Ä ¤zðj¹z¼Ä. E§gÆ ªÄÄAz J¯Á «µAiÄU¼®Æ ªÄÄAz §AzÄ, Z£ÁV N¢, M¼AiÄ P®¸P ¸ÃjPÆAqÄ vªÄ vAz vÁ¬ÄU¼£À Z£ÁV £ÆÃrPÆ¼vÆqVzgÄ.

²PPgÀ¸ÀÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ªÀÄÉÃ°£À¥ÀæªÀÄiÀÄ ¨ÁUÀÄÁV ²PPgÀ¸ÀÄPÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀC¨Á¸À 2.1 jAzÀ 2.4gÀ¸ÀÄÉÃ£À C¨Á¸À¸ÀÄÄÄ «zÁyðU¼ÀAzÀªÀÄr¸À¸ÀÄ ¸ÀÄÁAiÀªÀqÀªÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ3: UÁzÉªÀvÀ£À¸ÀÄUÉvÀ

GzÁºÀzÁÉÀ¢£ÀfÃªÀÄÀ¸ÀªÀÄÄ¥ÀæªÀÄiÀ° §¼À¸ÀªÀUÁzÉªÀvÀ¸ÀÄÄ CxÉÃ¹PÀ¼ÀªÀzÀ.

¥ÀæªÀÄ ªÀvÀ1: ²PPgÀ «zÁyðU¼À£À £Á®Ä UÀA¥ÀU¼À£ÁV «AUr¹, ¸Æa¸¯Áz P®ªÀUÁzU¼ avçæ½ªÀU¼À£À ¤ÃqÀªgÀ. DAiiÁ UÀA¦£ «zÁyðU½U avçæ½ªÀU¼ ªÄÆ®P ¥ÆgP UÁz ªiÁv£À ¸Ãf¸®Ä w½¸ÄªgÀ. CAwªÄªÁV DAiiÁ UÀA¥Ä ¸Æa¹z UÁzªiÁvÄU¼À£À P¥À°®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÀ.

ªÀvÀ2 : ²PPgÀ UÁzªiÁvÄU¼ ªÀ²µÀªÀ£À ªÄvÄ P¥À°®UAiÄ ªÄÃ¯ §g¢gÄª UÁzªiÁvÄU¼ CxðU¼À£À «ªj¸ÄªgÀ.

- DPÀÄÀPÀÄÁzgÀÉºÁ®Ä PÀÄÉ
- VqÀÁV §UÀÄÀªÀgÀÁV §VÃvÉ
- D£ÉÃ¨ÁgÀD£ÉÉÉgÀªÉÃ¨ÁgÀEgÀªÉÉ
- PÉÆÉgÀÁzgÀÉ¨Á¬Ä ªÉ¸ÀgÀÀ
- MUÀÄ£À §®«zÉ
- H l §®ªÀUÉgÉÃUÀ®

²PPgÀ¸ÀÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ£ÀvgÀRÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀªÀC¨Á¸À 3.1-3.3£À ªÀÄrªÀzÀ.

ZÀÄªÀPÉ4: £ÀÀUÁzÉÆÃªÀvÀÀ

GzÉÆÃUÉwgÀªÀUÁzÉÆÃvÀÀªÀÄÄTPÀÁV ªÀÄvÀ°TvÀÁV «¸À¸ÀªÀzÀ

¥ÀæªÀÄÉ ºÀvÀ1: ²PPgÄ ªÆz°U MAzÄ PxAiÄ£Ä ºÃ¼ÄªgÄ. £Avg D PxU ¸A§A¢¹zAv UÁzU¼£Ä ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ. £Avg CªÀU¼ §UÌ Zað¸ÄvÁ, Cxð§zÁªÁV «¸j¹ §gAiÄÄª CA±U¼ §UÌ Zað¸ÄªgÄ.

ºÀvÀ2: ²PPgÄ «zÁ¸ðU¼£Ä ªÀvÁPÁgz° ¤°¸ÄªgÄ. £Avg ¥ÀæAiÆ§gÄ vªÄU w½¢gÄª UÁzªiÁvÄU¼£Ä ºÃ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. £Avg F ¸Az¨ðz° J¯Á «zÁ¸ðU¼Ä ºÃ¼ÄªAv ¥ÆÃæÁ»¸ÄªgÄ. K££Ä ºÃ¼zÃ EgÄª «zÁ¸ðU½U ªÄvÆªÄ CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. ¥ÀæAiÆ§gÆ ºÃ½z UÁzªiÁvÄU¼£Ä P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÄ. £Avg CªÀU¼° UÄA¥Ä gZ£U ¥ÆgPªÁV P®ª£Ä DAiÄPÆAqÄ UÄA¥Ä gZ£ ªiÁqÄªgÄ. £Avg DAiiÁ UÄA¦U ¤Ãrz UÁzªiÁw£ §UÌ, Czg Cxð, M¼Áxð ªÄvÄ AiiÁª ¸Az¨ðU¼° §¼¸ÄvÃª JA§Äzg §UÌ Zað¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. UÄA¦£° Zað¹z CA±U¼ §UÌ M§gÄ ºÃ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.

PÀÉ§¸ªÄ PqÄ §qv£z ºtÄªÄU¼Ä. vÁ£Æ PÉ¶P¼ÁU¨ÃPA§ D¸AiÄ£Ä ºÆA¢z¼Ä. Cª¼ §½ vAz¬ÄAz §Az JgqÄ JPg ¨Æ«Ä¬ÄvÄ. CzÄ §AdgÄ UÄqU½Az PÆrz ¨Æ«Ä. ¤ÃgÁªj ¸Ë®¨¦«®. DzgÆ ¸Á¢¸Äª b®«vÄ. v£Ä ¨Æ«ÄAiÄ°zÁVqUAmU¼£Ä vUz¼Ä. C®° Ez¸t ¥ÄÌ §AqU®ÄU¼£Ä ¨ÃgAiÄªg¸ºÁAiÄ¢Az MqzÄ, ºÆg ºÁQ¹z¼Ä. £ÃV°¤Az G¼ÄªÄ ªiÁrz¼Ä. PÆnU UÆ§g ºÁQ ¨Æ«ÄAiÄ£Ä ºz ªiÁrz¼Ä.

ªÄ¼UÁ®z° v£Ä ¨Æ«ÄAiÄ ¥Pz° ª¦xðªÁV ºjzÄ ºÆÃUªÄ ¤Ãg£Ä ¸ªÄ¥ðPªÁV §¼¸®Ä C£ÄPÆ®ªÁUªÄAv, ¸PÁðg¢Az ºt ¸ºÁAiÄ ¥qzÄ PÉ¶ºÆAq vU¹z¼Ä. ªÄ¼ ¤Ãg£Ä ¸AUæ¹z¼Ä. PÉ¶ C¢PÁjU¼ eÆv Zað¹, ¸AUæ¹z ªÄ¼ ¤ÃjU º¤ ¤ÃgÁªj C¼ªÄr¹z¼Ä. ««z ¨¼ ¥z¦w C¼ªÄr¹PÆAqÄ zÁ½A¨, ¸¥ÆÃl, vAUÄ, ºÆ ¨¼U¼£Ä ¨¼z¼Ä. C¢P E¼Äªj ¥qz¼Ä. PÉvÄA§ ºt ¸A¥Á¢¹z¼Ä. ¸ÄvªÄÄv°£ gÉvgÄ Eª¼ ¸Áº¸ PAqÄ ¨gUÁzgÄ. AiÄÄªwAiÄ ¸Áz£ PAqÄ ¸PÁðg 'PÉ¶ ¥Arv' ¥æ¹ ¤Ãr UËg«¹vÄ.

UÁzÉÆÃªÀ PÁAiÄPªÃ PÉ¯Á¸, zÄrªÄAiÄÄ zÄr£ vÁ¬Ä, PÉ P¸gÁzg ¨Á¬Ä ªÆ¸gÄ, Pµ¥lg ¥®ª¦AlÄ.

²PPgÀÄ PÀÄjUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀPÉÃÀ£ÀvgÀÄPÀÁ ºÁ¼ÉÃºgÀÄ 4.1 ªÀvÀÄ 4.2 §¼À¸ÀªÀzÀ

ªÀÄ®¦ªÀÄ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ²PPgÄ P°PÁ ºÁ¼AiÄ°gÄª ‘£ÀÀPÀPÉÃÀCªÀÄÉÃPÀÀ(ªiË®¦ªiÁ¥£ ZlÄªnP) 1 jAz 4£Ä «zÁ¸ðU½Az ªiÁr¸ÄªÄzÄ. CUv¦«z° ¸ºPj¸ÄªÄzÄ.

¸gÀÀÀÀ

¸gÀÀ1	¸gÀÀ2	¸gÀÀ3
PÀÄÉªÀvÀ¥ÀæAzÀÀÀÀ N¢, CxÀð ªÀÄrPÉAqÀ UÁzÉÆÃvÀªÀvÀ £ÀrUÀÄUÀÀÀÀ UÀvð¹ ªÉÃaPÉ¼ÀvÁgÉ	PÀÄÉªÀvÀ¥ÀæAzÀÀÀÀ N¢, CxÀð ªÀÄrPÉAqÀUÁzÉÆÃvÀªÀvÀ £ÀrUÀÄUÀÀÀÀ UÀvð¸ÀvÁgÉ ªÉÃaPÉ¼ÀvÁgÉCªÀUÀÀÀSUÉ ªÀvÀÁqÀvÁgÉ	PÀÄÉªÀvÀ¥ÀæAzÀÀÀÀ N¢, CxÀð ªÀÄrPÉAqÀUÁzÉÆÃvÀªÀvÀ £ÀrUÀÄUÀÀÀÀ UÀvð¸ÀvÁgÉªÉÃaPÉ¼ÀvÁgÉDzÀÉ CªÀUÀÀÀ«ªÀ¸ÀªÀzÀeÉvÉÉÆÃvÀÀ««zÀ §gÉÀÀÀÀ §¼À¸ÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

- PÀ¶UÉ¸À§A¢¤zÀUÁzÉÆÃvÀªÀvÀ¸ÀUæ¹.
- §AUÁgÀÀªÀÄÄÀµÀ¹¤ªÀÄzÀ£ÀDUÀÀJAzÀPÉÃÀ PÀ½vÀÉZÀ£ÀvÀæÁvÉÆÃÀPÉ½, CzÀgÀªÀ UÁzÉÆÃvÀªÀvÀ¸ÀUæ¹ §gÉÄj.

PÀPÁ ¥ÀÀ-8

vÀÀzÀÀvÀ©£À¨ÁµÉ H mÉÃ¥ÀÁgÀªÉÃµÀÀÀµÀUÀÀªÉµÀÀvÉÀÀUÉ¸À§A¢üzÀÀvÉªÀÄvÀÀÀÀÄÉÀÀÄÉÀÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀÀzÀªÁ¡ ªÀÀvÀªÀÀºÀÀ

¥ÀæÀv P°PÁ ¥®ªÀ ªiÁvÄUÁjP PÃvæº v£À ¨Áµ, ¸A¸ÀÀw, DZÁg, «ZÁgU¼ ©£ÀvAiÄ£À, CªÀU¼ ªÉ²µÀÀvAiÄ£À Cxðªiá rPÁ¼®Ä ªiÁvÄPv £q¸®Ä §AiÄ¸Ävz. ¢£¤vÀ vªÄ ªÄ£U¼°£ ¸Az¨ðU¼Ä, ªiÁvÄPvU¼Ä, H l-G¥ZÁgU¼Ä, ªÃµ¨ÆµtU¼Ä, vÁªÀ DZj¸Äª º§-PÁAiÄðPÆÄU¼ ªÉ²µÀÀU¼Ä EvÁ¢U½U ¸A§A¢¹z vgUw ZlÄªnPU½zÀg «zÁyðU¼Ä ªÄÄPªÁV ªiÁvÄPv £q¸®Ä GvÄPgÁUÄvÁg. 'vgUwAiÄ° ªiÁv£Áq®Ä ªÄÄP ªÁvÁªgt«z, ££À ªiÁwUÆ UËgª«z, ££U AiiÁªÀzÃ ¨AiÄ«®' J¤¹z Pt¢Az «zÁyðU¼Ä vªÄ C£Ä¨ªU¼£À ºAaPÆ¼®Ä ºÁvÆgAiÄÄvÁg. M¨Æ§g H l-G¥ZÁgU¼°£ ©£Àv, ªÃµ¨ÆµtU¼°£ ªÉ²µÀv, ¥ÀæAiÆ§gÆ DZj¸Äª º§U¼Ä, PÁAiÄðPÆÄU¼Ä, Cµ KP MAzÃ º§ª£À ¨Ãg ¨ÃgAiÄªgÄ ¨Ãg ¨Ãg jÃwAiÄ° DZj¸Äª ¸ÁªÄÀv ªÄvÄ ©£ÀvU¼£À UªÄ¤¸ÄvÁ ºÆÃzAv ªÄP½U PÄvÆº® ºZÄvz. F «ZÁgU¼ ªÉ²µÀvU¼ §UÀ Cxð ªiÁr¸®Ä ºZÄ ZZðU CªPÁ± ªiÁqÄvÁ ºÆÃzAv «zÁyðU½U ¨Ãg ¨Ãg jÃw-¤Ãw, DZÁg-«ZÁgU¼Ä, H l-G¥ZÁgU¼Ä, PÁAiÄðPÆÄU¼ §UÀ PÄvÆº® ªÄÆqÄvÁ ¸ÁUÄvz ºÁUÆ ZZðAiÄ° CªÀU¼ ªÉ²µÀvU¼ §UÀ ºZÄ ºZÄ ªiÁv£ÁqÄvÁ PÆ£U F ªÀª¸ÀAiÄ°£ ©£ÀvU¼£À M¦PÆ¼ÄvÁg. ªiÁvÄPvU¼° Cz£À ªÀP¥r¸ÄvÁg.

F jÃwAiÄ ZZðU¼Ä ªÄÄAz £ªÄ ¨Á¶P ªÀvÁ¸ª£À Cxð ªiÁr¸Äª° ¥ÀæÄR ¥ÁvÆª»¸Ävª. MAzÄ «µAiÄª£À AiiÁªÀzÃ ¨ÁµAiÄ° ºÃU ºÃ½zgÄ v¦®. ºÁUÆ '¥ÀæAiÆAzÄ ¨Á¶P ¥zU¼Æ vªÄzÃ ªÉ²µÀª£À ºÆA¢ª' JA§Äz£À CjAiÄÄvÁg. eÆvU £ªÄzÃ ¨ÁµAiÄªgÄ ¥ÁÆÄv¢Az ¥ÁÆÄvP ¨Ãg¨Ãg ¥ÁÆÄvU¼° ©£À ±É°Aiä° ªiÁv£ÁqÄvÁg JA§Äz£À Cxðªiá rPÁ¼®Ä ¨Ãg¨Ãg ¥ÁÆÄvz ¸Á»vU¼ ªÄÄ¯ Zað¸Äª CªPÁ±ª£À P°¸¨ÃPÁUÄvz. GzÁ: ªÄAq¡-ªÄÉ¸ÆgÄ «¨ÁUz P£Àq, GvgP£Àq «¨ÁUz P£Àq, UÄ®UÁð P£Àq EvÁ¢. F «µAiÄU¼ ªÄÃ°£ ZZðAiÄÄ ¨Á¶P ªÀvÁ¸U½U PÁgtU¼£À Cxð ªiÁrPÁ¼®Ä ¸ºÁAiÄ ªiÁqÄvª. eÆvU ¨ÁµAiÄ ©£ÀvAiÄ ¸ËAzAiÄðª£À D¸Á¢¸Äª UÄtª£À ¨¼¸Ävz. J®QÀAv ªÄÄR¡ªÁV ©£ÀvU¼ §UÀ ªiÁv£ÁqÄª ¸ÁªÄx¡ðª£À ¨¼¸®Ä ¸ºPÁjAiiÁUÄvz.

PÀPÁ ¥ÀÀªÄÄÀ ¸Á¢üÀÀÄ PÉÉÉ¼ÀÀºÀÀzÁzÀÀZÀÀªÄÀPÉÀÀÀ

ZÀÀªÄÀPÉ1: ªÀÀw£ÀºÀÀ.

GzÉÉ±À¨ÉÉgÉ¨ÉÉgÉºÀÀUÀÀÀªÀÀvÀÀDZÀÀÀÀÀÀÀªÉµÀÀvÉÀÀÀÀÀw½zÀÀÀÉ¼ÀÀªÀÀzÀÀ

¥ÀæÀÀÉ ºÀÀvÀ1: ²PÀÀÀÀ «zÁyðU¼£À ªÀvÁPÁgz° PÄ½vÄPÆ¼®Ä w½¸ÄªgÄ. £Avg º§U¼ º¸gÄU¼£À aÃnU¼° §gzÄ, ¥Ã¥gï ZAq£À (FgÄ½ ¹¥ ZlÄªnPAiÄAv) ¹z¥r¹PÆ¼ÄªÀzÄ. ZlÄªnP DgA¨PÆ ªÄÄ£À ²PPgÄ AiiÁªÀzÁzgÄ MAzÄ º§z ªÉ²µÀvAiÄ PÄjvÁV ªiÁv£ÁqÄªgÄ. £Avg ZAq£À «zÁyðU¼Ä M§jAz M§jU ªUÁð¬Ä¸ÄvÁ ºÆÃU®Ä º§¼ÄªgÄ. ²PPgÄ Z¥Á¼ vnzÁU, AiiÁg §½ ZAqÄ EgÄvzAiÄÃ D «zÁyðAiÄÄ ¥Ã¥gï ZÁr£ ªÄÄ°£ aÃnAiÄ£À ©r¹, Czg°gÄª º§z º¸g£À Nz¨ÃPÄ. £Avg Czg §UÀ ªiÁv£Ár¸ÄªgÄ.

ªiÁv£ÁqÄªÁU D º§z «±Ãµv, C°£ DZguU¼Ä, º§z vAiiÁj, º§z°£ HmÆÃ¥ZÁg, º§z DZguAiÄ GzÄ±, Czg EwºÁ¸ »ÃU º®ª¡ «µAiÄU¼ §UÀ ªiÁv£Áq®Ä ²PPgÄ ¥ÃgÃ¥u ¤ÃqÄªgÄ. CzgAv J¯Á «zÁyðU¼Ä ZlÄªnPAiÄ° vÆqV, vªÄU §AzAvº º§U¼ PÄjvÄ ªiÁv£ÁqÄªgÄ. Dlz ¸Az¨ðz° ¸APÆÃZ¥qÄª, ¨AiÄ¥qÄª «zÁyðU½U ºa£ CªPÁ±U¼Ä ¹UÄªAv £ÆÃrPÆ¼ÄªgÄ.

GzÁºÀÀÀÉºÀÀzÀÀFgÀÀ½ ZÉÉr£À ¤ÃqÀÀºÀÀzÁzÀºÀÀUÀÀÀ AiÄÄUÁ¢, ¸APÁÄw, QæªÄ¸ï, gAeÁ£ï, ¢Ã¥Áª½, UuÃ± ZvÄyð, §¸ªÃ±g dAiÄAw, ªÆºgA, ²ªgÁwæºÆÃ½ »ÃU º®ª¡ º§U¼ aÃn ªiÁrPÆ¼ÄªgÄ. ²PPgÄ E° vªÄ ¸½ÃAiÄªÁV CxªÁ ¥ÁæÃ²PªÁV DZj¸Äª º§U¼£À §¼¹PÆ¼ÄªgÄ.

[illegible] ²PPgÄ SÁ°©l ¸¼U¼° ªÄP¼Ä ºÃ¼Äª GvgU¼£Ä PÃ½ ¥qAiÄªgÄ. «zÁ¦yðU¼£Ä ¥g¸g ZZðAiÄ° vÆqV¹PÆAqÄ ¥o¦ª£Ä Cx¦ð¸Äªg Ä.

ºÀUÀÀ

UÆÃ¦, UAUÁ, eÁ¥gï ªÄvÄ eÁ£ï £Á®Ä d£ U¼AiÄgÄ. CªgzÄ MAzÃ ªoÁgz° ªÁ¸. MAzÃ ±Á¯AiÄ° P°P. CªjU ªoÁgz zÁ¸¥ vÁv¤Az Px PÃ¼Äª¦zAzg J°®z ¦ãw. CAzÄ H j£ ªÄ£ ªÄ£U¼° ¢Ã¥U¼ º§. ¥mÁQ ¹rv, ºÆ¨Átz aPU¼Ä, ¸AvÆÃµªÃ ©Ã¢U §A¢vÄ. CAzÄ UÆÃ¦ v£ ªÄ£AiÄ° vÁv ºÁUÆ v£ U¼AiÄg£Ä ¸ÁUw¹ G¥Zj¹z£Ä. J®gÆ H l ªÄÄV¹ ªgÁAqz° ºÆÃV PÄ½vgÄ. eÁ£ï, eÁ¥gï, UAUÁ J®gÆ vÁv££Ä Px ºÃ¼ÄªAv zÄA¨Á®Ä ©z¦gÄ.

vÁvÀEAzÄ Px ¨Ãq, º§U¼ DZguAiÄ »£¯ w½AiÆÃt (J®gÆ ºÆÃ JAzÄ PÆVzgÄ) UÆÃ¦, ¤ªÄ ªÄ£AiÄ° §º¼ ¸qUg«z. PÁgt ºÃ¼ÄªAiiÁ?

UÉÃ¦: N! DU° vÁv, EAzÄ ¢Ã¥Áª½ º§, ªÄ£ ¹AUÁg ªiÁqÄvÁg. v½gÄ vÆÃgt PlÄvÁg. ªÄ£AiÄ° §U §UAiÄ DPÁgz ¢Ã¥U¼£¯Á ºZÄvÁg. ºÆ¸ §m vÆqÄvÁg. ®QõÃ ¥Æe ªiÁr ¥mÁQU¼£Ä ¹r¸ÄvÁg. UÆÃ«£ ¥ÆeAiÄ£Ä ªiÁr ¸AvÆÃµ¥qÄvÁg. F º§P §AzÄ §¼Uzªg£Ä PgAiÄÄvÁg.

vÁvÀ¢Ã¥ KP ºZÄvÁg? «ZÁgªiÁr AiiÁgÁzgÆ ºÃ¼Ä«gÁ?

eÁ£ï: ¢Ã¥ CAzg ¨¼PÄ, CzÄ eÁ£z ¸APÃv.

vÁvÀ§º¼ Z£ÁV w½zÄPÆArgÄª. eÁ¥gï ¤ªÄ ªÄ£AiÄ° AiiÁª º§ DZj¸ÄwÃgÁ? eÁ¥gï: £ªÄ ªÄ£AiÄ° gAeÁ£ï º§ª£Ä CzÆjAiiÁV DZj¸ÄvÃª.

UÀUÁ: gAeÁ£ï ºÃU DZj¸ÄvÁg?

eÁ¥gï: gAeÁ£ï wAU¼Ä ¥«vÆwAU¼Ä. ºU®Ä G¥ªÁ¸ ªiÁr zÃªjU ¥ÁæÃð£ ¸°¸ÄvÁg. ¸ÆAiiÁð¸z £Avg H l ªiÁqÄvÁg, wAU¼ £Avg ZAzæÁt¹z ªÄÃ¯ Fzï_G¯ï_¦vgï DZj¸ÄvÁg. CAzÄ ºÆ¸ §m, ºÆ¸ Z¥°, PÆAqÄPÆ¼ÄvÁg. ²ÃgïPÄªiÁð ªiÁqÄvÁg. §qªjU zª¸, zÁ£¦, §m, º t zÁ£ ªiÁqÄvÁg. EzÄ gAeÁ£ï º§z «±Ãµ.

UÉÃ¦: §º¼ Z£ÁVz,

eÁ£ï: vÁv, £ÁªÇ ¸º EAvºÄzÃ Qæªª¸ï º§ DZj¸ÄvÃª. Qæªª¸ï º§P ªÄ£ ¹AUj¸ÄvÃª. ªÄgU½U ¢Ã¥U¼£¯Á ºÁQ ¹AUÁg ªiÁqÄvÃª. CzÄ K¸ÄQæ£ ºÄlÄº§. Qæªª¸ïUÁV ¸ÁAvÁPÁ¸ï vÁv §gÄvÁ£. ªÄP½U ¹» w¤¸Ä PÆqÄvÁ£, ºÁqÄvÁ£, £V¸ÄvÁ£, Dl Dr¸ÄvÁ£. Dv£Ä §Azg RÄ¶AiÆÃ RÄ¶.

vÁvÀE£ÆAzÄ ªÄP¼ º§«z. ££¦zAiiÁ?

UÀUÁ: CzÃ gÁT º§, ºÄqÄVAiÄgÄ Ct vªÄA¢gÄU½U gÁTAiÄ£Ä PlÄvÁg. ¹» w¤¸ÄvÁg. PÁtPU¼£Ä ¥qAiÄÄvÁg. J¯q ºÄqÄU, ºÄqÄVAiÄgzÄ Uz¦®, ¸A¨æÄ!

eÁ¥gï: gÁT KP PlÄvÁg vÁv?

vÁvÀCt vAVAiÄ ¨ÁAzª¦ UnAiiÁU°, Cªg gPu ªiÁq° JAzÄ PlÄvÁg. ªÄP¼Ã £Áª¦ DZj¸Äª Evg zÆq º§U¼Ä AiiÁª¦ª¦?

UÉÃ¦: z¸g, AiÄÄUÁ¢, ¸APÁæw, UÄqï¥æq, Fzï-«Ä¯Ázï ªÄÄAvÁzª¦.

vÁvÀUÆÃ¦, ¨Ágv zÃ±z° J® d£ÁAUzªgÄ ºÁUÆ ¸PÁðg DZj¸Äª gÁ¶ÄAiÄ º§U¼Ä AiiÁª¦ª¦?

UÉÃ¦: ¸ÁvAvÆæÃvª, UtgÁeÆÃvª, ªÄP¼ ¢£ÁZgu ºÁUÆ ²PPg ¢£ÁZguAiÄ º§U¼Ä.

vÁvÀeÁ£ï, ¤Ã£Ä ªÄP¼ ¢£ÁZgu §U ºÃ¼Ä.

eÁ£ï: .....(ºÃ¼Äª£Ä)

vÁvÀeÁ¥gï, ¤Ã£Ä UtgÁd¦ º§z §U ºÃ¼Ä.

eÁ¥gï: .....(ºÃ¼Äª£Ä).

vÁvÀUAUÁ, ¤Ã£Ä ²PPg ¢£z ªÄºvz §UÌ ºÃ¼Ä?
UÀUÁ: .....(ºÃ¼Äª¼Ä).
vÁvÀF zÃ±z ªÄÄR¦ º§¦ªÁz ¸ÁvAvæ¢£ÆÃvª §UÌ J®gÆ MAzÆAzÄ ªÁP¦ º½j.
eÁ£ï: .....(ºÃ¼Äª£Ä).
eÁ¥ïï: .....(ºÃ¼Äª£Ä).
UÉÃ¦: .....(ºÃ¼Äª£Ä).
UÀUÁ: .....(ºÃ¼Äª¼Ä).

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉ²PÀÀÀºÁ¼ÉÀºgÀªÀC¨ÁÌ¸À1.1 jAzÀ1.5gÀÀÉÀC¨ÁÌ¸ÀÀÀÀ§¼¸ÀªÀzÀ

ZÀÄªÀPÉ2: £ÀÀ¨ÁµÉ©ÀÀÉ

GzÉÆÀ«zÀ¨ÁµÉÀ©ÀÀÉªÀÀÀ±ÉAiÀÄÀw½AiÀÄªÀzÀ

¥ÀæÉºÀvÀ1: ²PPgÄ vgUwAiÄ° ‘¸ÁªiÁæ” avæ ‘£ªïï Pq ¸ÁA¨Ágï CAzæVÃvAiÄ£Ä gÁU§zªÁV «zÁyðU¼ÉnU ¸Ãj ºÁqÄªgÄ. CxªÁ DrAiÆÃ (±Á¯AiÄ° §ÆlÆxï ¹ÃPgï/ ªÆ¨É¯ï Evg ¸A¥£Æ®U¼Ä) PÃ½¸ÄªgÄ. «zÁyðU¼ÉnU JgqÄ ¨Áj ºÁqÄªgÄ. £Avgz° ²PPgÄ ºÁr£° §gÄª ¥jZAiÄ«®z CxªÁ FªgU PÃ½gz ¥zU¼Ä AiiÁª¦ª¦? JAzÄ ¥æ¹, CªÀU¼£Ä ¥n ªiÁqÄªgÄ. £Avg D ¥zU¼£Ä ¨Ãg ¨Ãg ¥ÁæªÀU¼° ºÃU PgAiÄÄvÁg JA§Äz£Ä w½¸ÄªgÄ. DqÄ¨ÁµAiÄ ¥zU½U UÁæªÀyP ¨ÁµAiÄ ¥zU¼£Ä ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ.

avæ¸ÁªÀÄæï VÃvÉ

gÀÀÉºÀ¸ÀÆR

¤ªÀqÉ¸ÁA¨Ágï CAzÉÀÀr w½AiÉÃ¢®
£ÀÀqÉqÁA§gï CAzÉªÀr w½AiÉÃ¢®
¤ªÀqÉgÁ CAzÉÀÉCAvÀw¼ÉAwÃj
£ÀÀqÉgÁ CAzÉÆÉ¸À ¨Ávï C£ÉÃwÃ«
JAvÀÀJAvÀÀºÁqÀzÉvÀÀqÀzÉvÀÀtÂÀÀªÀzÉvÀ
ºÉÀÀºÉÀÀºÁqÀzÁAUÀºÁqÀzÁAUÀtÂÀÀzÁAUÀ
¨ÉÀÀ« DzÀÉÆÀ¨ÉÀÀgÀDzÀÉÆÀ
£ÀÀÀÉÀ£ÁªÀªÉzÀÄ ªÀÀvÁqÀÄ
JzÉ¨ÁµÉÀCjªÁUÀÄ ºÀºÀ
ºÀS½AiÀÀzÀÉÆÀ¨ÀÁªÀAiÀÀzÀÉÆÀ
¨É¨ÉÀ£ÁªÀªÉzÀÄ £ÀzÁqÀÄ
£ÁªÉgÀ¸À ºÉÃUÀÄ ºÀºÀ
¨ÉÀgÀ¨ÉÃAqÁ CAzÉÆÀ®ÆUÀÉGAqÉÀvÉ
ªÀUÀgÀ¨ÉÃAqÁ CAzÉÆÀ¼ÀÀj£ï PÁ¬ÄAiÀvÉ
UÀÀÀ£À ¥ÀÀj eÉvÉ¨Áf PÉqÁgÉ
ªÉ¸ÀgÀ PÀUÁV ¨Áf PÀÁgÉ
ªÉ¸ÀgÀ ºÉ®UÀÀÉ¨ÁvÁ¬Ä CAvÁgÉ
ªÀUÀÀgÀ MAzÀ«ÃÃ¤UÉ¨ÁvÁ¬Ä CAvÁgÉ

¤ªÀqÉ¨ÁV CAzÉÆºÉV¸É¥ÁºÀÀÀªÀzÀ¸ÉzÀªÀzÀ
£ÀÀr ¨ÁV CAzÀÀÀÉPÀªÀqÉÃ ªÀÀ£ÀÀÀÁªÀÀzÀ
¸Á«gÀºÀªÀJzÉºÀ ¨ÉÀÀeÉ¤£ÀÀqÁUÀÄ
¸Á«gÀ¨ÁªÀ¸À¢ÀÀÀÉÀPÀÀqÀ£ÁqÁUÀÄ ºÀºÀ
UÀrUÉjAiÀÀzÀÉÆÀªÀrPÉjAiÀÀzÀÉÆÀ
zÀrÃ¨ÉÀ£ÁªÀªÉzÀÄ zÀÀÀiÀUÀÄ
§AUÁgÀÀÀÀÀÀUÀÄ ºÀºÀ
AiÀÀªÀ¨ÁµÉzÉqÀÀAiÀÀªÀzÀaPÀzÀ
AiÀÀªÀ¨ÁµÉÀAiÉÃzÀAiÀÀªÀï ©qÉÃzÀ
dAiÀÀ¨ÁgÀ ªÀr®°ªÉÃgÁgÀ¨ÁµÉÀÀ
£ÀgÁgÀÄ UÀj¬Ä®zÀ£ÀgÁgÀPÀÀUÀÀ
£ÉÃn£À PÁtÄªÀzÀºÀ£Á®Ä gÁdUÀÀ¦UÀÀ
PÀÀqÀÉC° GAlÄ £Á®£ÉÃiÀzÉqÀ¸Á£ÀÀÀ£ÀÀ
PÀÀqÀ£ÁqÀd£ÀÀ»AzÉvÁUÀÀÀÀzÉ
¨ÀÀ¥ÀzÀ ªÉgÉÀ®Ä £ÀÀÀÉ¸À¸ÀAiÀeÉvÉÄzÉ
ºÀºÀ
¯Á...¯Á...
ºÀºÀ

ºÀvÀ2: ²PPgÄ «zÁyðU½U ªÄÄ¸ÆgÄ P£q, UÄ®UÁð P£q, ªÄAU¼ÆgÄ P£qU¼°£ ¨ÁµÁ ª²µvAiÄ£Ä w½¸ÄªgÄ. eÆvU P®ª¦ ¥zU¼£Ä DAiÄÄPÆAqÄ, CªÀU¼ ¥ÁæªÁgÄ Cxðz ªÄÄ¯ ªÁP¦U¼£Ä gA¸ÄªZlÄªnP ªiÁr¸ÄªgÄ.

²PÄÀÀUÉ¸ÀÀZÀÉ F ZÀÄªÀPÉÄÀ ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀºgÀªÀC¨Á¸À 2.1, 2.2 ªÀvÀÀ 2.3 ªÀÄr¸ÀªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ 3: £ÀÄÀªÉµÀÄÀÉµÀ

GzÉÆÃ±À«©ÄÀªÉµÀÄÀÉµÀUÀÄ¥ÀZÀÄÀªÀÄr PÉÆAqÀÄ, CªÀÄÄÀªÉµÀÄÀÉÄÀw½zÀÄÉ¼ÀªÀgÀÄ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ «zÁ¼ÀyðU¼£Ä ªÄÆgÄ UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. PÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀº ¤ÃqÀÄÁzÀavÀæÀUÄÀÄ DAiÄÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. £Avg DAiÄÄPÆAq avÀæl U¼ ©£Ìv «²µvU¼£Ä UÄwð¸®Ä ¥g¸g Zað¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. £Avg «zÁ¼ðU½Az Zað¹z «µAiÄU¼£Ä ºAaPÆ¼®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. CAwªÄªÁV ²PPgÄ ªÀw, ¥ÁæÃ²P GqÄU ªÄvÄ P¯U½U ¸A§A¢v ªÃµ¨ÆµtU¼ §UÌ ©£Ìv ªÄvÄ ª²µÌvU¼£Ä Cx¹ð¸ÄªgÄ.

²PÄÀÀUÉ¸ÀÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÄÀ ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀºgÀªÀC¨Á¸À 3.1 jAzÀ 3.3 gÀC¨Á¸À ªÀÄr¸ÀªÀzÀÄ

ªÀÄ®ªÀÄ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ

1: ºÀ- H l -GqÀUÉvÉqÀUÉ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ «zÁ¼ðU½U C£ÄUÄtªÁV UÄA¥U¼ÁV «AUr¹, CªjU AiiÁªÄzÁzgÆ MAzÄ º§z PÄjvÄ ªiÁv£Áq®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. vªÄ UÄA¦£° º§z «±ÃµvAiÄ §UÌ, D ¢£z H l- GqÄU-vÆqÄUU¼ §UÌ Zað¹, zÆq UÄA¦£ÆA¢U ¥g¸g ºAaPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.

2: ¥ÀÀÄÀÀÄN¢, PÀgÀÄ PÀÄtÂÀÄªÀÄÀÄªÉµÀÄÀÉµÀªÀÄÀÄ¥ÀZÀÄ¹.

¥ÀæªÉ ²PPgÄ PgrAiÄ PÄtv ¥zÁªÄ gÁUªÁV ºÁqÄªgÄ. £Avg P°PÁ ºÁ¼AiÄ° ¤Ãq¯Áz ªiË®ªiÁ¥£ ZlÄªnP ªiÁr¸ÄªgÄ.

PÀgÀÄ PÀÄtÂÀÄ- zÀgÁ. ¨ÉÆÃzÀÄ

P©t PÁPqU, PÄtPÆÃ®Ä, PÆz®Ä
PA§½ ºÆzÁAª §AzÁ£!
UÄtÄUÄtÄUÄlÄv PqUª PÄlÄv
PgrAiÄ£Ár¸Äv ¤AzÁ£! ‖1‖

AiiÁª PÁqq«AiÄ° eÃ£ÄAqÄ ¨¼¢zÁ
eÁA§ªAv£ »rzÄ vAzÁ£?
‘ztAiÄg ªÄ¤ªÄÄAz PÁª®Ä ªiÁqt
zt zÁ£ PÆqÄª£Ä’ CAzÁ£. ‖2‖

vÀæÁAiÄÄUz gÁªÄ£Ì zÁ¥gz PÁµ£Ì
P°AiÄÄUz P°Ã£ PAqÁ£.
eÁA§Ä £¢ zAqAiÄ dA§Ä¤Ãg® ºtÄ
PÁvAiÄÄUz PÆ£VÃªÁ GAqÁ£. ‖3‖

§AzÁg §gÀæ PAz£ vgÀæ
CAfÃQ VAfÃQ PÆAzÁ£.
gÆÃªÄ gÆÃªÄU¼° ©ÃªÄgQAiÄ §®
PÆg¼ÁU Pnj MAzÁ£. ‖4‖

‘PÄtAiÄ¯ ªÄU£ ¤Ã’ C£ÆÌzÆAzÃ vq
v£Ì£ vÁ££ vAzÁ£.
ªÄÄzÄPÆ¹£ ºÁAU ªÄÄ¸ÄªÄÄ¸Ä ªiÁqÄv
PÄtzÁ£ PÄtvÌª bAzÁ£. ‖5‖

ºÆmV®zªg ºÆmU ºÁP®Ä,
£qzÁ£ ¥qzÁ£ §AzÁÌ£.
‘PÄt¸ÄªªÄg ºÆn vtUÁU°’ JAzÄ
ªÄÄV°U PÁªÄÄVzÄ ¤AzÁ£. ‖6‖

ªÄ£§® ªiÁ£ª PÄtzÁ£ PÄt¸Á£
¥ÁæÀz F ¥ÁæÀe »AzÁÌ£.
PgrAiÄ º¸jÃ¯ ZjvÁxð £r¸Á£
¥gªiÁxð JA§Av §AzÁ£. ‖7‖

F ªÄ£µÁ JA¢AzÆ Pª¯vÄ PÆÃqU
v£UÁV PÄt¸Äv £qzÁ£.

PgrÃ PÄtvQÌAv £gg §Ä¢ÌAiÄ PÄtv
«ÄV®ºÄzÄ P« PAqÄ £ÄrzÁ£. ‖8‖

²PÄÀÀUÉ¸ÀÀZÀÉ F ZÀÄªÀPÉÄÀ £ÀvÀÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀºgÀªÀ‘£ÀÀPÀPÁÉÄÀ CªÀÉÃPÀÀ (ªÄ®ªÄ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ 1 jAzÀ 4 ªÀÉÆÃ§gÉÀÀÄÉÆÃZÀÄªÀPÉªÄr¸ÄªgÄ.

¸ÀÀÀÀ

¸ÀÀ1	¸ÀÀ2	¸ÀÀ3
vÀÀÀÀÀÀÀvÀÀÀÀÀÀÀ¨ÁµÉ H mÉÃ¥ÀÀÁgÀ ªÉµÀÀÀÀµÀUÀÀÀ ªÉµÀÀvÉÀÀÀÀUÀÀð¸ÀÀÁgÉ	vÀÀÀÀÀÀÀvÀÀÀÀÀÀÀ¨ÁµÉ H mÉÃ¥ÀÀÁgÀ ªÉµÀÀÀÀµÀUÀÀÉ ¸À§A¢üzÀªÀÀ»wUÀÀÀÀ NzÀÀvÁgÉ	vÀÀÀÀÀÀÀvÀÀÀÀÀÀÀ¨ÁµÉ H mÉÃ¥ÀÀÁgÀ ªÉµÀÀÀÀµÀUÀÀªÉµÀvÉÀÀÉ ¸À§A¢üzÀvÉªÀÀvÀÀÀÀÉÀÀÀÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

- £ªÀ gÁdÄz ¸A¸ÀwAiÀ°AiÀÆ ««zv¬Äz. Gvg P£ÁðlP, zQt P£ÁðlP, PgÁª½ ªÀvÀ ªÀ¯£ÁqÀU¼ «±ÃµvU¼£À w½zÀ MAzÀ AiÆÃd£ vAiiÁj¸À. (DºÁg, GqÀ¥À, Gvª, eÁ£¥z Dl, P¯, ¨¼U¼À, ¥ÀæÀR DZguAiÀ ¢£U¼À, £¢U¼À, º§zÆl EvÁ¢U¼ §UÀ ªiÁ»w ¸AUÀæ¸À)

PÀPÁ ¥À-9

vÀÀÀ¥À¸ÀÀÀgÀªÀ«««zÀd£ÀÀÀPÀÀÉªÀÀÀÀVÃvÉÀÀÀ§UÉÉw½zÀÀÉ¼ÀÀvÀZÀð¸ÀÀÁgÉ

PÀPÁ ¥À zÀªÁ¦ ªÀvÀªÀºÀÀ

d£¥z ¸Á»vÀª »A¢£ PÁ®z d£g C£À¨ªU¼À DZÁg-«ZÁg, ¸A¥ÀæÁAiÀU¼®ªÇ VÃv ªÀvÀ PxU¼° ºÁgºÁ«Äª. §ºÀvÃP d£¥z ¸Á»vÀU¼° PÁ®¤P ºÁUÆ ªÀÆ® ¥ÀgÁtz «ZÁgU¼£ÆÀU¼ÆAq PxU¼Ã ºZÁVzÀ, ¸g¼ ¤gÆ¥uAiÀÆA¢U ¸½ÃAiÀ ¨ÁµAiÀ eÆv ºÁUÆ ¥ÀæAiÆ§g ªÀAiÀQP fÃª£z eÆv ¨¸zÀPÆArª. DzÀjAz¯Ã £ªÀU eÁ£¥z PxU¼À ªÀvÀ VÃvU¼À §º¼ ¨ÃU D¥ªÁUÀvª. C°£ ¨ÁµAiÀ eÆv fÃªAvªÁVgÀvª. CªÀ C°£ ¸ÁªiÁfP ¸A¸ÀwAiÀ ¥ÀæÃPªÁV d£À vÁ¼ÀvÀª. E£À ¥ÀæAZzÁzÀAv ¹UÀª d£¥z Px ¸Á»vÀU¼£À UªÀ¤¹zg §ºÀvÃP MAzPÀÆAzÀ ºÆÃ°P ºÆA¢gÀvª. d£¥z ¸Á»vÀU¼° UªÀ¤¸§ºÀzÁz ¥ÀæÀSÁA±U¼Azg: CªÀU¼ PxÁª¸À, K££Á¸zgÆ ¸Á©ÃvÀ¥r¸®À ¥ÁvÀæÀ ¥jÃPU¼ ªÀÆ®P ¸ÁUÀªÀzÀ; ‘M¼AiÀzÀ-PlzÀ’ ©A©¸Àª ¥ÁvÀæ½Az PÆrgÀªÀzÀ. ªÀvÀ CAwªÀªÁV M¼AiÀzÀ ¥® ¤ÃqÀvz ªÀvÀ PlzÀ PÉ »rAiÀÀªÀ¢®! JA§ «ZÁgU¼À.

§ºÀvÃP d£¥z ¸Á»vÀU¼À ªÀP¼ ¸Àvªàà¯Ã £qz Wl£U¼À, ¸Az¨ðU¼À, C£À¨ªU¼£À PnPÆqÀªÀzjAz DgA©P ¨ÁµÁ P°PAiÀ° «zÁyðU¼£À ªÀÀPªÁV ªiÁv£ÁqÀªÁv ¥ÀægÀ¸¸®À, N¢£ C©gÀa ¨¼¸®À ºÁUÆ C£À¨ª d£À DgA©P §gºª£À C£ÀPÆ°¸®À ¥ÀæÀR ¥ÁvÀæ£À ª»¸Ávª. Cªg ¨Áµ ªÀvÀ ¸A¸ÀwU ¸Áv°£ «µAiÀU¼Ã §¼PAiiÁUÀªÀzjAz «zÁyðU½U ¸Ä®¨ªÁV «µAiÀU¼£À UÀæ¸®À ¸ÁzÀªÁUÀvz, EªÀU¼£À vgUw ¥ÀæAiÀ° §¼¸ÀªÀzjAz C£À¨ªP vAzÀPÆAqÀ D°¹ D¸Á¢¸®À, ºÁqÀv ¨Áª C£À¨«¸®À CªPÁ±«gÀvz.

¥ÀæÀv P°PÁ ¥®z° vªÀ ¥j¸gz°£ d£¥z Px ªÀvÀ VÃvU¼ w½zÀPÆ¼ÀªÀ ªÀÆ®P CªÀU¼ §UÀ ¤gUð¼ªÁV ªiÁv£Áq®À, CAzÀPÆAqzÀ£À §gºz ªÀÆ®P C©ªÀQ¸®À ªÀÀP CªPÁ± P°¸Ávz. ºÁUAiÀ, N¢£ Pq PÀvÆº® ªÀÆr¸®À ªÀvÀ ¸ N¢U ¥ÀæÃgu ¤ÃqÀvz. F ªÀÆ®P DgA©P ¨ÁµÁ PË±®U¼ ¥juÁªÀPÁj P°PU d£¥z Px ºÁUÆ P«vU¼À ªÀÀRª ¥ÁvÀæ»¸Ávª.

PÀPÁ ¥À ÀÀÀ ¸Á¢üÀÀ PÉÉ¼À ºÀÀzÁzÀZÀÀªÀPÉÀÀÀ

ZÀÀªÀPÉ: £ÀÀeÁ£À

ZÀÀªÀPÉÀÀGzÉ±À d£À À À

¥æÀÀÉ ºÀvÀ1: «zÁ¼yðU¼£Ä Jgq Ä UÄA¥¼U¼£ÁV ªiÁr, ¥æUÄA¦U d£¥z Px ªÄvÄ d£¥z VÃvU¼£Ä ¤ÃqÄªgÄ. Cª¼U¼£Ä N¢ Cx¼ð¹PÆ¼®Ä ¸ªÄAiÄ ¤ÃqÄªgÄ. £Avg d£¥z PxÁªÁZ£ ªiÁr¸Äªg ºÁUÆ VÃvAiÄ£Ä ºÁr¸Äªg. vz£Avg ºÁrz VÃv ªÄvÄ PxU¼ §U vgUwAiÄ° Cª¼U¼ »£¯AiÄ°£ ¤Ãw ªiË®¼U¼ §U Zað¸Äªg. Gvªª ÁV ºÁrz ªÄvÄ Px º½z «zÁ¼yðU½U ¥Çæ¤º ¤ÃqÄªgÄ.

PÀÉMAzÄ H j£° M§ ºÄqÄU¤z¼£Ä. Cª£Ä ¥æ¢£ PÄjU¼£Ä ªÄÃ¬Ä¸®Ä PÁrU ºÆÃUÄwz¼£Ä. Cª£Ä PÄjU¼£Ä ªÄÃAiÄ®Ä ©lÄ §AiÄ®° Dlª ÁqÄwz¼£Ä. ¸® zÆgz° d£gÄ Uz¼U¼° P®¸ ªiÁqÄwz¼gÄ. F ºÄqÄU¤U vªiÁµ ªiÁq¨ÃPÄ C¤¹vÄ. DU Cª£Ä d£jU PÃ¼ªAv eÆÃgÁV 'vÆÃ¼ §AvÄ.... vÆÃ¼ §AvÄ... PÁ¥Ár, ¨ÃU§¤.... AiiÁgÁzgÆ §¤....' JAzÄ PÆVPÆAq£Ä. Ez£Ä PÃ½z d£gÄ ºÄqÄU£ ¸ºÁAiÄP zÁ«¹ §AzgÄ. Dzg C° vÆÃ¼ Eg°®. ºÄqÄU d£g£Ä £ÆÃr M¼UÃ £¸Ä£P¼£Ä. d£gÄ ºÄqÄU¤U z¼AiÄð ºÃ½ »AwgÄVzgÄ. ªiÁg£AiÄ ¢£ªÇ PÄj PÁAiÄª ºÄqÄU d£jU PÃ¼ªAv 'CAiÆÃ §¤ PÁ¥Ár, vÆÃ¼ §A¢z... vÆÃ¼' JAzÄ PÆVz£Ä. d£gÄ ºÄqÄU£ C¼Ä PÃ½ NqÆÃr §AzgÄ. vÆÃ¼ Ez¼g®ªÃ PÁtÄª¼zÄ? ºÄqÄU¤U M¼UÆ¼U £UÄ §AvÄ. d£gÄ ºÄqÄU£ §U UÆtUÄv vªÄ P®¸U½U »AwgÄVzgÄ. ºÄqÄU¤U EzÆAzÄ jÃw ªÆÃdÄ C¤¹vÄ. ¸® ¸ªÄAiÄz £Avg ¤dªÁz vÆÃ¼ §AvÄ. CzÄ PÄjU¼£Ä »rzÄ w£¯ÁgA©¹vÄ. ºÄqÄU£Ä d£jU 'CAiÆÃ... ¨ÃU §¤... ¤dªÁU®Æ vÆÃ¼ §A¢z... ££ PÄjU¼£Ä w£Äwz... ¨ÃU §¤... PÁ¥Ár' JAzÄ eÆÃgÁV ºzgÄv, C¼Äv º®ª¼ ¨Áj PÆVz£Ä. Ez£Ä PÃ½¹PÆAq d£gÄ ºÄqÄU ¸Ä¼Ä ºÃ¼ÄwzÁ£. £ªÄ£Ä UÄUÄ ªiÁq®Ä CgZÄwzÁ£ CA-zÄPÆAqgÄ. »ÃUÁV ºÄqÄU£ ¸ºÁAiÄP AiiÁgÆ §g°®. vÆÃ¼ PÄjU¼£Ä wAzÄ ºÆm vÄA©¹PÆArvÄ. PÄjAiÄ£Ä P¼zÄPÆAq ºÄqÄU C¼Äv ªÄ£U »AwgÄVz£Ä.

VÃvÉd£¥z ¸Á»v¼z° VÃvAiÆAzÄ ¥æÄR ¥æÁgªÁVzÄ, £ÆgÁgÄ ªµðU½Az ªiËTPªÁV G½zÄPÆAqÄ §A¢gªª ¸Á»v¼ªÁVz. CzÄ º½AiÄ §zÄQ£ÆA¢U «Ä½vªÁVz. §ºÄvÄP d£¥z VÃvU¼Ä QæÄAiÄ ¥æguÃÄAz d£ vÁ½ª. d£¥zg ¤v¼z P®¸U¼Áz PÄlÄª¼zÄ, ©Ã¸Äª¼zÄ, PÃgÄª¼zÄ, PqAiÄÄª¼zÄ, vÆUÄª¼zÄ, ©vÄª¼zÄ, vÆgÄª¼zÄ, P¼ QÃ¼Äª¼zÄ, UÁr ºÆqAiÄÄª¼zÄ ªÄÄAvÁz ¸Az¨ðU¼° ºÁqÄU¼Ä ¸ºdªÁV ºÆgºÆªÄÄvª. eÆvU º§, º j¢£, ªÄzÄª, U¼º¥æ± ªÄÄAvÁz ±Ä¨PÁAiÄðU¼Ä ºÁr¤Az¯Ã DgA¨UÆAqÄ, ºÁr¤Az¯Ã ªÄÄPÁAiÄUÆ¼Ävª. F d£¥z VÃvU¼Ä fÃª£ ªiË®¼U¼£Ä M¼UÆArzÄ §zÄP£Ä ¸ÄAzgªÁV gÆ¦¹PÆ¼®Ä ªiÁUðz²ðAiiÁVª.

Dr ¨Á £ÀÀPÀzÀCAUÁ® vÉ¼ÉÉÉÀ
vÉV£ÀÁ¬Ä w½¤ÃgÀ vÀÉAqÀ
§AUÁgÀªÆÃg vÆ¼zÃ£ ‖ 1 ‖

PÀ¸ÀEzÀªÀ¤UÉ©Ã¸ÀÀÉÁiÄvÀÀ
PÀ¸ÀPÀzÀiÀM¼ÀÉgÀÀ Drzg
©Ã¸ÀÉÁ½ ¸À½zÁªÀ ‖ 2 ‖

£ÀÀPÀzÀªÀzÀ ºÉ£ÀÀÁªÀ ªÀzÀ
ºÀÄ¼ÀVqÀÀVtÂªÀzÀ PÀzÀÀ
¤Ã ªÀzÀ£ÀÀ§¼ÀÁPÀ ‖ 3 ‖

ºÁ«Ã£ÀºÉZÉzÀªÀ«Ã£À«ÄrZÉzÀ
ºÁgÁr §gÀÀ½ZÉz£ÀÀPÀzÀ
¤Ã EzÀÉ£ÀÀªÀ¤ZÉzÀ ‖ 4 ‖

ºÀvÀ2: ²PPgÄ 4£ÉvÀÀAiÀºgÀªÀ"PÀªÀvÁ¬Ä ªÉ®ªÀgÁVAiÀ..' d£¥z VÃvAiÄ£Ä ºÁqÄªgÄ ªÄvÄ «zÁ¼yðU½Az ºÁr¸Äªg. £Avg VÃvAiÄÄ §Az ¥j¸g, PxÁª¸Ä, ºÁr£ ±¼° §U ªÄvÄ ¥æ¥Ágª¼ÀÀ N¢, «ªÀ¸ÀªÀ

PÀªÀvÁ¬Ä ªÉ®ªÀgÁVAiÀ
d®d¯Á£ÉGzÀgÀ ¢£Á ¤£ÀÉ
¨ÉÁzÁgÀAiÀ ¨ÉÀÀÉÉÀ‖

gÁVAiÀ ªÀVzÁª¼ÀgÁeÁ£ÀºÉÁª¼À
£Á¤rzÀÉ¸ÀªÀÀÁª¼À gÁVÃPÀÉ
£Á vÀV ©qÀÀÃ¤ §®zÉÁ¼À‖

CAzÀ¼ÀCrUÀÄ ZÀzÀ¼ÀªÉUÀÄ
ZÀzÀÀwAiÉ§ »rUÀl | »qÀÉAqÀ
vÀzÉÁ¬ÄUÀÀ£ÉÉÉÉÀ‖

PÀÄ ©mÉÉÉzÀ¹mÁPÉ¸ÀÀAiÉ
PÀÉ° gÁV ¨ÉÉiÀ° | vÀÉAqÀ
ªÀvÉgÁwÀÀUÉ§gÀÀÃ¤ ‖

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉP°PÁ ºÁ¼AiÄ°gÄª C¨ís¸À1.1, 1.2, 1.3gÀgÀÉ£À C¨ís¸ÀZÀÄªÀPÉªiÁr¸ÄªÁzÄ.

ZÀÄªÀPÉ2: £ÀÀÄj£Ad£À¥ÀÀ

GzÉÆÃ¸ÀÄzÁAiÀÄzÀ ®¨ÁgÀªÀd£À¥ÀÀ¸Á»vÀÀÄÀ¸ÀUæ¹, vgÀÀÄAiÀÄ C©üÀ¸ÀªÀzÀ.

¥ÀæeÉ ºÀvÀ1: ²PÀÀgÀ F ZÀÄªÀPÉÆÃÀ DgÀ©üÀªÀ»A¢£À¢£À«zÁyðU¼£Ä¸ASÁUÉÄUÄtªÁV UÄA¥ÁU¼£ÁV «AUr¸ÄªgÄ. MAzÀÄzÄ UÄA¦£ªgÄ d£¥z Px ªÄvÄ VÃvU¼£Ä¸AUæ¹PÀÄAqÄ §g®Ä w½¸ÄªgÄ.

ºÀvÀ2: «zÁyðU¼Ä d£¥z Px CxªÁ d£¥z VÃvU¼£Ä¸AUæ¸ÄªgÄ. £Avg CªÁU¼£Ä¸ª¸Ä «µAiÄÄU¼ DzÁgz° «AUr¹PÀ¼ÄªgÄ. £Avg AiiÁªÁzÁzgÀÆ MAzÄ Px CxªÁ ¥zÁªÄ¸NzÄªgÄ. d£¥z VÃvAiÄ£Ä¸ gÁUªÁV ºÁqÄªgÄ. £Avg «zÁyðU¼Ä ¥ÀæÄw ¥r¹z Px ªÄvÄ VÃvAiÄ §UÌ ZZð £q¸ÄªgÄ. Czg ª¸Ä, ªÁ²µÄÖvU¼£Ä¸ w½¹PÀqÄªgÄ. »ÃU J¯Á UÄA¦£ªgÄ ¸AUæ¹PÀÄAqÄ §Az d£¥z ¸Á»vªÄ£Ä¸ ¥jZ¬Ä¸ÄªÄ, NzÄª, ºÁqÄª CªPÁ±U¼£Ä¸ ¤ÃqÄªgÄ. D£Avg «zÁyðU¼Ä vÁªÁ §gz ¸Á»vÄU¼° ¯ÁÃ¥zÁÃµU¼£Ä¸ ¸j¥r¹PÀ¼ÄªÄ ¤n£° ²PPgÀÄA¢U ¥ÀæÃPªÁV PÄ½vÄ Zað¹ ¸®º ªÄvÄ ¸ÀZ£U¼£Ä¸ ¥qzÄPÀ¼ÄªÄAv CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. CAwªÄªÁV «zÁyðU¼Ä vÁªÁ EµÀ¥l Px ªÄvÄ VÃvAiÄ£Ä¸ qÁæÄAUï ºÁ¼AiÄ° §gzÄ vgÀUw PÀÃuAiÄ° ¥ÀæÃð£ÀqÄªgÄ. eÁvU ªÄP¼Ä §g¢gÄªÄAvº PxU¼Ä ªÄvÄ VÃvU¼£Ä¸ AUæ¹ "£ªÄ¸ H j£ d£¥z PxÁ ¸AUæ¹VÃvU¼ ¸AUæ¹Px£ VÃvU¼ ¸AUæ¹ JAzÄ º¸j¸ÄªgÄ.

CxÀÁ «zÁyðU¼Ä d£¥z Px ªÄvÄ VÃvU¼£Ä¸ AUæ¹PÀÄAqÄ §g¢zÁ° ²PPgÄ vªÄ¸ ¸½ÃAiÄ ¥j¸gPÀÄUÄtªÁV d£¥z VÃvU¼Ä ªÄvÄ PxU¼£Ä¸ AUæ¹PÀÄAqÄ §AzÄ, CªÁU¼£Ä¸ «zÁyðU¼ UÄA¦U ¤Ãr NzÄª, ºÁqÄª ªÄvÄ CxÁð¹PÀ¼ÄªÄ CªPÁ±U¼£Ä¸ ¤ÃqÄªgÄ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÆÃÀ¨ísUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÆÃºgÀÄÀC¨ís¸À2.1, 2.2 ªÄvÄ2.3£ÄÄ §¼À¸ÀÄÄzÄÄ.

ZÀÄªÀPÉ3: PÀÄÉÆÃªÄvÄ

GzÉÆÃd£À¥ÀÀÄÀÉÆÃÀNzÀÄzÄªÄvÄCzÀÄ§UÉZÀð¸ÄÄzÄ.

¥ÀæeÉ ²PPgÄ «zÁyðU¼£Ä¸ UÄA¥ÁU¼ÁV «AUr¹, F PxAiÄ£Ä¸ N¢PÀ¼®Ä ºÃ¼ÄªgÄ. £Avg PxAiÄ°gÄª EµªÁz «µAiÄª£Ä¸ ºÃ½, F Px¬ÄAz AiiÁª ªiË®ª£Ä¸ w½zÄPÀ¼§ºÄzÄ JA§Ázg §UÌ Zað¸ÄªAv w½¸ÄªgÄ. D£Avg ¥ÀæUÄA¦¤Az ¥ÀæÄw ¥r¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÆÃÀ¨ísUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÆÃºgÀÄÀC¨ís¸À3.1£ÄÄ §¼À¸ÀÄÄzÄÄ.

MAzÀÄgÀ Qlt JA§ PÀÄPÀÄmUÀzÀºÉqÀª ªÀÄÄÀÄeÉvÉZÉÁVAiÉÄ EzÀDzÀÄ CªÀUÉfªÄÄÀÄ ¸ÀvÀÄ C£ÉÃÃzÉ EgÀ®. AiÀÄªÁUÀÄÆ CªÀÄÄ£Á£ÄÄ CzÁV¢zÀÉ EzÁV¢zÀÉ CAvÀÄÄÀÄÄPÁtÄvÀEgÀÄvzÀ»ÃUÉ MAzÀÄ¢£ÀQlt¤UÉ"£Á£ÄgÁdPÀÄªÄgÀÁVgÀÄÉQvÀÄ C£ÀªÀÄ¸ÉwÃªÄÄÁV PÁtÄÄÉArvÀÄ CzÉÆÄÄWÀUÉÆÃ KÉÆÃ ªÄgÀÄÄ CªÀÄÄgÁdPÀÄªÄgÀÁV© l. PÀÄPÀÄmUÀQlt, gÁdPÀÄªÄgÀÁV vÀÄ¸À¥ÀÄ, C¢PÁgÀÄÄÄSUÉ ¸À¨ÄÄ¸ÄvÁ, vÀÄCgÀÄÉªÄÄ½UÉªÄÉ¯É¤AvÀÄÉÆÃrzÀºÁUÉÆÃDPÁ±ÀÉÆÃqÀÄvÁ ¤AwzÀCªÀUÉ¸ÀÄAiÄÄ£À¥Q, vÉÆÃd¸ÄÄUÄÄPÀÄÄ PÀÄzÀÄÄ¸ÀÄAiÄÄ£À¥Q JzÀgÀvÁ£ÄÄK£À C® C£ÄÄªÄCvÀ¸ CªÀUÉÁqÀÄÉqÀÄvÀÄ "bÉÁ£Ä¸ÄAiÄÄ£ÁUÀÄÉQvÀÄ CAvÀ¥ÀvÀ¸ÀÄÉqÀÄzÀ

D±ÀiÄÄ! gÁdPÀÄªÄgÀÁVzÀQlt, ªÄgÀÄÄª ¸ÉÄAiÄÄ£ÁV©nzÀ¸ÄAiÄÄ£ÁV DPÁ±ÀÄ GjAiÄÄvÀ¤AvÀ QltÉÆÄÄª ÉÆqÀªÄ¸ÄÄvÀÄ DUÀ¸ÄAiÄÄ£ÁVzÀPÀÄPÀÄmUÀUÉ"CAiÉÄ! F ªÉÆqÀ¸ÄAiÄÄ¤VAvÀ±Q±Á°! £Á£ÄªÉÆqÀÄÉDVgÀÄÉQvÀÄ CAzÀÄÉÆqÀºÁUÀzÀÄÉÆqÀªÄgÀÄª ªÉÆQlt ªÉÆqÀÁV §zÀÄÁVzÀªÉÆqÀÁV DPÁ±ÀÄ RÁ¶¬ÄÄAzÀÄÉ¯ÁqÀÄvzÀQlt£ÀÄAiÄgÉÆÃ zÀzÀvÉ¸ÀÄÁUÀÄÉqÀÄvÀÄ£ÀÄÄÉzÀÄªÀÄgÀÄAiÄgÉzÀÄ £ÉÆÃrzÀÉCzÀUÁ½, FUÀQlt¤UÉvÁ£ÀUÁ½AiÄÄVgÀÄÉQvÀÄC¤¸ÄÄÉqÀÄvÀÄ

ªÉÃqÀÁVzÀQlt, D PÀªÉUÁ½AiÀÄzÀUÁ½AiÀÄV EµÀ§AzÀÄ ¸ÀgÀ½ ¸À¤ ©Ã¸ÀÉqÀzÀ FUÀÄÀ
RÄ¶AiÀÄVzÀDzÀÉD RÄ¶AiÀÄzÀÄ JµÀºÉvÀ ©Ã¸ÀvÀ©Ã¸ÀvÀzÀÄÉK£ÉÃ CqÀ§AzÀvÀÉvÁAiÀÄ
PÀÂÄ £ÉÃrzÀÉ¨ÉªÉÇAzÀvÀÉJw ¤AwvÀ CzÀUÁ½AiÀÄvÀÉ ©Ã¸ÀªÀ¢PÀÄ ¤AiÀÄwæÀwvÀ

QlT¤UÉvÁ£À¨ÉªÁVgÀÄQvÀC¤ ¸À ºÉÃºÉvÀ¨ÉPÁUÀ®. ªÀvÀºÁUÀzÀÄÉAqÀÄÀqÀÉC ªÀÄ¨ÉªÁV
¤AwzÀ“£ÀÄµÀ±À°AiÀÄgÀÄE®. £Á£ÀUÁ½AiÀÄÄ¤AiÀÄwæÀ¯ÉJAzÀ©ÃUÀÄÉqÀzÀºÁUÉ©ÃUÀwgÀªÁUÀÉ,
§ÄqÀÉAiÀÄgÉÃ ‘oÀï’ JAzÀ©Ã¹ ºÉqÉÀ CzÀÄ£ÉÃ«UÉ¨ÉªÁVzÀQlt C¯ÁrºÉÃzÀCzÉÉÃzÀ
£ÉÃqÀ PÀÄ PÀÄ PÀÄÄÉªÀÄrzÀÉPÀÄPÀmUÀÉ§ ZÁt ªÀvÀ¸ÀwUÉ»rzÀ¨ÉzÀ§AqÉÄÄÄ PÀÄwzÀQlt¤UÉ
eÁ£ÉÃzÀÄÁ¬ÄvÀ “£Á£À PÀÄPÀmUÀÄVzÁUÀ¤dPÀ £ÉÃ¢¬ÄAzÀEzÉ£Á£À ªÀvÉPÀÄPÀmUÀÄUÀÉÃ
JAzÀwÃªÀÄÄV ºÀ§°¸ÀÉqÀzÀ

ªÀgÀÄÄ ªÉC ªÀÄPÀÄPÀmUÀÄV §zÀÄÁzÀ

ZÀÄªÀPÉ4: £ÀÄÄgÀÄÄÁ«zÀÄ

GzÉÆ¸À ¸ÀÃAiÀÄ d£À¥ÀÀPÀÁ«zÀÄÄ UÉgÀ¸À¸ÀªÀÄzÀÄ ªÀvÀ¸ÀÃAiÀÄ d£À¥ÀÀ¸Á»vÀÄÄ ¥ÀjZÀÄ¹PÉ¼ÀªÀÄzÀÄ

¥ÀÄÄÉ²PPgÀ¸½ÃAiÄªÁV ®¨«gÄª d£¥z P¯Á«zg£Ä UÄgÄw¹PÆArgÄªÄzÄ. ±Á¯ EgÄª UÁÄÄ CxªÁ
P¸gï ºAvz° ¥javgÁz d£¥z P¯Á«zg£Ä ±Á¯U Pg¹, d£¥z Px ªÄvÄ VÃvU¼£Ä ºÃ½¸ÄªgÄ.
eÆvU CªÄU¼ »£¯, D±AiÄU¼ §UÌ «zÄyðU¼ÆA¢U ¸AªÁz £q¸Äª ªÄÆ®P ¥g¸g ZZð £q¸ÄªgÄ.

²PÀÄÄUÉ¸ÄZÄÉ²PÀÄgÄ ¸ÀªÁzÀ£ÀqÉÄªÀ¸ÀzÀÄð «zÄyðUÄUÉPÀÄÁ«zÀÄÉA¢UÉZÄð¸ÀªÀ«µÀÄÄÄÄ
n¥ÀÂªÄrPÉ¼ÀÄ ¸ÄÄa¸ÀªÀzÀÄ D£ÀvÀÄPÀÁ ºÁ¼ÉÄºgÀªÀC¨ÁÄ¸À4.1gÀ ¸ÀªÁzÀÄÉ¸À§A¢¤ÜzÀ«µÀÄÄÄÄ
§UÉÉÄÄ¼ÀÁzÀC¨ÁÄ¸À¥ÀÄÄUÉGvÀ¸À £ÉÃÁUÀªÀzÀÄ

ªÀÄ®ªÀÄ¥ÀÄZÀÄªÀPÉ²PPgÀ P°PÁ ºÁ¼AiÄ°gÄª ‘PÉ¥À°ÀÄd’ PxAiÄ£Ä ºÃ¼ªgÄ. «zÄyðU¼ÆA¢U
PxAiÄ°gÄª ¨Áµ, ±À°, d£¥z PxAiÄ ¸gÆ¥ªÁz CAwªÄªÁV M¼AiÄzÃ U®Ävz JA©vÁ¢ CA±U¼ §UÌ
Zað¸ÄªgÄ.

¸ÄZÄÉ²PÀÄgÄ PÀPÁ ºÁ¼ÉºgÄª‘£ÀÄ PÀPÉÄ CªÃÉÃPÀÄ (ªÀÄ®ªÀÄ¥ÀÄZÀÄªÀPÉ 1 ªÀvÀ 2£À
«zÄyðUÄzÀªÀÄr¸ÄªÀzÀÄ

¸ÀÄÄÄ

¸ÀÄ1	¸ÀÄ2	¸ÀÄ3
d£À¥ÀÄPÀÉºÉ¼ÀvÁgÉªÀvÀ d£À¥ÀÄÃvÉÄÄÄ ºÁqÀvÁgÉ	vÀÄ¸ÀvÀÄvÀ£À d£À¥ÀÄPÀÉ CxÀÁ VÃvÉÄÄÄ ¸ÀUÀæ¹ CªÀÄÄÄ§UÉªÀvÀqÀvÁgÉ	vÀÄ¸ÀvÀÄvÀ£À d£À¥ÀÄPÀÉ CxÀÁ VÃvÉÄÄ§UÉw½zÀÄÉAqÀ CªÀÄÄÄ§UÉ ªÀvÀqÀvÁgÉªÀvÀZÀð¸ÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

1. ¤ªÄ Hj£ ¸ÆÃ¨Á£, VÃV¥z ªÄvÄ PÄlÄª, ©Ã¸Äª ºÁqÄU¼£Ä ¸AUæ¸Ä?
2. ¤ªÄ Hj£° P¶¶U ¸A§A¢¹z d£¥z Px CxªÁ VÃvU¼£Ä ¸AUæ¸Ä?
3. ¤ªÄ Hj£ EwºÁ¸P ¸A§A¢¹zAv d£¥z Px CxªÁ VÃv ¸AUæ¸Ä?

PÀPÁ ¥ÀÀ-10

PÀÀqÀ¨ÁµÉÃÀ¯ ¹UÀªÀ «zÀÀ¥ÀÀgÀÀ«µÀÀiÀ¸ÁªÀÀvÀÀ¯ÁGzÁ: ¸À¢¥ÀÀæ¸ÀÀÀZÁgÀ¥ÀÀæÀÀÀ²Ã¶ðPÉªÀÀÀÀÁ»vÀÀ
w¼ÀªÀÀPÉ¥ÀÀæCAvÀÀÁð®zÀ¸À¢UÀÀÀEvÀÁ¢)UÀÀÀ §A¢gÀªÀÀ¥ÁÀÀæÀÀPÀ¸ÁªÀÀfPÀªÀÀvÀÀEvÀgÉ¸ÀªÀÉzÀÀÀ®
CA±ÀÀÀÀ§UÉÑN¢ w½AiÀÀvÁgÉªÀÀvÀÀCªÀÀÀÀ§UÉ¤gÀÀæ¼ÀÀÁV ªÀÀvÀÀÁqÀÀvÁgÉªÀÀvÀÀZÀÀð¸ÀÀvÁgÉD°¹zÀÀ
ªÀÀTPÀ¸ÀÀZÀÀÀÀ¸ÀÀÀÀÀÀCxÀªÀÀrPÉÀqÀÀPÁAiÀÀð gÀÀ¥ÀÀÉvÀÀvÁgÉCªÀÀÀÀ§UÉvÀÀÀD¸À EµÀÀÀqÀÀ
PÁgÀ ªÀÀvÀÀCªÀÀÀÀ§UÉÉÃC©ÀÀÁæÀÀºÉ¼ÀÀvÁgÉn¥ÀÀÂ§gÉÀÀvÁgÉ¨ÉÃï °¦AiÀÀ° §gÉÀÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀÀzÀªÁ¦ ªÀÀvÀÀªÀÀºÀÀÀ

¥ÀæÀv P°PÁ ¥®ª¦ ªiÁv£ÁqÄ«P, NzÄUÁjP ªÄvÄ §gªtU F ªÄÆgÄ ¨ÁµÁ PË±®U¼£Ä¦ M¼UÆArz. E° ªÄÄR¦ªÁV ªiÁv£ÁqÄª ªÄvÄ §gº PË±®U½U ºa£ ªÄºv÷ª£Ä¦ ¤Ãq¯ÁVz. »A¢£ vgUwAiÄ ºAvz° ¥o¦¥¸Pz eÆvU Evg ¥ÆgP ¸Á»v¦z «µAiÄ ¸ÁªÄVæ¼ ¥jZAiÄ FUÁU¯Ã DVz. ºÁUAiÄÃ «zÁ¼ðU¼Ä Cª¦U¼ §U¦ ªiÁv£Áq®Ä, Zað¸®Ä ¸ªÄxðgÁU¨ÃQz. ¥ÀæÀv ºAvz° ªÉv¥wæ¸ ¨Á®¥wæ¸
ªÄP¼¸Á»v¦ ªÄÄAvÁz ¥o¦P ¥ÇgPªÁz ¸ÁªÄVæ¼° PAqÄ§gÄª ««z ¸AªÃz£Á²Ã® CA±U¼Áz
¸ÄR-zÄBR, £ÆÃª¦-£°ª¦, º¹ª¦, PgÄu, ¦Ãæ, PÁ¼f, zÉAiÄð, ¸Áº¸, ªÄªÄPÁg, ¥gÆÃ¥PÁg, C£ÄPA¥,
¸Az£ ªÄÄAvÁzª¦U¼£Ä¦ UÄgÄw¹ «zÁ¼ðU¼Ä vªÄ ªiÁw£° ªÄvÄ §gºz° ªP¥r¸Äª PË±®ª£Ä¦
¨¼¹PÆ¼ÄvÁg. ¥o¦P ¥ÆgPªÁz ¸ÁªÄVæ¼Áz ªÉv¥wæ¸ ¨Á®¥wæ¸ ªÄP¼¸Á»v¦, ¥ÇÃ¸gï EvÁ¢U¼£Ä¦
²PPgÄ ±Á¯Á UÄæxÁ®AiÄU¼° AiÄxÃZªÁV ¸AUæ¹ «zÁ¼ðU½U MzV¸ÄªÁzÄ ªÄÄR¦ªÁVz. F ¸ÁªÄVæ¼°
¥æªÁVgÄª ¸AªÃz£ÁvP CA±U¼£Ä¦ ©A©¸Äª avæ¼Ä, Wl£U¼Ä, PxU¼Ä, ¥z¦U¼Ä, ªÄÄAvÁzª¦U¼£Ä¦
«zÁ¼ðU¼Ä £ÆÃr, N¢, Uæ¹ Cª¦U¼ ¥g-«gÆÃz, ¸j-v¥¦U¼£Ä¦ PÄjvÄ Zað¸Äª PË±® ¨¼¹PÆ¼Äª
eÆvU vÁª¦ Zað¹z «µAiÄz §UV£ C©¥ÁÀæÄ ªÄvÄ wÃªiÁð£U¼£Ä¦ vªÄ §gºz° ªP¥r¸Äª¦zÄ. CµÃ
C®z ªÄÄ¯ ºÃ¼¯Áz ¸AªÃz£Á²Ã® CA±U¼£Ä¦ UÄgÄw¸Äª¦zg eÆvU F ¸AªÃz£U¼£Ä¦ vªÄ z¦£A¢£
fÃª£z° C£¬Ä¹ PÆ¼Äªgª GzÁºguU: E£Æ¦§g PµP¦ ¸A¢¸Äª¦zg eÆvU CªjU vªÄ P¯Áz
¸ºÁAiÄª£Ä¦ ªiÁqÄª¦zÄ, vªÄ°gÄª Gvª ¸AªÃz£U½U ¸PÁgÁvP ¥¦£§ð®£ª£Ä¦ ¥qzÄ Cª¦U¼£Ä¦
GvªÄ¥r¹PÆ¼Äªgª. F vgºz ¸AªÃz£U¼Ä ¸ÁªiÁfP ¨¼ªtU ªÄvÄ ¸ÁªiÁfP ¸ÁªÄg¸P¦ CUv¦
JA§Äz£Ä¦ ªÄ£UÁtÄªgÄ.

PÀPÁ ¥ÀªÀÀ¸Á¢¸ÀÀ PÉÉÉ¼ÀºÀÀzÁzÀÀZÀÀªÀÀPÉÀÀÀ

ZÀÀªÀÀPÉ1: EµÉÉAzÀÀNzÀÀ¸À¥ÀÀ®U¼ÀªÉÉÃ?

GzÉ±À««zÀÀNzÀÀªÀ¸ÁªÀÀVæÀÀÀÀ¥ÀÀZÀÀ¹PÉÉAqÀÀ CzÀÀ£ÀÀDAiÀÀ «µÀÀiÀÀA±ÀÀÀÀ N¢ CxÀÀ¹PÉÉAqÀÀvÀÀÀC©ÀÀÁæÀÀÀÀ¥ÀÀÀÀ ªÀÀÀÀ¸ÀÀÀzÀÀ

¥ÀæÀÀÉ²PPÀÀgÀÀF ZÀÀªÀÀPÉÉÃÉÃPÁzÀ««zÀÀ¸ÃwAiÀÀ¥ÀÀæÀÀÀÀºÁUÀÀ ««zÀÀÀAiÀÀvÀÀÁ°PÉÉÀÀÀÀ¸ÀÀUÀÀæ¹PÉ¼ÀªÀÀgÀÀ

ºÀÀvÀÀ1: ²PPgÄ «zÁ¼ðU½U EµªÁz ¥wæÄiÄ£Ä¦ DAiÄ ªiÁrPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. Czg° EµªÁz CA±
CxªÁ avæÄiiÁª¦zÄ?' JA§ ¥æÄiÄ£Ä¦ PÃ½, ¥wæ¼£Ä¦ UªÄ¤¸®Ä CªPÁ±ª£Ä¦ ¤ÃqÄªgÄ. £Avg ²PPgÄ
«zÁ¼ðU¼Ä ¥æ ¥wæÄiÄ vÄtÄP£Ä¦ NzÄvÁ, ¥g¸g Zað¸ÄvÁ DAiÄ «µAiÄ AiiÁª ªUðP¦ ¸®Ävz
JA§Äz£Ä¦ Cxð ªiÁrPÆAqÄ «AUr¸®Ä CªPÁ± P°¸Äªg. ¥æªÁuAiÄ ¢£ÁAP, «µAiÄ ªÄvÄ gZ£U¼
DzÁgz ªVÃðPgt ªiÁrz «ZÁgU¼£Ä¦ ªÄAr¸®Ä vgUwAiÄ° ¥æÄiÆ§¸jUÆ CªPÁ± ¤ÃqÄª¦zÄ. P¼PAq
CA±U¼ DzÁgz ªÄÃ¯ ZZðAiÄ£Ä¦ ªiÁqÄª¦zÄ.

- ¤ªÀÀUÉÉEµÀÀÁzÀÀavæÀÀCxÀÀÁ «µÀÀiÀÀAiÀÀªÀÀ¸ÀÀzÀÀ KPÉÉ
- EAvÀÀ¥ÀÀæÀÀÀÀÀÀ

- ¤ÃªÀDAiÉªÀrzÀ¥ÀæªÀºÀ¸ÀÉÀ CzÀ¥ÀæªÁzÀ¢£ÁAPÀAiÀªÀzÀ

- CxÀÁ «zÁyðU½U ¢£¥wæ ¤AiÄvPÁ°P, CAveÁð® ¸Ä¢AiÄ ªÄÄR¥ÄlU¼£Ä CxªÁ P°PºÁ¼AiÄ°gÄª avæ¼£Ä UªÄ¤¸®Ä ¸Æa¹ CªÁU¼£Ä ¥jZ¬Ä¸ÄªgÄ. ²PPgÄ «zÁyðU½U ªiÁ»w CxªÁ ¸Ä¢AiÄ£Ä »A¢£ PÁ®z° ºÃU ¥qAiÄÄwzgÄ ªÄvÄ ¥çæv PÁ®z ¢£ªiÁ£U¼° ºÃU ¥qAiÄ¯ÁUÄwz? J£ÄªÁzg PÄjvÄ ¥g¸g ZZð £q¸ÄªgÄ.

¤UÀvÀCªÀUÉªÉ §gÀªÀCxÀÁ ¥ÀæªÁUÀªÀ¥ÀæÉ¤AiÀÄvÀÁ°PÉ ¥ÀæÀ¢£À¥ÀæªÁzÀgÉ¢£ÀÄÀæÉCxÀÁ zÉÆÃPÀªÁgÀÉªÉ ¥ÀæªÁUÀªÀzÀªÁgÀ¥ÀæÉ ºÀ¢£ÉÆÃ¢£ÀÉ¥ÁQ¸ÀwAUÀUÉªÀ¹PÀÄÀæÉGzÁ: ¢£ÄÀæÉ «dAiÀÄÀÁðlPÀ¥ÀæªÁt¸Â«dAiÀªÁt¸ÂPÀÄÀqÀÄÀæÉvÁ¢. ªÁgÀÄÀæÉ ¸ÀÄzÁ¸ vÀÄUÀ¥ÁQ¸ÀÀ ¨Á®ªÀÄUÀÀ ªÀ¹PÀÄÀæj.

²PÀÄUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÄ¨ÁUÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÀÄºgÀªÀC¨Á¸À1.1£ÀÄªÀÄr¸ÀªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ2: N¢ w½-w½¹ ºÉÆÃÀ

GzÉÆÃ¥ÀæÀÄ¸ÀÄÉºÉgÀÄzÀ¸ÁªÀÄvÀæÁzÀªÀÄÄÄæÉªÀÄUï f£ï, CAvÀÁð®zÀ¸À¢UÀÄÀÄN¢ CxÉÆÃ¹PÉÆAqÀvÀÄÀC©¥ÁæÀÄUÀÄÀÄªÀÄTPÀÁV ªÀÄÄÄ¸ÀªÀzÀÄ

¥ÀæÉºÀvÀ1: ²PÀÄÄ«zÁyðUÀªÀÄPÉÆ£ÀÄUÀt ªÁzÀÄiÀªÀzÁzÀÄ¯ÉÆÃR£ÀPÀÄÉWÀ£ÉÀÄvÀÄ«µÀÄiÀÄUÀgÀªÀ ªÀÄÄÄæÉªÀÄUï f£ïUÀÄÄ ¸ÀUÀæ¸ÀªÀgÀ ªÀvÀÄ CAvÀÁð®zÀ¸À¢UÀÄ¥ÀæiÀÄ (¥ÀæÉÄÄ£À¯ÉÆR£ÀÄÄ¸ À¥ÁzÀÄAiÀªÀvÀ¸À¢UÀÄ ªÀÄÄÄ¸À»vÀPÀÄÉPÀvÉÄÄ) ¸ÀUÀæ¸ÀªÀgÀ

²PPgÄ «zÁyðU¼£Ä £Á®Ä UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. D£Avg FUÁU¯Ã ¸AUæ¹PÆAqÄ §A¢zÁ ªÁv¥wæ ªiÁUfÃ£ï, CAveÁð®z ¸Ä¢U¼£Ä ¤ÃqÄªgÄ. vªÄ UÄA¦U §A¢gªÄ «µAiÄz §UÀ Zað¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. Zað¸Äª ¸Az¨ðz° Czg ªÄÄSÁ±A±U¼£Ä ¥nªiÁrPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. ¥nªiÁrPÆAq «µAiÄU¼ §UÀ vgUwAiÄ° ºAaPÆ¼®Ä CªPÁ± P°¸ÄªgÄ. F ºAvz° ²PPgÄ N¢z «µAiÄU¼£Ä ‘n¥t’ ªiÁrPÆ¼ªÄ §UAiÄ£Ä ªÄvÄ n¥tAiÄ ¸gÆ¥ª£Ä CxÁð¸ÄªgÄ.

n¥ÀÂn¥tAiÄÄ ¨ÁµÁ ªÁºÁg gÆ¥U¼° MAzÁVz. GzÃ²v «µAiÄU¼£Ä «ªguÁvÀPÁV §gAiÄÄª §z®Ä aPÁzÁVAiÄÆ, D±AiÄ¥ÆtðªÁVAiÄÆ §gAiÄ®Ä «zÁyðU½U ¸ÁzÁªÁU¨ÃPÄ.

²PÀÄUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÄ¨ÁUÀÁV C¨Á¸À2.1£ÀÄªÀÄr¸ÀªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ3: J®gÀÄ MAzÉÆÃjÃw EgÀÄÉÆÃ

GzÉÆÃ¥À J®gÀ£À©£ÀÄÉÆÃ M¦PÉÆAqÀÄ CªÀÄÄÄ CªÀÄÄvÉÆÃ UÉgÀ¸ÀªÀªÀÄÄÄ¨Á¸À ¨ÉÆÃªÀzÀÄ

¥ÀæÉ²PPgÄ ‘gÀUÀgÀV£ÀºÀqÀUÀgÀ avæÀvÀPÀÄAiÀ£Ä N¢ ºÃ¼ÄªgÄ. P°PÁ ºÁ¼AiÄ° ¤ÃrgÄª avæAiÄ£Ä «zÁyðU½U UªÄ¤¸®Ä ºÃ¼ÄªgÄ. «zÁyðU½U ¥æeavæ£Ä ªÄvÄ C°£ «µAiÄªÄ NzÄvÁ, ¥g¸g CxÁð¹PÆ¼ªÄ ¸®ªÁV ¥ÆgP ¥æU¼£Ä PÃ¼ªgÄ. GzÁ: F avæ ºÄqÄU ºÃVzÁ£? CªÁg°£ ©£ÄvAiÄ §UÀ PÃ¼ªgÄ. ‘F ¥Ä¸PÁ ¥æ ªÄUÄ«£°gÄª ªÄvÁ¸U¼£Ä w½¸Äª ªÄÆ®P ¥æ ªÄUÄ «©£Ä ªÄvÄ £ÁªÁ CªjgÄªAvAiÄ M¦PÆ¼¨ÃPA§Az£Ä w½¸Ävz. AiiÁg£Æ CtÄQ¸zÃ, J®g£Ä ¦æ, UÉgªÁ¢Az PÁtÄªAvº ªÄ£ÆÃ¨ÁªªÁ£Ä ¨¼¹PÆ¼¨ÃPÄ’ JA§ CA±U¼ ¸ÄvÁ Zað¸ÄªgÄ. «¤z ¸AªÃz£Á²Ã® CA±U¼Áz ¸ÄR-zÄBR, £ÆÃªÁ-£°ª, º¹ª, PgÄu, ¦æ, PÁ¼f, zÁAiÄð, ¸Áº¸, ªÄªÄPÁg ¥gÆÃ¥PÁg, C£ÄPA¥, ¸Az£ ªÄÄAvÁzªÁU¼ §UÀ ²PPgÄ w½¸ÄªgÄ.

‘gÀUÄÀgÀV£À ºÀqÄÀUÀgÀÄ

avÀæ2: “¤Ã£Ä ºÄqÄU DV C¼ÄvÁ E¢ÃAiÄ®?”, “¤Ã£Ä ºÄqÄU£ÁV EzAx CAV zj¹gÄª?”

avÀæ3: “¤Ã£Ä UÆA¨ eÆv DqÁ E¢ÃAiiÁ?”, “ºÄqÄU£ÁV EµÄzÀ PÆz®Ä?”

avÀæ4: »ÃUAiÄÃ Eg¨ÃPAzÄ AiiÁgÄ ºÃ½zgÄ? J¯Á ºÄqÄUgÆ MAzÃ jÃw EgÄªÀ¢®. ºÁUAiÄÃ Cªg D¸Q, C©gÄaU¼Ä MAzÃ jÃw EgÄªÀ¢®. J®g PÆz®Ä MAzÃ jÃw AiiÁQg¨ÃPÄ? CªgÃ£Ä M§gÄ E£Æ§g ¥rAiÄZÃ?

avÀæ5: F ªÄºÁ±AiÄ §º¼ Jvg. ªÄv Fv PÄ¼. Eª£Ä GzÀªÇ E®, PÄ¼£Æ C®. Fv£AvÄ UÄAqÄUÄAqVzÁ£. Dzg Fv MtP® Pr. ªÄv Eª£Ä z¥ªÇ E® ¸tUÆ E®.

avÀæ6: Fv g¸ C¥WÁvªÇAzg° v£ MAzÄ PÁ®£Ä P¼zÄPÆArzÁ£. DzgÃ£Ä? FU J® PqUÆ ºÆÃUÄvÁ£.

F ºÄqÄU ºÄn¤Az K££Æ £ÆÃq¯Ág. Pt®¢zÀg K£Av J® ¸AUwU¼£Ä w½zÄ CxðªiÁrPÆ¼§®.

avÀæ7: EªjU CgZÁqÄªÀzÄ, U¼AiÄg£Ä UÃ° ªiÁqÄªÀzÄ JAzg CzÃ£ÆÃ Eµ.

ªÄvÃ Eª£Ä? §º¼ ¸ÁzÄ. AiiÁgÆA¢UÆ dU¼ vAm E® §z¯ÁV J®jUÆ ¸ºÁAiÄ ªiÁqÄvÁ£.

avÀæ8: Eª¤U §m ºÆ¯AiÄÄªÀzÄ, º tU ªiÁqÄªÀzÄ Z£ÁV UÆvÄ. CµÃ C®z F P®¸ Cª¤U RÄ¶ PÆqÄvz PÆq.

avÀæ9: F ªÄºÁ±AiÄ N¢ªÀzg¯Ã ªÄÄ¼ÄVgÄvÁ£. Dlz PqU UªÄ£ CµPµÃ.

¸ÄªÄ£ ©lg Eª£Ä ErÃ ¢£ ªÄÄzÁ£z¯Ã PÁ® P¼AiÄÄvÁ£. J® DlU¼®Æ ¥Al.

avÀæ10: Eª¤U §tz §mU¼Azg RÄ¶. MªÆªÄ Eª£Ä v£ CP£ §mU¼£Ä zj¸ÄvÁ£. CªÄ ¨ÃqªAzg, “CP F §mU¼£Ä ºÁPÄªÀzÁzg £Á£Ä AiiÁP ºÁP¨ÁgzÄ?” J£Ä ª ¥æ ªÄÄA¢qÄvÁ£.

avÀæ11: EªjU VqªÄgU¼Azg Eµ. EªgÄ C£ÃP ªÄgU¼£Ä ¨¼¹zÁg. eÆvU CªÀU¼ ¥ÆÃµuAiÄ£Æ ªiÁqÄvÁg.

avÀæ12: J® ªÄP¼Æ vÁªÀ K£ÁU¨ÃPA¢zÁgÆ ºÁUAiÄÃ DU°. KPAzg Eªg®gÆ ¨Ãg ¨Ãg ªÀQvzªgÄ.

²PÀÄÀUÉ¸ÀÄZÀÄÉP°PÁ ºÁ¼AiÄ° ªÄÃ°£ avÀæxAiÄ£Ä ¤Ãq¯ÁVzÄ, ²PPgÄ, avÀæ¼£Ä «zÁyðU½U UªÄ¤¸®Ä ºÃ¼Äv, D avÀæxAiÄ£Ä NzÄv ºÆÃUÄªÀzÄ. £Avg ¥æ avæªÄvÄ Czg «µAiÄz §UÀ ZZð £q¹, «zÁyðU½AzÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÃºgÀÄ ªÀC¨ÁÀ¸À 3.1gÀ ¤ÃrgÀ ªÀ¥ÀÄÀUÉ©¥ÁæÀ, C¤¹PÉÃÀÀ §gÉÃªÀ¥ÀæÀÉ ªÄÄr¸ÄªÀzÄ.

ZÀÄªÀPÉ4: ²Ã¶ðPÉÃÀUÉ¨ÉÃPÉ

GzÉÃ±À ««zÀ¸ÁªÄVÀÄÀ «µÀAiÀÄÀ²Ã¶ðPÉÃÀÀ N¢ «µÀAiÀÄÀÀ UÀæ¸ÄªÀzÀÄeÉvÉÉ «µÀAiÀÄÉ¥ÀgÀÄÁV ²Ã¶ðPÉ¤ÃqÄªÀzÄ.

¥ÀæÀÉ (²PÀÄgÀ¥ÀªÀ¹zÀÄªÆz®£AiÄ ZlÄªnP ªÄvÄ P°PÁ ºÁ¼AiÄ°£ C¨Á¸ ZlÄªnP ªÄÄVz £Avg, «zÁyðU½U ±Á¯Á UÀæxÁ®AiÄ CxªÁ UÁæ¥ÁZÁAiÄw UÀæxÁ®AiÄz° ®¨¸«gÄª ««z ªÀv¥wÀæ¨Á®¥wÀæ ªÄP¼¸Á»v¼U¼° vªÄU EµªÁzÄz£Ä N¢, Czg §UÀ §gzÄPÆAqÄ §g®Ä w½¸ÄªÀzÄ. eÆvU ²PPgÄ ªÄÄA¢£ ºAvz ZlÄªnPU ¢£¥wÀæCxªÁ Evg ¸ÁªiÁVÀæ¼° §A¢gÄª ¥ÁæwP, ¸ÁªiÁfP CA±U½U ¸A§A¢¹z ¸Ä¢U¼£Ä ¸AUæ¹PÆAqÄ §gÄªÀzÄ. »ÃU ¸AUæ¸ÄªÁU MAzÃ «µAiÄP ¸A§A¢¹zAv JgqÄ CxªÁ ªÄÆgÄ ¥wÀæU¼° §A¢gÄª ¸Ä¢U¼Ä, WlÉU¼Ä ªÄvÄ avÀæ¼£Ä ¸AUæ¸ÄªÀzÄ)

ºÀvÀ1: ²PPgÄ «zÁyðU¼£Ä UÄA¥À¼£ÁV «AUr¹ ¥æUÄA¦UÄ ««z ¥wÀæU¼° ¥æd ªÁVgÄª avÀæ¼£Ä ¤ÃqÄªgÄ. «zÁyðU¼Ä UÄA¦£° PÄ½vÄ, avæ°£ ¸¤ªÃ± ªÄvÄ WlÉU¼ §UU vªÄ vªÄ¯Ã Zað¸ÄªgÄ.

Cªl½U ¸ÆPªÁz ²Ã¶ðPAiÄ£Ä¤ÃqÄ®Ä ªÄvÄ Wl£AiÄ PÄjvÄ ªiÁv£Áq®Ä ¥ÄgÃ¦¸ÄªgÄ. £Avg MAzÃ «µAiÄ CxªÁ Wl£U ¸A§A¢¹zAv ««z ¢£¥wÄ¼U¼Ä ¥Ä¤m¹gÄª ©£¤ ºÃ½PU¼Ä, ªÄÄSÁlA±U¼£Ä¤ ElÄPÆAqÄ Jgqg £qÄª EgÄª ºÆÃ°P ªÄvÄ ©£¤vU¼£Ä¤ «zÁlyðU¼ÆA¢U Zað¸ÄªgÄ. E° ªÄÄRlªÁV ²Ã¶ðPU¼ §Ul ºZÄ Mv£Ä¤ ¤ÃqÄªgÄ. Zað¸Äª ¸Az¨ðz° D «µAiÄU¼£Ä¤ §g¢lÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ.

²PÄÀÀUÉ¸ÄÀZÄÀÉF ZÄÀÄªÄÀPÄÉÄÀ¨ÁÄUÄÀÁV PÄÀPÁ ºÁ¼ÉÄÀºgÄÀªÄÀC¨Á¸ÄÀ4.1 jAzÄÀ4.3gÄÀC¨Á¸ÄÀ ZÄÀÄªÄÀPÉªÄÀr¸ÄÀªÄÀzÄÀ

ZÄÀÄªÄÀPÉ5: ¸ÄÀªÄÀÉzÄÀÁ²Ã®vÉÄÀÄÀzÉÄÀÉ?

GzÉÄÀ«««zÄÀ¸ÁªÄÀÄÀVÄÀÄÀ §A¢gÄÀªÄÀ¥ÁÄÀÄÀPÄÀ¸ÁªÄÀÄÀfPÄÀªÄÀvÄÀEvgÄÀÉ¸ÄÀªÄÀzÄÀÄÀÃ® CA±ÄÀÄÀÄÀÄÀ w½AiÄÀªÄÀzÄÀgÄÀÉA¢UÉÄÀCªÄÀÄÀÄÀÄÀ

ªÄ£ÀªÄºÃ±, EzÆAzÄ eÁU £ÆÃr »ÃU º¼Äw¢ÃAiÄ! EAvº JµÆÃ d£ £ªÄ Hj£° C®¯Ã »ÃU mAmï ºÁQPÆAqÄ EzÁg.

ªÄºÉ±ÀCAiÆÃ! ºËzÁ? EµÆAzÄ U°ÃdÄ, C¯ CqÄU ªiÁqÄwzÁg, ªÄP¼Ä C¯ DmÁqÄwzÁg ªÄv ªÄ®UÆÃzPÆ C¯ eÁU ªiÁrPÆArzÁg. ££U Ez£ £ÆÃr G¹gÄ Pnz ºÁU DUÁ Ez.

C¤®: ºÁUÁzg ¤ªÄ Hj£° F vgºz d£gÄ E¯Á?

ªÄºÉ±ÀE® PuÆÃ. £ªÄ HgÄ vÄA¨Á ¸ZªÁVz ªÄvÄ AiiÁgÄ F jÃw §AzÄ J° ¨ÃPAzg° mAmï ºÁPÆAqÄ EgÆÃ¢®.

ªÄ£ÀÄ¥Á¥, Cªg fÃª£Á£Ã ºÁU. »ÃU §zÄP°® CAzg Cªg° AiiÁg ºÆm£Æ vÄA¨ÆÃ¢®. F jÃw §zÄPÆÃz£ ©lÄ EªjU ¨Ãg zÁj£Ã E® ªÄºÃ±. £Á£Ä zÆqª¼Áz ªÄÃ¯ EAvºªjU¯Á ¸ºÁAiÄ ªiÁrÃ¤.

C¤® ªÄvÄ ªÄºÃ± E§gÄ ‘ªiÁ£¸, ¤£zÄ vÄA¨Á M¼AiÄ D¯ÆÃZ£. £Áª ¸º ºÁUAiÄÃ ªiÁqÄvÃª’ JAzÄ ªiÁv£ÁrPÆ¼ÄvÁ vªÄ vªÄ ªÄ£ PqU ºÆÃzgÄ.

²PPgÄ JµÉÆÃzÄÉF ZÄªÄPÉÄ£ÄvgÄÄPÁ ºÁ¼ÉÄºgÄªÄC¨É¸Ä6.1 ªÄvÄ6.2£ÄªÄr¸ÄªÄzÄ ZÄªÄPÉ7: ºÉ½zÄÄ ªÄqÄ¯É

GzÉ±ÀD°¹zÄªÄTPÄ¸ÄzÄÄÄ¸gÄAiÄ£ÄCxÄªÄrPÉAqÄPÁAiÄgÄ¥PÉvgÄÄzÄ

¥ÄÄÉ ºÄvÄ1: ²PPgÄ «zÁyðU¼£Ä ªÄvÁPÁgz° ¤°¸ÄªgÄ. £Á£Ä ¤ÃqÄª ¸ÆZ£AiÄ£Ä D°¹, C©£¬Ä¸ÄªAv ¸Æa¸ÄªgÄ. ¤ÃqÄª ¸ÆZ£UÆ DAVP C©£AiÄPÆ ªÄvÁ¸«gÄvz. ªÆz°U ²PPgÄ J®gÆ vÆÃg¨g¼Ä vÆÃj¹ JAzÄ º¼ÄªgÄ. £Avg vÆÃgÄ¨g¼£Ä ²PPgÄ P£ ªÄÃ¯ Er JAzÄ º½, vÁª ºu ªÄÃ¯ ElÄPÆ¼ÄªgÄ. »ÃU ªiÁrzÁU P®ª «zÁyðU¼Ä ²PPgÄ ªiÁrzAv ªiÁqÄªgÄ, Dzg ²PPg ¸ÆZ£AiÄ£Ä D°¹ Cxð ªiÁrPÆ¼z v¥ÁV ªiÁqÄªz£Ä UªÄ¤¸ÄªgÄ. »ÃU º½zAv ªiÁqÄ ZlÄªnP ªiÁr¸ÄªgÄ. EzÄ ªÄ£gAd£AiÄ eÆvU «zÁyðU½U D°¸Ä«PAiÄ §U w½¸®Ä ¸ºPj¸Ävz.

ºÄvÄ2: «zÁyðU¼£Ä £Á®Ä UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. £Avg ²PPgÄ P®ª ¸ÆZ£U¼£Ä ¤ÃqÄªgÄ. D ¸ÆZ£U½U£Ä¸ÁgªÁV «zÁyðU¼Ä UÄA¥Ä ZlÄªnP ªiÁqÄªgÄ.

±Á¯ÉÄ£ÀPÁAiÄðPÄÄ £Á¼ £ªÄ ±Á¯AiÄ° ¸ÁA¸ÄwP PÁAiÄðPÄÄ £qAiÄ°z. D PÁAiÄðPÄÄP ªÄÄR CwyAiiÁV £ªÄÆj£ d£¥z ºÁqÄUÁwð ¹zª §gÄvÁg. F PÁAiÄðPÄÄz° CªgÄ MAzÄ d£¥z VÃvAiÄ£Ä ºÁq°zÁg. F PÁAiÄðPÄÄz CzPvAiÄ£Ä £ªÄ ªÄÄR²PP Pj§¸¥ ª»¹PÆ¼ÄªgÄ. eÆvU ¨Ãg ¨Ãg «zÁyðU¼Ä £v, ºÁqÄ, £ÁlPU¼£Ä ªiÁqÄªgÄ. F PÁAiÄðPÄÄª£Ä ¥ÁwªiÁ ¤gÆ¥u ªiÁqÄª¼Ä. eÆÃ¸¥ï ªAz£Á¥ðuAiÄ£Ä ªiÁqÄª£Ä.

²PPgÄ «zÁyðU½U, “£Á£Ä º¼ÄªÄ ¸ÆZ£U¼£Ä D°¹, PÄÄ§zªÁVAiÄÃ ¤ªÄ UÄA¦£° PÁAiÄðPÄÄª£Ä C©£¬Ä¹ vÆÃj¸¨ÃPÄ. E° MAzÆAzÄ ¥ÁvÄÄ£Ä M¨Æ§gÄ ¤ªð»¸¨ÃPÄ” JAzÄ ¸ÆZ£ ¤ÃqÄªgÄ. D ¢£z PÁAiÄðPÄÄ ºÃU ªiÁq¨ÃPÄ JAzÄ PÄÄ§zªÁz 9 ¸ÆZ£U¼£Ä MmÁVAiÄÃ º¼ÄªgÄ. D ¸ÆZ£U¼£Ä D°¹, vªÄ UÄA¦¤Az Cz£Ä ¥ÄÄv ¥r¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. F ¸Az¨ðz° UÄA¦£° ¹zv £q¸ÄªÁU ²PPgÄ ¸ºPj¸ÄªgÄ.

PÁAiÄðPÄÄ £qAiÄÄª ¸¼ª£Ä ¸ZUÆ½¸ÄªzÄ

1. PÁAiÄðPÄÄ ªÃ¢P ¹z¥r¸®Ä PÄað, mÃ§¯ï ºÁPÄªzÄ; mÃ§¯ï ªÄÃ¯ §m ºÁQ C®APj¸ÄªzÄ.
2. VqP ¤ÃgÄª ºÁPÄª ªÄÆ®P PÁAiÄðPÄÄ DgA©¸®Ä mÃ§¯ï ªÄÃ¯ Vqz ¥Ámï EqÄªzÄ.
3. J¯Á «zÁyðU¼£Ä PgzÄ ¸Á¯ÁV PÆj¸ÄªzÄ.
4. CzPgÄ ªÄvÄ CwyU¼£Ä ªÃ¢PU DºÁ¤¸ÄªzÄ.
5. ¤gÆ¥PgÄ J®g£Ä ¸ÁUw¸ÄªzÄ.
6. CwyU½Az VqP ¤ÃgÄ ºÁPÄªzg ªÄÆ®P PÁAiÄðPÄÄ GzÁn¸ÄªzÄ.
7. CwyU¼£Ä ¥jZ¬Ä¹, CªjAz ºÁqÄ ºÁr¸ÄªzÄ.
8. CzPg ¨Áµtz £Avg J®jUÆ ¹» ºAZÄªzÄ.
9. ¨ÁUª»¹zªjU ªAz£Á¥ðu ¸°¸ÄªzÄ.

ºÀvÀ3: ªÉÆgÀÄ¥ÀÆtÂÉ¥ÁoÀÄÀÄ «zÁ¼yðU½U Nz®Ä ¤Ãr, ¥oÀz° ²PPgÄ UÄA¥ÄU½U ¤Ãrz ¸ÆZ£U¼£Ä¾ ¥n ªiÁq®Ä ºÃ¼ÄªgÄ.

²PÀÄÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀÄPÉÄÀ¸ÀzÀÄÄzÀ ¤ÃqÀªÀ¸ÀÄZÀÄÉÄÄÄD°¹, PÀÄÄSzÀÄÁV C©ÉÀÄ¹ vÉÃj¸ÀªÀzÀÄ ²PÀÄÄUÀÄ¤¸ÀªÀzÀÄ£ÀvÀgÀªÉÆgÀÄÄÄÉ¥ÀÄzÀgÀªÀ¸ÀÄZÀÄÉÄÄÄPÀPÁ ºÁ¼ÉÄºgÀªÀ 7.1gÀ ¥À ªÀÄqÀÄ ¸Ãa¸ÀªÀzÀÄ

ªÀÄ®¼ªÀÄ¥ÀÄZÀÄªÀÄPÉ¸À¢ ¸ÀUÀÄn¥ÀÂÃ§gÉÀ

¥ÀÄÄÉ ºÀvÀ1: «zÁ¼yðU¼£Ä¾ UÄA¥ÄªÁgÄ «AUr¹, ¥wÄÄU¼° §A¢gÄª ¥ÁÄÄwP, ¸ÁªiÁfP CA±U½U ¸A§A¢¹z ¸Ä¢U¼£Ä¾ ªÄvÄ ªÄP¼ ¸Á»v¼P ¸A§A¢¹z Px, ¥z¼, avÄÄ¼£Ä¾ ¸AUæ¹PÆAqÄ §g®Ä ºÃ¼ÄªgÄ.

ºÀvÀ2: ¸AUæ¹z ¸Ä¢U¼£Ä¾ «µAiiÁ£Ä¸Ág «AUr¸®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. »ÃU «AUr¹z «µAiÄU½U ¤ÃrgÄª ²Ã¶ðPU¼ §U¼ ¥g¸g ZZð £q¸ÄªgÄ. UÄA¦£° Zað¹z «µAiÄU¼ §U¼ n¥t gÆ¥z° §gªtU ªiÁq®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. D£Avg ¥ÀæwAiÄ ¸Az¨ðz° «zÁ¼yðU¼ ¥ÀæQÄÄ ªÄvÄ C©¥ÁÄÄÄU¼° ¸AªÃz£ÁvP CA±U¼£Ä¾ UªÄ¤¸ÄªgÄ.

ºÀvÀ3: ²PÀÄÄUÉ¥ÀÄÄÄzÀ£ÀÄQvÀÄgÀÄPÉÆ¸À¯ ¥ÀÄÄÄÄN¢ CxÉÆÃ¸À¸ÀªÀgÀÄ D ¥ÀÄÄzÀ¸ÁgÁA±À¼½¸À¸ÀªÀgÀÄ

PlÄPv EzÄ C® ¢l ºeAiÄ¤l
«Ãgª¤vAiÄ Zjv ¤ÃªÄï PÃ½jAzÄ
C£¼P §A¢gÄª PÄ¤¼U¼ ªÄ¤¼¸z
¸ªÄg ¸Ájz gÁt d£d¤v«AzÄ ‖1‖

ªÄ®¸d£ ªÄ£P £ÆÃªÁU¢g§ºÄz?
ºÆÃzjÃ ¹j£ÁqÄ ¥gQÃAiÄgÁ ª±P!
ªÄAZP¼ MgVgÄª QjAiÄg¹ Z£¼ªÄ
P£ªj¹ PlPl£ º¯ï Prz¼ÁP ‖2‖

vÄvÆj H¢z¼Ä QvÆgÄ QjgÁt
§¤¼gÉ ££¼ªg vÁAiiï ¸ÃªUAzÄ
£ªÄ C£¼ª£ÄAqÄ PÆ©gÄª PÄ¤¼U¼
²gªiÁ¯ PÆg¼Æ¼U zj¸ÆÃtªAzÄ ‖3‖

UÄqÄVz¼Ä ¹r®Av ¹AºzÁ z¤AiÄAv
K½gÉ PZzAiÄ P°U¼Ã ¤ÃªÄ¼!
Pj£®z UjªÄAiÄ£Ä vÆÃj¸®Ä ©½AiÄjU
b® vÆlÄ ºÄ°AiÄAv £ÄUÆÃt £ÁªÄ¼ ‖4‖

¨Á¼¥, ¸AUÆ½ gÁAiÄt
¹r°£Á QrAiÄAv ¹rzz¼gÆq£
£Áq gPuUÁV ¥ÁÄæªª£Ä ¥tQlÄ
gÁdUÄgÄ PÉ¥ ¥qzÄ PnzgÄ ¸Ã£ ‖5‖

DPÁ±zvgP dAiÄWÆÃµ ªÆ¼V¸Äv
£ÄV¼z¼Ä Z£¼ªÄ gtZArAiiÁV
«Ãg AiÆÃzg JzU ªdÄÄZª ©VzÄ
©Ã¸Äwz¼Ä Rq¼ vÁ ªÄÄAz ¸ÁV ‖6‖

v£Á¼v¼ b®¢Az zj¹z¼Ä dAiÄªiÁ¯
¸ÆÃ¯ÁAiÄÄ ªÄgÄPtª zÄªÄðwAiÄjAz
ªÄªÄ®£ ªÄgÄVz¼Ä ªÄ££ÆAzÄ
PÆgVz¼Ä
vÁAiiï £®z gPuAiÄÄ PÉ «ÄÃjvAzÄ! ‖7‖

QvÆg ¸ÁªiÁÄÄæ PlÄª£Ä E£Æ¼ªÄ¼
zÄµ CjU¼ ªÄn F ªiÁvÄ ¸v¼
¸gªÄ£AiÄ ¸ÃjzgÄ »AdjAiÄ°¯¤vÄ
P°U½U Q«ªiÁvÄ ºÃ½z¼Ä ¤v¼ ‖8‖

¤£¼ lÄt wÃj¸®Ä ££UÁU°®ªÄ¼!
F MAz d£z° PgÄ£Áq Mqw !
'ªÄgÄd£¼ ¤Ãq£U ºuÁV F £®¢'
PtÄa ¨Ãrz¼Ä QvÆg PÃ¸j! ‖9‖

²PÀÄÄUÉ¸ÀÄZÀÄÉF ZÀÄªÀÄPÉÄÀ¨ÁUÀÄÁV ²PÀÄÄPÀPÁ ºÁ¼ÉÄºgÀª À'£ÀÄÄPÀPÁ ¸ÁzÀÄÉ(ªÄ®¼ªÄ¥ÀÄÄ ZÀÄªÀÄPÉ1 jAzÀ5£ÄÄ §¼¸ÀÄÄzÀÄ

¸ÀÀÀÀ

¸ÀÀ1	¸ÀÀ2	¸ÀÀ3
¥ÀÀÀEvÀÀ«µÀiÀÀ ¸Á ªÀÀVÀÀÀÀ N¢, ¤gÀÀ¼ÀÀÁV ªÀÀvÀÀÁqÀÀvÁgÉ	¥ÀÀÀEvÀÀ«µÀiÀÀ ¸Á ªÀÀVÀÀÀÀ ¥ÁÀÀÀPÀ ¸Á ªÀÀfPÀªÀÀvÀÀEvÀÀÉ ¸ÀªÀÀÉzÀÀÀÃ® CA±ÀÀÀÀÀN¢ CªÀÀÀÀÀSÁÉÉZÀÀð ¸ÀÀvÁgÉ	¥ÀÀÀEvÀÀ«µÀiÀÀ ¸Á ªÀÀVÀÀÀÀ ¥ÁÀÀÀPÀ ¸Á ªÀÀfPÀ ªÀÀvÀÀEvÀÀÉ ¸ÀªÀÀÉzÀÀÀÃ® CA±ÀÀÀÀÀN¢ CªÀÀÀÀÀSÁÉÉZÀÀð ¸ÀÀvÁgÉD°¹zÀªÀÀTPÀ ¸ÀÀZÀÀÉÀÀ¸ÀÀÀÀÀÀÀÀCxÀÀªÀÀrPÉÉAqÀÀ PÁAiÀÀÀgÀÀ¥ÀÀÉvÀÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀÀð:

- ¢£¥wÀÀ¼° §gÄª ªÄP¼ ¸Á»vÀP ¸A§A¢¹z ¥Ägª tU¼£Ä ¸AUæ¹.
- ¥j¸g PÁ¼fU ¸A§A¢¹z ¥wÀÀ¼°£ ¯ÃR£U¼£Ä, ¸Ä¢U¼£Ä ¸AUæ¹.
- ¸ºPÁg, ¸ªiÁ£v ªÄvÄ ¸º¨Á¼U ¸A§A¢¹z Px, ¥z ªÄvÄ avÀÀ¼£Ä ¸AUæ¸Ä. AiiÁª zÁzgÄ MAzÄ «µAiÄP ¥ÀÀAz §g.
- ªÄ£¬ÄAz ±Á¯U §gÄªÁU ¤Ã£Ä UªÄ¤¸Äª ¸ÆZ£U¼£Ä ¥nªiÁqÄ.
- ªÄÄA¢£ªÁg ±Á¯AiÄ° ªÄP¼ ¢£ÁZgu £qAiÄ°gªz jAz, ¨¼V£ C¸A©AiÄ° K£¯Á ¸ÆZ£U¼£Ä PÆq§ºÄzÄ? D¯ÆÃª¹ §g¬Äj.

PÀPÁ ¥À-11

««zÀ¸ÀzÀÀÀU¼À, ««zÀGzÀÀ±ÀÀÀUÁV §gÀÀÀªÀ ««zÀ«µÀiÀ ¯ÀÀR£ÀÀÀÀ ¸ÀÀPÀÀzÀ±ÀÀU¼ÀÀÀ, £ÀÀrUÀÀU¼ÀÀÀ ºÁUÀÀ ªÁP¼gÀÀÀÀÀÀÀÀ ¸ÀÀPÀ¯ÀÀR£À ºÀÀÀÀÀ §¼À ¥ÀÀÀÀÁV¸ÀÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥À zÀªÁ¼ ªÀÀvÀÀªÀºÀÀÀ

¨ÁµÁP°PAiÄ° ¥ÀÀÄR ºAvªAzg «zÁ¼ðU¼Ä ««z GzÀ±U½UÁV ¯ÃR£U¼£Ä, ¥vÀÀÃR£U¼£Ä §gAiÄÄªAvÁU¨ÃPÄ ªÄvÄ CªÄg §gºz° ¸ÆP ±§¼, £ÄrUlÄ ºÁUÆ ªÁP¼gZ£U¼° ¸ÆP ¯ÃR£ aº¼U¼ §¼PAiiÁU¨ÃPÄ. F P°PÁ ¥®z ºgª¼ 3£Ã vgUw¬ÄAz¯Ã ¥ÁÀÀÄ¨ªÁVzÄ, ¥Ætð«gÁªÄ, C®«gÁªÄ, ¥ÀÀÁxðP aº¼AiÄ ¥jZAiÄ ªiÁq¯ÁVz. 4£Ã vgUwAiÄ° MAzÄ ¸A¨Áµu ¤Ãr ¸ÆP ¯ÃR£ aº¼ ºÁP®Ä ZlÄªnP ¤Ãr zÁ¼g. 5£Ã vgUwAiÄ° ¥Ætð«gÁªÄ, C®«gÁªÄ, Czð«gÁªÄ, ¥ÀÀÁxðP, ¨Áª¸ÆZP, Gz¼gt, aº¼U¼ §¼P ºÃU JA§Äz£Ä «ªj¸¯ÁVz. ºÁUÄAiÄ ªiÁvÄUÁjP ºÁUÆ §gº ¸¤¼ªÄ±U½U ºÆA¢PAiiÁUÄªAv £ÄrUlÄU¼Ä, ¸g¼ ªÄvÄ ¸ÆP ¥zU¼ §¼PAiÄ ªÄºvª£Ä GzÁºguU¼ ¸»v w½¹gªz£Ä UªÄ¤¸§ºÄzÄ.

¯ÃR£U¼° §gÄªAvº Cxª§¼¹gÄªAvº ¯ÃR£ aº¼U¼Ä, £ÄrUlÄU¼Ä, «±Ãµ ¥zU¼Ä, ªÁP¼U¼Ä ºÁUÆ DAiÄ ªiÁrPÆArgÄª «ZÁgz §UÌ ¯ÃRPg z¼¶PÆÃ£ EvÁ¢U¼£Ä CxðªiÁrPÆAqÄ vªÄ §gª tUAiÄ° C¼ªr¹PÆ¼ªÄAv «zÁ¼ðU½U ªiÁUðz±ð£ ¤Ãq¨ÃPÄ »ÃU ªiÁqÄª¼zjAz ¸Á»v C©gÄa ¨¼¸®Ä ¸ºÁAiÄªÁUÄvz. eÆvU ««z GzÀ±U½U §¼¸¯ÁUÄª ¥zU¼Ä, ªÁP¼ gZ£ Eª¼U¼ «±ÃµvAiÄ£Ä CjvÄ ¥ÀÀÀÆÃV¸ÄªAv ªiÁUðz±ð£ ¤Ãq®Ä F P°PÁ ¥® ¸ºPÁjAiiÁUÄvz.

¥ÀÀÀv P°PÁA±ª£Ä ¸Á¢¸®Ä «©£Ä jÃwAiÄ ¯ÃR£U¼£Ä §¼P ªiÁq§ºÄzÄ, GzÁºguU ªAiÄÃªiÁ£P£ÄUÄtªÁz ª¼ZÁjP ¯ÃR£U¼Ä, PxU¼Ä, £ÄrUlÄU¼Ä, ¥vÀÀÃR£U¼Ä EvÁ¢U¼£Ä ºZÄ vgUwAiÄ° §¼¸Äª¼zjAz «zÁ¼ðU½U vªÄ §gª tUU¼° ¸ÆP z¤, ¨Áª ºÁUÆ £ÄrUlÄU¼ §¼PAiÄ ªÄÆ®P ªiËTPªÁV ª¼P¥r¸®Æ ¸Áz¼ªÁUÄvz. Dz¼jAz F ºAvz° «zÁ¼ðU¼Ä vªÄ CUv¼U¼£Ä, C£Ä¨ªU¼£Ä ºÁUÆ C©¥ÁÀÀÀÄU¼£Ä «©£Ä §gª tUU¼ ªÄÆ®P CAzg, ¥vÀÀÃR£, ª¼ZÁjP ¯ÃR£,

¥§Az EvÁ¢ gÆ¥U¼° ªª¹vªÁV ªP¥r¸Äª C£Ä¨ªU¼£Ä PnPÆ¼¨ÃPÄ. ¥væÃR£ ªÄvÄ ¯ÃR£U¼£Ä §gAiÄÄªÁU §¼¸Äª ¨ÁµAiÄÄ NzÄU¤U EµªÁUÄª jÃwAiÄ° DPµðPªÁV, ¸µªÁV, ¸g¼ ¥z-ªÁPU¼ ªÄÆ®P §gª tUAiÄ° vgÄª ¸ÁªÄxðª£Ä U½¹PÆ¼®Ä ¥ÇgPªÁz ¸ÁPµÄ ZlÄªnPU¼£Ä ¨ÁµÁ vgUwU¼° DAiÆÃf¸Äªz Ä §º¼ ªÄÄR

PÀPÁ ¥ÀªÀÀ¸Á¢ÜÀÄ PÉÉÉ¼ÀºÀzÁzÀZÀÄªÀPÉÀÀ

ZÀÄªÀPÉ1: ¯ÉÃR£ÀÀCxðPÉ¯ÉÃR£ÀªÉ

GzÉÆÀ¯ÉÃR£ÀªÉÀÀ¥ÀjÃPÀ£É ÀvÀÀCªÀÄÀÀ§¼ÀÉÀÀªÀºÀÀªÀÀCxðªÀÄrPÉ¼ÀªÀzÀÄ

¥ÀÀÄÉ ²PPgÄ ºÃ¼¨ÃPÁz «µAiÄª£Ä ¸ÆP ¥z, ªÁP§¼¹ §gª tUAiÄ£Ä ªiÁqÄªÁU K£¯Á CA±U¼£Ä UªÄ£z°lÄPÆArg¨ÃPÄ? JAzÄ PÃ¼ÄvÁ «zÁyðU¼ÆnU ªiÁvÄPv £q¸Äªg. ¯ÃR£ aºU¼£Ä º¸j¸®Ä PÃ¼Äªg. D£Avg E° ¤Ãq¯Áz ¯ÃR£ aºE®z ¥ÁgÁª£Ä P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄÄªg. CxªÁ «zÁyðU¼ P°PÁ ºÁ¼AiÄ° Nz®Ä ¸Æa¸Äªg.

> vÀÀvÀÉÀÀªÀÉ¯ÉÃPÀzÀgÉªÉmÉÀÀÄ JgÀqÀÀPÉÀÀzÀÄÆ UÀÀAiÀÄV »rzÀÄÉAqÀÄD£ÀzÀÄAzÀvÀÄÉÀÀUÀÄvÁ UÀÄqÀÀÄDºÁ £ÀÀ»jAiÀÄgÀ¥ÀÄt UÀÄgÀUÀÀvÀÄÄ£À±À CUÁzÀÄÁzÀÄzÀÄºÁV®¢zÀgÉÉEµÀÄPÀªÉzÀÄrUÉGZÀ eÁwAiÀÄPÀÄzÀgÉªÉmÉ¹UÀÄvÉJ£À®Ä ¥ÉUÀÄÀCzÀÄÉ¸À±ÀiÀÄªÉÉÉvÉÉÃrzÀ¨Á«UÉ¤ÃgÉ¸ÁQ JA§ÄzÀÄ ¤Ã£ÀÄ PÉÉ¼À®ªÉJAzÀÄ

F ¥jZÃzª£Ä «zÁyðU½Az N¢¹, Ezg° ¤ªÄU K£Ä Cxðª¬ÄvÄ? JAzÄ PÃ¼Äªg. «zÁyðU½Az §AzAvº GvgU¼ DzÁgz° ªiÁvÄPv £q¸Äªg. D£Avg ²PPgÄ ¯ÃR£ aºU¼£Ä ºÁPÄªg. FU Nz®Ä ºÃ¼Äªg. F jÃw N¢z £Avg CªgÄ Cxðª iÁrPÆAq «µAiÄU¼£Ä Zað¸ÄvÁ, ²PPgÄ §gª tUU¼£Ä Cxðº¹PÆ¼Äª £¯AiÄ° ¯ÃR£ aºU¼ ªÄºv÷ª£Ä w½¸Äªg.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÀ£ÀvÀÀPÁ ºÁ¼ÉÀºÀgÀªÀC¨Á¸À1.1£ÀªÀÄqÀÄ «zÁyðUÀÀUÉ ¸ÀÁAiÀªÀÄqÀªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ2: £ÀÀUÀgÀvÀºÉÀ¯ÉÀ?

GzÉÆÀ«zÀSUÉÀ¯ÉÃR£ÀªÉÀÀ¸ÀzÀÀ¸ÀvÀÁV ¥ÀjZÀÄ¸ÀªÀzÀªÀvÀCªÀÄÀÀ§¼ÀÉÀ eÁ£ÀÀÄPÀPÉqÀªÀzÀÄ

¥ÀÀÄÉ ²PPgÄ ¯ÃR£ aºU¼ «ÄAZÄ¥nU¼£Ä ¹z¥r¹PÆAqÄ §gÄªgÄ. £Avg P¥Äº®U ªÄÃ¯ E° ¤Ãq¯Áz ªÁPU¼£Ä §gAiÄÄªgÄ. MAzÆAzÄ ªÁPªÄ£Ä §gzÄ, F ªÁPªÄ£Ä N¢z ªÄÃ¯ AiiÁª ¨Áª Ez? F ªÁPz° K£Ä Cxð«z? JAzÄ PÃ¼Äªg. «zÁyðU¼Ä ºÃ¼Äª GvgU¼ DzÁgz° DAiiÁ ¯ÃR£ aºAiÄ£Ä, CzÃ ªÁPU½U §¼¸Äªzg PÄjvÄ w½¸Äªg. »ÃU J¯Á ¯ÃR£ aºU¼£Ä §¼¸Äª ¤AiÄªÄU¼£Ä «ªj¸Äªg.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀÀ£ÀvÀÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÀºÀgÀªÀC¨Á¸À2.1 ªÀÀvÀÀ 2.2£ÀÀ «zÁyðUÀÀÉA¢UÉZÀð¸ÀªÀªÀ®PÀC¨Á¸ÀªÀr¸ÀªÀzÀÄ

ZÀÄªÀPÉ3: CxÀ-C£ÀÀÀºÀqÀÀÄ

GzÉÆÀ§gÉÀÀÉ¸ÀzÀÀzÀ AiÀÄw ªÀvÀÄ¯ÉÃR£ÀªÉÀÀ¸ÀªÀvÀÀ¯ÉÃR£ÀªÉÀÀ¸ÀªÀvÀÀCxðªÀÄrPÉ¼ÀªÀzÀÄ

¥ÀÀÄÉ ²PPgÄ E° ¤Ãq¯Áz ªÁPU¼£Ä CxªÁ F vgºz ªÁPU¼£Ä ¸AUæ¹ CªU¼£Ä JgqÄ jÃwAiÄ° CAzg MAzg° AiÄw ªÄvÄ ¯ÃR£ aºU½zg E£ÆAzg° AiiÁªzÃ ¯ÃR£ aº ªÄvÄ AiÄw E®zAv ¹z¥r¹PÆ¼ªgÄ.

ºÀvÀ1: vgUwAiÄ° «zÁ¼yðU¼£Ä¼ 4-5 UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. ¥æe UÄA¦U, AiÄw ªÄvÄ ¯ÃR£ aº¼U½z¼g; E£Æ¼Azg° AiiÁª¼zÃ ¯ÃR£ aº¼ ªÄvÄ AiÄw E®z ªÁP¼U¼£Ä¼ ¤ÃqÄªgÄ. MAzÆAzÄ UÄA¦¤Az MAzÆAzÄ ªÁP¼U¼£Ä¼ N¢ CxðªÁzÄz£Ä¼ «ªj¸®Ä w½¸ÄªgÄ. F ¥æeÄAiÄ° ªÁP¼U¼° ¯ÃR£ aº¼U¼Ä ªÄvÄ ¥zU¼ £qÄª 'AiÄw' EzÁU ºÃU Cxð ¤ÃqÄvz ªÄvÄ Cª¼U½®¢zÁU ¤ÃqÄª Cxðª£Ä JA§Äz£Ä¼ Zað¸ÄvÁ ¸ÆP ¸Az¨ðU¼° ¯ÃR£ aº¼U¼ §¼PAiÄ ªÄºvª£Ä¼ «ªj¸ÄªgÄ. ¥zU¼ £qÄª ºÁUÆ ªÁP¼U¼ £qÄª ¸ÆP CAvg«®¢z¼g DUÄª Cxð ª¼vÁ¼¸ ºÁUÆ ¸ÆP ¯ÃR£ aº¼U¼£Ä¼ §¼¹ §gAiÄ¢z¼g ºÃ¼¨ÃPÁz «µAiÄz UA©Ãgv P¼zÄ ºÆÃUÄª ¸Ázv EgÄvz JA§Äz£Ä¼ GzÁºguAiÄ eÆvU «ªj¸ÄªgÄ.

GzÁºgÀÀÄÉÀÀªÁP¼ÀÀÀÀ

- ¤Ã£Ä ºÃ¼ÄwgÄª¼zÁzgÄ K£Ä
- ªÄP¼Ã EzP® PÁgt £Á£® ¤Ãª
- FU ¨Ãq ªÄP¼ ¸Ae §¤¼
- ºÆ¸ÄªÁ¸£- ºÆ ¸ÄªÁ¸£
- ºÃ®vÁ PÆÃªÄ¯ÁAV- ºÃ, ®vÁ PÆÃªÄ¯ÁAV
- ¨Á¸ÄªÄw CQ¼ vgÆÃt - ¨Á ¸ÄªÄw CQ¼ vgÆÃt
- a£¼z ¸g £ÆÃqÆÃt ¨Á - a£¼ z¸g £ÆÃqÆÃt ¨Á
- ºÆ®¸Ä ªÁ¸£¬ÄAz - ºÆ® ¸ÄªÁ¸£¬ÄAz
- gÁd£ªÄ£ - gÁd£ ªÄ£
- ©Ã¢V½ - ©Ã¢ V½
- Ur©r - Ur ©r
- DUæe - D Uæe
- º¹gÁV- º¹ gÁV
- DUªÄ£- DU ªÄ£

²PÀÀÀUÉÀÀÀZÀÀÀÉÀF ªÀÀÀÃ°£ÀÀZÀÀÄªÀÀÀPÀÀÀÉÀÀÀÀ£ÀÀvÀÀÀgÀÀÀÀC¨ÁÀÀÀ¸ÀÀÀ¥ÀÀÀÀÀÀÀÀÀgÀÀÀªÀÀÀC¨ÁÀÀÀ¸ÀÀÀ3.1, 3.2 ªÀÀÀvÀÀÀ3.3gÀ C¨ÁÀÀÀ¸ÀÀªÀÀÀr¸ÀÀÀªÀÀÀzÀÀÀ.

ZÀÀÀªÀÀÀPÀÀÀÉÀÀÀ4: HgÀÀÀ¸ÀÀÀÀÀÀÉÀÀÀ£ÀÀÀªÀÀÀvÀÀÀ¸£ÀÀÀ§gÉÀÀÀ

GzÀÀÀÉÀÀÀvÀÀÀ Hj£À¸ÀÀÀ¸ÉÀÀÀÁÀÀÀUÉÀÀÀZÀÀÀð¸ÀÀÀªÀÀÀzÀÀÀªÀÀÀvÀÀÀ¥À¸ÀÀÀºÁgÀÀÀÀÀÀÀÁÀÀÀUÉÀÀÀvÀÀÀC©¥ÁÀÀÀæÀÀÀw½¸ÀÀÀªÀÀÀzÀÀÀ.

¥æeÄ ºÀvÀ1: ²PPgÄ vgUwAiÄ°£ «zÁ¼yðU¼£Ä¼ aP¼ aP¼ UÄA¥ÄU¼£Ä¼V ªiÁqÄªgÄ. «zÁ¼yðU¼Ä ªÁ¹¸Äª ¥j¸gz° CªgÄ UªÄ¤¹gÄª AiiÁª¼zÁzgÆ MAzÄ ¸ªÄ¸¼AiÄ£Ä¼ DAiÄ ªiÁrPÆ¼®Ä ¸Ãa¸ÄªgÄ. ²PPgÄ ¥æeAiÆ§gÆ ºÃ½z¼£Ä¼ P¥Äº®UAiÄ ªÄÃ¯ ¥nªiÁqÄªgÄ. vªÄ UÄA¦£ ¥æeAiÆ§¼ «zÁ¼yðAiÄÄ DAiÄ ªiÁrPÆAq «µAiÄU¼° MAz£Ä¼ DAiÄ ªiÁrPÆ¼®Ä £gªÁUÄªgÄ.

D£Avg UÄA¦£° D ¸ªÄ¸¼U ¥jºÁg PAqÄPÆ¼Äª ¤n£° K£¯Á ªiÁq¨ÃPÄ? AiiÁg£Ä¼ ¸A¥Qð¸¨ÃPÄ? EvÁ¢U¼ §U¼ D¯ÆÃa¸®Ä, Zað¸®Ä PÁ¯ÁªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. PÆ£AiÄ° ¥æeUÄA¦¤Az «µAiÄ C©¼Q¥r¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.

²PÀÀÀUÉÀÀÀZÀÀÀÉÀÀÀF ºÀvÀÀÀ PÀÀÀPÁ ºÁ¼ÀÀÀÉÀÀÀºgÀÀÀªÀÀÀC¨ÁÀÀÀ¸ÀÀÀ4.1 §¼ÀÀÀ¸ÀÀÀªÀÀÀzÀÀÀ.

ZÀÀÀªÀÀÀPÀÀÀÉÀÀÀ5: ¸ÀÀÀ¸ÀÀÀÉÀÀÀÉÀÀÀAzÀÀÀ¥ÀÀÀæÀÀÀe

GzÀÀÀÉÀÀÀ±ÀÀÀªÀÀÀ¸ÀÀÀÁjPÀÀÀÁzÀÀÀ¥ÀÀÀæÀÀÀÉÀÀÀR£ÀÀÀ¸ÀÀÀgÀÀÀÉÀÀÀ¥ÀÀÀÉÀÀÀÀÀÀÀCxðÀÀÀªÀÀÀrPÀÀÀÉÀÀÀ¼ÀÀÀªÀÀÀ¸ÀÀÀÀÀÀÀÆ®PÀÀÀ¸ÀÀÀzÀÀÀÀÀÀÀÀÀ

ºÀvÀ2: 6£ÉvgÀÀAiÀ°£ÀAiÀÄt PÀjvÉAzÀ¥ÀæªoÀz°£ ¥ÀæÁ¸z C£Ä¨ªU¼£Ä E-ªÄÃ¯ï ªÄÆ®P w½¸Äª ¥vÀæªgªtUAiÄ DzÄ¤P ¸gÀ¥ª£Ä w½¸ÄvÁ, ¥oªÄª£Ä CxÀð¸Äªg Ä. ²PPgÄ «zÁyðU½U E-ªÄÃ¯ï Lr ga¹PÉAqÄ, ¨ÃgAiÄªjU ¸AzÃ± P¼Ä»¸Äªzg §UÀ PA¥ÀÆlgï, ¸Ámïð PÁ¸ï CxªÁ ªÀÆ¨É¯ï ªÄÆ®P ¥ÁæªÀQP ¤ÃqÄªgÄ.

²PÀÀÀUÉ¸ÀÀZÀÀÉ ‘AiÀÄt PÀjvÉAzÀÀ ¥ÀæÀ ¨ÁÀUÀÀÀÀ CxÀÀð¹zÀ£ÀÀvgÀÀPÀÀPÁ ºÁ¼ÉÀÀºgÀÀªÀÀC¨ÁÀ¸À5.2gÀªÀÀr¸ÀÀªÀÀzÀÀ

ªÀÀÀ®ªÀÀÀ¥ÀÀÀZÀÀªÀÀPÉ

1. DAiÀÀ¸Á»vÀÀÀÀÀ ¯ÉÀÀR£ÀÀaºÉ£ÀÀrUÀÀUÀÀÀÀUÀÀgÀÀw¸ÀÀ

¥ÀæªÉ ²PPgÄ P¥ºÀ®UAiÄ ªÄÃ¯ P®ª£ÄrUlÄU¼£Ä §gzÄ CªU¼ CxðªÄ£Ä ZaÐ¸ÄvÁ «ªj¸ÄªgÄ. £Avg CªU¼£Ä §¼¹PÉAqÄ vªÄzÃ Wl£, ¸¤ªÃ±, Px, ¸Az¨ðU¼£Ä ¸Av ªÁPÀU¼° UÁæªÀPÀ ¨Áµ CxªÁ DqÄ¨ÁµAiÄ gÀ¥z° P¤µ JAljAz ºvÄ ¸Á®ÄU¼° §gzÄ vg®Ä ¥ÀæªgÀu ¤ÃqÄªgÄ. GzÁ: £ÄrUlÄU¼: ‘PtU ªÄugZÄª’ ‘PwªÄ¸’ ‘»AV ºÉÃUÄª ºgm’ ‘P£ÀrAiÀÄ¼V£ UAlÄ’ ‘MgUºZÄª’ ‘Pt° PtlÄ £ÉÃqÄ’ ‘zÁj¢Ã¥’ EvÁ¢.

²PÀÀÀUÉ¸ÀÀZÀÀÉ²PÀÀÀgÀÀF ZÀÀªÀÀPÉÀÀPÀÀPÁ ºÁ¼ÉÀÀºgÀÀªÀÀ£ÀÀÀPÀÀPÉÀÀCªÀÀÉÃPÀÀÀ(ªÀÀ®ªÀÀ¥ÀÀÀZÀÀªÀÀPÉ zÀgÀÀªÀÀ1 jAzÀÀ4 ªÀÀgÀÀÉ£ÀÀÀgÀÀÀÀÀÀÉÉÀÀZÀÀªÀÀPÉªÀÀr¸ÀÀªÀÀzÀÀ

¸ÀÀÀÀÀÀ

¸ÀÀ1	¸ÀÀ2	¸ÀÀ3
««zÀÀÀGzÀÀÉÃ±ÀÀÀÀUÀÀV §gÀÀÉÀÀÀªÀÀ«««zÀÀÀ«µÀÀiÀÀÀ ¯ÉÀÀR£ÀÀÀÀÀ ¯ÉÀÀR£ÀÀ aºÉÀÀÀÀÀÀÀÀUÀÀÀÀÀÀð¸ÀÀÀÀÀÀgÉ ªÀÀÀÀÀ¸ÀÀÀiÀÀÀV §gÀÀÉÀÀÀÀÀvÀÀgÉ	««zÀÀÀ¸ÀÀÀzÀÀÀÀÀÀUÀÀÀÀÀ, ««zÀÀÀ GzÀÀÉÃ±ÀÀÀÀUÀÀV §gÀÀÉÀÀÀªÀÀ ¥ÀÀÀÀÀÀÀÀ

PÀPÁ ¥ÀÀ-12

ºÉÉ¸ÀÀ¥ÀÀ¥ÀÀÀÉÉÃUÀÀÀÀÀSUÉÉÉfeÁ¸ÉªÀÀqÀÀvÁgÉªÀÀvÀÀCªÀÀÀÀCxÀÀ ºÀÀqÀÀÀÀªÀÀzÀÀÉÉ±ÀÀPÉÉÃ±ÀÀ
G¥ÀÀÀÉÉÃUÀªÀÀqÀÀvÁgÉ

PÀPÁ ¥ÀÀzÀªÀÀºÀÀÀªÀÀvÀÀªÁ¦:

«zÁ¼ðU¼Ä vªÄ P°PÁ C£Ä¨ªU¼° vgUw¬ÄAz vgUwU ºÆ¸ ¥zU¼£Ä PÃ½¹PÆ¼Äª¼zg eÆvU NzÄwgÄvÁg. vªÄ ¸Ävªäv°£ ¥j¸gz° GAmÁUªª C£Ä¨ªU½U «±Ãµ ¥z ¥ÀÀÆÃU ªiÁr ¥ÀÀÆÃV¸Äª ¸Az¨ðU½U ¥zU¼ «±Ãµ Cxðª£Ä w½AiÄªª° PÄvÆº® ¨jvgÁUÄvÁg. DgA©P ºAv¢Az®Æ ªÄUÄ ºÆ¸ ºÆ¸ ¥zU¼£Ä, Cª¼U¼ CxðU¼£Ä PnPÆAqÄ v£ §¼PAiÄ° gÆr¹PÆAqÄ §gÄwgÄvz. vgUw¬ÄAz vgUwU ¨Ãg ¨Ãg PÃvæ «µAiÄU¼£Ä ªÄUÄ CxðªiÁrPÆ¼Äª ¸Az¨ðz° v£U ºÆ¸z¤¸Äª ¥zU¼ CxðºÄqÄPÁl ±ÄgÄªÁUÄvz. F Cxð ºÄqÄQPÆ¼Äª ¥ÀÀÀÀAiÄ° ±§¼PÆÃ±ª£Ä §¼¹, v£ ºÄqÄPÁlP £gª£Ä PAqÄPÆ¼Äª¼zÄ F P°PÁ ¥®z ¤jÃPAiiÁVz.

²PPgÄ ºÆ¸ ¥zU½U Cxð ºÄqÄPÁl £q¸®Ä, ºÆ¸ ¥zU¼£Ä UÄwð¸®Ä ¸Áz¼«gÄª ¥o¼¥¼¸Pz Px-Pª£ ¥wÀÀU¼Ä ªÄÄAvÁz ¸Á»v¼ ¸A¥£Æ®U¼£Ä, Utv, «eÁ£, ¸ªiÁd«eÁ£, vAvÀÀÁ£, P¯, ¸A¸¼w »ÃU «©£ PÃvÀÀ¼ ¸Á»v¼U¼£Ä §¼¹PÆAqÄ «zÁ¼ðU¼ ºÆ¸¥zU¼ ¥jZAiÄ ªiÁrPÆqÄªAvº vgUw ¥ÀÀÀÀU¼£Ä P¼UÆ¼¨ÃPÄ. ±§¼PÆÃ±z ¥jP®£AiÄÄ ¥zU¼£Ä ºÄqÄPÄª, ªVÃðP¼v ¸gtAiÄ° eÆÃr¹gÄª ¥z CxªÁ CPgU¼£Ä NzÄª, UÄgÄw¸Äª ºÁUÆ vÁ£Ä PAqÄPÆAq ºÆ¸ ¥zz Cxð¢Az P°PAiÄ£Ä SÁwÀÀr¹PÆ¼Äª «©£ªÁz ¥ÀÀÄv¼¢Az «zÁ¼ðU¼Ä P°AiÄ®Ä ¨AiÄ ªÄÄP ªÁvÁªgt¢Az ºÆgU §AzÄ vªÄ ¤zÁðgz w¼Äª½P eÁ£ ªÄvÄ ZlÄªnPU½Az ª¼ª¹v Cz¼AiÄ£P ±§¼PÆÃ±ª¼ £gªÁUÄvz. Ez£Ä ¸A¥£Æ®ªÁV §¼¹ ¥zU¼ CxðU¼£Ä §¼¹PÆAqÄ v£ ªiÁvÄUÁjP ªÄvÄ §gª tUAiÄ£Ä GvªÄ¥r¹PÆ¼Äª¼zg Cjª£Ä ¤Ãq¨ÃQz.

±§¼PÆÃ±ª£Ä §¼¸Äª §U¼ E° P®ª¼ ZlÄªnPU¼£Ä ¤Ãq¯ÁVzÄ, Eª¼U¼Ä PÃª® MAzÄ vgUwU CxªÁ MAzÄ ¥o¼¨ÆÃz£AiÄ ¸Az¨ðP ªiÁvæ¹Ã«ÄvªÁU¨ÁgzÄ. Ezg §¼PAiÄÄ «zÁ¼ðAiÄ ±¼PtP fÃª£zÄz¼PÆ DU¨ÃPÄ. CzÄ ªÄÄAzÄªgzÄ v£ fÃª£¥Æwð Cz£Ä §¼¸Äª ªÄÆ®P ¨ÁµAiÄ ª¼«z¼vAiÄ£Ä CjAiÄªAvÁU¨ÃPÄ.

PÀPÁ ¥ÀÀªÀÀÀ¸Á¢¸ÀÀÄ PÉÉÉ¼ÀÀºÀÀzÁzÀÀZÀÀÄªÀÀPÉÉÀÀÀ

ZÀÀÄªÀÀPÉ1: ¥ÀÀÀÀwð¹ CxÀÀ w½AiÉÉÃt.

GzÉÉ±ÀºÉÉ¸ÀÀ¥ÀÀÀÀÀÀÀÀCxÀÀ ºÀÀqÀÀ ªÁPÀÀzÀÀ §¼¸ÀÀªÀ¸ÀÀ£ÀÀÃ® ¸ÁªÀÀxÀÀ ¨ÉÉÉ¸ÀÀªÀÀzÀÀ

¥ÀÀÀÀÉ ºÀÀvÀÀ1: ²PPgÄ E° ¤Ãq¯Áz ¥wÀÀAiÄ°£ ªg¢AiÄ£Ä NzÄªgÄ. N¢z ªg¢AiÄ£Ä P¥º®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÄ. £Avg «zÁ¼ðU½Az Cz£Ä N¢¸Äªgª. NzÄªÁU CxðªÁUz ¥zU¼£Ä UÄwð¸®Ä w½¸Äªgª. »ÃU «zÁ¼ðU¼Ä UÄwð¹z ¥zU½U Cxð K¤g§ºÄzÄ? JAzÄ PÃ½, «zÁ¼ðU¼Ä H»¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ. D£Avg D ¥zU¼£Ä Cx¼ð¸Äªgª. Cx¼ð¹z ¥zU¼£Ä DPÁgÁ¢AiiÁV P¥º®U ªÄÃ¯ §gAiÄªgÄ.

²PÀÀÀUÉÉÀÀZÀÀÉÉF ¥ÀÀÀÀÀÀÀÀÀÀÀÀiÀÀ¨ÁUÀÀÁV PÀPÁ ºÁ¼ÉÉiÀÀºgÀÀÀC¨Á¸À1.1£ÀÀ §¼¸ÀÀªÀÀzÀÀ

ºÀÀvÀÀ2: (F ZlÄªnP £q¸®Ä E° ¤Ãq¯Áz ¥zU¼Ä ªÄvÄ £Á£Áxð ¥zU¼£Ä ¥ÀÀÀPªÁV «ÄAZÄ¥n ªiÁrPÆ¼Äª¼zÄ)

²PPgÄ «zÁ¼yðU¼£Ä§ CUv¦P¦£ÄUÄt ªÁV UÄA¥Ä ªiÁr, ¥æe UÄA¦UÆ P¼U ¤Ãq¯Áz ¥zU¼Ä ªÄvÄ Cª¦U¼ £Á£ÁxðU¼ JgqgqÄ ¥zU¼ «ÄAZÄ¥nU¼£Ä§ ¤ÃqÄªgÄ. ²PPgÄ ¥zU¼£Ä§ CxÁð£Ä¸Ág «AUr¸®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. £Avg D ¥zU¼£Ä§ §¼¹ ªÁP¦ ga¸ÄªAv ºÃ¼ÄªgÄ. eÆvU «zÁ¼yðU¼Ä ªÄ£AiÄ° D ¥zP¦ DqÄ¨ÁµAiÄ ¥zU¼£Ä§ ¸Ãj¸®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. £Avg D ¥zU½U ¥ÆgPªÁz ¸ªiÁ£ÁxðP ¥zU¼£Ä§ §gzÄPÆ¼®Ä w½¸Äªg Ä. ¤Ãrz ¥zU¼£Ä§ CPÁgÁ¢AiiÁV CxªÁ PÁUÄtvz£AiÄ ¥nªiÁq®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. ¥æe «zÁ¼yðU¼Ä vªÄ UÄA¦U §A¢gÄª ¥zU¼Ä ªÄvÄ Cª¦U¼ £Á£ÁxðU¼£Ä§ §¼¹ ªÁP¦ ga¸®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. eÆvU D ¥zU¼£Ä§ v£§ DqÄ¨ÁµAiÄ° ºÃU §¼¸ÄvÁg JA§Äzg §U¦ Zað¸®Ä CªPÁ± ¤ÃqÄªgÄ.

UÄA¥Ä1	UÄA¥Ä2	UÄA¥Ä3
vÄzÉ ¦v¦Ä vÄgÄª¦Ä xÄ vÉqÉ ¤ªÁj¸Ä PÁ°£Ä¨ÁUÄ ¯É¦¸Ä C½¸Ä zÄÄ UÄA¥Ä ºÄ«£ÄJ¸ÄÄ	zÉgÉ gÁd, CgÄÄ¹UÄ vÁ½- ªÄAUÄ, vÄÄª¦ÄÉ¼ÄÄª¦Ä xÄ PÁ®Ä- ±ÄgÄÄ¨ÁUÄ£Á®£É MAzÄ ¥Á®Ä	UÄr- ªÄÄ£É zÉªÁ®AiÄ UÄgÄ- »jAiÄ G¥ÁzÁAiÄ zÉqÄMAzÄUÄÄ JgÄÄ- £ÄÄ¸Ä ªÉ¯É©Ä¼Ä
UÄA¥Ä4	UÄA¥Ä5	
D¼Ä- DqÄvÄªÄqÄ ¸É ªÄ PÄÄ- ©£ÄxÉgÉ¨ Én¹®Ä ±ÉÃPÄ C¼ÄÄ zÄR D±ÄiÄ- «¸ÄiÄ ¨ÉgÄÄ	¤ÃmÁV- CAzÄÁV, ¸ÉUÄÁV ºÄPÄ- CqÄ¸Ä zÄÄª¦ÄqÄ ¨É©qÄ- PÄUÄ CgÄZÄ	

²PÄÄUÉ¸ÄZÄÉF ZÄÄªÄPÉÄ ¨ÁUÄÁV ²PÄÄÄPÄPÁ ºÁ¼ÉÄºgÄª Ä1.2gÄC¨Á¸ÄªÄqÄ «zÁ¼yðU¼ÄUÉ¸ÄÁAiÄªÄqÄª¦ÄxÄ

ZÄÄªÄPÉ2: ¥ÄÄÄCxÄ ºÄqÄª¦ÄxÄºÉUÉ

GzÉ±Ä±ÄPÉÃ±Ä§¼¸ÄÄª ÄÉ±Ä ¨É¸ÉÄª¦ÄxÄ

¥ÄÄÄÉ (ªÄÆgÄ «©£§ PÃvÄæ¸Ä «µAiÄP¦ ¸A§A¢¹z aP¦ ¥Á¼gÁUÁÄÄ Cxª Á ¥o¦z°£ ªÄÆgÄ RArPU¼Ä)

ºÄvÄ1: ²PPgÄ «zÁ¼yðU½U£ÄUÄtªÁV 4-5 UÄA¥Ä gZ£ ªiÁqÄªgÄ. ¥æeUÄA¦U MAzÆAzÄ ¯ÃR£U¼£Ä§ ¤ÃqÄªgÄ. (¥wÄÄ¼° §A¢gÄª DzÁv¦, ¸A¸¦w, «eÁ£, vAvÄæÁ£, P¯U ¸A§A¢¹z ¯ÃR£U¼Ä) DAiiÁ UÄA¦£° ¯ÃR£ª£Ä§ N¢, vªÄU ºÆ¸z¤¹z ¥zU¼£Ä§ ¥nªiÁrPÆ¼®Ä w½¸Äªg Ä. vÁªÇ N¢z ¥o¦z £¯AiÄ° D ¥zU¼ CxðU¼Ã¤g§ºÄzAzÄ H»¹ ºÃ¼®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. £Avg D ¥zU¼ CxðU¼£Ä§ w½¸Äªg Ä.

ºÄvÄ2: ²PPgÄ P¥Äº®U ªÄÃ¯ ªtðªiÁ¯AiÄ CPgU¼£Ä§ Cz®Ä-§z®Ä §gzÄ, £Avg «zÁ¼yðU½U ªtðªiÁ¯ ªÄvÄ PÁUÄtv CPgU¼£Ä§ PÄÄ§z¦ÁV ºÃ¼®Ä eÆvU vªÄ ¥Ä¸Pz° §gzÄPÆ¼®Ä ¸Æa¸Äªg Ä. £Avg vÁª¦ ªÆz® ºAvz° vªÄ UÄA¦£° Zað¹ ¥n¦ ªiÁrz¦ ¥zU¼£Ä§ ¸Æa¸Äªg Ä. £Avg ºÁdgÁw ¥Ä¸Pz° «zÁ¼yðU¼ º¸g£Ä§ §g¢gÄª PÄÄª£Ä§ vÆÃj¸Äªg Ä. £Avg ±§¦PÆÃ± M¼UÆAq CA±U¼£Ä§ ªÄvÄ §¼¸Äª «zÁ£ª£Ä§ w½¸Äªg Ä.

²PÄÄUÉ¸ÄZÄÉF ZÄÄªÄPÉÄ £ÄvÄÄª¦ÄPÄPÁ ºÁ¼ÉÄºgÄª Ä¨Á¸Ä2.1, 2.2, 2.3, ªÄvÄ2.4£Ä§ ªÄÄr¸ÄÄª¦ÄxÄ

ZÄÄªÄPÉ3: ºÄqÄª¦ÁI

GzÉ±ÄºÉ¸ÄÄÄUÉCxÄ ºÄqÄª¦Ä ±Ä¦PÉÃ±ÄÄÄ §¼¸ÄÄª Ä«zÁ£ÄÄÄ w½AiÄªÄª¦ÄxÄ

¥ÄÄÄÉ ²PPgÄ «zÁ¼yðU½Az ¥z¦ª£Ä§ gÁUªÁV ºÁr¸Äªg Ä. ¥z¦z ¸ÁgÁA±ª£Ä§ «zÁ¼yðU¼ÆnU ¥g¸g

Zað¹ Cxð¸Äªgä. £Avg D ¥z¸z°£ ºÆ¸¥zU¼£Ä¸ ¥n¸ ªiÁr¸ÄªgÄ. ¥n ªiÁrz ¥zU¼ Cxðª£Ä¸ w½¸ÄvÁ, D ¥zU¼£Ä¸ §¼¹, ¸vB P®ª¸ ªÁP¸U¼£Ä¸ ga¸ÄªAv «zÁ¸yðU½U ¸Æa¸ÄªgÄ.

LP¸ÀÀÁ£À f.J¸ï ²ªÀgÀÄzÀÄÀ

MAzÃ MAzÃ, £Áª®gÄ MAzÃ,
F zÃ±zÆ¼°z¸gÄ
¨Ágv £ªÄUÆAzÃ
º®ª¸ PÆA¨U¼Ä ZÁaPÆAqgÆ
ªÄgP¸ §Äq MAzÃ
¸Á«g £¢U¼Ä ºÃU ºjzgÆ
PÆqÄª Pq¯ÆAzÃ.
Egä½U ¸Á¹g ZÄP¸U½z¸gÄ
ºU°U g« MAzÃ
CUtv UÄªÄAq®U¼ Z®£U
DPÁ±ª¸ MAzÃ
£ÆgÄ§UAiÄ DgÁz£¬Äz¸gÄ
zÃªgÄ J®jUÆAzÃ,
º®ª¸ §tU¼ º¸ÄU¼Ä PgAiÄÄª
ºÁ°£ ©¼Ä¥ÆAzÃ
£q-£Ä r ¨ÃzU¼µÃ Ez¸gÄ
§zÄPÄª d£ MAzÃ,
£¼®Ä-¨¼PÄU¼ gP¸AiÄ ©ZÄv
ºÁgÁqÄª zd MAz

¥ÀÀÀÀCxÀÀ: CUtv- C¸ARÀ¸; ¯P¸«®zµÄ. EgÄ¼Ä- Pv¯; gÁwæUÄªÄAq®- UÄª ªÄvÄ G¥UÄªU¼ ¸ªÄÆº. aP¸- £PvævÁg. §Äq- ¨ÃgÄ; v¼; ªÄÆ®. ZÁZÄ- ºgqÄ; «¸j¸Ä. DgÁz£- ¥Æe; zÁ¸£. LP¸- MAzÁUÄ; ¸ÃgÄ. UÁ£- ºÁqÄ. £¼®Ä- £g¼Ä; bÁAiÄ. ¸Á¹g- ¸Á«g; ¸º¸æ

²P¸ÀÀÀUÉ¸ÀÀZÀÀÉ F ZÀÀªÀÀPÀÉiÀÀ £ÀÀvÀÀgÀÀPÀÀPÁ ºÁ¼ÉiÀÀºÀÀgÀÀÀ3.1 C¨Á¸¸ÀZÀÀªÀÀPÉiÀÀÀ ªÀÀr¸ÀÀÀzÀÀ

ZÀÀªÀÀPÉ4: £ÀÀÀfeÁ¸É

GzÉÆ±ÀºÉ¸ÀÀÀÀÀÀÀÀÉÃUÀÀÀÀÀÀÀÀfeÁ¸É ÀÀqÀÀÀzÀÀªÀÀvÀÀCxÀÀÀÀÀÀºÀÀqÀÀÀÀ ±ÀÀÀPÉÃ±ÀÀÀÀÀ §¼¸ÀÀÀÀzÀÀ

¥ÀÀÀÀÀÉ ºÀÀvÀ1: ²PPgÄ P¼U ¤Ãq¯Áz ¥zU¼Ä ªÄvÄ ªÁP¸U¼ «ÄAZÄ¥n¸ vAiiÁj¹PÆ¼ÄªgÄ. D ¥zU¼£Ä¸ ªiÁvæP¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄÄªgÄ. ªÆz°U MAzÄ ¥zª£Ä¸ NzÄvÁ, D ¥zz Cxð K¤g§ºÄzAzÄ H»¸®Ä w½¸ÄªgÄ. CªgÄ ºÃ¼Äª Gvgª£Ä¸ P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄÄªgÄ.

£Avg ªÁP¸U¼ «ÄAZÄ¥nAiÄ£Ä¸ MAzÄ q§z°j¹, AiiÁª ªÁP¸z° F ¥z«z? JA§Äz£Ä¸ vÆÃj¸ÄªAv DAiÄ¸ «zÁ¸yð¬ÄAz PÃ¼ÄªgÄ. D «zÁ¸yð¬ÄAz D ªÁP¸ª£Ä¸ N¢¸ÄªgÄ. NzÄªÁU J®gÆ D ¥zz Cxð K£Ä JA§Äz£Ä¸ H»¸®Ä w½¸ÄªgÄ. £Avg «zÁ¸yðU¼Ä ºÃ¼Äª CxðU¼£Ä¸ P¥Äº®U ªÄÃ¯ §gAiÄÄªgÄ. »ÃU ¤Ãq¯Áz ¥zU¼Ä ªÄvÄ ªÁP¸U¼£Ä¸ «zÁ¸yðU½Az Cxð PAqÄPÆ¼Äª ¥ÀÀÀÀÀÀÀÀ

JA§Äz£Ä¦ ºÄqÄP®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. £Avg ªÆz°U vvªÄ-vz¦ª ¥o¦z°£ ª¦vÁ¦¸ª£Ä¦ PÃ¼ÄªgÄ. JgqÄ UÄA¦£ªgÄ UÄwð¹z ¥z ª¦vÁ¦¸U¼£Ä¦ Cx¦ð¸ÄªgÄ. E° vvªÄ ªÄvÄ vz¦ªU¼ ¸gÆ¥ª£Ä¦ w½¸ÄªgÄ.

PÁª¦ ªÄvÄ «ÃuÁ E§gÄ U¼wAiÄgÄ. «eÁ£ «µAiÄz° E§gÆ §Ä¢¦ªAvgÁVz¦gÄ. ¥g¸g vªÄ ¥Ä¸PU¼£Ä¦ Cz®Ä §z®Ä ªiÁrPÆAqÄ P°AiÄÄwz¦gÄ. ¤v¦ªÇ «eÁ£ª®z Evg «µAiÄU¼ §UÄAiÄÆ vÄA¨Á Zað¸Äwz¦gÄ. ±Á¯Á fÃª£ Eªj§jUÆ MAzÄ §UAiÄ ¸AvÆÃµ ¤ÃqÄwvÄ. EªgÄ AiiÁgÆA¢UÆ ¥U PnPÆAqªg®. P°P ªiÁvæ®z ±Á¯AiÄ ««z Zl¦ªnPU¼®Æ ¨ÁUª»¸Äwz¦gÄ. Eªj§g §gª tUAiÄ ±¦°AiÄÆ GvªÄªÁVvÄ. CPgªAvÆ v¦®z vÄA¨Á CAzªÁVvÄ. ¸¨Áªz° ªiÁvæª¦ª ªÄ¦zÄ. «ÃuÁ ¸® eÆÃj£ª¼ÁVz¦gÄ. ¥jÄPAiÄ° GvªÄ CAP §AzÁU J®gAv Eªj§g ªÄÄRz°AiÄÆ ¸AvÆÃµ PÁtÄwvÄ.

PÀÀ ªÀvÀ©ÃuÉÉ§gÀUÉÀÀAiÀgÀ©£Á¦t «µÀÀÀzÀ E§gÆ §Ä¢¦ªÀvgÁVz¦gÀ ¥g¸gÀvÀÀ ºÉvÀÉÀÀ CzÀÄ §zÀÄ ªÀÁrPÉÀqÀPÀÀAiÀÄwz¦gÀ ¤ZÀÀ©£Á¦tªÀzÉvgÉ«µÀÀÀÀSUÉÀÀ vÀA¨Á ZÀð¸Ä¦wz¦gÀ ¸Á¯Á fÃªÀÀEªÀ§jUÆ MAzÀ §UÉÀ ¸ÀvÀÀ¤ÃqÀÀvÀ EªgÀ AiÀgÉA¢UÆ ºÉÀPÀPÉÀqÀgÀ PÀPÉ ªÀvÀÀzÉ¸Á¯ÉÀ««zÀZÀÀªÀPÉÀÀÆ ¨ÁUÀÀ¸ÀÄwz¦gÀ EªÀ§gÀ§gÉÀÀÀÉÀ±ÉAiÀÆ GvÀÀªÁVvÀ CPgÀÀvÀ vÀ¡®zÉvÀA¨Á CAzÀÁVvÀ ¸ÀÁªÀÀ ªÀvÀÀ «ÄzÀ©ÃuÁ ¸À eÉÃj£ÀÀÁVz¦gÀ ¥jÄPÉÀ GvÀÀCAPÀ§AzÁUÀJ®gÀvÉEªÀ§gÀªÉUÀÀAiÀÆ ¸ÀvÀPÁtÄwvÀ

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉF ZÀÄªÀPÉÀ£ÀvgÀÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÀºgÀªÀ4.1, 4.2, ªÀvÀ 4.3gÀC¨Á¸À ªÀÁr¸ÀªÀzÀ

ªÀ®ªÀ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ£ÀÁ¸Éf eÁ¸É

¥ÀÀÉ ²PPgÄ «zÁ¼yðU¼£Ä¦ £Á®Ä UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªgÄ. CxªÁ F »Az ga¹z UÄA¥ÄU¼£Ä¦ ªÄÄAzÄªg¸ÄªgÄ. D UÄA¥ÄU½U ¥o¦¥Ä¸Pz°gÄª AiiÁª¦zÁzgÄ Uz¦¥Áo CxªÁ d£¥z ºÁqÄ, w¥¢, QÃvð£ ªÄvÄ ºÆ¸U£¦q ¥z¦U¼£Ä¦ PÆlÄ, Czg°£ ºÆ¸¥zU¼£Ä¦ ¥n ªiÁq®Ä w½¸ÄªgÄ. £Avg D ¥zU½U £Á£Áxð, ¸ªÄ£ÁxðP ¥zU¼£Ä¦ ±§¦PÆÃ±z° ºÄqÄQ §gAiÄ®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. ¥zU¼ CxðU¼£Ä¦ ºÄqÄQ §gAiÄªÁU CPÁgÁ¢AiiÁV §gAiÄ®Ä ¸Æa¸ÄªgÄ. £Avg C¦U¼° AiiÁª¦zÁzgÄ MAzÄ ¥zª£Ä¦ DAiÄ ªiÁrPÆAqÄ Czg £Á£Áxð CxªÁ ¸ªiÁ£ÁxðP ¥zU¼£Ä¦ §¼¹ ªÁP¦U¼£Ä¦ ga¸ÄªAv ¸Æa¸ÄªgÄ.

²PÀÀUÉ¸ÀZÀÉªÀÄ°£ÀÀÀ¥ÀÀZÀÄªÀPÉÀ£ÀvgÀÀPÀPÁ ºÁ¼ÉÀºgÀ£À£ÀÀPÀPÁ ¸ÁzÀÀÉ(ªÀ®ªÀ¥ÀÀZÀÄªÀPÉ 1 jAzÀ5£À §¼¸ÀªÀzÀ

¸ÀgÀÀÀ

¸ÀgÀ1	¸ÀgÀ2	¸ÀgÀ3
vÁª¦ÀN¢zÀ¥ÀÀzÀgÀªÀºÉ¸À ¥ÀÀÀÀÀUÀðð¸ÀvÁgÉCª¦ÀÀÀ CxðªÀÀ H »¸ÀvÁgÉ	ºÉ¸À¥ÀÀÀÀCxðUÀÀÀ ºÀqÀÀÀ ZÀð¸ÀvÁgÉªÀvÀ ±§¦PÉÃ±ÀÀ§¼ÉÀ§UÉ ªÀvÀÀqÀvÁgÉ	ºÉ¸À¥ÀÀ¥ÀÀÉÃUÀÀÀ§UÉÉfeÁ¸É ªÀqÀvÁgÉªÀvÀCªÀÀÀCxð ºÀqÀÀ zÀÉ±§¦PÉÃ±ÀÀG¥ÀÉÃUÀ ªÀqÀvÁgÉ

¤AiÉÃfvÀPÁAiÀð:

- «zÁ¼yðU¼£Ä¦ UÄA¥ÄU¼ÁV «AUr¸ÄªÁzÄ. D UÄA¥ÄU½U ¥o¦¥Ä¸Pz°£ P®ª¦ ¥z¦ ªÄvÄ Uz¦U¼£Ä¦ ºAZÄª¦zÄ. (UÄæÁ®AiÄz ¥Ä¸PU¼£Ä¦ §¼¸§ºÄzÄ) D UÄA¦£ «zÁ¼yðU¼Ä C¦U¼° Cxð w½AiÄz ¥zU½U CxðU¼£Ä¦ ºÄqÄQ MAzÄ ±§¦PÆÃ± ga¸®Ä w½¸Ä¦zÄ. ¥æUÄA¦¤Az gavªÁz ±§¦PÆÃ±U½U º¸g£Ä¦ ¤ÃqÄª¦zÄ.
- ±§¦PÆÃ±z° ¤Ãq¯Áz UÁz ªÄvÄ £ÄrUlÄU¼£Ä¦ ¸AUæª¹ §g¬Äj.
- ¤£VµªÁz ºvÄ ¥zU¼£Ä¦ DAiÄÄ¦PÆAqÄ C¦U¼ ¸ªÄ£ÁxðP ªÄvÄ £Á£Áxð ¥zU¼£Ä¦ CPÁgÁ¢AiiÁV §g¬Äj.

UæxÀlÄt

- P£¦q ¨ÁµÁ ¥o¦ ¥Ä¸PU¼Ä- P£ÁðlP ¥o¦¥Ä¸P ¸AW (5 jAz 7£Ã vgUw)
- ¢£ ¥wæU¼Ä: ¥æÁªÁt, «dAiÄªÁt, «dAiÄ P£ÁðlP, P£¦q ¥äºÁUÆ Evg ¢£ ¥wæU¼Ä.
- 4 jAz 6 £Ã vgUwAiÄ PÃg¼ ¥ÁoÁª½ P£¦q ªÄÆ® ¥o¦ ªÄvÄ ªÄÄAzÄªgz ¥o¦- gÁd¦ ²Pt ¸A±ÆÃz£ ªÄvÄ vg¨Ãw ¸«Äw PÃg¼.
- CAveÁð®z AiÄÆlÆ¦¨ï (¸« ªÄAq¦ AiÄÆlÆ¦¨ï ZÁ£¯ï, ªÄP¼ ªÁt AiÄÆlÆ¦¨ï ZÁ£¯ï) ªÄvÄ UÆU¯ï£°£ Px, P«v, avæºÁUÆ Evg ªiÁ»wU¼Ä.
- z¤ ¸A±ÆÃz£Á PÃAzæ ¸A¥£Æ®U¼Ä.
- ¸ÆÃj «Ãªgï-¥æªiï ¥©PÃµ£ï ¸A¥£Æ®U¼Ä.

*****